MONITOR VERANTWOORD OPDRACHTGEVERSCHAP 2.0

22 februari 2019

TNO innovation for life

Ministerie van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid

MONITOR VERANTWOORD OPDRACHTGEVERSCHAP 2.0

Datum	22 februari 2019
Auteur(s)	Martine P. van Egmond, PhD Lisa Hummel, MSc Marloes van der Klauw, MSc Liza van Dam, MSc
Tegenlezers	Romy Steenbeek, PhD Jan Harmen Kwantes, LLM
Opdrachtgever	Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Projectnaam	Verantwoord Opdrachtgeverschap
Begeleiding	Albert de Boer, Piet Venema
Projectnummer	060.31543/01.01
Rapportnummer	TNO 2019 R10290

Inhoudsopgave

Samenvatting 1

1 Inleiding 7

2 De Monitor 11
2.1 Doel van de monitor en definitie van verantwoord opdrachtgeverschap 11
2.2 Enquête 2018 11
2.3 Uitvoering monitor 12

3 Resultaten 21
3.1 Leeswijzer 21
3.2 Resultaten van de monitor voor opdrachtnemers 21
3.3 Resultaten van de monitor voor opdrachtgevers 35

4 Beantwoording onderzoeksvragen en conclusies 42
4.1 Beantwoording deelvraag 1: “Wat is de huidige bekendheid met het begrip verantwoord opdrachtgeverschap bij opdrachtgevers en opdrachtnemers, en welke ervaringen hebben zij met verantwoord opdrachtgeverschap in de praktijk?” 42
4.2 Beantwoording deelvraag 2: “Wat zijn knelpunten, waar liggen kansen voor mogelijke oplossingen (door opdrachtgevers en – nemers zelf aangedragen), en wie zou deze kansen moeten realiseren?” 45
4.3 Beantwoording deelvraag 3: “Zijn er ontwikkelingen waar te nemen in de bekendheid/associaties met het begrip Verantwoord opdrachtgeverschap, of ontwikkelingen in de wensen voor het stimuleren ervan onder opdrachtnemers?” 47
4.4 Beantwoording hoofdvraag: “Wat is de huidige stand van zaken rondom verantwoord opdrachtgeverschap in Nederland, en welke ontwikkelingen zijn er doorgemaakt in de beleving/associatie van dit begrip in de afgelopen twee jaar?” 48

5 Conclusies 52

Bijlagen 56

Samenvatting

Aanleiding

Veilig en gezond werken is een aangelegenheid waarbij werkgevers, opdrachtgevers en uitvoerenden verantwoordelijkheid dragen. In veel sectoren in Nederland ligt de verantwoordelijkheid voor gezond en veilig werken bij meerdere actoren, en is er sprake van de zogenaamde ketensamenwerking. Denk bijvoorbeeld aan complexe bouwprojecten of aan uitbesteding in de thuiszorgsector. In 2015 riep toenmalig minister Asscher van Sociale Zaken en Werkgelegenheid op om verantwoord opdrachtgeverschap in een ketenaanpak te stimuleren. In 2016 is een monitoronderzoek uitgevoerd door TNO om de stand van zaken rondom verantwoord opdrachtgeverschap te onderzoeken en aanknopingspunten voor stimulering te bieden. De Directie Gezond en Veilig werken van het Ministerie SZW heeft sinds 2016 ook diverse stimuleringsactiviteiten ondernomen. Zij wil na twee jaar een actualisering van de stand van zaken van verantwoord opdrachtgeverschap in Nederland. Daarom is in het najaar van 2018 opnieuw de monitor Verantwoord Opdrachtgeverschap uitgezet. Dit biedt de kans om mogelijke ontwikkelingen als gevolg van de stimuleringsmaatregelen en de economische groei in kaart brengen. Het betreft hier een omvangrijk onderzoek. Deze samenvatting bevat de belangrijkste resultaten op hoofdlijnen.

Methode

Middels enquête-onderzoek is een representatieve steekproef van 2200 opdrachtnemers in de sectoren chemie, metaal, bouw en thuiszorg bevraagd. Deze sectoren zijn gekozen vanwege de hoge mate van uitbesteding. Nieuw in 2018 is een enquête-onderzoek onder 283 opdrachtgevers. Vanwege de kleine aantallen is het onderzoek onder opdrachtgevers niet representatief maar wel informatief. In de analyses zijn vergelijkingen gemaakt tussen de antwoorden van opdrachtnemers in 2016 en in 2018, om ontwikkelingen te identificeren. Ook zijn de resultaten van opdrachtgevers en opdrachtnemers uitgesplitst naar sector, naar vestigingsgrootteklasse en naar verschillen tussen vestigingen en zzp'ers. De resultaten van de monitor beantwoorden een hoofdvraag en drie deelvragen.

Copyright © 2019 TNO Den Haag
Alle rechten voorbehouden. De informatie in dit document mag niet zonder de schriftelijke toestemming van TNO aan derden ter inzage of beschikking worden gesteld en mag door de opdrachtgever uitsluitend worden gebruikt ter evaluatie van deze rapportage en van zijn/haar belang bij de verlening van de opdracht.

Beantwoording onderzoeksvragen

Deelvraag 1: "Wat is de huidige bekendheid met het begrip verantwoord opdrachtgeverschap bij opdrachtgevers en opdrachtnemers, en welke ervaringen hebben zij met verantwoord opdrachtgeverschap in de praktijk?"

Bekendheid onder opdrachtnemers

In 2018 kende 40% van de opdrachtnemers het begrip verantwoord opdrachtgeverschap. Opdrachtnemers noemen 'maatregelen nemen voor gezond en veilig werken' en 'aandacht voor tijdsdruk en planning' als de belangrijkste kenmerken van een verantwoorde opdrachtgever. In de praktijk worden deze kenmerken nog niet altijd meegenomen in de werkwijze van opdrachtgevers. Zo ervaart de helft van de opdrachtnemers dat opdrachtgevers in de praktijk ook daadwerkelijk maatregelen op het gebied van gezond en veilig werk treffen. Eén op de drie opdrachtnemers zegt dat hun opdrachtgevers aandacht hebben voor tijdsdruk en planning. Hier is dus nog ruimte voor verbetering mogelijk. Bovendien zien we dat er op de belangrijkste kenmerken van verantwoord opdrachtgeverschap (volgens opdrachtnemers) ten opzichte van 2016 geen verbetering is opgetreden. We zien ook positieve ontwikkelingen: zo is er meer structureel overleg over gezond en veilig werken (een stijging van 14% in 2016 naar 23% in 2018). Ook zien we dat 4 op de 5 opdrachtnemers aangeven dat hun opdrachtgevers ten minste één of meerdere acties ondernemen op het gebied van verantwoord opdrachtgeverschap.

Ervaringen van opdrachtnemers in de projectfasen

In de diverse fasen van een opdracht (ontwerp, uitvoering en evaluatie) zien we een gemêleerd beeld. In de ontwerpfase van een opdracht is het percentage opdrachtnemers dat volledige inspraak heeft, toegenomen (gerapporteerd door 16% in 2018 ten opzichte van 12% in 2016). Toch heeft 27% nog geen enkele invloed in de ontwerpfase. Ook worden er nog weinig afspraken formeel vastgelegd over gezond en veilig werken. In de uitvoeringsfase van een opdracht zien we dat de betrokkenheid van opdrachtgevers bij de uitvoer de afgelopen twee jaar ongeveer gelijk is gebleken (14% is volledig betrokken en 56% is vrij betrokken in 2018). Het borgen van een veiligheidscultuur kan nog verbeterd worden in de uitvoeringsfase. Maximaal 1 op de 3 opdrachtnemers geeft bijvoorbeeld aan dat mensen aangesproken worden op onveilig gedag en dat er toezicht is op de werkvloer, en dat veilig en gezond werk een agendapunt is. Ook worden er in 80% van de gevallen sectorbreed geen beloningen en boetes aan veilig of onveilig gedrag verbonden. Dit kunnen belangrijke onbenutte prikkels zijn om veilig

Copyright © 2019 TNO Den Haag
Alle rechten voorbehouden. De informatie in dit document mag niet zonder de schriftelijke toestemming van TNO aan derden ter inzage of beschikking worden gesteld en mag door de opdrachtgever uitsluitend worden gebruikt ter evaluatie van deze rapportage en van zijn/haar belang bij de verlening van de opdracht.

en gezond gedrag te stimuleren, vooral in kleinere vestigingen en voor zzp'ers. Als laatste is er in de evaluatiefase van een opdracht in wisselende mate sprake van verantwoord opdrachtgeverschap. Zo geeft de meerderheid van opdrachtnemers (76%) aan niet of nauwelijks te evalueren. Dit aandeel is bovendien niet gegroeid sinds 2016. Maar wanneer er dan geëvalueerd wordt, zijn opdrachtnemers wel tevreden over deze evaluaties.

Bekendheid en ervaringen opdrachtgevers

Onder opdrachtgevers is een verkennend, niet-representatief onderzoek uitgevoerd. Hier uit komt naar voren dat bijna de helft (44%) van de opdrachtgevers bekend is met het begrip verantwoord opdrachtgeverschap. Opdrachtgevers noemen als belangrijkste kenmerken van een verantwoord opdrachtgever: 'maatregelen nemen voor gezond en veilig werken' en 'aandacht hebben voor tijdsdruk en planning'. Van de opdrachtgevers geeft een ruime meerderheid (80%) aan dat zij maatregelen nemen om gezond en veilig werken te bevorderen. Een nog grotere groep (88%) rapporteert dat zij aandacht besteden aan tijdsdruk en planning in hun samenwerking met opdrachtnemers.

Deelvraag 2: "Wat zijn knelpunten, waar liggen kansen voor mogelijke oplossingen (door opdrachtgevers en – nemers zelf aangedragen), en wie zou deze kansen moeten realiseren?"

Een belangrijk knelpunt is dat zzp'ers en kleine bedrijven op bijna alle punten slechter scoren dan grote(-re) opdrachtnemers. In kleine bedrijven is minder sprake van kennis en acties op het gebied van verantwoord opdrachtgeverschap (bijvoorbeeld door zaken vast te leggen in de planning, maar ook door het gedrag op de werkvloer). Verantwoord opdrachtgeverschap is als begrip ook minder bekend bij kleine bedrijven en zzp'ers, in vergelijking met grotere vestigingen. Daarnaast heeft deze doelgroep over de gehele loop van een project minder inspraak in hun samenwerkingen met opdrachtgevers.

In de chemiesector valt op dat opdrachtgevers minder betrokken zijn bij de uitvoer van opdrachten, en kan de veiligheidscultuur verbeterd worden (volgens opdrachtnemers). In de thuiszorg vormen gebrek aan bewustzijn en afstand tussen opdrachtgever en opdrachtnemer de grootste knelpunten.
In deze sector rapporteren significant meer opdrachtnemers dat opdrachtgevers geen enkel kenmerk van verantwoord opdrachtgeverschap vertonen. In de thuiszorg is men ook positiever

Copyright © 2019 TNO Den Haag
Alle rechten voorbehouden. De informatie in dit document mag niet zonder de schriftelijke toestemming van TNO aan derden ter inzage of beschikking worden gesteld en mag door de opdrachtgever uitsluitend worden gebruikt ter evaluatie van deze rapportage en van zijn/haar belang bij de verlening van de opdracht.

over mogelijkheden om afspraken rondom veilig en gezond werk vast te leggen in een contract. In de metaalsector zijn een aantal negatieve ontwikkelingen te zien. Er is een daling in de vooruitgang die zij ervaren aangaande verantwoord opdrachtgeverschap. Opdrachtnemers in de metaal geven aan dat er minder maatregelen voor gezond en veilig werk worden genomen, en dat zij minder inspraak hebben in de ontwerpfase. Dit is opvallend omdat andere sectoren op dit gebied juist een positieve ontwikkeling lieten zien.
Ook is er een toename in de wens voor stimuleringsmaatregelen. Wel vinden opdrachtnemers dat zij zelf verantwoordelijk zijn voor het aangeven van de knelpunten en het stimuleren van verantwoord opdrachtgeverschap, meer dan in andere sectoren. Hoe opdrachtnemers in de metaal deze rol op zich kunnen nemen en welke ondersteuning ze daarbij kunnen gebruiken, zijn belangrijke vragen voor het vervolg van verantwoord opdrachtgeverschap in deze sector.
In de bouw bestaat aanvullende wetgeving, hierdoor liggen de verwachtingen rondom verantwoord opdrachtgeverschap hoger dan in andere sectoren. Toch zijn er in de bouw ook knelpunten. Zo zijn opdrachtnemers uit de bouw minder positief gestemd over de evaluatiefase in 2018 dan in 2016. Ook kunnen opdrachtnemers minder goed feedback geven over gezond en veilig werken. Juist met de middelen die in de bouw voorhanden zijn, zoals V&G plannen, ligt een voortrekkersrol op het gebied van inspraak, structureel overleg en evaluatie voor opdrachtnemers meer voor de hand. Daarin onderscheiden de ontwikkelingen in de bouw zich nog onvoldoende van andere sectoren.

De grootste verantwoordelijkheid voor het oplossen van bovengenoemde knelpunten en het realiseren van vooruitgang ligt in het werkveld: bij opdrachtgevers en opdrachtnemers zelf, vinden zij. Een veel kleinere rol wordt er gezien voor de overheid of de Inspectie SZW.

Deelvraag 3: Zijn er ontwikkelingen waar te nemen in de bekendheid/associaties met het begrip Verantwoord opdrachtgeverschap, of ontwikkelingen in de wensen voor het stimuleren ervan onder opdrachtnemers?

Ongeveer de helft van de opdrachtgevers en opdrachtnemers is nog niet bekend met het begrip ‘verantwoord opdrachtgeverschap’, dit was in 2016 ook zo. Hier is nog ruimte voor verbetering. De meest genoemde wensen voor ontwikkeling in 2018 zijn dat meer aandacht wordt gegeven aan gezond en veilig werken (20%), er meer maatregelen worden getroffen en dat opdrachtnemers meer zelf meer betrokken kunnen zijn bij de ontwerpfase van een opdracht (15%). Over de mate waarin daadwerkelijk veranderingen nodig zijn, zijn opdrachtnemers wel

Copyright © 2019 TNO Den Haag
Alle rechten voorbehouden. De informatie in dit document mag niet zonder de schriftelijke toestemming van TNO aan derden ter inzage of beschikking worden gesteld en mag door de opdrachtgever uitsluitend worden gebruikt ter evaluatie van deze rapportage en van zijn/haar belang bij de verlening van de opdracht.

sterk verdeeld: 45% geeft aan wel veranderingen te willen in hun samenwerking met opdrachtgevers, en 55% heeft hier geen behoefte aan (dit is een grotere groep dan in 2016). Belangrijke middelen voor stimulering van verantwoord opdrachtgeverschap zijn de eigen motivatie van de opdrachtgever, gevolgd door 'verplichting in een contract' en 'tijd'.

Beantwoording hoofdvraag: "Wat is de huidige stand van zaken rondom verantwoord opdrachtgeverschap in Nederland, en welke ontwikkelingen zijn er doorgemaakt in de beleving/associatie van dit begrip in de afgelopen twee jaar?"

In totaal vindt 54% van de opdrachtnemers in 2018 dat verantwoord opdrachtgeverschap in Nederland goed geregeld is, een kleiner deel vindt dat er een begin is (36%) en de kleinste groep (10%) vindt dat het nog helemaal niet goed geregeld is. Er kan geconcludeerd worden dat we er in Nederland redelijk goed voorstaan op het gebied van verantwoord opdrachtgeverschap, aangezien 90% vindt dat het al goed geregeld is óf dat we al een begin hebben gemaakt. Op onderdelen als inspraak, overleg en betrokkenheid bij de ontwerpfase blijken bijvoorbeeld duidelijk positieve ontwikkelingen te hebben plaatsgevonden. Daar staat wel tegenover dat dus nog bijna de helft vindt dat verantwoord opdrachtgeverschap (ondanks het goede begin) nog niet voldoende geregeld is in Nederland. Ook is het oordeel over de stand van zaken (op de metaalsector na) vrijwel vergelijkbaar gebleven met dat uit 2016. Dit roept de belangrijke vraag op over hoeveel vooruitgang er mogelijk is binnen twee jaar. We zien dat 41% aangeeft verbeteringen ten aanzien van verantwoord opdrachtgeverschap te hebben gezien of ervaren. Nog eens 15% geeft aan enkele verbeteringen te hebben gezien of ervaren, maar vindt dat er nog meer verbeterd kan worden. Iets minder dan de helft (44%) geeft aan geen verbeteringen te hebben gezien of ervaren. Daarnaast zijn er positieve scores voor eerlijk werk. De scores waren in 2016 al erg positief en zijn in 2018 zo gebleven (85-90% voelt zich eerlijk behandeld, behalve in de sector metaal). Voor iedere sector zijn er ontwikkelingen en knelpunten te noemen. Het valt met name op dat de metaalsector achterblijft en dat het begrip 'verantwoord opdrachtgeverschap' minder leeft bij zzp'ers en kleine vestigingen. Grotere vestigingen lijken op vrijwel alle vlakken betere ervaringen te hebben met verantwoord opdrachtgeverschap. De andere ontwikkelingen per sector en vestigingsgrootteklasse zijn op hoofdlijnen al besproken bij het beantwoorden van de deelvragen.

Copyright © 2019 TNO Den Haag
Alle rechten voorbehouden. De informatie in dit document mag niet zonder de schriftelijke toestemming van TNO aan derden ter inzage of beschikking worden gesteld en mag door de opdrachtgever uitsluitend worden gebruikt ter evaluatie van deze rapportage en van zijn/haar belang bij de verlening van de opdracht.

Conclusie

Er hebben zich de afgelopen twee jaar meerdere positieve ontwikkelingen voorgedaan op het gebied van verantwoord opdrachtgeverschap. Ook zijn er nieuwe knelpunten ontstaan, en zijn oude knelpunten nog niet allemaal verdwenen. Dit is inherent aan een dergelijke transitie van bewustwording en gedragsverandering bij opdrachtgevers en opdrachtnemers. Wat belangrijk is, is aandacht te houden voor de ontwikkelingen. Te midden van alle ontwikkelingen zien opdrachtgevers en opdrachtgever zichzelf als de aangewezen persoon om verantwoordelijkheid te nemen en groei te bewerkstelligen. Op hoofdlijnen ontstaat een duidelijk beeld waarin zzp'ers, kleine en grote bedrijven de vraagstukken op hun eigen manier proberen op te lossen, en de informatie en ondersteuning om te verbeteren bij verschillende partijen zoeken. De resultaten wijzen er voorzichtig op dat dit een zelfsturend proces is, met een duidelijke rol voor de overheid en brancheorganisaties als facilitator en ondersteuner, maar niet als regulator of handhaver.

Als laatste bevestigt dit onderzoek dat belangrijke randvoorwaarden als inspraak in de ontwerpfase van een opdracht, genoeg tijd en budget, veilig materiaal, en de juiste opleiding om het werk goed uit te kunnen voeren, in alle sectoren en vestigingsgrootteklassen essentieel zijn en blijven, en dat deze zaken blijvende ondersteuning en aandacht vragen én verdienen. Dit zonder handhaving vanuit de overheid, maar door inspiratie vanuit goede praktijken, het vergroten van bewustwording, het versterken van de aanspreekcultuur en het bieden van ondersteuning bij praktische aangelegenheden rondom veilig en gezond werken. Transparantie en betrokkenheid lijken de leidende woorden voor het vervolg van de opmars van verantwoord opdrachtgeverschap in Nederland.

Copyright © 2019 TNO Den Haag
Alle rechten voorbehouden. De informatie in dit document mag niet zonder de schriftelijke toestemming van TNO aan derden ter inzage of beschikking worden gesteld en mag door de opdrachtgever uitsluitend worden gebruikt ter evaluatie van deze rapportage en van zijn/haar belang bij de verlening van de opdracht.

1 Inleiding

Verantwoord opdrachtgeverschap gaat in de kern over gedeelde verantwoordelijkheid voor veilig en gezond werken tussen opdrachtgevers en opdrachtnemers. Bij gezond en veilig werken denken veel mensen aan de veiligheidsmaatregelen die getroffen moeten worden tijdens de uitvoer van het werk. Al snel worden vragen gesteld als: 'draagt de man op de werkvloer zijn helm wel?'. Maar gezond en veilig werken gaat over veel meer dan alleen de uitvoeringsfase van het werk zelf. Want het telt niet alleen dat werkenden veilig en gezond aan het bed of op de ladder staan. De randvoorwaarden voor veiligheid tijdens de uitvoer worden vaak gecreëerd *voorafgaand* aan het uitvoeren van de opdracht, in wat we noemen 'de ontwerpfase'. In de ontwerpfase worden onder andere tijdpad, planning, budget, inkoop en opleiding bepaald. In een eerste meting van TNO naar het begrip 'Verantwoord opdrachtgeverschap' in 2016 bleek dat opdrachtnemers juist in de ontwerpfase graag al betrokken willen worden, om veilig en gezond werken in de uitvoeringsfase van een opdracht te kunnen garanderen[1]. Ook na het afronden van de uitvoeringsfase is het nodig om aandacht besteed worden aan gezond en veilig werken, bijvoorbeeld door het gericht organiseren van evaluaties tussen opdrachtgevers en opdrachtnemers. Verantwoord opdrachtgeverschap is dus niet alleen een begrip, maar ook een streven naar de juiste werkwijze om veilig en gezond werk in een uitbestedingscontext te kunnen realiseren.

Veilig en gezond werken is een aangelegenheid waarbij werkgevers, opdrachtgevers en uitvoerenden verantwoordelijkheid dragen. In veel sectoren in Nederland ligt de verantwoordelijkheid voor gezond en veilig werken bij meerdere actoren, en is er sprake van de zogenaamde ketensamenwerking. Vooral omvangrijke projecten met grote aanbestedingen worden gekenmerkt door een keur van opdrachtnemers, onderaannemers en zzp'ers. Hierbij valt te denken aan complexe bouwprojecten, grootscheeps onderhoud in de metaal- en chemiesectoren, maar ook aan de gemeentelijke aanbestedingen aan thuiszorgorganisaties en zzp'ers. De huidige economische groei draagt verder bij aan een toename van uitbesteding van werkzaamheden[2]. In 2015 riep toenmalig minister Asscher van Sociale Zaken en Werkgelegenheid al op om verantwoord opdrachtgeverschap in een ketenaanpak te stimuleren[3].

[1] TNO: Monitor Verantwoord Opdrachtgeverschap, 2016. https://www.arboportaal.nl/documenten/rapport/2017/03/01/tno-monitor-verantwoord-opdrachtgeverschap
[2] UWV Arbeidsmarktprognose 2018-2019.
[3] Kamerstuk 25883 nr. 254, p. 4, 2015.

Copyright © 2019 TNO Den Haag
Alle rechten voorbehouden. De informatie in dit document mag niet zonder de schriftelijke toestemming van TNO aan derden ter inzage of beschikking worden gesteld en mag door de opdrachtgever uitsluitend worden gebruikt ter evaluatie van deze rapportage en van zijn/haar belang bij de verlening van de opdracht.

Hij schreef: “Opdrachtgevers kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan het beleidsdoel van gezond en veilig werken, door bewust aandacht te besteden aan gezond en veilig werken in contracten met opdrachtnemers en in de randvoorwaarden die zij bieden voor het uitvoeren van een opdracht. Daarmee geven ze invulling aan hun verantwoordelijkheid op grond van het Burgerlijk Wetboek (BW)”[4]. Het is namelijk zo dat alleen voor de bouwsector aanvullende regelgeving bestaat die expliciet de opdrachtgever-opdrachtnemer-relatie benoemt en de opdrachtgever specifieke verantwoordelijkheden toedicht op het gebied van gezond en veilig werken. Voor alle andere sectoren geldt dat opdrachtgevers worden aangesproken op hun verantwoordelijkheden vanuit het BW, maar er zijn geen juridische kaders voor handen. Verantwoord opdrachtgeverschap is dus voor alle sectoren behalve de bouw, een werkwijze die uit de mens, het bedrijf en de sector zelf moet voortkomen, en niet zomaar opgelegd kan worden.

De Directie Gezond en Veilig Werken heeft sinds 2015 een aantal activiteiten ontplooid gericht op het stimuleren van verantwoord opdrachtgeverschap. Deze activiteiten vonden hun plaats in onderzoek, stimuleringsactiviteiten en regelgeving. Wat betreft het onderzoek is er in 2016 een uitgebreide verkenning geweest van de stand van zaken van verantwoord opdrachtgeverschap in Nederland, uitgevoerd door TNO. Uit enquêtes en interviews kwam een veelkleurig beeld naar voren, waaruit bleek dat een groot deel van de opdrachtnemers zeker niet ontevreden is met de huidige stand van zaken. Ook leverde dit rapport een aantal directe aanknopingspunten voor verbetering en innovatie op[5]. Zo moeten opdrachtgevers opdrachtnemers veel meer en eerder betrekken bij de ontwerpfase van het project, en specifiek bij het maken van afspraken over planning, budget, en opleiding. Ook willen opdrachtnemers meer maatregelen op het gebied van veilig en gezond werken zien, en willen ze dat opdrachtgevers meer of vaker veilige machines en materialen beschikbaar stellen. Daarnaast werd aanbevolen om in te zetten op het verbeteren van de onderhandelingspositie van zzp’ers en kleine bedrijven. In de thuiszorg bleek de opdrachtgever meer buiten beeld te zijn dan in andere sectoren, en werd aanbevolen om verder onderzoek te doen, en om de contactfrequentie en mogelijkheden voor inspraak te verbeteren. Sectorbreed werd geadviseerd om in te zetten op meer kennis en begrip van verantwoord opdrachtgeverschap, en bedrijven op dit gebied te inspireren en motiveren, aangezien veel opdrachtnemers aangaven dat de verantwoordelijkheid voor het doorvoeren van verbeteringen bij opdrachtgevers en opdrachtnemers zelf ligt.

[4] Kamerstuk 25883 nr. 254, p. 4, 2015.
[5] TNO: Monitor Verantwoord Opdrachtgeverschap, 2016. https://www.arboportaal.nl/documenten/rapport/2017/03/01/tno-monitor-verantwoord-opdrachtgeverschap

Copyright © 2019 TNO Den Haag
Alle rechten voorbehouden. De informatie in dit document mag niet zonder de schriftelijke toestemming van TNO aan derden ter inzage of beschikking worden gesteld en mag door de opdrachtgever uitsluitend worden gebruikt ter evaluatie van deze rapportage en van zijn/haar belang bij de verlening van de opdracht.

Een laatste belangrijke aanbeveling was om concurrentievormen te stimuleren die gebaseerd zijn op veiligheid, milieu en innovatie, en niet alleen op prijs.
De stimuleringsactiviteiten van de afgelopen jaren hadden als doel om met name bij opdrachtgevers meer bewustzijn te creëren over hun verantwoordelijkheid op het gebied van gezond en veilig werken. Allereerst is er deskresearch verricht om goede praktijken op dit gebied in kaart te brengen. Ten tweede zijn interactieve sessies georganiseerd met grote opdrachtgevers en veldpartijen om obstakels en kansen voor goed opdrachtgeverschap in kaart te brengen. Ten derde zijn er drie stimuleringsbijeenkomsten georganiseerd in de sectoren bouw, chemie en de publieke sector. Ten vierde is een communicatiestrategie ontwikkeld, inclusief een aanlandpagina op het Arboportaal[6], waarop de 'gouden regels voor verantwoord opdrachtgeverschap' gepresenteerd worden. Daarnaast zijn er twee initiatieven gesubsidieerd die aansluiten bij het project, te weten een app voor veilig werken van Bewuste Bouwers, en een tweetal handreikingen van Bouwend Nederland voor zowel opdrachtgevers als opdrachtnemers. Als laatste is er een webinar georganiseerd waarin de belangrijkste resultaten van het TNO-onderzoek werden gedeeld. Het deelproject 'regelgeving' had als doel om de regelgeving voor opdrachtgevers in de bouw door te lichten, en op basis hiervan aanpassingen te doen aan de bouwprocesbepalingen in het Arbobesluit, en in het kader van asbestwerkzaamheden. Deze aanpassingen van het Arbobesluit en de beleidsregel Boeteoplegging arbeidsomstandighedenzijn in 2017 doorgevoerd[7,8].

De Directie Gezond en Veilig werken van het Ministerie SZW wil na twee jaar een actualisering van de stand van zaken van verantwoord opdrachtgeverschap in Nederland en mogelijke ontwikkelingen als gevolg van de stimuleringsmaatregelen en de economische groei in kaart brengen. Dit geeft de overheid inzicht en aanknopingspunten om opdrachtgevers en opdrachtnemers in de toekomst beter te faciliteren. Het is goed mogelijk dat de ketensamenwerking en uitbesteding van werk in de afgelopen jaren volwassener is geworden. Dat wil zeggen dat er een ontwikkeling heeft plaatsgevonden in de wijze waarop opdrachtgevers en opdrachtnemers met elkaar werken, en in de wijze waarop zij verantwoordelijkheid delen voor gezond en veilig werken en hierover communiceren.

[6] https://www.arboportaal.nl/onderwerpen/verantwoord-opdrachtgeverschap, 2018.
[7] Besluit van 6 december 2016 houdende wijziging van het Arbeidsomstandighedenbesluit in verband met aanpassing van de bouwprocesbepalingen alsmede enkele kleine technische wijzigingen. Staatsblad 2016, 495
[8] Beleidsregel boeteoplegging arbeidsomstandighedenwetgeving, (G&VW/AA/2012/16953), 2018.

Copyright © 2019 TNO Den Haag

Alle rechten voorbehouden. De informatie in dit document mag niet zonder de schriftelijke toestemming van TNO aan derden ter inzage of beschikking worden gesteld en mag door de opdrachtgever uitsluitend worden gebruikt ter evaluatie van deze rapportage en van zijn/haar belang bij de verlening van de opdracht.

In deze rapportage beschrijven wij de resultaten van een uitgebreid monitoringsonderzoek naar de stand van zaken rondom Verantwoord Opdrachtgeverschap, gemeten in september en oktober 2018 bij opdrachtnemers en opdrachtgevers in Nederland.

Centraal staat de volgende hoofdvraag:

> *"Wat is de huidige stand van zaken rondom verantwoord opdrachtgeverschap in Nederland, en welke ontwikkelingen zijn er doorgemaakt in de beleving/associatie van dit begrip in de afgelopen twee jaar?"*

Deze hoofdvraag valt uiteen in drie deelvragen:

1. *"Wat is de huidige bekendheid met het begrip verantwoord opdrachtgeverschap bij opdrachtgevers en opdrachtnemers, en welke ervaringen hebben zij met verantwoord opdrachtgeverschap in de praktijk?"*

2. *"Wat zijn knelpunten, waar liggen kansen voor mogelijke oplossingen (door opdrachtgevers en – nemers zelf aangedragen), en wie zou deze kansen moeten realiseren?"*

3 *"Zijn er ontwikkelingen waar te nemen in de bekendheid/associaties met het begrip Verantwoord opdrachtgeverschap, of ontwikkelingen in de wensen voor het stimuleren ervan onder opdrachtnemers?"*

Voor de beantwoording van deze vraagstukken heeft TNO in 2018 een enquête uitgevoerd bij opdrachtnemers en opdrachtgevers in de sectoren bouw, chemie, metaal en thuiszorg. Deze sectoren zijn gekozen vanwege de hoge mate van uitbesteed werk en ze zijn in overeenstemming met de voorgaande meting in 2016. In dit rapport beschrijven we de resultaten van 2018 en vergelijken deze met die van 2016.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 presenteren we de methoden van het onderzoek. In hoofdstuk 3 presenteren we de resultaten van de enquêtes onder opdrachtnemers en opdrachtgevers. In hoofdstuk 4 beantwoorden we de onderzoeksvragen en in hoofdstuk 5 sluiten we af met de conclusies. De snelle lezer raden wij aan om direct naar hoofdstuk 4 en 5 te gaan.

Copyright © 2019 TNO Den Haag

Alle rechten voorbehouden. De informatie in dit document mag niet zonder de schriftelijke toestemming van TNO aan derden ter inzage of beschikking worden gesteld en mag door de opdrachtgever uitsluitend worden gebruikt ter evaluatie van deze rapportage en van zijn/haar belang bij de verlening van de opdracht.

2 De Monitor

2.1 Doel van de monitor en definitie van verantwoord opdrachtgeverschap

Het doel van de monitor “Verantwoord opdrachtgeverschap” is om inzicht te krijgen in de stand van zaken en ontwikkelingen aangaande verantwoord opdrachtgeverschap in Nederland. Deze monitor is in 2016 voor het eerst uitgevoerd. De tweede uitvoering in 2018 biedt ons de mogelijkheid om eventuele ontwikkelingen over de tijd te signaleren.

In 2016 is uitvoerig aandacht besteed aan het definiëren en afbakenen van het begrip verantwoord opdrachtgeverschap. Tevens is op basis van onderzoek naar uitbesteding in sectoren in Nederland verkend welke sectoren zich het beste voor de monitor zouden lenen. Dit resulteerde in de keuze voor de sectoren bouw, chemie, metaal en thuiszorg. Ook is toen de vragenlijst als instrument voor de monitor opgezet op basis van wetenschappelijke en vakliteratuur, expert-reviews en veldtesten met mensen uit de doelgroep. Hierover valt meer te lezen in de rapportage van de monitor 2016[9], Hier volstaan wij met het noemen van de gehanteerde definitie van verantwoord opdrachtgeverschap, namelijk:
‘V*erantwoord opdrachtgeverschap komt tot uiting in een opdrachtgever-opdrachtnemer relatie waarin expliciet oog is voor gezond en veilig werken bij de aanbesteding, uitvoering en evaluatie van de opdracht en waarin maatregelen worden genomen om gezond en veilig werken te waarborgen.’*

2.2 Enquête 2018

De vragenlijst voor opdrachtnemers is in 2018 vergelijkbaar met die uit 2016, met een paar kleine wijzigingen ter bevordering van de begrijpelijkheid, gebaseerd op de evaluaties uit 2016. Tevens zijn een paar vragen toegevoegd die bedoeld zijn om eventuele ontwikkelingen sinds 2016 te inventariseren. De vragenlijst bestaat in 2018 uit circa 55 vragen, afhankelijk van de routing die deelnemers doorlopen op basis van hun kenmerken. Zo wordt de module ‘Bouw’ alleen doorlopen door opdrachtnemers in de bouw.

[9] TNO: Monitor Verantwoord Opdrachtgeverschap, 2016. https://www.arboportaal.nl/documenten/rapport/2017/03/01/tno-monitor-verantwoord-opdrachtgeverschap

Copyright © 2019 TNO Den Haag
Alle rechten voorbehouden. De informatie in dit document mag niet zonder de schriftelijke toestemming van TNO aan derden ter inzage of beschikking worden gesteld en mag door de opdrachtgever uitsluitend worden gebruikt ter evaluatie van deze rapportage en van zijn/haar belang bij de verlening van de opdracht.

De vragen zijn verdeeld in een aantal modules:

- Algemene vragen.
- Bekendheid en ervaringen met verantwoord opdrachtgeverschap.
- Acties en maatregelen behorend bij verantwoord opdrachtgeverschap tijdens (1) de ontwerpfase van een opdracht, (2) de uitvoeringsfase van een opdracht, (3) de afrondingsfase van een opdracht.
- Huidige oordeel over de stand van zaken van verantwoord opdrachtgeverschap en kansen voor het stimuleren van verantwoord opdrachtgeverschap in de toekomst.
- Bouwmodule.
- Vragen over ontwikkelingen in de afgelopen twee jaar.

De vragenlijst voor opdrachtgevers bestaat uit circa 50 vragen en is vergelijkbaar opgezet met de vragenlijst voor opdrachtnemers. De vragen voor opdrachtgevers zijn uiteraard anders geformuleerd om bij het perspectief van opdrachtgevers aan te sluiten, en om op gemakkelijkere wijze via de telefoon uit te kunnen vragen. Beide vragenlijsten zijn opgenomen als bijlage bij dit rapport (bijlagen D en E).

2.3 Uitvoering monitor

Overeenkomstig de werkwijze in 2016 is in 2018 een web enquête uitgezet onder opdrachtnemers die werk aannemen in de vier sectoren (bouw, chemie, metaal en thuiszorg) in Nederland. Hierbij is aandacht besteed aan spreiding over de sectoren en over de grootteklasse van de deelnemende opdrachtnemers. Nieuw in 2018 is de telefonische enquête die uitgezet is onder opdrachtgevers. Deze uitbreiding van de monitor biedt een unieke kans om het perspectief van opdrachtnemers en opdrachtgevers op verantwoord opdrachtgeverschap te vergelijken. Het werven van respondenten is uitgevoerd door Panteia in opdracht van TNO. Hiervoor is een steekproef getrokken.

2.3.1 Steekproef

De wijze van steekproeftrekking is vergelijkbaar met de methode van de monitor in 2016. Voor de volledigheid is deze hier opnieuw omschreven. De monitor is uitgezet onder opdrachtnemers en opdrachtgevers in de sectoren bouw, chemie, metaal en thuiszorg. In de steekproef is meegenomen dat sommige opdrachtnemers voor meerdere sectoren werken, bijvoorbeeld zij die reparatie, onderhoud- en installatiewerkzaamheden uitvoeren.

Copyright © 2019 TNO Den Haag
Alle rechten voorbehouden. De informatie in dit document mag niet zonder de schriftelijke toestemming van TNO aan derden ter inzage of beschikking worden gesteld en mag door de opdrachtgever uitsluitend worden gebruikt ter evaluatie van deze rapportage en van zijn/haar belang bij de verlening van de opdracht.

Panteia heeft een grote steekproef van vestigingen opgevraagd uit het vestigingenregister LISA. Tabel 1 laat zien hoeveel vestigingen van bedrijven in Nederland naar verwachting werk uitvoeren in de sectoren bouw, thuiszorg, chemie en metaal. Tabel 2 laat vervolgens de bruto steekproef zien die uit deze populatie is genomen.

Tabel 1 Aantal vestigingen van bedrijven die naar verwachting werkzaam in de sectoren bouw, chemie, metaal en thuiszorg in Nederland in 2018

		Werkzame personen				
SBI's	Sector	1 (zzp)	2-9	10-99	100+	Totaal
33121, 33123, 3321, 33221, 33223	Reparatie en onderhoud van machines; installatie van ketels, tanks en machines	2.550	947	384	20	3.901
39, 81229, 8129, 2511, 7732	Sanering + afvalbeheer; overig (gespecialiseerde) reiniging; vervaardiging van metalen constructiewerken en delen daarvan; verhuur en lease van machines en installaties voor de bouw	3.105	1.639	1.042	83	5.869
41, 42, 43	Bouw	117.862	26.692	6.914	394	151.862
88101	Thuiszorg	10.793	1.049	999	249	13.090
Totaal		**134.310**	**30.327**	**9.339**	**746**	**174.722**

Bron: Lisa 2018

Tabel 2 Bruto getrokken steekproef

		Werkzame personen				
SBI's	Sector	1 (zzp)	2-9	10-99	100+	Totaal
33121, 33123, 3321, 33221, 33223	Reparatie en onderhoud van machines; installatie van ketels, tanks en machines	1.250	897	366	20	2.533
39, 81229, 8129, 2511, 7732	Sanering + afvalbeheer; overig (gespecialiseerde) reiniging; vervaardiging van metalen constructiewerken en delen daarvan; verhuur en lease van machines en installaties voor de bouw	2.369	1.547	1.002	82	5.000
41, 42, 43	Bouw	2.448	1.649	1.246	382	5.725
88101	Thuiszorg	1.199	742	646	198	2.785
Totaal		**7.266**	**4.835**	**3.260**	**682**	**16.043**

Bron: Panteia 2018

Copyright © 2019 TNO Den Haag
Alle rechten voorbehouden. De informatie in dit document mag niet zonder de schriftelijke toestemming van TNO aan derden ter inzage of beschikking worden gesteld en mag door de opdrachtgever uitsluitend worden gebruikt ter evaluatie van deze rapportage en van zijn/haar belang bij de verlening van de opdracht.

Vanwege de aard van de data in LISA spreken we in dit onderzoek over vestigingen, en niet over bedrijven. Dit betekent dat er mogelijkerwijs meerdere vestigingen in de steekproef zitten die onder één moederbedrijf vallen. Bij de steekproeftrekking is rekening gehouden met het aantal werknemers dat werkzaam is in de sector, op basis van SBI-codes. Hierbij is ook de mogelijkheid in acht genomen dat opdrachtnemers die opdrachten aannemen in bijvoorbeeld de chemie of metaal, zelf niet geregistreerd staan in deze sectoren. Dit is bijvoorbeeld het geval bij bedrijven die zich bezig houden met specialistische reiniging of onderhoud van installaties. In de steekproef zijn daarom ook de SBI-codes van bedrijven in reiniging en onderhoud meegenomen. Tevens is rekening gehouden met de verschillende grootteklassen. We hebben onderscheid gemaakt tussen zelfstandigen zonder personeel (zzp'ers), kleine bedrijven (2-9 werknemers, in de verdere analyses uitgesplitst naar 1-4 en 5-9 werknemers op basis van zelf-rapportage), middelgrote bedrijven (10-99 werknemers), en grote bedrijven (>100 werknemers).

2.3.2 *Werving opdrachtnemers*

Vanaf 13 augustus tot 15 september 2018 zijn alle bedrijven uit de bruto steekproef telefonisch benaderd. Vestigingen in de steekproef werden uitgenodigd per telefoon. Daarbij vond direct selectie plaats om te bepalen of een persoon aan de voorwaarden voor de deelname voldeed. Ten eerste werd gecontroleerd of de persoon uit de juiste sector kwam en of de vestigingsgrootte klopte met de gegevens vanuit LISA. Overige voorwaarden voor deelname waren: de opdrachtnemer moest zakelijke opdrachten in Nederland aannemen en de persoon die de enquête invulde moest geïnformeerd zijn over zowel het aannemen van de opdrachten, als de uitvoering en afronding van de opdrachten binnen de organisatie. Voor middelgrote en grote bedrijven ging het meestal om een leidinggevende, en bij kleine bedrijven om een directeur. Wanneer iemand geschikt bleek om deel te nemen, werd na het telefoongesprek direct een uitnodiging gestuurd om deel te nemen aan de online enquête. Wanneer deze niet werd ingevuld, werd nog driemaal een digitale herinnering verstuurd en éénmalig gebeld. NB: Deze procedure is identiek aan de procedure in 2016.

Uit de gegevens van Panteia blijkt dat er bijna 45.000 belpogingen zijn gedaan naar de 16.043 vestigingen uit de bruto steekproef. Een aantal vestigingen weigerde actief om deel te nemen (N=3.251: 20% van de steekproef). De meest genoemde reden voor weigering waren: geen tijd (60%), vindt het geen relevant onderwerp (14%) en de organisatie wil geen gegevens verstrekken (10%). Daarnaast bleek een deel van de vestigingen in de steekproef niet tot de doelgroep te behoren (N=2.783, 17%). Van de 3.610 opdrachtnemers die door de selectie kwamen, hebben 2200 opdrachtnemers in 2018 daadwerkelijk de web enquête ingevuld,

Copyright © 2019 TNO Den Haag

Alle rechten voorbehouden. De informatie in dit document mag niet zonder de schriftelijke toestemming van TNO aan derden ter inzage of beschikking worden gesteld en mag door de opdrachtgever uitsluitend worden gebruikt ter evaluatie van deze rapportage en van zijn/haar belang bij de verlening van de opdracht.

dit zijn er iets meer dan in 2016 (N=2144). De web enquête werd ingevuld van 19 september tot en met 30 september 2018. De gemiddelde invultijd van de web enquête was 17 minuten per respondent. In tabel 3 staat hoe de deelnemers verdeeld zijn over de sectoren en vestigingsgrootteklassen, dit noemen we de netto respons van het onderzoek.

Tabel 3 Netto respons opdrachtnemers

Sector	1 (zzp)	2-9	10-99	100+	Totaal
Reparatie en onderhoud van machines; installatie van ketels, tanks en machines	172	75	6	144	397
Sanering + afvalbeheer; overig (gespecialiseerde) reiniging; vervaardiging van metalen constructiewerken en delen daarvan; verhuur en lease van machines en installaties	152	189	19	168	528
Bouw	221	259	108	227	815
Thuiszorg	150	133	39	139	460
Totaal	**695**	**656**	**172**	**677**	**2.200**

Bron: Panteia 2018

2.3.3 Weging opdrachtnemers

Op de data van opdrachtnemers is een weegfactor toegepast. Hierdoor kan rekening worden gehouden met mogelijke selectieve non-respons, en over- en ondervertegenwoordiging van opdrachtnemers per sector en bedrijfsgrootteklasse. Op de onderzoeksdata van opdrachtgevers is geen weegfactor toegepast vanwege de kleine groep en de meer verkennende insteek van de betreffende enquête.

Voor het berekenen van de weegfactor is eerst berekend hoeveel vestigingen uit de gehele populatie meegedaan zouden hebben aan het onderzoek, rekening houdend met het feit dat een deel van de steekproef buiten de selectiecriteria viel. Daarna is een weegfactor berekend om het daadwerkelijk aantal deelnemers in het onderzoek terug te weten naar hun proportionele aandeel in de totale populatie. Zo kregen de antwoorden van zzp'ers bijvoorbeeld meer gewicht, omdat zij een grote doelgroep in de populatie vertegenwoordigen.

2.3.4 Kenmerken opdrachtnemers

Tabel 4 geeft een overzicht van de belangrijkste kenmerken van de opdrachtnemers (na toepassing van de weegfactor), voor zowel de respondenten uit 2016 als 2018. De gemiddelde leeftijd van de respondenten in 2018 is 47 jaar (N=2200). Van de respondenten is 87% man, 73% zzp'er en 31% werkt voor opdrachtgevers in meer dan één sector. Bijna de helft van de respondenten werkt exclusief voor de bouw (46%). Voor de sectoren metaal, chemie en thuiszorg werkt slechts een klein gedeelte exclusief voor deze sectoren (respectievelijk 1,8%,

Copyright © 2019 TNO Den Haag
Alle rechten voorbehouden. De informatie in dit document mag niet zonder de schriftelijke toestemming van TNO aan derden ter inzage of beschikking worden gesteld en mag door de opdrachtgever uitsluitend worden gebruikt ter evaluatie van deze rapportage en van zijn/haar belang bij de verlening van de opdracht.

0,13% en 5,5%). Voor de chemie- en metaalsector is het lage aantal respondenten dat exclusief voor deze sectoren werkt te verklaren doordat er in de sectoren onderhouds- en installatie vestigingen aanwezig zijn, die hun diensten aan meerdere (industriële) sectoren aanbieden. Ongeveer de helft van de respondenten geeft aan meestal de rol van onderopdrachtnemer te vervullen (48%), en 40% werkt met meer dan 10 verschillende opdrachtgevers per jaar. In 2018 zijn er significant meer zzp'ers dan in 2016 en minder opdrachtnemers die werkzaam zijn in meerdere sectoren.

Tabel 4 Kenmerken opdrachtnemers

	Totaal	Jaar	
		2016 [49,4%]	2018 [50,6%]
Leeftijd [Gemiddelde] [Range: 16−75]	47,2	47,4	47,0
- Standaarddeviatie	10,8	10,5	11,1
- Ongewogen-N	4.344	2.144	2.200
- Proportioneel gewogen-N	4.344	2.144	2.200
Wat is uw geslacht?			
· Man	88,3%	89,5%Δ	87,1%∇
· Vrouw	11,7%	10,5%∇	12,9%Δ
- Ongewogen-N	4.344	2.144	2.200
- Proportioneel gewogen-N	4.344	2.144	2.200
Hoe zou u de 'structuur' van uw bedrijf kort omschrijven?			
· Zelfstandige zonder personeel (ZZP-er)	68,5%	63,4%▼	73,4%▲
· Zelfstandige vestiging (zonder bijkomende vestigingen)	15,8%	17,9%Δ	13,7%∇
· Hoofdkantoor van een Nederlands bedrijf met meerdere vestigingen	1,5%	2,0%Δ	1,1%∇
· Hoofdkantoor van een buitenlands bedrijf met meerdere vestigingen	0,05%	0,06%	0,04%
· Vestiging van een Nederlands bedrijf	10,3%	12,4%Δ	8,2%∇
· Vestiging van een buitenlands bedrijf	0,32%	0,20%	0,43%
· Anders:	3,6%	4,0%	3,1%
- Ongewogen-N	4.344	2.144	2.200
- Proportioneel gewogen-N	4.344	2.144	2.200

Copyright © 2019 TNO Den Haag
Alle rechten voorbehouden. De informatie in dit document mag niet zonder de schriftelijke toestemming van TNO aan derden ter inzage of beschikking worden gesteld en mag door de opdrachtgever uitsluitend worden gebruikt ter evaluatie van deze rapportage en van zijn/haar belang bij de verlening van de opdracht.

	Totaal	Jaar	
		2016 [49,4%]	2018 [50,6%]
Hoeveel werknemers werken er in uw bedrijf?			
· 1 werknemer	15,3%	12,1%▼	19,4%▲
· 2 tot en met 4 werknemers	30,4%	34,7%▲	24,7%▼
· 5 tot en met 9 werknemers	23,0%	21,3%	25,3%
· 10 tot en met 99 werknemers	26,6%	26,5%	26,6%
· 100 of meer werknemers	4,8%	5,4%	3,9%
- Ongewogen-N	2.911	1.432	1.479
- Proportioneel gewogen-N	1.371	785	586
Welke beschrijving past het beste bij uw huidige functie?			
· ZZP-er	68,5%	63,4%▼	73,4%▲
· Uitvoerend medewerker zonder leidinggevende functie	1,4%	1,6%	1,3%
· Uitvoerend medewerker met leidinggevende functie	11,9%	12,6%	11,3%
· Uitsluitend leidinggevende functie (bijv. manager)	5,0%	6,6%Δ	3,3%∇
· Bestuurlijke functie (bijv. directeur)	10,7%	12,5%Δ	8,9%∇
· overig	2,6%	3,3%Δ	1,8%∇
- Ongewogen-N	4.344	2.144	2.200
- Proportioneel gewogen-N	4.344	2.144	2.200
Verdeling naar sector opdrachtgever			
· Alleen werkzaam in metaal	2,5%	2,8%	2,1%
· Alleen werkzaam in bouw	50,3%	46,5%∇	54,2%Δ
· Alleen werkzaam in thuiszorg	4,8%	3,1%∇	6,5%Δ
· Werkzaam in meerdere sectoren	42,4%	47,6%▲	37,1%▼
- Ongewogen-N	3.785	1.899	1.886
- Proportioneel gewogen-N	3.744	1.899	1.845
Is uw bedrijf meestal de hoofd-opdrachtaannemer bij een opdracht, of is uw bedrijf meestal de onderaannemer?			
· Meestal hoofd-opdrachtaannemer	27,9%	25,8%∇	29,9%Δ
· Meestal onderaannemer	49,8%	51,4%Δ	48,2%∇
· Even vaak hoofd-opdrachtaannemer als onderaannemer	18,5%	19,5%	17,5%
· Anders:	3,9%	3,3%	4,4%
- Ongewogen-N	4.344	2.144	2.200
- Proportioneel gewogen-N	4.344	2.144	2.200

Copyright © 2019 TNO Den Haag
Alle rechten voorbehouden. De informatie in dit document mag niet zonder de schriftelijke toestemming van TNO aan derden ter inzage of beschikking worden gesteld en mag door de opdrachtgever uitsluitend worden gebruikt ter evaluatie van deze rapportage en van zijn/haar belang bij de verlening van de opdracht.

	Totaal	Jaar	
		2016 [49,4%]	2018 [50,6%]
Met hoeveel verschillende opdrachtgevers werkt uw bedrijf gemiddeld in een tijdsperiode van 1 kalenderjaar? Het mag om een schatting gaan.			
· 1	2,7%	2,1%∇	3,4%∆
· 2-5	33,2%	30,6%∇	35,8%∆
· 6-10	20,8%	20,4%	21,1%
· meer dan 10	43,3%	46,9%∆	39,7%∇
- Ongewogen-N	4.344	2.144	2.200
- Proportioneel gewogen-N	4.344	2.144	2.200

Noot. Percentages zijn kolompercentages, en zijn getoetst met de Pearson χ^2-test (horizontale vergelijkingen). Gemiddelden zijn getoetst met de t-test. ▲ en ▼: $p<0,05$, significant hoge (lage) percentages en/of gemiddelden (tweezijdig), én Cohen's d is ten minste 0,20. Open pijltjes ∆ en ∇: eveneens significant, maar Cohen's d is kleiner dan 0,20. Cohen, J. (1988). Statistical power analysis for the behavioral sciences (2nd ed.). Hillsdale NJ: Erlbaum.

2.3.5 *Analyses opdrachtnemers*

De analyse heeft allereerst plaatsgevonden op de gegevens die door middel van de vragenlijst uit 2018 zijn verkregen – zie bijlage A. De uitkomsten van 2018 zijn vergeleken met die van 2016 (zie bijlage B).

Net als in 2016 zijn de resultaten van de web enquête op drie niveaus beschreven:

- Beschrijving antwoorden op totaalniveau van de respondenten.
- Beschrijving en toetsing op grootteklasse van de vestiging van respondenten; te weten op vijf niveaus (zzp'er; vestigingen met 1-4 werknemers; 5-9 werknemers; 10-99 werknemers; >100 werknemers), en een verdeling tussen zzp'ers en vestigingen met werknemers. De indeling naar subgroepen voor deze analyses is gebaseerd op zelf-rapportage.
- Beschrijving en toetsing per sector waar de *opdrachtgevers* van respondenten actief zijn. Hierbij is gekozen voor een splitsing gebaseerd op respondenten die aangeven exclusief voor één sector te werken en respondenten die aangeven voor meerdere sectoren te werken. Bij de uiteindelijke analyses is de categorie 'exclusief werkzaam voor de sector chemie' net als in 2016 niet meegenomen, vanwege het lage aantal respondenten (N=3) dat exclusief werkzaam was in deze sector. Ook gaven 355 respondenten aan niet primair of exclusief in één van de genoemde sectoren werkzaam te zijn. Zij kozen voor 'overheid' en/of 'anders' in de enquête. Hun antwoorden zijn daarom niet meegenomen in de sectorspecifieke analyses. In totaal zijn daarom circa 1.850 respondenten meegenomen in

Copyright © 2019 TNO Den Haag
Alle rechten voorbehouden. De informatie in dit document mag niet zonder de schriftelijke toestemming van TNO aan derden ter inzage of beschikking worden gesteld en mag door de opdrachtgever uitsluitend worden gebruikt ter evaluatie van deze rapportage en van zijn/haar belang bij de verlening van de opdracht.

de analyses op sectorniveau. NB: hun antwoorden zijn wel meegenomen in de totaalscores, omdat uit de SBI-codes en de telefonische screening bleek dat ze wel werkzaamheden verrichten en/of geregistreerd staan in de beoogde sectoren. Hierdoor zijn de aantallen respondenten op totaalniveau en naar vestigingsgrootteklasse hoger dan de aantallen op het niveau van de sectoren.

De analyses zijn uitgevoerd met Excel en SPSS 25.0. Toetsing is gebaseerd op tweezijdig toetsen, en significante verschillen genoemd in de resultaten hebben altijd een P-waarde <0.05. De uitkomsten van de web enquête zijn toegevoegd als bijlagen D en E.

2.3.6 *Werving opdrachtgevers*

Tijdens de screeningsgesprekken voor het monitordeel naar opdrachtnemers is aan respondenten die geen opdrachtnemer bleken te zijn, gevraagd of zij dan wél opdrachtgever zijn. De vestigingen die hier positief op antwoordden zijn in een later stadium teruggebeld met de uitnodiging voor de telefonische enquête voor opdrachtgevers. Panteia adviseerde om telefonisch te enquêteren in verband met de doorlooptijd van de monitor en de hogere respons op telefonische we enquêtes. Vanaf 15 september tot 5 oktober is er geworven onder opdrachtgevers. Tijdens de werving is er veel afstemming geweest tussen Panteia en TNO, aangezien het lastiger bleek dan verwacht om veel opdrachtgevers te interviewen. Een aantal vestigingen paste bij doorvragen toch niet in het profiel van opdrachtgever, waardoor de screeningsgesprekken meer tijd en aandacht vroegen dan vooraf voorzien was. Ook bleek het erg lastig om in de sector thuiszorg opdrachtgevers te spreken te krijgen. Daarom is voor de sector thuiszorg besloten eerder te staken met het nabellen van potentiële opdrachtgevers, zodat de beschikbare capaciteit vrij zou komen voor het benaderen van opdrachtgevers in de andere sectoren. Uit de gegevens van Panteia blijkt dat er bijna 8.000 belpogingen zijn gedaan naar 3.875 mogelijke opdrachtgevers uit de bruto steekproef. Circa 40% (N=1.519) van de vestigingen paste bij doorvragen toch niet in het profiel van opdrachtgever. Daarnaast weigerde circa 400 vestigingen om deel te nemen aan het onderzoek. Voor 5% van de opdrachtgevers gold dat zij niet beschikbaar waren in de veldwerkperiode. Uiteindelijk hebben 283 opdrachtgevers de enquête helemaal beantwoord. Zoals genoemd zijn hun data niet gewogen en dus niet representatief voor opdrachtgevers in Nederland. De resultaten moeten dus met voorzichtigheid worden geïnterpreteerd.

2.3.7 *Kenmerken opdrachtgevers*

Tabel 5 geeft een overzicht van de belangrijkste kenmerken van de opdrachtgevers (N=283). De gemiddelde leeftijd is 48 jaar, 81% is man en 18% is werkzaam in meerdere sectoren.

Copyright © 2019 TNO Den Haag
Alle rechten voorbehouden. De informatie in dit document mag niet zonder de schriftelijke toestemming van TNO aan derden ter inzage of beschikking worden gesteld en mag door de opdrachtgever uitsluitend worden gebruikt ter evaluatie van deze rapportage en van zijn/haar belang bij de verlening van de opdracht.

De meeste respondenten hebben een bestuurlijke functie (58%) of zijn uitsluitend leidinggevende (25,4%). De meerderheid van hen is werkzaam in meerdere sectoren.

Tabel 5 Kenmerken opdrachtgevers (n= 283, ongewogen cijfers)

	Totaal
Module Persoons - en bedrijfskenmerken	
informatie over de respondent, diens functie, bedrijf en arbeidsrisico's	
Wat is uw leeftijd? [Gemiddelde] [Range: 21−70]	48,0
·N	280
Wat is uw geslacht?	
· Man	81,6%
· Vrouw	18,4%
·N	283
Welke beschrijving past het beste bij uw huidige functie?	
· Uitvoerend medewerker zonder leidinggevende functie	2,5%
· Uitvoerend medewerker met leidinggevende functie	11,0%
· Uitsluitend leidinggevende functie (bijv. manager)	25,4%
· Bestuurlijke functie (bijv. directeur)	57,6%
· Overig	3,5%
·N	283
Exclusief werkzaam in de sector	
· Metaal	11,7%
· Chemie	11,7%
· Bouw	25,1%
· Thuiszorg	3,5%
· Overig	30,0%
· Meerdere sectoren	18,0%
·N	283
Vestigingsgrootte	
· 1 - 4 werknemers	31,4%
· 5 - 9 werknemers	12,0%
· 10 - 99 werknemers	39,9%
· 100 of meer werknemers	16,6%
·N	283

Copyright © 2019 TNO Den Haag
Alle rechten voorbehouden. De informatie in dit document mag niet zonder de schriftelijke toestemming van TNO aan derden ter inzage of beschikking worden gesteld en mag door de opdrachtgever uitsluitend worden gebruikt ter evaluatie van deze rapportage en van zijn/haar belang bij de verlening van de opdracht.

2.3.8 *Analyses opdrachtgevers*

De gegevens van opdrachtgevers zijn op een vergelijkbare manier geanalyseerd als die voor opdrachtnemers (zie paragraaf 2.3.4). Om onderscheid te maken tussen sectoren zijn de resultaten uitgesplitst naar de sectoren waarin opdrachtgevers opdrachtnemers inhuren. Dit staat in principe los van de sector waarin de opdrachtgever primair zelf werkzaam is. De resultaten van de module Bouw hebben wel betrekking op opdrachtgevers die zelf werkzaam zijn in de bouwsector, ongeacht de sector waarin zij opdrachtnemers inhuren. In Bijlage C presenteren we de volledige resultaten van opdrachtgevers in een overzichtstabel.

3 Resultaten

3.1 Leeswijzer

In dit hoofdstuk bespreken we de resultaten van de enquête-onderzoeken uit 2018 bij opdrachtnemers en opdrachtgevers. We bespreken eerst de ervaringen met verantwoord opdrachtgeverschap van opdrachtnemers in de diverse fasen van het werk (ontwerp, uitvoer en evaluatie) van de opdracht. Dit wordt gevolgd door een beschrijving van kansen en stimuleringsmiddelen. Vanwege de specifieke regelgeving in de bouwsector is aan deze sector een aparte paragraaf gewijd. Relevante vergelijkingen met de data uit 2016 bespreken we bij elk onderwerp.

In het tweede deel van dit hoofdstuk beschrijven we de bevindingen vanuit het perspectief van opdrachtgevers. Vanwege de meer verkennende insteek (en kleinere steekproefgrootte) heeft dit een meer open structuur. We behandelen achtereenvolgens de volgende thema's: begrip en associaties behorende bij 'Verantwoord Opdrachtgeverschap', 'Ervaringen met verantwoord opdrachtgeverschap in diverse fasen van het werk', en 'Kansen, belemmeringen en aanbevelingen'.

3.2 Resultaten van de monitor voor opdrachtnemers

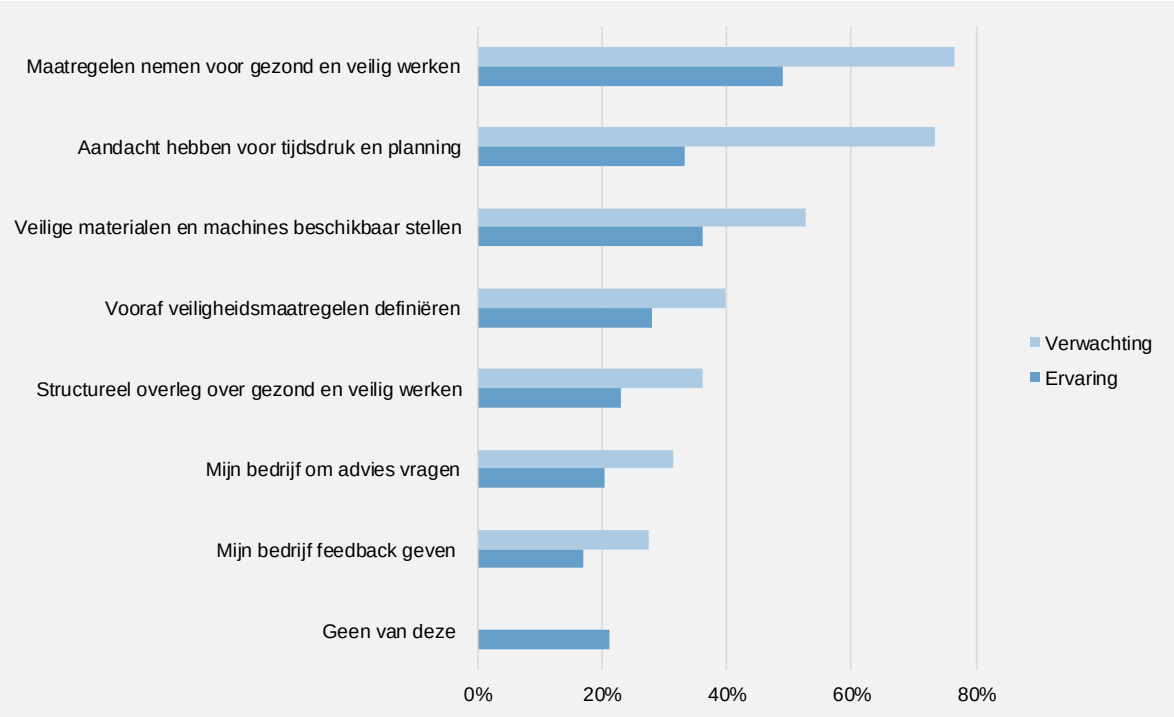
3.2.1 *Het begrip 'verantwoord opdrachtgeverschap'*

Van alle opdrachtnemers geeft 40% aan dat zij de term 'verantwoord opdrachtgeverschap' voorafgaand aan deze monitor al kenden, terwijl dit in 2016 45% was. Het verschil is echter

Copyright © 2019 TNO Den Haag
Alle rechten voorbehouden. De informatie in dit document mag niet zonder de schriftelijke toestemming van TNO aan derden ter inzage of beschikking worden gesteld en mag door de opdrachtgever uitsluitend worden gebruikt ter evaluatie van deze rapportage en van zijn/haar belang bij de verlening van de opdracht.

klein. Opdrachtnemers uit de metaalsector zijn beter bekend met het begrip ‘verantwoord opdrachtgeverschap’ dan opdrachtnemers uit andere sectoren. Zelfstandigen zijn minder goed bekend met het begrip dan de andere opdrachtnemers. Opvallend is dat bekendheid met het begrip lijkt toe te nemen naarmate de vestiging meer werknemers heeft. In 2016 was er een vergelijkbare tendens zichtbaar.

Vervolgens is gevraagd wat opdrachtnemers kenmerkend vinden voor een verantwoorde opdrachtgever, dat wil zeggen, waar moet een opdrachtgever aan voldoen om ‘verantwoord’ te zijn (verwachting). De scores zijn weergegeven in figuur 1. Hierin is te zien dat opdrachtnemers met name vinden dat een verantwoorde opdrachtgever maatregelen neemt om gezond en veilig werken mogelijk te maken (77%) en dat hij aandacht heeft voor tijdsdruk en planning (73%). In 2016 werden deze kenmerken ook als belangrijkste kenmerken van verantwoord opdrachtgeverschap genoemd.

Figuur 1 Kenmerken van, en ervaringen met, een verantwoorde opdrachtgever volgens opdrachtnemers

Wanneer aan opdrachtnemers wordt gevraagd aan welke kenmerken hun opdrachtgevers in het verleden meestal voldeden, dan valt op dat de ervaring achter blijft bij de verwachting (figuur 1, kenmerken van, en ervaringen met, een verantwoorde opdrachtgever volgens op-

Copyright © 2019 TNO Den Haag
Alle rechten voorbehouden. De informatie in dit document mag niet zonder de schriftelijke toestemming van TNO aan derden ter inzage of beschikking worden gesteld en mag door de opdrachtgever uitsluitend worden gebruikt ter evaluatie van deze rapportage en van zijn/haar belang bij de verlening van de opdracht.

drachtnemers). Het aantal kenmerken waaraan opdrachtgevers in het verleden meestal voldeden is echter beperkt. We zien dat er een kloof bestaat tussen wat opdrachtnemers graag zouden zien van opdrachtgevers, en wat zij in de praktijk ervaren. Zo vindt 77% van de opdrachtnemers het een belangrijk kenmerk dat opdrachtgevers maatregelen nemen voor gezond en veilig werken, maar ervaart maar 49% in de praktijk dat opdrachtgevers dit kenmerk vertonen. Vooral bij aandacht voor tijdsdruk en planning is er sprake van een discrepantie: 74% van de respondenten geeft aan dit een belangrijk kenmerk te vinden van een verantwoorde opdrachtgever en 33% geeft aan dat opdrachtgevers hier in het verleden aan voldeden. Tevens geeft 21% van de opdrachtnemers aan dat hun opdrachtgevers aan geen van de kenmerken voor verantwoord opdrachtgeverschap voldoet.

In vergelijking met 2016 noemt in 2018 krap de helft van de opdrachtnemers het nemen van maatregelen voor gezond en veilig werken (49%), waar dit in 2016 nog 62% was. Vooral in de bouw en metaal en in kleine tot middelgrote vestigingen (1-99 werknemers) geven minder opdrachtnemers dan in 2016 aan dat de opdrachtgever maatregelen treft. Net als in 2016 wordt in de thuiszorg significant vaker gerapporteerd dat opdrachtgevers aan geen enkele van de kenmerken voldoet (34%). In de metaalsector wordt volgens de opdrachtnemers door opdrachtgevers het minst om advies gevraagd bij belangrijke keuzes rondom een werkproject en ligt het aandeel opdrachtnemers dat aangeeft dat er maatregelen worden genomen voor veilig en gezond werken ook het laagst (36%): hier lijkt de focus vooral te liggen op het beschikbaar stellen van veilige materialen en machines.

Op andere kenmerken heeft ten opzichte van 2016 een verbetering plaatsgevonden: in 2018 geeft 23% aan dat opdrachtgevers structureel overleg plannen om te spreken over gezond en veilig werken, ten opzichte van 14% in 2016. Er is ten opzichte van 2016 sprake van bijna een verdubbeling in het aantal opdrachtnemers dat aangeeft dat de vestiging door opdrachtgevers om advies wordt gevraagd, van 13% in 2016 naar 20% in 2018. Dit geldt ook voor het aantal opdrachtnemers dat aangeeft dat opdrachtgevers de vestiging feedback geven over veilig en gezond werken: van 9% in 2016 naar 17% in 2018. Vooral in de bouw wordt meer aan deze kenmerken voldaan dan in 2016.

Over het algemeen geeft 82% van de opdrachtnemers aan dat zij het (heel) belangrijk vinden dat opdrachtgevers aandacht hebben voor gezond en veilig werken. Net als in 2016 geeft bijna de helft van de opdrachtnemers (47%) aan dat zij in het verleden wel eens hebben overwogen of besloten om niet opnieuw samen te werken met een bepaalde opdrachtgever.

Copyright © 2019 TNO Den Haag

Alle rechten voorbehouden. De informatie in dit document mag niet zonder de schriftelijke toestemming van TNO aan derden ter inzage of beschikking worden gesteld en mag door de opdrachtgever uitsluitend worden gebruikt ter evaluatie van deze rapportage en van zijn/haar belang bij de verlening van de opdracht.

Dit was vooral te wijten aan onrealistische verwachtingen over planning, kosten of uitvoering (50%, en vooral door opdrachtnemers in kleine of middelgrote vestigingen) en moeilijke samenwerking (46%). Te weinig aandacht voor gezond en veilig werken vormde in 20% van de gevallen een aanleiding om de samenwerking te heroverwegen, dit is vergelijkbaar met 2016. Opdrachtnemers die werkzaam zijn in meerdere sectoren, evenals zzp'ers geven gesloten-heid over contractvoorwaarden, budget, of planning het meest frequent op als motief om de samenwerking met opdrachtgevers te heroverwegen. Deze redenen worden in 2018 vaker genoemd dan in 2016.

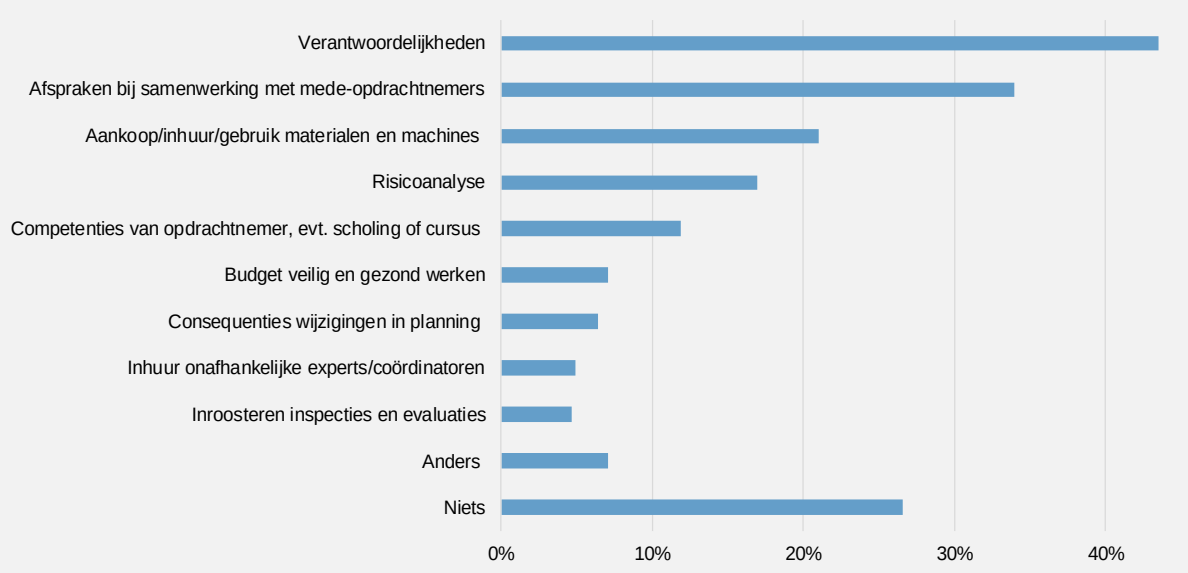
3.2.2 Ervaringen met (verantwoord) opdrachtgeverschap in de verschillende fasen van een opdracht

Ontwerpfase van een opdracht

Van alle opdrachtnemers geeft 42% aan een redelijke mate van invloed te hebben gedurende de ontwerpfase van een opdracht: zij mogen meedenken en ideeën opperen over zaken als planning, budget en gezond en veilig werken. Zestien procent geeft aan volledige inspraak te hebben in deze fase van een opdracht (in 2016 was dit 12%) terwijl 27% zegt helemaal geen invloed te hebben. In de thuiszorg is er net als in 2016 vaker sprake van volledige invloed dan in andere sectoren: opdrachtnemers geven hier vaker aan dat zij de opdracht samen met de opdrachtnemer ontwerpen (32%). Deze resultaten zijn vergelijkbaar met die uit 2016.
Met name zzp'ers geven aan geen invloed te hebben op planning, budget en gezond en veilig werken in de ontwerpfase van een opdracht. Naarmate vestigingen groter worden, neemt de invloed toe. Waar in 2016 nog 20% van de opdrachtnemers uit de metaalsector aangaf volledige inspraak te hebben, is dit in 2018 6%. In kleine vestigingen (1-4 werknemers) is het aandeel opdrachtnemers dat aangeeft volledige inspraak te hebben ten opzichte van 2016 met 8% gestegen.

Figuur 2 geeft weer wat volgens de opdrachtnemers wordt vastgelegd in de ontwerpfase rond veilig en gezond werken.

Copyright © 2019 TNO Den Haag
Alle rechten voorbehouden. De informatie in dit document mag niet zonder de schriftelijke toestemming van TNO aan derden ter inzage of beschikking worden gesteld en mag door de opdrachtgever uitsluitend worden gebruikt ter evaluatie van deze rapportage en van zijn/haar belang bij de verlening van de opdracht.

Figuur 2 Zaken die worden vastgelegd tussen opdrachtgever en -nemers in de ontwerpfase

Van de opdrachtnemers geeft 48% aan dat de verdeling van de verantwoordelijkheid tussen opdrachtgever en opdrachtnemer wordt vastgelegd, 17% dat wordt afgestemd over risicoanalyse en 34% geeft aan dat afspraken met mede-opdrachtnemers worden vastgelegd. Ruim een kwart van de opdrachtnemers geeft aan dat er niets wordt vastgelegd. In de bouw worden hier minder afspraken over gemaakt dan in de overige sectoren, wellicht komt dit door het relatieve hoge aantal zzp'ers in de bouw. In de thuiszorg worden vaker de competenties van de opdrachtnemer bekeken en volgt er eventueel scholing of cursus (33% ten opzichte van de 12% score in de totale groep).

Zzp'ers geven vaker aan dat er in de ontwerpfase niets wordt vastgelegd ten aanzien van gezond en veilig werken. De verantwoordelijkheid van de opdrachtgever en opdrachtnemer wordt in vestigingen met werknemers vaker vastgelegd dan bij zzp'ers. Naarmate de grootte van de vestiging toeneemt, wordt vaker aangegeven dat er zaken ten aanzien van gezond en veilig werken worden vastgelegd. Deze tendens is zichtbaar bij het vastleggen van de competenties van de opdrachtnemer en eventueel scholing of cursus, de inhuur van onafhankelijke experts of coördinatoren voor gezond en veilig werken, het inroosteren van inspecties en evaluaties en het afstemmen over risicoanalyse.

In de bouw en bij vestigingen met 5-9 werknemers is het aandeel opdrachtnemers dat aangeeft dat er niets wordt vastgelegd significant gestegen ten opzichte van 2016 (bouw +8% en

Copyright © 2019 TNO Den Haag
Alle rechten voorbehouden. De informatie in dit document mag niet zonder de schriftelijke toestemming van TNO aan derden ter inzage of beschikking worden gesteld en mag door de opdrachtgever uitsluitend worden gebruikt ter evaluatie van deze rapportage en van zijn/haar belang bij de verlening van de opdracht.

vestigingen 5-9 werknemers +15%). In de bouw wordt er in 2018 ook minder overlegd (-13%) over de verdeling van de verantwoordelijkheid tussen opdrachtgever en opdrachtnemer. Verder blijkt dat het afstemmen over risicoanalyse in de thuiszorg ten opzichte van 2016 is gehalveerd. In kleine vestigingen (1-4 werknemers) geven opdrachtnemers aan dat er ten opzichte van 2016 minder afspraken over de risicoanalyse worden gemaakt, maar het budget voor veilig en gezond werken wordt met de opdrachtgever wel vaker vastgelegd. Net als in 2016 scoren vooral grote vestigingen op meerdere punten hoger, wat de indruk wekt dat zij bij opdrachten zaken kunnen afstemmen of vastleggen terwijl kleine vestigingen of zzp'ers vooral zelf zorg dragen voor een gezonde en veilige werkomgeving.

Als laatste denkt 59% van de opdrachtnemers dat wanneer een opdrachtgever (meer) aandacht zou hebben voor gezond en veilig werken in de ontwerpfase, dit de kans op arbeidsongevallen en uitval zou verkleinen. Dit is hetzelfde als in 2016. Alleen voor de metaalsector, rapporteren significant meer opdrachtnemers dan in 2016 dat meer aandacht voor veilig en gezond werken kan leiden tot minder ongevallen.

Uitvoeringsfase van een opdracht

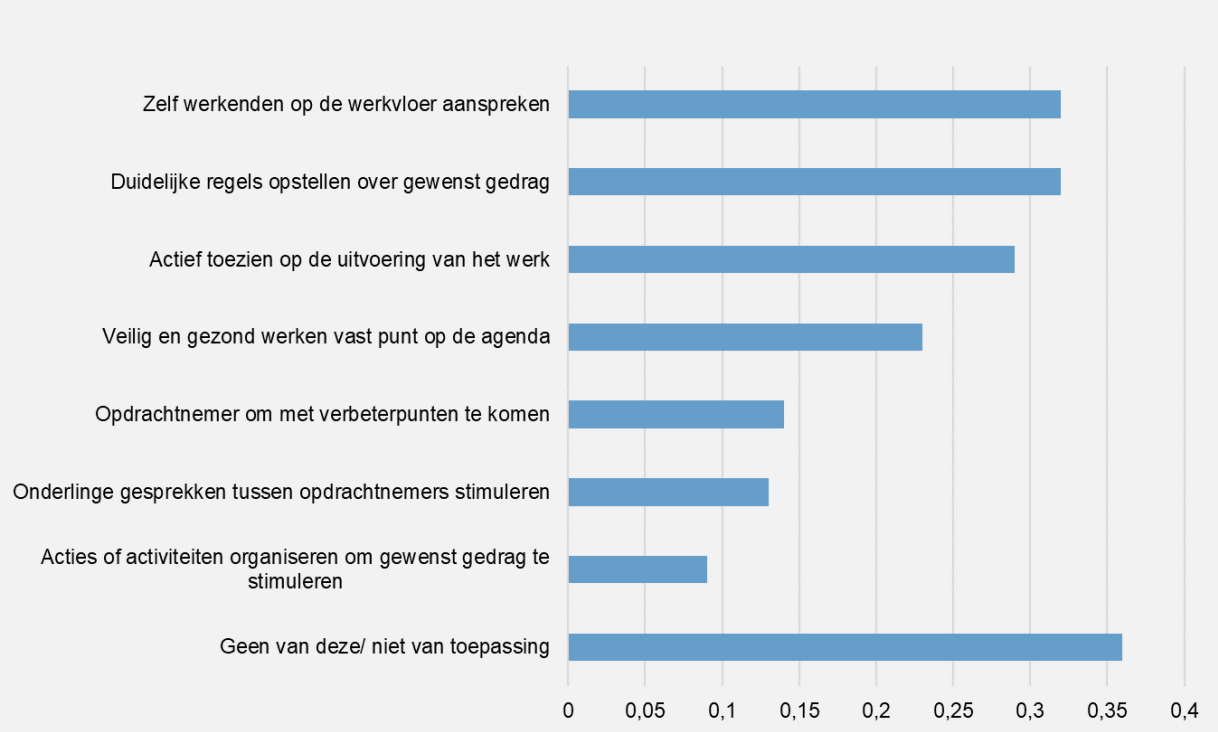
Net als in 2016 geeft 14% van de opdrachtnemers aan dat de opdrachtgever volledig betrokken is bij de uitvoering. Ruim de helft (56%) geeft aan dat opdrachtgevers vrij betrokken zijn, en bijvoorbeeld bezoeken brengen tijdens de uitvoering. Circa 12% rapporteert dat opdrachtgevers helemaal niet betrokken zijn. Dit zijn er significant meer dan in 2016 (toen was het 7%), maar het verschil is relatief klein. Verder geeft 18% aan dat de betrokkenheid gering is, een vergelijkbaar percentage met 2016 (22%). Er is dan sprake van contact op afstand. De thuiszorg scoort significant lager op betrokkenheid dan de overige sectoren. Zo geeft bijvoorbeeld 24% van de respondenten uit deze sector aan dat de opdrachtgever tijdens de uitvoering niet betrokken is, waar dit percentage in de overige sectoren zo rond de 10% is. Ook op geringe betrokkenheid hier scoort de thuiszorg significant slechter met 29%, echter wel minder slecht dan in 2016: toen was het nog 47%.

Op basis van vestigingsgrootte blijkt dat 'volledige betrokkenheid' het minst gerapporteerd wordt in kleine vestigingen (1-4 werknemers: 6%). Daar staat tegenover dat zij op 'vrij betrokken' hoger scoren dan de andere vestigingsgroottes. Met name in middelgrote vestigingen (10-99 werknemers) wordt geringe betrokkenheid gerapporteerd (26%), en bovendien is het aandeel dat geen betrokkenheid van de opdrachtgever bij de uitvoering rapporteert in deze

Copyright © 2019 TNO Den Haag

Alle rechten voorbehouden. De informatie in dit document mag niet zonder de schriftelijke toestemming van TNO aan derden ter inzage of beschikking worden gesteld en mag door de opdrachtgever uitsluitend worden gebruikt ter evaluatie van deze rapportage en van zijn/haar belang bij de verlening van de opdracht.

vestigingen ten opzichte van 2016 significant gestegen. Ten opzichte van 2016 is het aandeel zzp'ers dat geen betrokkenheid rapporteert gestegen met 7%.

Figuur 3 Maatregelen gezond en veilig werk

Als het gaat om gezond en veilig werken, worden er door opdrachtgevers in de uitvoeringsfase diverse maatregelen getroffen (Figuur 3). Eerstgenoemd zijn 'werkenden aanspreken op de werkvloer over ongewenst of onveilig gedrag' (32%), 'opstellen van duidelijke regels over gewenst gedrag' (32%), 'zelf toezien op de werkvloer' (29%) en 'veilig en gezond werken op de agenda zetten' (23%). De prioritering en mate van toepassing van deze maatregelen in de uitvoeringsfase is vergelijkbaar met 2016. In de thuiszorg wordt significant minder toegezien op de uitvoering van het werk en spreekt de opdrachtgever werkenden ook significant minder aan op de werkvloer. Hierbij moet worden vermeld dat bijna de helft van de opdrachtnemers uit de thuiszorg aangeeft dat dit niet van toepassing is op hun werk. Middelgrote vestigingen (10-99 werknemers) rapporteren relatief vaak dat de opdrachtgever duidelijke regels opstelt over gewenst gedrag, zelf actief toeziet op de uitvoering van het werk, zelf werkenden op de werkvloer aanspreekt en veilig en gezond werken vast punt op de agenda maakt. In grote vestigingen (>100 werknemers) staat gezond en veilig werken in bijna de helft van de gevallen als vast punt op de agenda, waarmee ze dit significant vaker rapporteren dan opdrachtnemers

Copyright © 2019 TNO Den Haag
Alle rechten voorbehouden. De informatie in dit document mag niet zonder de schriftelijke toestemming van TNO aan derden ter inzage of beschikking worden gesteld en mag door de opdrachtgever uitsluitend worden gebruikt ter evaluatie van deze rapportage en van zijn/haar belang bij de verlening van de opdracht.

uit andere vestigingsgroottes. In vergelijking met andere opdrachtnemers wordt aan zzp'ers iets vaker gevraagd om met verbeterpunten te komen (14% ten opzichte van 7%). Ten opzichte van 2016 wordt er in de metaalsector significant minder vaak aangegeven dat veilig en gezond werken vast punt is op de agenda: waar dit in 2016 nog door 30% van de opdrachtnemers werd aangegeven, is dit in 2018 11%. Vooral in kleine vestigingen (5-9 werknemers) is er sprake van een terugloop in getroffen maatregelen: daar wordt in 2018 minder gevraagd naar verbeterpunten (dit geldt ook voor kleine vestigingen, 1-4 werknemers), minder aangesproken op onveilig of ongezond gedrag en staat veilig en gezond werken minder op de agenda dan in 2016.

Het merendeel van de opdrachtnemers geeft net als in 2016 aan dat opdrachtgevers geen bestraffing of beloning geven als het gaat om gezond en veilig werken (78%). Middelgrote vestigingen rapporteren significant vaker (15%) dat zij zowel beloond als bestraft worden, net als opdrachtnemers uit de metaalsector (20%). In de laatstgenoemde groep is er ten opzichte van 2016 sprake van een stijging van 15% in het aantal opdrachtnemers dat aangeeft zowel te worden beloond als bestraft. Zelfstandigen worden significant vaker *niet* beloond of bestraft dan vestigingen met werknemers: 82% van de zzp'ers geeft aan niet te worden beloond of bestraft, waar dit in grote vestigingen om 66% van de respondenten gaat.

Wanneer een opdracht niet volgens plan verloopt, is de strategie van de opdrachtgever meestal om problemen te signaleren en met de opdrachtnemer te overleggen (56%). Vooral in de metaalsector wordt deze strategie gehanteerd. Deze strategie wordt voor de totaalgroep ten opzichte van 2016 minder gehanteerd, de daling is vooral te zien in de bouw en bij zzp'ers of kleine vestigingen (1-4 werknemers). Volgens 17% van de totaalgroep wordt – als het niet volgens plan verloopt – (tevens) de druk opgevoerd op de opdrachtnemer om de uitvoering te beïnvloeden. Deze strategie wordt voornamelijk in middelgrote vestigingen (10-99 werknemers) ingezet. Bij kleine vestigingen (5-9 werknemers) is het gebruik van pressie om de gewenste resultaten te bereiken afgenomen ten opzichte van 2016.

De meerderheid van de opdrachtnemers voelt zich net als in 2016 door opdrachtgevers behandeld als gelijkwaardig aan het eigen personeel van de opdrachtgever (85%), en als gelijkwaardig aan andere opdrachtnemers (90%). In de metaalsector wordt vaker dan in andere sectoren aangegeven dat men *niet* gelijkwaardig aan het eigen personeel wordt behandeld, wat ten opzichte van 2016 bovendien significant is gestegen. Voor kleine vestigingen (5-9) werknemers is het aandeel opdrachtnemers dat zich gelijkwaardig aan het eigen personeel of

Copyright © 2019 TNO Den Haag

Alle rechten voorbehouden. De informatie in dit document mag niet zonder de schriftelijke toestemming van TNO aan derden ter inzage of beschikking worden gesteld en mag door de opdrachtgever uitsluitend worden gebruikt ter evaluatie van deze rapportage en van zijn/haar belang bij de verlening van de opdracht.

andere opdrachtnemers voelde juist significant toegenomen. Net als in 2016 geeft bijna de helft van de opdrachtnemers in de thuiszorg aan het een lastige vergelijking te vinden en dit vaak niet goed te weten. Dit heeft waarschijnlijk te maken met de wijze van aanbesteden in deze sector, omdat de gemeenten de aanbestedingen doen. In grote vestigingen (>100) geeft een vijfde van de opdrachtnemers aan dat deze vraag lastig te beantwoorden is.

Evaluatiefase van een opdracht

Net als in 2016 geeft bijna een kwart van de opdrachtnemers (24%) aan dat opdrachtgevers meestal tot altijd evalueren of er gezond en veilig gewerkt wordt. Ook vergelijkbaar met 2016 is het aandeel opdrachtnemers dat aangeeft dat er nooit geëvalueerd wordt of er gezond en veilig gewerkt wordt: ruim een kwart. Werknemers uit kleine vestigingen (1-4) geven significant vaker aan dat zij nooit evalueren met een opdrachtgever of er gezond en veilig gewerkt wordt. In 2016 vormden de zzp'ers nog de grootste groep. Het percentage opdrachtnemers in de metaalsector dat aangeeft altijd te evalueren liep terug van 34% in 2016 naar 2% in 2018.
Opdrachtnemers die aangegeven hebben nooit te evalueren, hebben de andere vragen over evaluaties niet ingevuld. Het ging om ongeveer de helft van de opdrachtnemers. Van degenen die met opdrachtgevers wel evalueren over gezond en veilig werken, geeft 35% aan dat opdrachtgevers hen meestal of altijd om feedback vragen op dit gebied. Net als in 2016 ervaren relatief veel opdrachtnemers (69%) dat zij problemen over gezond, veilig of duurzaam werken meestal of altijd kunnen aangeven bij de opdrachtgever. Ruim de helft (56%) van de opdrachtnemers geeft aan dat tijdens de evaluatie actief overleg plaatsvindt over hoe het werk in de toekomst gezonder en veiliger gedaan kan worden. Verder geeft 53% van de opdrachtnemers aan dat verbeterpunten die door de vestiging zijn aangedragen tijdens de evaluatie meestal of altijd worden doorgevoerd in vervolgopdrachten. Tenslotte geeft 72% van de opdrachtnemers aan dat zij (erg) tevreden zijn met de evaluaties die zij met opdrachtgevers houden, en 28% is neutraal. Minder dan 1% is erg ontevreden over deze evaluaties.

In de bouw zien we op een aantal aspecten een achteruitgang. In vergelijking met 2016 geeft 9% méér van opdrachtnemers uit de bouw aan zelden of nooit gevraagd te worden om feedback. Het percentage dat zegt problemen over gezond, veilig of duurzaam werken meestal of altijd aan te kunnen geven liep ten opzichte van 2016 met 20% terug, van 86% naar 66%, Ook wordt vaker dan 2016 aangegeven dat er tijdens de evaluatie zelden actief overleg plaatsvindt over hoe het werk in de toekomst gezonder en veiliger gedaan kan worden: waar in 2016 nog 2% antwoordde met 'zelden' was dit in 2018 10%. Ten opzichte van 2016 geeft 15% minder

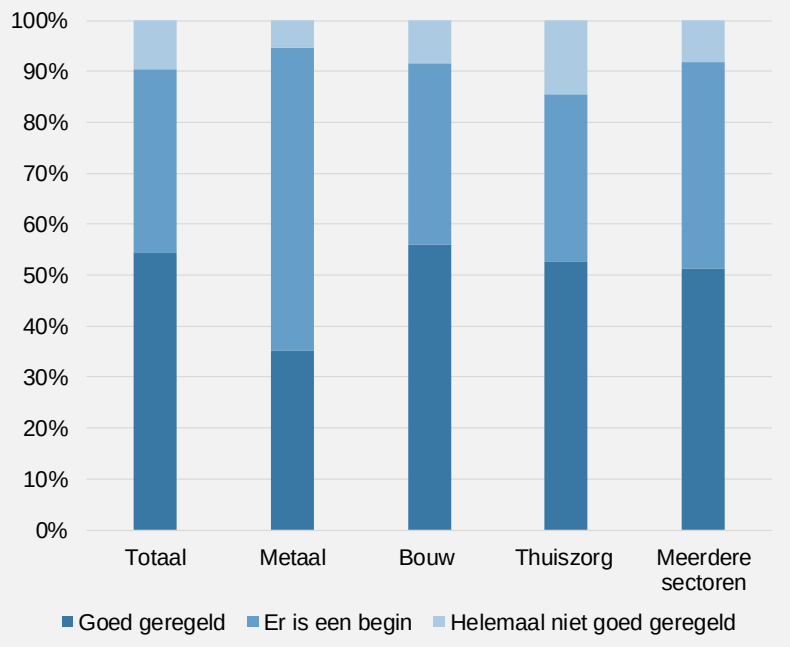
Copyright © 2019 TNO Den Haag
Alle rechten voorbehouden. De informatie in dit document mag niet zonder de schriftelijke toestemming van TNO aan derden ter inzage of beschikking worden gesteld en mag door de opdrachtgever uitsluitend worden gebruikt ter evaluatie van deze rapportage en van zijn/haar belang bij de verlening van de opdracht.

van de opdrachtnemers aan dat dat verbeterpunten die door de vestiging zijn aangedragen tijdens de evaluatie meestal of altijd worden doorgevoerd in vervolgopdrachten.
Zzp'ers antwoorden in 2018 minder vaak met 'meestal' of 'altijd' op de vraag of zij problemen tijdens de evaluatie kunnen aangeven: van 81% in 2016 naar 69% in 2018. Dit geldt tevens voor het percentage dat antwoordt met 'meestal' of 'altijd' op de vraag of er tijdens de evaluatie actief overleg plaatsvindt over hoe het werk in de toekomst gezonder en veiliger gedaan kan worden: van 68% in 2016 naar 55% in 2018. Echter, over het geheel kan worden gesteld dat vooral zzp'ers net als in 2016 tevreden zijn over de evaluaties: 19% geeft aan erg tevreden te zijn. Bij werknemers uit meerdere sectoren, kleine vestigingen (1-4 werknemers) of middelgrote vestigingen (10-99 werknemers) is het percentage dat aangeeft dat verbeterpunten die door de vestiging zijn aangedragen tijdens de evaluatie meestal of altijd worden doorgevoerd in vervolgopdrachten gestegen.

3.2.3 Verantwoord opdrachtgeverschap nu en kansen voor stimulering in de toekomst

De opdrachtnemers hebben een totaaloordeel over de stand van zaken rondom verantwoord opdrachtgeverschap gegeven (zie figuur 4). In totaal vindt 54% van de opdrachtnemers dat het goed geregeld is, een kleiner deel vindt dat er een begin is (36%) en de kleinste groep (10%) vindt dat het nog helemaal niet goed geregeld is. In de meeste sectoren is een vergelijkbaar patroon waar te nemen (de meesten vinden het goed, een kleiner deel vindt het een begin en het kleinste deel vindt het nog helemaal niet goed geregeld) maar in de metaalsector bestaat de grootste groep uit opdrachtnemers die vinden dat er een begin is gemaakt. In vergelijking met 2016 valt dit laatste op, omdat deze groep in 2016 juist het vaakst aangaf dat het met de stand van zaken rondom verantwoordopdrachtgeverschap goed geregeld was. Ten opzichte van 2016 is het aandeel opdrachtnemers uit vestigingen met 5-9 werknemers dat aangeeft ontevreden te zijn ('het is nog helemaal niet (goed) geregeld') gestegen van 3% naar 12%.

Copyright © 2019 TNO Den Haag
Alle rechten voorbehouden. De informatie in dit document mag niet zonder de schriftelijke toestemming van TNO aan derden ter inzage of beschikking worden gesteld en mag door de opdrachtgever uitsluitend worden gebruikt ter evaluatie van deze rapportage en van zijn/haar belang bij de verlening van de opdracht.

Figuur 4 Oordeel stand van zaken verantwoord opdrachtgeverschap

Aan de opdrachtnemers die nog niet (geheel) tevreden waren, is gevraagd waarom zij vinden dat verantwoord opdrachtgeverschap nog (helemaal) niet goed geregeld is in Nederland. De redenen hiervoor waren (meerdere antwoorden mogelijk):

- Opdrachtgevers vinden geld belangrijker dan gezondheid (52%).
- Het stimuleren van gezond en veilig werken is gewoon te duur (33%).
- Opdrachtgevers hebben niet genoeg kennis (32%).
- Opdrachtgevers hebben er geen belang bij om gezond en veilig werken te stimuleren (29%).
- Opdrachtgevers doen te weinig (20%).

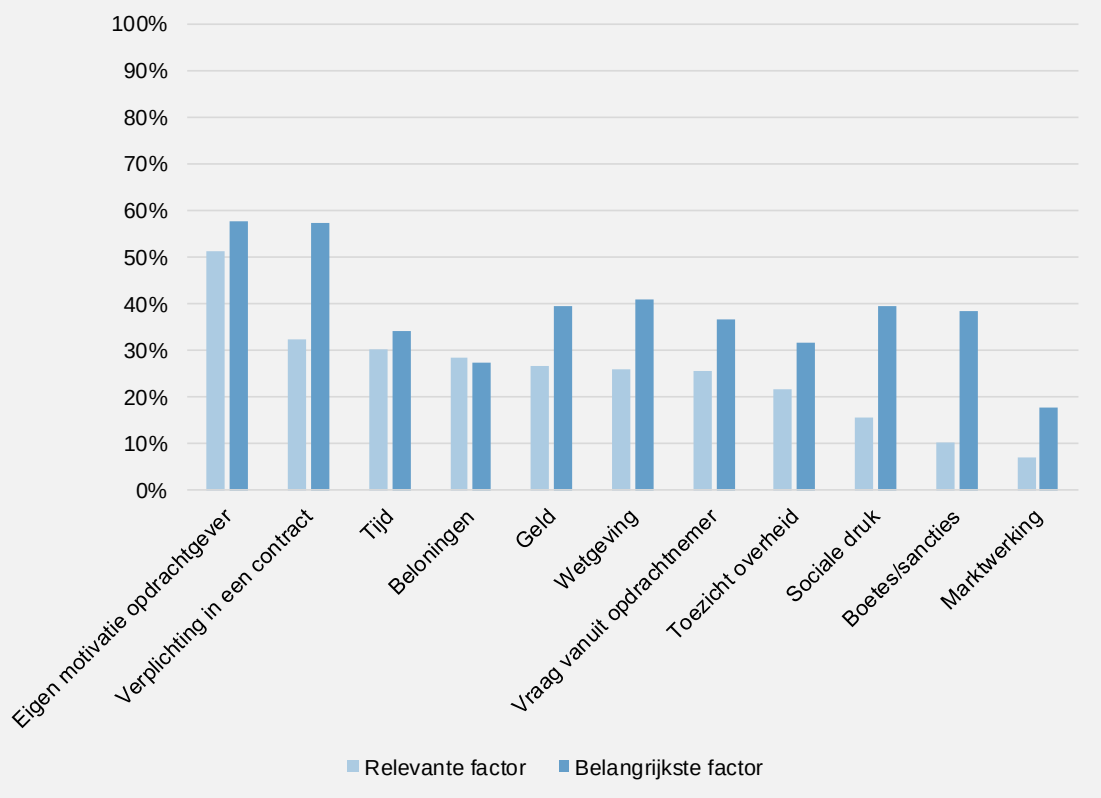
Van de opdrachtnemers die aangeven dat zij (nog) niet tevreden zijn over de stand van zaken van verantwoord opdrachtgeverschap, geven zzp'ers vaker aan dat opdrachtgevers er geen belang bij hebben om gezond en veilig werken te stimuleren (de opgave van deze reden nam ten opzichte van 2018 ook significant toe) en dat opdrachtgevers geld belangrijker vinden dan gezondheid. Opdrachtnemers (behalve zzp'ers) geven gebrek aan kennis bij opdrachtgevers vaker als reden op. Ten opzichte van 2016 wordt door hen vaker geantwoord dat opdrachtgevers er geen belang bij hebben gezond en veilig werken te stimuleren. In de bouw en door zzp'ers wordt in 2018 vaker dan in 2016 aangegeven dat opdrachtgevers geen belang hebben

Copyright © 2019 TNO Den Haag
Alle rechten voorbehouden. De informatie in dit document mag niet zonder de schriftelijke toestemming van TNO aan derden ter inzage of beschikking worden gesteld en mag door de opdrachtgever uitsluitend worden gebruikt ter evaluatie van deze rapportage en van zijn/haar belang bij de verlening van de opdracht.

bij het stimuleren van gezond en veilig werken. Gebrek aan kennis wordt door opdrachtnemers werkzaam in meerdere sectoren ten opzichte van 2016 minder vaak opgegeven als reden.
Aan de opdrachtnemers is ook gevraagd of, en welke veranderingen zij graag zien in hun toekomstige samenwerking met opdrachtgevers. Uit de keuzemogelijkheden wordt meer aandacht voor gezond en veilig werken het vaakst genoemd (20%), gevolgd door meer maatregelen om gezond en veilig werken te garanderen (19%), zelf meer betrokken kunnen zijn bij de ontwerpfase van een opdracht (15%) en meer betrokkenheid van de opdrachtgever tijdens de uitvoering (12%). Wat opvalt is dat ruim de helft (55%) van de opdrachtnemers aangeeft geen veranderingen te willen zien in hun samenwerking met opdrachtgevers op het vlak van gezond en veilig werken. Dit zijn er significant meer dan in 2016. Met name opdrachtnemers uit de bouw en zzp'ers wensen geen veranderingen te zien in de samenwerking met hun opdrachtgevers. Ten opzichte van 2016 is het aandeel opdrachtnemers in de bouw dat geen verandering wil zien gestegen en is het aandeel dat meer aandacht voor gezond en veilig wil afgenomen. In de metaal is juist een stijging te zien in het aantal opdrachtnemers dat aandacht voor gezond en veilig werken wil, en dat meer betrokken wil zijn bij de ontwerpfase.

Opdrachtnemers gaven ook aan welke factoren kansen bieden om opdrachtgevers te stimuleren zich in te zetten voor gezond en veilig werken. Ook is hen gevraagd welke factoren zij het meest belangrijk vinden. In figuur 5 is te zien dat verscheidene factoren verantwoord opdrachtgeverschap kunnen stimuleren (relevante factor) en dat vooral de eigen motivatie van de opdrachtgever, gevolgd door 'verplichting in een contract' en 'tijd' hiervoor kans zouden bieden (belangrijkste factor).

Copyright © 2019 TNO Den Haag
Alle rechten voorbehouden. De informatie in dit document mag niet zonder de schriftelijke toestemming van TNO aan derden ter inzage of beschikking worden gesteld en mag door de opdrachtgever uitsluitend worden gebruikt ter evaluatie van deze rapportage en van zijn/haar belang bij de verlening van de opdracht.

Figuur 5 Stimulerende factoren voor verantwoord opdrachtgeverschap

Vooral zzp'ers zijn van mening dat een combinatie van de volgende factoren tot meer verantwoord opdrachtgeverschap zou leiden: sociale druk van collega's, vraag vanuit de opdrachtnemer, boetes of sancties, beloningen, wetgeving en toezicht vanuit de overheid. Kleine vestigingen geven vaker verplichting in een contract op als belangrijkste middel voor verantwoord opdrachtgeverschap. In de thuiszorg wordt dit vaker genoemd dan in andere sectoren en opdrachtnemers uit de bouw wijzen vooral op sociale druk van collega's, boetes of sancties en beloningen.

Opdrachtnemers geven net als in 2016 aan dat opdrachtgevers vooral zelf de aangewezen partij zijn om verantwoord opdrachtgeverschap te stimuleren. Bijna de helft van de opdrachtnemers vindt dat er - naast die van de opdrachtgever - ook een rol voor henzelf is weggelegd in de realisatie van verantwoord opdrachtgeverschap. 23% van de opdrachtnemers noemt ook de overheid als aangewezen partij voor de stimulatie van verantwoord opdrachtgeverschap, waarna Inspectie SZW (19%) en brancheorganisaties/werkgeversorganisaties (14%) volgen. Opdrachtnemers in de thuiszorg vinden het belangrijker dat brancheorganisaties en werkge-

Copyright © 2019 TNO Den Haag
Alle rechten voorbehouden. De informatie in dit document mag niet zonder de schriftelijke toestemming van TNO aan derden ter inzage of beschikking worden gesteld en mag door de opdrachtgever uitsluitend worden gebruikt ter evaluatie van deze rapportage en van zijn/haar belang bij de verlening van de opdracht.

versorganisaties verantwoord opdrachtgeverschap stimuleren. Zij vinden het minder belangrijk dat opdrachtgevers dit zelf doen. Opdrachtnemers werkzaam in de metaal en werknemers uit kleine vestigingen (1-4 werknemers) wijzen primair zichzelf aan als hoofdverantwoordelijke. De laatstgenoemde groep noemt zichzelf significant vaker als aangewezen partij dan in 2016 en ook in middelgrote vestigingen (10-99 werknemers) wordt vaker dan in 2016 genoemd dat er voor opdrachtnemers zelf een rol is weggelegd. ZZP'ers vinden vaker dat er een rol voor Inspectie SZW is weggelegd.

3.2.4 *Verantwoord opdrachtgeverschap in de bouw*

De regelgeving over gezond en veilig werken is voor opdrachtgevers van bouwwerken vastgelegd in de bouwprocesbepalingen van het Arbobesluit. Een belangrijk onderdeel daaruit betreft het opstellen van een Veiligheids- en Gezondheidsplan (V&G-plan). Dit plan is de basis voor het nemen van maatregelen om risico's voor gezond en veilig werken te voorkomen. Voor de vragen in de module 'Bouw' is gebruik gemaakt van een 5-puntsschaal met als antwoordcategorieën: altijd, meestal, soms, zelden en nooit. Opdrachtnemers die aangaven nooit met een V&G plan gewerkt te hebben, hebben de overige vragen van de module overgeslagen. Dit was het geval voor ongeveer een vijfde van de opdrachtnemers. Ook zijn opdrachtnemers geëxcludeerd die niet exclusief voor de bouwsector werkten omdat bij deze groep sprake kan zijn van selectieve respons op deze vragen. De belangrijkste resultaten van de module 'Bouw' zijn als volgt:

- Van de opdrachtnemers in de bouw geeft 35% aan dat zij in het verleden meestal of altijd gewerkt hebben met een opdrachtgever die een V&G plan had opgesteld. Echter, 30% geeft aan dat zij zelden of nooit een V&G plan van de opdrachtgever hebben ontvangen bij aanvang van de opdracht.
- Volgens 45% van de opdrachtnemers wordt een V&G-plan meestal tot altijd speciaal opgesteld voor de specifieke opdracht waar zij voor aangenomen zijn.
- 45% wordt bij de overdacht van het V&G-plan meestal of altijd geïnformeerd over zijn verantwoordelijkheden aangaande gezond en veilig werken.
- Volgens 29% zijn de verantwoordelijkheden van de opdrachtnemer meestal tot altijd vastgelegd in het V&G-plan.
- Het aandeel opdrachtnemers dat aangeeft meestal of altijd te hebben gewerkt met een coördinator V&G is teruggelopen van 15% in 2016 naar 9% in 2018. Hierbij moet worden aangetekend dat niet bij alle bouwprojecten een coördinator aangesteld hoeft te worden.

Copyright © 2019 TNO Den Haag
Alle rechten voorbehouden. De informatie in dit document mag niet zonder de schriftelijke toestemming van TNO aan derden ter inzage of beschikking worden gesteld en mag door de opdrachtgever uitsluitend worden gebruikt ter evaluatie van deze rapportage en van zijn/haar belang bij de verlening van de opdracht.

- Over het algemeen geven – net als in 2016 – middelgrote vestigingen vaker aan dat zij ervaring hebben met de items die gerelateerd zijn aan de bouwprocesbepalingen dan de zzp'ers.
- Tot slot geeft 22% van de opdrachtnemers uit de module Bouw aan dat zij bij aanvang van de opdracht meestal tot altijd de rapporten van bodemonderzoeken en asbestinventarisaties ontvangen. Echter, 40% van de respondenten uit de bouw geeft ook aan dat deze rapporten bij hen niet van toepassing zijn.

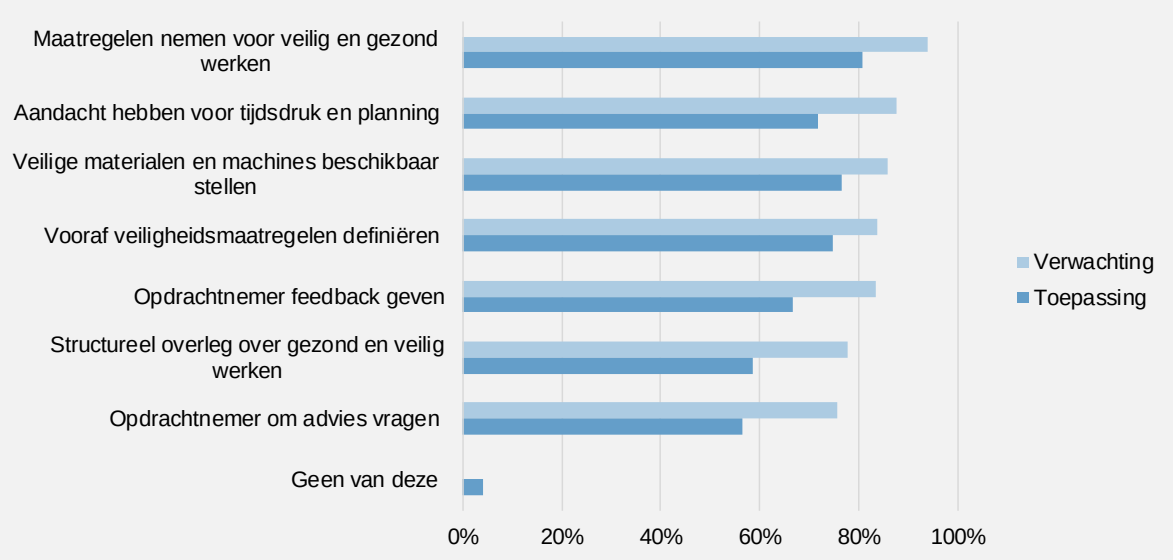
3.3 Resultaten van de monitor voor opdrachtgevers

3.3.1 Het begrip 'verantwoord opdrachtgeverschap'

In deze paragraaf beschrijven we of opdrachtgevers bekend zijn met het begrip 'verantwoord opdrachtgeverschap' en welke associaties zij hebben bij dit begrip. Van alle opdrachtgevers die hebben deelgenomen aan de enquête gaf ruim 40% aan dat zij de term 'verantwoord opdrachtgeverschap' voorafgaand aan deze monitor al kenden. Opdrachtgevers die inhuren in meerdere sectoren zijn vaker bekend met het begrip 'verantwoord opdrachtgeverschap' dan opdrachtgevers die inhuren uit een van de exclusieve sectoren. Bekendheid met het begrip lijkt toe te nemen naarmate de vestiging meer werknemers heeft. Het gros (90%) van de opdrachtgevers vindt dat zij verantwoord opdrachtgeverschap beoefenen. Bij opdrachtgevers die opdrachtnemers inhuren in de chemie, en in zeer kleine bedrijven (1-4 werknemers) is dit minder vaak het geval (respectievelijk 72% en 79%).

Vervolgens is gevraagd wat opdrachtgevers kenmerkend vinden voor een verantwoorde opdrachtgever, dat wil zeggen, waar moet een opdrachtgever aan voldoen om 'verantwoord' te zijn en wat moeten opdrachtgevers zelf doen om verantwoord te zijn. De scores hiervan zijn weergegeven in figuur 6. Hierin is te zien dat meer dan acht op de tien opdrachtgevers vindt dat een verantwoorde opdrachtgever onder andere maatregelen neemt om gezond en veilig werken mogelijk te maken, dat hij aandacht heeft voor tijdsdruk en planning, en veilige materialen en machines beschikbaar stelt.

Copyright © 2019 TNO Den Haag
Alle rechten voorbehouden. De informatie in dit document mag niet zonder de schriftelijke toestemming van TNO aan derden ter inzage of beschikking worden gesteld en mag door de opdrachtgever uitsluitend worden gebruikt ter evaluatie van deze rapportage en van zijn/haar belang bij de verlening van de opdracht.

Figuur 6 Kenmerken van een verantwoorde opdrachtgever volgens opdrachtgevers

Het nemen van maatregelen voor veilig en gezond werken wordt bovendien ook het meest toegepast door opdrachtgevers gevolgd door het beschikbaar stellen van materialen en machines en het vooraf definiëren van veiligheidsmaatregelen. Opdrachtgevers die in de chemie inhuren geven vaker dan opdrachtgevers in andere sectoren aan niet te weten waar een verantwoorde opdrachtgever aan moet voldoen, en wat er in de praktijk wordt toegepast. Het toepassen van kenmerken van verantwoord opdrachtgeverschap lijkt toe te nemen naarmate de vestiging meer werknemers heeft. Bijna alle opdrachtgevers (96%) geven aan dat zij het (heel) belangrijk vinden dat opdrachtnemers aandacht hebben voor gezond en veilig werken. Wederom valt de chemie op: 3% van deze opdrachtgevers geeft aan het helemaal niet belangrijk te vinden, en nog eens 3% geeft aan dit niet te weten. In andere sectoren geeft niemand dit aan. Dit is opvallend. Echter, het gaat wel om kleine aantallen in een niet-representatieve steekproef.

Verder geeft ongeveer twee derde van de opdrachtgevers aan dat zij in het verleden wel eens hebben overwogen of besloten om niet opnieuw samen te werken met een bepaalde opdrachtnemer. Te weinig aandacht voor gezond en veilig werken bij de opdrachtnemers was hier in ongeveer de helft van de gevallen (49%) de reden voor. Zowel het besluit om niet meer samen te werken, als de mate waarin te weinig aandacht voor gezond en veilig werken hiervoor de reden was, neemt toe met de vestigingsgrootte. Redenen voor de opdrachtgever om te be-

Copyright © 2019 TNO Den Haag
Alle rechten voorbehouden. De informatie in dit document mag niet zonder de schriftelijke toestemming van TNO aan derden ter inzage of beschikking worden gesteld en mag door de opdrachtgever uitsluitend worden gebruikt ter evaluatie van deze rapportage en van zijn/haar belang bij de verlening van de opdracht.

sluiten niet meer met een opdrachtgever samen te willen werken zijn: een moeilijke samenwerking (52%), onrealistische verwachtingen over planning, kosten of uitvoering (52%) en te weinig aandacht voor veilig en gezond werken (48%).

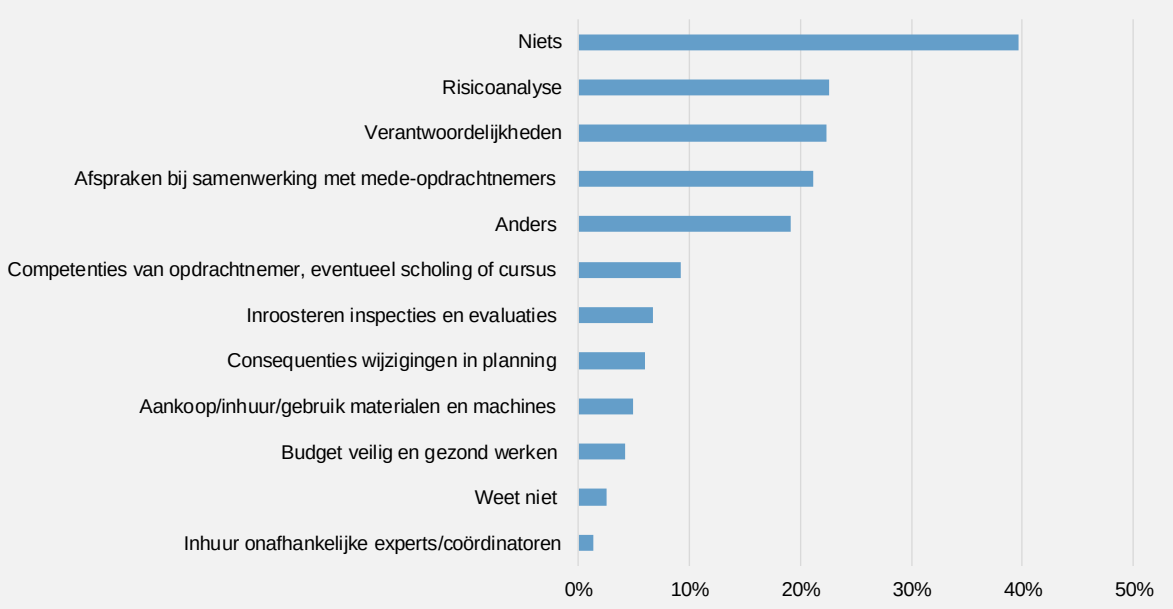
3.3.2 *Ervaringen met (verantwoord) opdrachtgeverschap in de verschillende fasen van een opdracht*

Ontwerpfase van een opdracht

Circa vier op de tien opdrachtgevers gaf aan dat zij opdrachtnemers geen of geringe invloed geven op de planning. Ruim twee derde van de opdrachtgevers geeft geen of geringe invloed op het budget. Wel krijgen opdrachtnemers invloed op veilig en gezond werken in de ontwerpfase van de opdracht: 8%geeft aan opdrachtnemers volledige invloed te geven, een kwart (26%) biedt de opdrachtnemer gelegenheid mee te denken en ideeën te opperen. Van de opdrachtgevers biedt 65% de opdrachtnemer geen of geringe invloed op veilig en gezond werken. In grote vestigingen (100 werknemers of meer) hebben opdrachtnemers vaker enige vorm van invloed op planning, budget of veilig en gezond werken.

Figuur 7 geeft weer welke zaken doorgaans door opdrachtgevers in het ontwerp worden vastgelegd over veilig en gezond werken. Bij 40% van de opdrachtgevers wordt doorgaans niets vastgelegd. (Afstemming over) risicoanalyse en verantwoordelijkheid van opdrachtgever en opdrachtnemer(s) wordt in 23% en 22% van de gevallen vastgelegd. Hoe groter de vestigingsomvang, hoe vaker aspecten rond veilig en gezond werken in de ontwerpfase in de opdracht wordt vastgelegd. Opdrachtgevers in de chemie vragen vaker niet naar de ervaringen en competenties van de opdrachtnemer op het gebied van veilig en gezond werken (67%) dan gemiddeld (47 %).

Copyright © 2019 TNO Den Haag
Alle rechten voorbehouden. De informatie in dit document mag niet zonder de schriftelijke toestemming van TNO aan derden ter inzage of beschikking worden gesteld en mag door de opdrachtgever uitsluitend worden gebruikt ter evaluatie van deze rapportage en van zijn/haar belang bij de verlening van de opdracht.

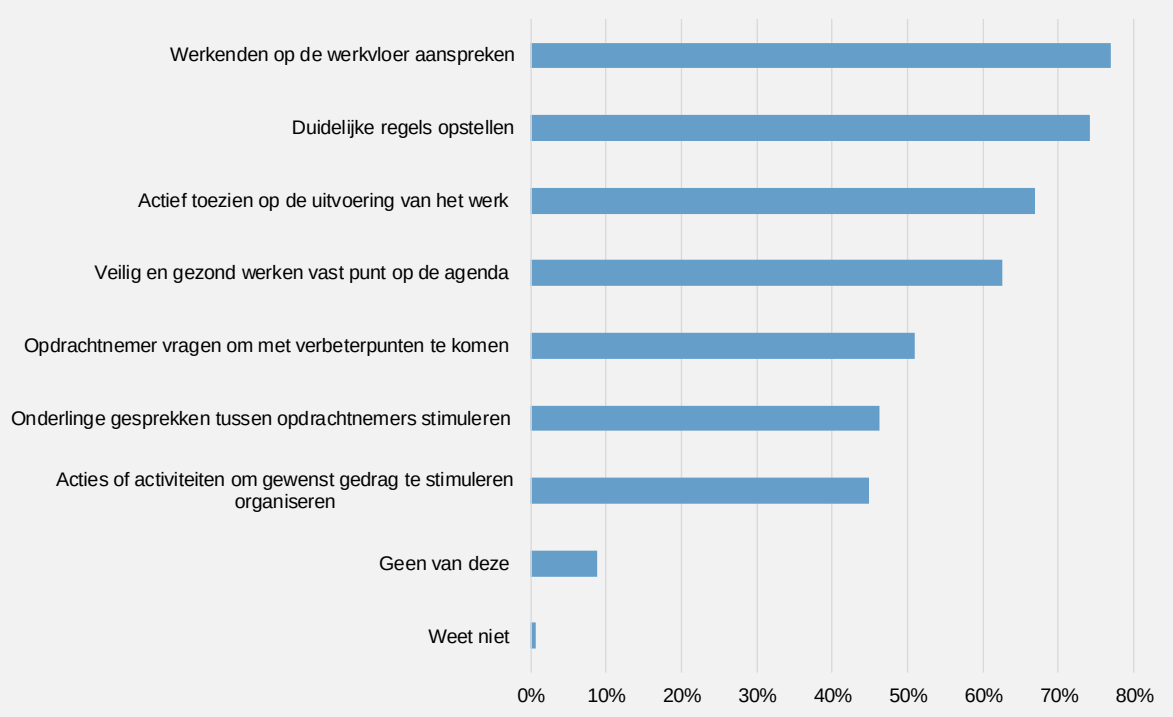
Figuur 7 Zaken die worden vastgelegd tussen opdrachtgever en -nemers in de ontwerpfase.

Op de vraag of men denkt dat arbeidsongevallen en uitval bij de opdrachtnemer voorkomen kunnen worden wanneer de opdrachtgever meer aandacht besteedt aan gezond en veilig werken in de ontwerpfase van een opdracht, antwoorden de opdrachtgevers verdeeld: 50% is van mening dat dit het geval is, 40% dat dit niet het geval is; en de rest weet het niet.

Uitvoeringsfase van een opdracht

Figuur 8 toont de acties die opdrachtgevers tijdens de uitvoeringsfase ondernemen als het gaat om veilig en gezond werken. Ongeveer driekwart (77%) van de opdrachtgevers spreekt werkenden op de werkvloer aan op onveilig of ongezond gedrag. Opdrachtgevers in de metaalsector (97%) en opdrachtgevers die inhuren uit meerdere sectoren (88%) doen dit het vaakst. In de thuiszorg gebeurt dit beduidend minder (50%), dit heeft waarschijnlijk te maken met de aard van het werk. Ook stelt driekwart van de opdrachtgevers duidelijke regels op over gewenst gedrag (74%). In de chemie is dit lager (55%): hier ondernemen opdrachtgevers vaker geen actie (27%) dan gemiddeld (9%). Hoe groter de organisatie, hoe vaker acties ondernomen worden als het gaat om veilig en gezond werken.

Copyright © 2019 TNO Den Haag
Alle rechten voorbehouden. De informatie in dit document mag niet zonder de schriftelijke toestemming van TNO aan derden ter inzage of beschikking worden gesteld en mag door de opdrachtgever uitsluitend worden gebruikt ter evaluatie van deze rapportage en van zijn/haar belang bij de verlening van de opdracht.

Figuur 8 Acties van opdrachtgevers tijdens de uitvoeringsfase

De ruime meerderheid van de opdrachtgevers behandelt de opdrachtnemer gelijkwaardig aan eigen personeel (89%) en stelt dezelfde eisen aan andere opdrachtnemers en eigen personeel dat voor hen werken (92%). Twee derde (66%) van de opdrachtgevers beloont noch straft opdrachtnemers als het gaat om veilig en gezond werken. Dit is minder vaak het geval bij grotere bedrijven, hier straft noch beloont 47% van de opdrachtgevers de opdrachtnemer als het gaat om veilig en gezond werken en past 19% juist zowel straffen als belonen toe.

Evaluatiefase van een opdracht

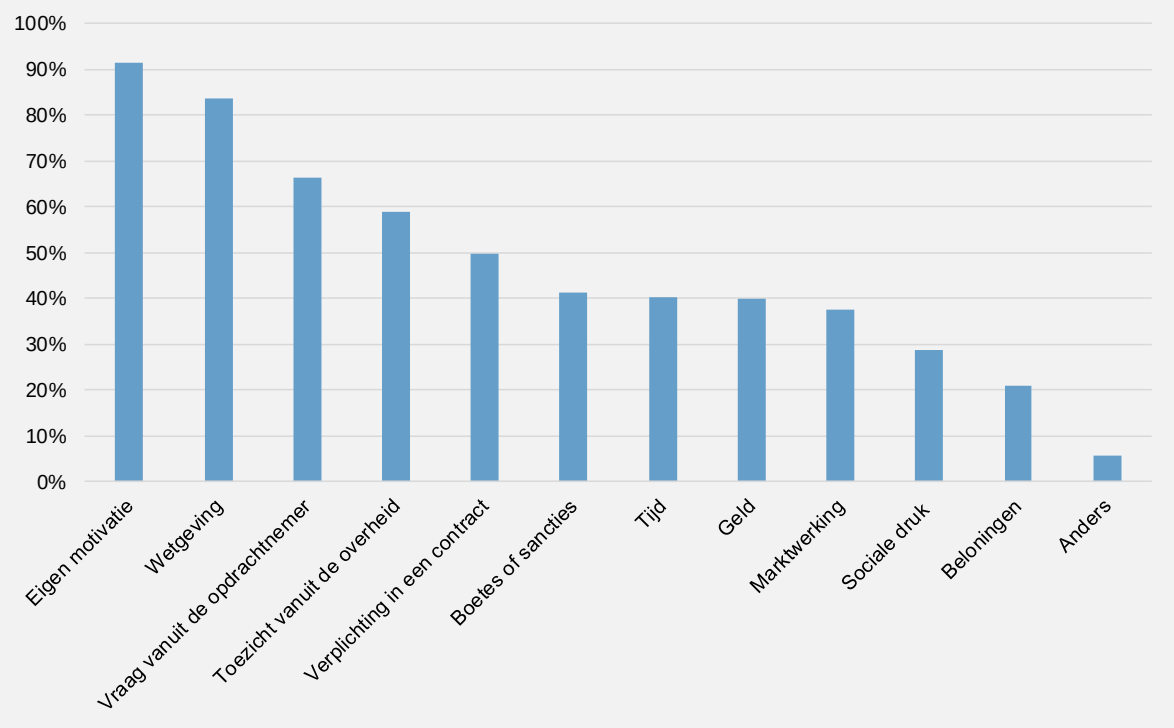
Bijna de helft (46%) van de opdrachtgevers geeft aan meestal of altijd te evalueren of er gezond en veilig is gewerkt. In grote bedrijven (100 werknemers of meer) gebeurt dit vaker (68%), terwijl bedrijven met 1 – 4 werknemers vaker (29%) aangeven dat dit nooit gebeurt. Wanneer een opdracht geëvalueerd wordt, vraagt ruim de helft (55%) van de opdrachtgevers, en bijna driekwart (74%) van de opdrachtgevers in bedrijven met 100 werknemers of meer, feedback aan de opdrachtnemers over veilig en gezond werken. Er wordt dan ook regelmatig actief overlegd over hoe het werk in de toekomst gezonder en veiliger gedaan kan worden. Zeven procent van de opdrachtgevers doet dit nooit. Opdrachtgevers die inhuren uit de chemiesector rapporteren vaker een gebrek aan overleg over hoe werk in de toekomst gezonder en veiliger

Copyright © 2019 TNO Den Haag
Alle rechten voorbehouden. De informatie in dit document mag niet zonder de schriftelijke toestemming van TNO aan derden ter inzage of beschikking worden gesteld en mag door de opdrachtgever uitsluitend worden gebruikt ter evaluatie van deze rapportage en van zijn/haar belang bij de verlening van de opdracht.

gedaan kan worden (17%). Ruim driekwart (77%) van de opdrachtgevers geeft aan dat de door de opdrachtnemer aangedragen verbeterpunten voor gezond en veilig werken ook doorgevoerd worden in vervolgopdrachten. Dit geldt zowel voor grote als kleine bedrijven. Tenslotte geeft 79% van de opdrachtgevers aan dat zij (erg) tevreden zijn met de evaluaties die zij met opdrachtnemers houden. Er zijn geen grote verschillen tussen opdrachtgevers die inhuren uit verschillende sectoren of tussen opdrachtgevers uit grote versus kleine bedrijven.

3.3.3 *Verantwoord opdrachtgeverschap nu en kansen voor stimulering in de toekomst*

Figuur 9 geeft weer wat voor opdrachtgevers belangrijke redenen zijn om zich in te zetten voor veilig en gezond werken. Eigen motivatie (92%), wetgeving (84%) en vraag vanuit opdrachtnemer (66%) zijn de belangrijkste redenen. Opdrachtgevers met 100 werknemers of meer geven vaker aan dat wetgeving (94%) en verplichting in een contract reden is om zich in te zetten voor veilig en gezond werken. Opdrachtgevers die inhuren vanuit meerdere sectoren geven vaker aan dat boetes of sancties of marktwerking redenen zijn voor veilig en gezond werken. Opdrachtgevers in de chemie geven minder vaak aan dat verplichtingen in een contract en wetgeving reden zijn om zich in te zetten voor veilig en gezond werken.

Figuur 9 Redenen voor opdrachtgevers om zich in te zetten voor gezond en veilig werken

Copyright © 2019 TNO Den Haag
Alle rechten voorbehouden. De informatie in dit document mag niet zonder de schriftelijke toestemming van TNO aan derden ter inzage of beschikking worden gesteld en mag door de opdrachtgever uitsluitend worden gebruikt ter evaluatie van deze rapportage en van zijn/haar belang bij de verlening van de opdracht.

Dé aangewezen partij om verantwoord opdrachtgeverschap op het gebied van gezond en veilig werken te stimuleren zijn, aldus de opdrachtgevers, de opdrachtgevers zelf (68%). Opdrachtgevers die inhuren in de thuiszorg geven bovendien vaker aan dat de overheid (60%) hier de aangewezen partij voor is. Opdrachtgevers met 1-4 werknemers wijzen iets vaker Inspectie SZW (38%) aan als de aangewezen partij, en minder vaak brancheorganisaties / werkgeversorganisaties (17%) dan opdrachtgevers van grotere bedrijven. De meerderheid (58%) van de opdrachtgevers geeft aan geen veranderingen nodig te achten in de samenwerking met opdrachtnemers. Opdrachtgevers in de metaal geven relatief vaak (27%) aan graag meer aandacht voor gezond en veilig werken te zien in hun samenwerking met opdrachtnemers. Een kwart van de opdrachtgevers die inhuurt vanuit meerdere sectoren geeft aan graag verandering te zien in de betrokkenheid van de opdrachtnemer bij de ontwerpfase van de opdracht, de eigen betrokkenheid bij de uitvoering, de aandacht voor veilig en gezond werken en/of de maatregelen om veilig en gezond werken te garanderen.

Bijna twee derde (65%) van de opdrachtgevers is van mening dat het goed geregeld is met de stand van zaken rondom verantwoord opdrachtgeverschap. Opdrachtgevers met 100 of meer werknemers geven minder vaak aan dat het goed geregeld is (51%), maar dat er al wel een begin is gemaakt (45%). Kleine opdrachtgevers (1-4 werknemers) geven vaker (8%) aan dat het nog helemaal niet (goed) geregeld is dan opdrachtgevers in grotere bedrijven. Als redenen waarom het nog niet goed is geregeld (open vraag) wordt er genoemd dat 1) de druk op tijd en geld verhindert dat men aandacht heeft voor veilig en gezond werken; 2) dat er een cultuuromslag nodig is waarbij bewustwording en gedrag veel meer gericht is op veilig en gezond werken; en 3) dat het werken met mensen met een andere etnische achtergrond een belemmering vormt in communicatie en kennis met betrekking tot regels.

3.3.4 Verantwoord opdrachtgeverschap in de bouw

De resultaten van de module Bouw zijn gebaseerd op opdrachtgevers die zélf werkzaam zijn in de bouwsector, ongeacht de sector waaruit zij opdrachtnemers inhuren. Het betreft hier 77 opdrachtgevers. Van de opdrachtgevers werkzaam in de bouwsector, stelt ruim een derde (36%) altijd, en bijna 1 op de 5 (18 %) meestal een V&G-plan op. Bouwbedrijven met 1-4 werknemers doen dit het minst vaak (54% zegt ‘zelden’ of ‘nooit’), terwijl dit voor bedrijven met 100 of meer werknemers zeer gebruikelijk is (71% doet dit altijd). Het V&G-plan wordt door driekwart van de opdrachtgevers (75%) die een V&G plan maken, speciaal opgesteld voor de opdracht. Bij grote bouwbedrijven met 100 werknemers of meer is dit bijna altijd het geval (94%), terwijl dit voor ongeveer een derde (36%) van de opdrachtgevers in kleine bedrijven

Copyright © 2019 TNO Den Haag
Alle rechten voorbehouden. De informatie in dit document mag niet zonder de schriftelijke toestemming van TNO aan derden ter inzage of beschikking worden gesteld en mag door de opdrachtgever uitsluitend worden gebruikt ter evaluatie van deze rapportage en van zijn/haar belang bij de verlening van de opdracht.

(1-4 werknemers) geldt. Bij twee derde (67%) van de opdrachtgevers worden altijd verantwoordelijkheden of taken van de opdrachtnemer vastgelegd in het V&G-plan; bij ruim driekwart (79%) wordt altijd de taken van de opdrachtgever vastgelegd.

Het eerder beschreven verschil tussen de kleinste en grootste categorie bouwbedrijven zien we ook bij andere aspecten van veilig en gezond werken in de bouw: het overdragen van rapporten van bodemonderzoeken en/of asbestinventarisaties, het overdragen van het V&G-plan, het informeren over verantwoordelijkheden en het aanstellen van een V&G coördinator is zeer gebruikelijk bij bouwbedrijven met 100 of meer werknemers, maar minder tot niet gebruikelijk bij bedrijven met 1-4 werknemers.

4 Beantwoording onderzoeksvragen en conclusies

4.1 Beantwoording deelvraag 1: "Wat is de huidige bekendheid met het begrip verantwoord opdrachtgeverschap bij opdrachtgevers en opdrachtnemers, en welke ervaringen hebben zij met verantwoord opdrachtgeverschap in de praktijk?"

Bekendheid en kenmerken van verantwoord opdrachtgeverschap onder opdrachtnemers

In 2018 is de bekendheid met verantwoord opdrachtgeverschap onder opdrachtnemers 40%. In 2016 gaven iets meer mensen (45%) aan bekend te zijn met de term 'verantwoord opdrachtgeverschap', het verschil met 2018 is echter klein. Wat de daling kan verklaren is het feit dat er in Nederland meerdere termen gebruikt worden om 'goede opdrachtgevers' en veilige werkwijzen te benoemen, waardoor een associatie met het eigenlijke begrip 'verantwoord opdrachtgeverschap' wellicht wat verwatert, wat tot een lagere 'bekendheids-score' in het onderzoek leidt. We zien verder dat de bekendheid van het begrip 'verantwoord opdrachtgeverschap' toeneemt naarmate de vestiging groter is, en dat kleine vestigingen en zzp'ers achterblijven. Dit was in 2016 ook het geval. Een mogelijke verklaring is dat grote vestigingen makkelijker bereikbaar zijn voor de boodschap van verantwoord opdrachtgeverschap, en dus eerder bewust(-er) worden gemaakt van het begrip en belang van verantwoord opdrachtgeverschap.

Copyright © 2019 TNO Den Haag
Alle rechten voorbehouden. De informatie in dit document mag niet zonder de schriftelijke toestemming van TNO aan derden ter inzage of beschikking worden gesteld en mag door de opdrachtgever uitsluitend worden gebruikt ter evaluatie van deze rapportage en van zijn/haar belang bij de verlening van de opdracht.

In 2018 noemen opdrachtnemers als belangrijkste kenmerken van een verantwoord opdrachtgever, dat deze ‘maatregelen neemt voor gezond en veilig werken’ en ‘aandacht heeft voor tijdsdruk en planning’. In de praktijk ervaren opdrachtnemers dat opdrachtgevers zich deze kenmerken nog niet volledig eigen hebben gemaakt. De top drie van zaken die belangrijk zijn voor opdrachtnemers, maar die in de praktijk weinig worden ervaren, wordt gevormd door: het nemen van maatregelen, aandacht voor tijdsdruk en planning, en het beschikbaar stellen van veilige machines en materialen. Ter illustratie: 77% van de opdrachtnemers vindt het nemen van maatregelen voor veilig en gezond werken belangrijk, maar 49% ervaart dit gedrag bij opdrachtgevers. Het verschil tussen het hebben van aandacht voor tijdsdruk en planning is nog groter: 73% verwacht dit gedrag van opdrachtgevers, maar nog geen 40% ervaart dit gedrag in de praktijk. De verschillen tussen het gewenste en ervaren gedrag zijn op sommige punten dus nog groot. Bovendien zien we dat er op de belangrijkste kenmerken van verantwoord opdrachtgeverschap (volgens opdrachtnemers) ten opzichte van 2016 geen verbetering is opgetreden. Op andere kenmerken van verantwoord opdrachtgeverschap rapporteren opdrachtnemers wel verbeteringen: er is meer structureel overleg over gezond en veilig werken (een stijging van 14% in 2016 naar 23% in 2018), en er is een stijging te zien in het aantal opdrachtnemers dat rapporteert dat zij om advies worden gevraagd door de opdrachtgever (van 13% in 2016 naar 20% in 2018). Dit zijn nog geen hoge scores op zichzelf, maar het onderzoek laat wel een duidelijke verbetering zien. Ook zien we dat 4 op de 5 opdrachtnemers aangeven dat hun opdrachtgevers ten minste één of meerdere acties onderneemt op het gebied van verantwoord opdrachtgeverschap.

Ervaringen in de projectfasen (ontwerpfase, uitvoeringsfase en evaluatiefase)

We zien diversiteit in ervaringen met verantwoord opdrachtgeverschap binnen de fasen van een opdracht. In de ontwerpfase van een opdracht zien we bijvoorbeeld dat volledige inspraak is toegenomen (gerapporteerd door 16% in 2018 ten opzichte van 12% in 2016), maar nog steeds heeft 27% geen enkele invloed in de ontwerpfase. Zzp’ers hebben minder inspraak dan anderen, en in de thuiszorg zien we dat de inspraak hoger ligt. Ook hier zien we dat de mate van inspraak groeit naarmate de vestigingen groter worden. In de metaalsector is de mate van inspraak sterk gedaald (van 20% in 2016 naar 6% volledige inspraak in 2018). Verder worden in de bouw minder afspraken vastgelegd dan voorheen. In de thuiszorg valt positief op dat er vaker afspraken worden gemaakt over de competenties van werknemers, scholing en cursussen. In de ontwerpfase is met name nog ruimte voor verbetering in het vastleggen van afspraken rondom tal van zaken, waaronder verantwoordelijkheden, samenwerking met andere opdrachtnemers, inhuur machines, competenties, het budget enzovoorts.

Copyright © 2019 TNO Den Haag
Alle rechten voorbehouden. De informatie in dit document mag niet zonder de schriftelijke toestemming van TNO aan derden ter inzage of beschikking worden gesteld en mag door de opdrachtgever uitsluitend worden gebruikt ter evaluatie van deze rapportage en van zijn/haar belang bij de verlening van de opdracht.

In minder dan de helft van de gevallen worden de huidige verantwoordelijkheden vastgelegd, en de scores op de andere items zijn nog lager (ongeveer tussen de 10% en 30%). Er is dus meer inspraak in de ontwerpfase, maar er kan veel meer vastgelegd worden in de ontwerpfase om veilig en gezond werken te waarborgen.

In de uitvoeringsfase van een opdracht zien we dat de betrokkenheid van opdrachtgevers bij de uitvoer de afgelopen twee jaar ongeveer gelijk is gebleken (14% is volledig betrokken en 56% is vrij betrokken in 2018), aldus opdrachtnemers. In 1 op de 10 gevallen is de opdrachtgever helemaal niet betrokken bij de uitvoer. In de thuiszorg speelt dit vaker dan in andere sectoren. Dit is volgens opdrachtnemers te verklaren door de aard van het werk.

Het borgen van een veiligheidscultuur kan nog verbeterd worden in de uitvoeringsfase. Maximaal 1 op de 3 opdrachtnemers geeft aan dat mensen aangesproken worden op onveilig gedag en dat er toezicht is op de werkvloer, en dat veilig en gezond werken een agendapunt is. Met name in de metaalsector wordt minder over veilig en gezond werken gesproken. Ook worden er in 80% van de gevallen sectorbreed geen beloningen en boetes aan veilig of onveilig gedrag verbonden. Dit kunnen belangrijke onbenutte prikkels zijn om veilig en gezond gedrag te stimuleren, vooral in kleinere vestigingen en voor zzp'ers.

Als laatste is er in de evaluatiefase van een opdracht in wisselende mate sprake van verantwoord opdrachtgeverschap. Zo geeft de meerderheid van opdrachtnemers (76%) aan niet of nauwelijks te evalueren. Dit is bovendien niet verbeterd sinds 2016. Maar wanneer er dan geëvalueerd wordt, zijn opdrachtnemers wel tevreden over deze evaluaties. Grote(-re) bedrijven rapporteren vaker te evalueren en gesprekken te voeren over veilig en gezond werken dan kleine bedrijven en zzp'ers. Zij kunnen meer invloed uitoefenen en nemen waarschijnlijk ook grotere opdrachten aan, waarbij de kans ook toeneemt dat er geëvalueerd wordt. In de bouwsector zou men op basis van de aanvullende wetgeving verwachten dat er meer mogelijkheden zijn voor evaluatie en feedback, bijvoorbeeld door het (na-)bespreken van V&G plannen. We zien in de bouw echter een aantal beperkte, maar weliswaar negatieve, trends in de evaluatiefase. Zo zijn er in vergelijking met 2016 minder kansen om problemen rondom V&G aan te geven, is er minder overleg over V&G in de toekomst, en wordt opdrachtnemers minder om feedback gevraagd. We kunnen daarom niet van een overduidelijke voortrekkersrol van de bouwsector ten opzichte van andere sectoren spreken.

Copyright © 2019 TNO Den Haag

Alle rechten voorbehouden. De informatie in dit document mag niet zonder de schriftelijke toestemming van TNO aan derden ter inzage of beschikking worden gesteld en mag door de opdrachtgever uitsluitend worden gebruikt ter evaluatie van deze rapportage en van zijn/haar belang bij de verlening van de opdracht.

Samenvattend zien we sectorbreed dat er nog veel te verbeteren valt bij het in de praktijk brengen van verantwoord opdrachtgeverschap, maar dat een ontwikkeling duidelijk is ingezet. In de ontwerpfase zien we de meest duidelijke verbeteringen, de uitvoeringsfase is redelijk constant gebleven, en aan de evaluatiefase kan nog veel verbeterd worden. Het feit dat er meer overleg wordt gepleegd in de ontwerpfase over veilig en gezond werken is een aanwijzing dat dit onderwerp niet meer als additioneel wordt behandeld, maar steeds meer een duidelijk agendapunt wordt. Een dergelijke ontwikkeling is in de evaluatiefase ook wenselijk, vooral gezien het feit dat de meerderheid van de opdrachtnemers op dit moment vrijwel nooit met de opdrachtgever evalueert over veilig en gezond werken. Verder blijven zzp'ers en kleine bedrijven op vrijwel alle vlakken achter op de ontwikkelingen in de grotere vestigingen.

Bekendheid en ervaringen opdrachtgevers

Onder opdrachtgevers is een verkennend, niet-representatief onderzoek uitgevoerd. Uit dit onderzoek blijkt dat 44% van de opdrachtgevers bekend is met het begrip verantwoord opdrachtgeverschap. Opdrachtgevers noemen als belangrijkste kenmerken van een verantwoord opdrachtgever: 'maatregelen nemen voor gezond en veilig werken' en 'aandacht hebben voor tijdsdruk en planning'. Van de opdrachtgevers geeft een ruime meerderheid (80%) aan dat zij maatregelen nemen om gezond en veilig werken te bevorderen. Een nog grotere groep (88%) rapporteert dat zij aandacht besteden aan tijdsdruk en planning in hun samenwerking met opdrachtnemers. Andere kenmerken die opdrachtgevers belangrijk vinden zijn het beschikbaar stellen van veilige materialen en machines, en het geven van feedback over gezond en veilig werken aan de opdrachtnemer.

4.2 Beantwoording deelvraag 2: "Wat zijn knelpunten, waar liggen kansen voor mogelijke oplossingen (door opdrachtgevers en – nemers zelf aangedragen), en wie zou deze kansen moeten realiseren?"

Voortbordurend op de beantwoording van de eerste deelvraag, zien we op hoofdlijnen dat er nog onvoldoende overeenkomst is in het gedrag dat opdrachtgevers en opdrachtnemers wenselijk achten, en in de mate waarin dit gedrag ook daadwerkelijk vertoond wordt door opdrachtgevers. Het gaat dan om het beschikbaar stellen van veilig materiaal en budget voor veilig en gezond werken, maar ook om inspraak in planning, het vastleggen van competenties en opleiding. Ook zien we dat opdrachtnemers meer betrokken kunnen worden bij alle fasen van een project: van ontwerp tot evaluatie. Er zijn echter al wel verbeteringen te zien in de mate van betrokkenheid bij de ontwerpfase. Het verbeteren van de betrokkenheid van opdrachtnemers in ontwerp- en uitvoeringsfase, evenals het stimuleren van structureel

Copyright © 2019 TNO Den Haag
Alle rechten voorbehouden. De informatie in dit document mag niet zonder de schriftelijke toestemming van TNO aan derden ter inzage of beschikking worden gesteld en mag door de opdrachtgever uitsluitend worden gebruikt ter evaluatie van deze rapportage en van zijn/haar belang bij de verlening van de opdracht.

overleg en evaluaties aangaande gezond en veilig werken, vormen belangrijke aandachtspunten.

Zoals gezien bij deelvraag 1, is er in kleine bedrijven minder sprake van kennis en acties op het gebied van verantwoord opdrachtgeverschap (bijvoorbeeld door zaken vast te leggen in de planning, maar ook door het gedrag op de werkvloer). Verantwoord opdrachtgeverschap is als begrip ook minder bekend bij kleine bedrijven en zzp'ers, in vergelijking met grotere vestigingen. Dit was ook in 2016 het geval. Daarnaast heeft deze doelgroep over de gehele loop van een project minder inspraak in hun samenwerkingen met opdrachtgevers. Het is waarschijnlijk dat het kleinbedrijf en zzp'ers een andere, minder steile, ontwikkelingscurve doormaken dan grotere vestigingen. Zelfs wanneer het bewustzijn bij kleine opdrachtnemers snel toeneemt, hebben zij minder middelen beschikbaar en geringere invloed op opdrachtgevers dan grotere vestigingen. Voorts zijn kleine bedrijven wellicht ook lastiger te bereiken middels centrale communicatie en werken soms heel specialistisch. Dit maakt het lastig om een bewustwordingscampagnestrategie voor deze bedrijven te ontwerpen. Kleine bedrijven hebben daarom mogelijk ook minder geprofiteerd van de stimuleringsmaatregelen van de afgelopen twee jaar dan grotere bedrijven. Een oplossing hiervoor ligt niet zomaar voor de hand, maar dit onderwerp verdient nadere aandacht. Tenslotte weten we al langer, en blijkt ook uit recent ander onderzoek dat investeringen in veilig en gezond werken achterblijven bij de kleine bedrijven[10]. Nu er economische voorspoed is, is het in theorie mogelijk dat zzp'ers en kleinbedrijven hun opdrachten meer gaan selecteren op kenmerken passend bij verantwoord opdrachtgeverschap. Het zou interessant zijn om verkennend onderzoek te doen naar hoe opdrachtnemers hun opdrachten kiezen en welke rol aandacht voor veilig en gezond werken hierin speelt.

Een ander knelpunt betreft de chemie. Onze uitspraken in deze sector zijn wel gebaseerd op kleinere aantallen, waardoor enige voorzichtigheid is geboden. In de chemiesector zien we dat opdrachtgevers minder betrokken zijn bij de uitvoer van opdrachten, en dat de veiligheidscultuur verbeterd kan worden, aldus opdrachtnemers. Recent onderzoek van TNO laat zien dat chemische bedrijven diverse mogelijkheden hebben om interventies te plegen en veiligheid op het werk te verbeteren[11]. De belangrijkste hiervan zijn: investeren in opleiding en training, het uitvoeren van gerichte veiligheidscultuurprogramma's en versterking van het leiderschap. Het genoemde onderzoek laat ook zien waar de veiligheidscultuur mank kan gaan, en

[10] DNV-GL Viewpoint Report: Does Occupational Health and Safety Matter? 2018
[11] TNO 2018 R10530: Quick Scan Veiligheidscultuur 19 bedrijven in het Rijnmond gebied.

Copyright © 2019 TNO Den Haag

Alle rechten voorbehouden. De informatie in dit document mag niet zonder de schriftelijke toestemming van TNO aan derden ter inzage of beschikking worden gesteld en mag door de opdrachtgever uitsluitend worden gebruikt ter evaluatie van deze rapportage en van zijn/haar belang bij de verlening van de opdracht.

wat er verbeterd kan worden. Deze punten zijn breder toepasbaar dan alleen in de chemische industrie, en betreffen: (1) het voorkomen van dubbele/onduidelijke boodschappen rondom veiligheid vanuit management/leidinggevende, (2) het creëren van een open aanspreekcultuur (in tegenstelling tot een angst- of hiërarchische cultuur), (3) het stroomlijnen, versimpelen en verduidelijken van procedures en (4) het verbeteren van het kennisniveau van veiligheid binnen de organisatie.

In de thuiszorg vormen gebrek aan bewustzijn en afstand tussen opdrachtgever en opdrachtnemer de grootste knelpunten, ook al hebben hier wel verbeteringen plaatsgevonden sinds 2016. In deze sector rapporteren significant meer opdrachtnemers dat opdrachtgevers geen enkel kenmerk van verantwoord opdrachtgeverschap vertonen. In de thuiszorg is men ook positiever over mogelijkheden om afspraken rondom veilig en gezond werk vast te leggen in een contract. Dit kan verklaard worden door de grotere afstand tussen opdrachtgevers en opdrachtnemers in deze sector, en de daardoor ontstane behoefte om zaken formeel vast te leggen.

Als laatste zien we een aantal belangrijke ontwikkelingen in de bouw en metaalsector. Omdat deze ontwikkelingen samenhangen met de stand van zaken rondom verantwoord opdrachtgeverschap en wensen voor verandering, komen we hierop terug bij het beantwoorden van de hoofdvraag (zie verder 4.4).

Samenvattend zijn er dus meerdere knelpunten op overkoepelend niveau en op het niveau van de sector of de vestigingsgrootte. De grootste verantwoordelijkheid voor het oplossen van deze knelpunten en het realiseren van vooruitgang ligt in het werkveld: bij opdrachtgevers en opdrachtnemers zelf, vinden zij. Een veel kleinere rol wordt er gezien voor de overheid of de Inspectie SZW.

4.3 Beantwoording deelvraag 3: “Zijn er ontwikkelingen waar te nemen in de bekendheid/associaties met het begrip Verantwoord opdrachtgeverschap, of ontwikkelingen in de wensen voor het stimuleren ervan onder opdrachtnemers?”

Het is duidelijk dat zich in de afgelopen twee jaar een ontwikkeling heeft voorgedaan in het perspectief van opdrachtnemers op het begrip ‘verantwoord opdrachtgeverschap’. Dit is wegens raakvlakken reeds verkend in het beantwoorden van deelvraag 3.1 (zie boven). Samengevat meten we geen stijging van het percentage opdrachtnemers dat het begrip kent, maar duiden andere positieve ontwikkelingen, zoals meer inspraak in de ontwerpfase, er wel op dat

Copyright © 2019 TNO Den Haag
Alle rechten voorbehouden. De informatie in dit document mag niet zonder de schriftelijke toestemming van TNO aan derden ter inzage of beschikking worden gesteld en mag door de opdrachtgever uitsluitend worden gebruikt ter evaluatie van deze rapportage en van zijn/haar belang bij de verlening van de opdracht.

er anders gewerkt wordt. Mogelijk is het bewustzijn rondom verantwoord opdrachtgeverschap toegenomen. Ongeveer de helft van de opdrachtgevers en opdrachtnemers is echter nog niet bekend met het begrip, dit moet gestimuleerd worden. De meest genoemde wensen voor ontwikkeling in 2018 zijn dat meer aandacht wordt gegeven aan gezond en veilig werken (20%), er meer maatregelen worden getroffen en dat opdrachtnemers meer zelf meer betrokken kunnen zijn bij de ontwerpfase van een opdracht (15%). Over de gewenste veranderingen zijn opdrachtnemers wel sterk verdeeld: 45% geeft aan wel veranderingen te willen in hun samenwerking met opdrachtgevers, en 55% heeft hier geen behoefte aan. Het aandeel opdrachtnemers dat geen verandering wenst, is wel significant hoger dan in 2016.

Men vindt vervolgens dat opdrachtgevers zelf dé aangewezen partij zijn om verantwoord opdrachtgeverschap vorm te geven. Een goede secundaire rol is weggelegd voor opdrachtnemers. Belangrijke middelen voor stimulering zijn de eigen motivatie van de opdrachtgever, gevolgd door ‘verplichting in een contract’ en ‘tijd’. Deze bronnen voor stimulans van verantwoord opdrachtgeverschap waren in 2016 ook populair. Wel moeten opdrachtgevers duidelijk ondersteund worden, onder andere met kennis, in het vormgeven van verantwoord opdrachtgeverschap. Het is niet voldoende om te zeggen dat de groei van verantwoord opdrachtgeverschap in de sector zelf belegd wordt.

4.4 Beantwoording hoofdvraag: “Wat is de huidige stand van zaken rondom verantwoord opdrachtgeverschap in Nederland, en welke ontwikkelingen zijn er doorgemaakt in de beleving/associatie van dit begrip in de afgelopen twee jaar?”

Ontwikkelingen op basis van verschilscores 2016-2018

In totaal vindt 54% van de opdrachtnemers in 2018 dat verantwoord opdrachtgeverschap in Nederland goed geregeld is, een kleiner deel vindt dat er een begin is (36%) en de kleinste groep (10%) vindt dat het nog helemaal niet goed geregeld is. Er kan geconcludeerd worden dat we er in Nederland redelijk goed voorstaan op het gebied van verantwoord opdrachtgeverschap, aangezien 90% vindt dat het al goed geregeld is óf dat we al een begin hebben gemaakt. Op onderdelen als inspraak, overleg en betrokkenheid bij de ontwerpfase blijken bijvoorbeeld duidelijk positieve ontwikkelingen te hebben plaatsgevonden. Daar staat wel tegenover dat dus nog bijna de helft vindt dat verantwoord opdrachtgeverschap (ondanks het goede begin) nog niet voldoende geregeld is in Nederland. Ook is het oordeel over de stand van zaken (op de metaalsector na) vrijwel vergelijkbaar gebleven met dat uit 2016. Dit roept de belangrijke vraag op over hoeveel vooruitgang er mogelijk is binnen twee jaar. Dat is een vraag die dit onderzoek niet kan beantwoorden.

Copyright © 2019 TNO Den Haag

Alle rechten voorbehouden. De informatie in dit document mag niet zonder de schriftelijke toestemming van TNO aan derden ter inzage of beschikking worden gesteld en mag door de opdrachtgever uitsluitend worden gebruikt ter evaluatie van deze rapportage en van zijn/haar belang bij de verlening van de opdracht.

Ontwikkelingen op basis van specifieke vragen in de enquête van 2018

In 2018 zijn een aantal specifieke vragen rondom ontwikkelingen gesteld aan opdrachtnemers. Aan hen is gevraagd of zij in de afgelopen twee jaar verbeteringen hebben gezien of ervaren met betrekking tot verantwoord opdrachtgeverschap op het gebied van gezond en veilig werken. We zien dat 41% aangeeft verbeteringen ten aanzien van verantwoord opdrachtgeverschap te hebben gezien of ervaren. Nog eens 15% geeft aan enkele verbeteringen te hebben gezien of ervaren, maar vindt dat er nog meer verbeterd kan worden. Iets minder dan de helft (44%) geeft aan geen verbeteringen te hebben gezien of ervaren. In de thuiszorg gaven significant minder opdrachtnemers aan dat zij verbeteringen hebben gezien of ervaren. Op de vraag of men in de afgelopen twee jaar verslechteringen heeft opgemerkt in de stand van zaken rondom verantwoord opdrachtgeverschap op het gebied van gezond en veilig werken antwoordde 10% met 'ja' (opvallend is dat dit in de metaalsector lager is).

Het valt op dat opdrachtnemers minder vaak dan in 2016 aangeven dat zij het belangrijk vinden dat opdrachtgevers maatregelen nemen voor veilig en gezond werken. In 2018 nemen opdrachtgevers ook daadwerkelijk minder maatregelen, maar hier staan andere positieve ontwikkelingen tegenover. Namelijk dat de opdrachtgever vaker overleg plant met de vestiging om gezond en veilig werken te bespreken en de opdrachtnemer betrekt bij belangrijke keuzes rondom veiligheid en gezondheid. Dit schept een beeld waarin de opdrachtgever niet per se zelf op de uitvoering van veiligheidsregels toeziet, maar wel de kaders schept waarbinnen opdrachtnemers gezond en veilig kunnen werken. Gezien het feit dat de opdrachtgever en de opdrachtnemer niet per definitie op hetzelfde werkterrein fysiek aanwezig zijn, kan dit als een positieve ontwikkeling worden beschouwd. Hierbij moet wel aangetekend worden dat er nog altijd een groot verschil bestaat tussen het gewenste gedrag (wat opdrachtnemers verwachten) en wat opdrachtnemers ervaren in de praktijk (zie ook het antwoord op deelvraag 1).
Wanneer we kijken naar de ontwikkelingen in de diverse fasen van een opdracht, vallen op hoofdlijnen een paar zaken op. Zo maken kleine vestigingen in het ontwerp van een opdracht met de opdrachtgever ten opzichte van 2016 over het algemeen minder afspraken, maar het budget voor veilig en gezond werken wordt wel vaker dan toen vastgelegd met de opdrachtgever. Gedurende de uitvoeringsfase van een opdracht zijn er in de omgang tussen opdrachtgever en opdrachtnemer enkele zaken veranderd ten opzichte van 2016. In de thuiszorg vindt een interessante verschuiving plaats: de betrokkenheid van opdrachtgevers is toegenomen en een groter aandeel van de opdrachtnemers uit deze sector geeft aan dat er tijdens de uitvoering van een opdracht dagelijks wordt overlegd met de opdrachtgever. Dit lijkt een aanwijzing dat de overlegcultuur in de thuiszorg ten opzichte van 2016 licht is aangetrokken; een

Copyright © 2019 TNO Den Haag
Alle rechten voorbehouden. De informatie in dit document mag niet zonder de schriftelijke toestemming van TNO aan derden ter inzage of beschikking worden gesteld en mag door de opdrachtgever uitsluitend worden gebruikt ter evaluatie van deze rapportage en van zijn/haar belang bij de verlening van de opdracht.

positieve ontwikkeling want in 2016 was het gebrek aan betrokkenheid van opdrachtgevers bij de uitvoer van het werk een zorgelijk punt. Nu is het zaak om deze ontwikkeling door te laten zetten, want de betrokkenheid van opdrachtgevers in de thuiszorg is nog steeds lager dan in andere sectoren.

De middel- en kleinbedrijven, net als zzp'ers, rapporteren tevens diverse negatieve ontwikkelingen. Zo rapporteren zij op hoofdlijnen dat opdrachtgevers minder betrokken zijn bij de uitvoer en minder met hen overleggen. Ook rapporteren ze dat opdrachtgevers minder maatregelen nemen op het gebied van veilig en gezond werken. Dit waren in 2016 punten van aandacht en dat zijn ze anno 2018 nog steeds. Of deze daling samenhangt met de winst die op andere terreinen wordt geboekt, zoals meer inspraak in de ontwerpfase, is niet aan te tonen maar een dergelijke verschuiving van aandacht ligt wel voor de hand. Een aanvullende verklaring voor de daling is dat betrokkenheid in de uitvoeringsfase wellicht minder nodig is als de betrokkenheid in de ontwerpfase erg hoog ligt.

Als laatste heeft een belangrijke positieve ontwikkeling plaatsgevonden op het gebied van eerlijk werk voor kleine vestigingen. In vestigingen met 5-9 werknemers is een duidelijke stijging te zien in het aandeel opdrachtnemers dat aangeeft zich gelijkwaardig aan het eigen personeel of andere opdrachtnemers behandeld te voelen. De algemene scores voor gelijke behandeling waren in 2016 al erg positief en zijn in 2018 zo gebleven (85-90% voelt zich eerlijk behandeld, behalve in de sector metaal, zie volgende paragraaf).

Ontwikkelingen in de metaalsector

In de metaalsector wijken de bevindingen af. Daar vinden de meeste opdrachtnemers dat er een begin is gemaakt met verantwoord opdrachtgeverschap, maar dat het nog niet goed is geregeld. In vergelijking met 2016 valt dit expliciet op, omdat toen het merendeel aangaf dat het met de stand van zaken rondom verantwoordopdrachtgeverschap goed geregeld was. Ook zien we in deze sector een toename in de wens voor stimuleringsmaatregelen.

We noemen een aantal zorgelijke ontwikkelingen. Zo is het aandeel opdrachtnemers dat rapporteert dat de opdrachtgever maatregelen neemt voor gezond en veilig werken ten opzichte van 2016 gehalveerd. Tegelijkertijd is het aandeel opdrachtnemers dat aangeeft dat arbeidsongevallen kunnen worden voorkomen door meer aandacht voor gezond en veilig werken in de ontwerpfase, met bijna een kwart toegenomen. Opdrachtnemers in de metaalsector hebben ook veel minder vaak inspraak in de ontwerpfase dan in 2016, terwijl de mate van inspraak

Copyright © 2019 TNO Den Haag

Alle rechten voorbehouden. De informatie in dit document mag niet zonder de schriftelijke toestemming van TNO aan derden ter inzage of beschikking worden gesteld en mag door de opdrachtgever uitsluitend worden gebruikt ter evaluatie van deze rapportage en van zijn/haar belang bij de verlening van de opdracht.

in de overige sectoren juist toenam. Het aandeel opdrachtnemers dat betrokken wil worden bij de ontwerpfase van een opdracht in de metaalsector steeg dan ook. In 2018 lag het aandeel opdrachtnemers uit de metaalsector dat aangeeft dat opdrachtgevers hun prestaties in het verleden op het gebied van gezond en veilig werken meenemen in de selectie voor een opdracht bijna vijf keer zo hoog als in 2016. Minder vaak dan in 2016 geven zij ook aan dat de opdrachtgever na inventarisatie van kennis en vaardigheden ook scholing of cursussen aanbiedt. In de uitvoeringsfase wordt door opdrachtnemers minder vaak dan in 2016 aangegeven dat veilig en gezond werken vast punt is op de agenda: in 2016 was dit nog 30% en in 2018 loopt dit terug naar 11%. Dit correspondeert met de stijging in het aandeel opdrachtnemers uit de metaal dat meer aandacht voor gezond en veilig werken wil zien. In vergelijking met 2016 worden opdrachtnemers uit de metaalsector significant vaker beloond en bestraft, waarmee zij in 2018 meer beloning en bestraffing rapporteren dan andere sectoren. In de metaalsector lijkt ook eerlijk werk in het geding te komen: er wordt vaker dan in andere sectoren aangegeven dat men door opdrachtgevers *niet* gelijkwaardig aan het eigen personeel wordt behandeld, wat ten opzichte van 2016 bovendien significant is gestegen. Het percentage opdrachtnemers in de metaalsector dat aangeeft altijd te evalueren liep tot slot terug van 34% in 2016 naar 2% in 2018.

Toegegeven, op basis van het feit dat er in de metaalsector meer kennis is over verantwoord opdrachtgeverschap, zou men een lichte stijging in ontevredenheid over zaken kunnen verwachten. Maar dit is geen sluitende verklaring voor de negatieve ontwikkelingen die we hier zien. Er is meer onderzoek nodig om deze bevindingen te duiden en aan te geven welke oplossingen nodig zijn. Wat als laatste opvalt is dat de sector zijn eigen verantwoording voor de te nemen stappen graag wil nemen. Op dit moment wijzen opdrachtnemers uit de metaal primair zichzelf als hoofdverantwoordelijke aan voor het stimuleren van verantwoord opdrachtgeverschap op het gebied van gezond en veilig werken, waar anderen voornamelijk naar de opdrachtgever kijken. Opdrachtnemers in de metaalsector willen duidelijk zelf de handschoen oppakken en de problemen oplossen. Hoe opdrachtnemers deze rol op zich kunnen nemen en welke ondersteuning ze daarbij kunnen gebruiken, zijn belangrijke vragen voor het vervolg van verantwoord opdrachtgeverschap in deze sector.

Ontwikkelingen in de bouw

In de bouwsector mag men verwachten dat een gesprek tussen opdrachtgevers en opdrachtnemers over veilig en gezond werken meer voor de hand ligt dan in andere sectoren. In de bouw bestaat aanvullende wetgeving en is men bijvoorbeeld verplicht om een V&G plan op te stellen. Dit geldt niet voor de andere sectoren. Ondanks deze bijzondere context zijn er een

Copyright © 2019 TNO Den Haag

Alle rechten voorbehouden. De informatie in dit document mag niet zonder de schriftelijke toestemming van TNO aan derden ter inzage of beschikking worden gesteld en mag door de opdrachtgever uitsluitend worden gebruikt ter evaluatie van deze rapportage en van zijn/haar belang bij de verlening van de opdracht.

aantal negatieve ontwikkelingen zichtbaar sinds 2016. Zo zijn opdrachtnemers uit de bouw minder positief gestemd over de evaluatiefase in 2018 dan in 2016. Ze geven in 2018 vaker aan dat zij zelden of nooit gevraagd worden om feedback, en een kleiner aantal ervaart dat zij problemen over gezond, veilig of duurzaam werken meestal of altijd kunnen aangeven bij de opdrachtgever. Ook is het aandeel dat aangeeft dat er actief overleg plaatsvindt over hoe het werk in de toekomst gezonder en veiliger gedaan kan worden teruggelopen en tot slot geven ook minder opdrachtnemers uit de bouw aan dat verbeterpunten meestal of altijd worden doorgevoerd in vervolgopdrachten. Opdrachtnemers uit vestigingen rapporteren een iets positievere tendens dan zzp'ers: opdrachtnemers uit vestigingen geven bijvoorbeeld vaker dan in 2016 aan dat er actief overlegd wordt over hoe het werk in de toekomst gezonder en veiliger gedaan kan worden of dat er verbeterpunten worden doorgevoerd in vervolgopdrachten (middelgrote vestigingen). Daarentegen verdubbelde het percentage opdrachtnemers uit vestigingen dat aangeeft zelden of nooit problemen betreffende gezond en veilig werken aan te kunnen geven tijdens de evaluatie. Zo zien we dat er op meerdere vlakken vooruitgang wordt geboekt, maar dat er ook zaken blijven liggen. Dit geldt met name voor het evalueren, en de mate van feedback die er door opdrachtnemers gegeven kan worden op het gezond en veilig werken. Aangezien in de bouw door aanvullende regelgeving al randvoorwaarden en mogelijkheden zijn gecreëerd om veilig en gezond werk te stimuleren, mag men verwachten dat opdrachtgevers en opdrachtnemers de kans grijpen om over veilig en gezond werken in gesprek te gaan. Daarin onderscheiden de ontwikkelingen in de bouw zich nog onvoldoende van andere sectoren.

5 Conclusies

Dit onderzoek laat positieve ontwikkelingen en knelpunten zien op het gebied van verantwoord opdrachtgeverschap. Het gaat op hoofdlijnen best goed in Nederland, vinden opdrachtgevers en opdrachtnemers zelf. Een kleine meerderheid van de deelnemers is van mening dat er in de afgelopen twee jaar verbeteringen zijn opgetreden, en dat (verdere) maatregelen nu niet nodig zijn. Vooralsnog concluderen wij dat opdrachtgevers en opdrachtnemers anno 2018 actiever bezig zijn met verantwoord opdrachtgeverschap. In de praktijk kunnen zij nog wel ondersteuning gebruiken om hun intenties om te zetten in voelbare acties voor opdrachtnemers. We bevelen daarom aan dat opdrachtgevers hun activiteiten en intenties op het gebied

Copyright © 2019 TNO Den Haag
Alle rechten voorbehouden. De informatie in dit document mag niet zonder de schriftelijke toestemming van TNO aan derden ter inzage of beschikking worden gesteld en mag door de opdrachtgever uitsluitend worden gebruikt ter evaluatie van deze rapportage en van zijn/haar belang bij de verlening van de opdracht.

van gezond en veilig werken concreter maken en hierover in gesprek gaan met opdrachtnemers. Ook bevelen we aan om door te gaan met het verspreiden van kennis en goede voorbeelden op het gebied van verantwoord opdrachtgeverschap. Tenslotte is er sectorbreed nog veel te winnen op het gebied van kennisbegrip en bewustwording.

In de resultaten zien we enkele specifieke pijnpunten waarop echte groei uitblijft, terwijl men dat wel mag verwachten. Dan gaat het bijvoorbeeld om meer betrokkenheid van opdrachtgevers bij de uitvoeringsfase en het zorgvuldig(-er) inrichten van de evaluatiefase. Het onderzoek toont tevens aan dat er nog steeds groot verschil is in de mate van inspraak die aan grote en kleine bedrijven wordt verleend door opdrachtgevers. Het promoten van inspraak aangaande gezond en veilig werken, en het vormgeven van een goede, wederkerige relatie met opdrachtgevers, zijn belangrijke aandachtspunten voor het midden- en kleinbedrijf en zzp'ers. Deze zaken zouden bijvoorbeeld extra aandacht verdienen in de opleiding van de jonge beroepsgroep die instroomt in de sectoren van de toekomst.

In elke sector zaken zijn zaken genoemd die beter zijn gegaan sinds 2016, en zaken die vernieuwde aandacht verdienen omdat ze niet verbeterd zijn, of zelfs (lichte) achteruitgang laten zien. In de bouw lijken de zaken redelijk op orde, maar is er sprake van zowel positieve als negatieve ontwikkelingen. Met name in de evaluatiefase kan er veel verbeterd worden, zoals structureel overleg over gezond en veilig werken in de toekomst, problemen bespreken en feedback geven. In ieder geval doet de bouwsector hoofdlijnen niet onder voor andere sectoren, maar ze lopen ook niet voorop, ondanks strengere regelgeving. Dit verdient blijvende aandacht.

Een groot punt van zorg zijn de ontwikkelingen in de metaalsector, waar aandacht voor veilig en gezond werken afneemt en de ervaringen van opdrachtnemers met opdrachtgevers in een negatieve spiraal zitten. Het is ook de enige sector waar eerlijk werk in het geding is. Een verklaring hiervoor biedt het huidige onderzoek niet.

In de thuiszorg, een sector die in 2016 atypisch bleek en op opdrachtgeversbetrokkenheid behoorlijk achterbleef, zien we aanwijzingen dat er in de afgelopen twee jaar kleine stappen richting een overlegcultuur zijn gezet. Helaas kunnen we niet zien of dit beeld bevestigd wordt door opdrachtgevers in het onderzoek, door het kleine aantal opdrachtgevers dat meedeed. Feit blijft dat aanbesteding in de thuiszorg andere vormen aanneemt dan uitbesteding in de andere sectoren. Daarbij is de thuiszorgsector onderhevig aan krachten vanuit het zorg- en

Copyright © 2019 TNO Den Haag

Alle rechten voorbehouden. De informatie in dit document mag niet zonder de schriftelijke toestemming van TNO aan derden ter inzage of beschikking worden gesteld en mag door de opdrachtgever uitsluitend worden gebruikt ter evaluatie van deze rapportage en van zijn/haar belang bij de verlening van de opdracht.

gemeentelijk stelsel. Dit kan een verklaring zijn waarom verantwoord opdrachtgeverschap in deze sector anders ingevuld en ervaren wordt. Dit hoeft op zichzelf geen negatief punt te zijn, maar er zijn zoals genoemd genoeg aanwijzingen dat opdrachtnemers in de thuiszorg verbeteringen wensen. De situatie in de thuiszorg vraagt om concrete oplossingen voor actuele vraagstukken als: ‘hoe kunnen we opdrachtnemers betrekken bij de uitvoerfase?’ en ‘welke kansen zijn er om de opdracht te evalueren?’. Gezien de bijzondere aanbestedingscontext zijn hiervoor maatwerkoplossingen nodig. Opdrachtnemers in de thuiszorg geven dan ook vaker dan in andere sectoren aan dat een initiatief van werkgeversorganisaties en brancheorganisaties kan helpen om verantwoord opdrachtgeverschap te stimuleren.

In de chemie zijn de aantallen klein, maar zien we wel wensen om de veiligheidscultuur te verbeteren. Opdrachtgevers zijn hier minder betrokken bij de uitvoer van opdrachten, dit vormt een belangrijk aandachtspunt. Omdat er veel overlap is met andere sectoren, verwachten we dat sectorbrede oplossingen kunnen worden ingezet.

Op het gebied van eerlijk werk zijn de scores vrij positief (behalve in de metaalsector), maar idealiter streven we naar een situatie waarin alle opdrachtnemers gelijkwaardig behandeld worden aan eigen personeel en aan andere opdrachtnemers. Op dit thema mag de aandacht dus niet verslappen.

Te midden van deze ontwikkelingen zien opdrachtgevers en opdrachtgevers vooral zichzelf als de aangewezen persoon om verantwoordelijkheid te nemen en groei te bewerkstelligen. Op hoofdlijnen ontstaat een duidelijk beeld waarin zzp’ers, kleine en grote bedrijven de vraagstukken op hun eigen manier proberen op te lossen, en de informatie en ondersteuning om te verbeteren bij verschillende partijen zoeken. De resultaten wijzen er voorzichtig op dat dit een zelfsturend proces is, met een duidelijke rol voor de overheid en brancheorganisaties als facilitator en ondersteuner, maar niet als regulator of handhaver.

Als laatste bevestigt dit onderzoek dat belangrijke randvoorwaarden als inspraak in de ontwerpfase van een opdracht, genoeg tijd en budget, veilig materiaal, en de juiste opleiding om het werk goed uit te kunnen voeren, in alle sectoren en vestigingsgrootteklassen essentieel zijn en blijven, en dat deze zaken blijvende ondersteuning en aandacht vragen én verdienen. Dit kan door inspiratie vanuit goede praktijken, het vergroten van bewustwording, het verster-

Copyright © 2019 TNO Den Haag

Alle rechten voorbehouden. De informatie in dit document mag niet zonder de schriftelijke toestemming van TNO aan derden ter inzage of beschikking worden gesteld en mag door de opdrachtgever uitsluitend worden gebruikt ter evaluatie van deze rapportage en van zijn/haar belang bij de verlening van de opdracht.

ken van de aanspreekcultuur en het bieden van ondersteuning bij praktische aangelegenheden rondom veilig en gezond werken. Transparantie en betrokkenheid lijken de leidende woorden voor het vervolg van de opmars van verantwoord opdrachtgeverschap in Nederland.

Copyright © 2019 TNO Den Haag
Alle rechten voorbehouden. De informatie in dit document mag niet zonder de schriftelijke toestemming van TNO aan derden ter inzage of beschikking worden gesteld en mag door de opdrachtgever uitsluitend worden gebruikt ter evaluatie van deze rapportage en van zijn/haar belang bij de verlening van de opdracht.

Bijlagen

Copyright © 2019 TNO Den Haag
Alle rechten voorbehouden. De informatie in dit document mag niet zonder de schriftelijke toestemming van TNO aan derden ter inzage of beschikking worden gesteld en mag door de opdrachtgever uitsluitend worden gebruikt ter evaluatie van deze rapportage en van zijn/haar belang bij de verlening van de opdracht.

Copyright © 2019 TNO Den Haag
Alle rechten voorbehouden. De informatie in dit document mag niet zonder de schriftelijke toestemming van TNO aan derden ter inzage of beschikking worden gesteld en mag door de opdrachtgever uitsluitend worden gebruikt ter evaluatie van deze rapportage en van zijn/haar belang bij de verlening van de opdracht.

Bijlage A

Copyright © 2019 TNO Den Haag
Alle rechten voorbehouden. De informatie in dit document mag niet zonder de schriftelijke toestemming van TNO aan derden ter inzage of beschikking worden gesteld en mag door de opdrachtgever uitsluitend worden gebruikt ter evaluatie van deze rapportage en van zijn/haar belang bij de verlening van de opdracht.

	Totaal	Verdeling naar sector opdrachtgever					Verdeling naar grootteklassen vestigingen						Vestiging met werknemers of ZZP'ers		
		Alleen werkzaam in metaal-sector [2,1%]	Alleen werkzaam in bouw-sector [54,2%]	Alleen werkzaam in thuiszorg [6,5%]	Werkzaam in meerdere sectoren [37,1%]	Totaal	ZZP'ers [73,4%]	1-4 werknemers [11,8%]	5-9 werknemers [6,7%]	10-99 werknemers [7,1%]	=>100 werknemers [1,0%]	Totaal	Vestiging met werknemers [26,6%]	ZZP'ers [73,4%]	Totaal
Was u vóór deze monitor al bekend met het begrip verantwoord opdrachtgeverschap? [% ja]	40,3%	**67,2%▲⧫**	37,9%∇	39,1%	45,3%∆	41,3%	36,6%▼	45,0%	46,9%	59,8%▲	**67,9%▲⧫**	40,3%	50,3%▲	36,6%▼	40,3%
- Ongewogen-N	2.200	178	335	309	1.064	1.886	721	314	272	641	252	2.200	1.479	721	2.200
- Proportioneel gewogen-N	2.200	39	1.001	120	685	1.845	1.614	259	148	156	23	2.200	586	1.614	2.200
Wat zijn voor u de drie belangrijkste kenmerken van een verantwoorde opdrachtgever? De opdrachtgever… [meerdere antwoorden mogelijk]															
· Aandacht hebben voor tijdsdruk en planning	74,3%	80,3%	70,2%∇	77,5%	79,0%∆	74,2%	74,6%	66,6%▼	74,3%	81,9%∆	86,8%	74,3%	73,4%	74,6%	74,3%
· Maatregelen nemen voor veilig en gezond werken	76,6%	71,1%	78,1%	73,0%	79,0%	77,9%	75,7%	75,8%	83,5%∆	80,0%	83,2%	76,6%	79,1%	75,7%	76,6%
· Veilige materialen en machines beschikbaar stellen	52,6%	67,6%	48,8%∇	**23,1%▼⧫**	62,1%▲	52,5%	50,4%∇	54,8%	65,1%▲	60,8%∆	49,9%	52,6%	58,8%∆	50,4%∇	52,6%
· Structureel overleg met mijn bedrijf plannen, waarin gezond en veilig werken besproken wordt	36,1%	33,1%	32,6%∇	23,2%▼	45,4%▲	36,8%	32,5%▼	37,5%	49,2%▲	54,4%▲	**63,6%▲⧫**	36,1%	**46,0%▲⧫**	32,5%▼	36,1%
· Mijn bedrijf om advies vragen bij belangrijke keuzes rondom veiligheid en gezondheid in een werkproject	31,5%	29,2%	25,0%▼	19,7%▼	44,6%▲	32,0%	30,1%∇	29,0%	34,0%	43,4%▲	57,8%▲	31,5%	35,2%∆	30,1%∇	31,5%
· Mijn bedrijf feedback geven over veilig en gezond werken	27,4%	20,9%	21,8%▼	28,8%	38,1%▲	28,3%	25,6%∇	22,3%	29,1%	49,6%▲	50,7%▲	27,4%	32,4%∆	25,6%∇	27,4%
· Vooraf veiligheidsmaatregelen definiëren	39,7%	49,3%	35,8%▼	23,3%▼	49,4%▲	40,3%	37,9%∇	36,7%	41,5%	58,2%▲	65,3%▲	39,7%	44,8%∆	37,9%∇	39,7%
- Ongewogen-N	2.200	178	335	309	1.064	1.886	721	314	272	641	252	2.200	1.479	721	2.200
- Proportioneel gewogen-N	2.200	39	1.001	120	685	1.845	1.614	259	148	156	23	2.200	586	1.614	2.200
Als u terugdenkt aan zakelijke opdrachtgevers met wie uw bedrijf in het verleden heeft gewerkt, aan welke van deze kenmerken voldeden zij dan meestal wel? [meerdere antwoorden mogelijk]															
· Aandacht hebben voor tijdsdruk en planning	33,2%	40,8%	34,3%	40,7%	33,8%	34,7%	34,8%∆	29,5%	31,2%	26,0%∇	24,9%	33,2%	28,8%∇	34,8%∆	33,2%
· Maatregelen nemen voor veilig en gezond werken	49,0%	35,6%▼	52,0%	41,1%▼	54,8%	52,0%	49,1%	50,5%	46,8%	46,9%	48,3%	49,0%	48,5%	49,1%	49,0%
· Veilige materialen en machines beschikbaar stellen	36,2%	59,0%▲	37,9%	**16,2%▼⧫**	41,2%∆	38,2%	35,2%	45,0%▲	37,1%	33,0%	22,5%	36,2%	39,0%	35,2%	36,2%
· Structureel overleg met mijn bedrijf plannen, waarin gezond en veilig werken besproken wordt	22,9%	15,4%	23,1%∇	24,5%	28,7%∆	25,1%	23,3%	13,7%▼	19,2%	36,5%▲	35,1%	22,9%	22,0%	23,3%	22,9%
· Mijn bedrijf om advies vragen bij belangrijke keuzes rondom veiligheid en gezondheid in een werkproject	20,4%	6,3%▼	20,1%	13,5%▼	26,4%∆	21,8%	19,9%	21,9%	16,7%	26,5%	24,1%	20,4%	21,9%	19,9%	20,4%
· Mijn bedrijf feedback geven over veilig en gezond werken	17,0%	11,6%	14,2%▼	25,7%▲	23,6%▲	18,4%	17,1%	11,1%∇	13,4%	28,1%▲	26,8%	17,0%	16,8%	17,1%	17,0%
· Vooraf veiligheidsmaatregelen definiëren	28,0%	34,1%	24,1%▼	17,0%▼	39,7%▲	29,6%	24,6%▼	33,2%	32,0%	**49,2%▲⧫**	42,0%	28,0%	**37,5%▲⧫**	24,6%▼	28,0%
· Geen van deze	21,2%	5,4%▼	17,3%	33,5%▲	15,8%	17,5%	21,7%	18,9%	27,0%	15,9%	16,9%	21,2%	20,1%	21,7%	21,2%
- Ongewogen-N	2.200	178	335	309	1.064	1.886	721	314	272	641	252	2.200	1.479	721	2.200
- Proportioneel gewogen-N	2.200	39	1.001	120	685	1.845	1.614	259	148	156	23	2.200	586	1.614	2.200
Is uw bedrijf meestal de hoofd-opdrachtaannemer bij een opdracht, of is uw bedrijf meestal de onderaannemer?															
· Meestal hoofd-opdrachtaannemer	29,9%	21,3%	22,9%∇	**54,8%▲⧫**	27,6%	26,7%	25,6%▼	45,9%▲	36,5%	36,0%	**67,5%▲⧫**	29,9%	**41,7%▲⧫**	25,6%▼	29,9%
· Meestal onderaannemer	48,2%	47,1%	57,4%▲	25,8%▼	45,8%∇	50,8%	51,0%▲	38,0%▼	47,8%	40,9%	15,5%▼	48,2%	40,4%▼	51,0%▲	48,2%
· Even vaak hoofd-opdrachtaannemer als onderaannemer	17,5%	26,4%	17,4%∇	9,2%▼	22,9%∆	19,1%	18,4%	14,0%	12,3%	19,6%	12,5%	17,5%	15,0%	18,4%	17,5%
· Anders:	4,4%	5,3%	2,3%∇	10,3%▲	3,7%	3,4%	5,0%∆	2,1%	3,4%	3,5%	4,5%	4,4%	2,9%∇	5,0%∆	4,4%
- Ongewogen-N	2.200	178	335	309	1.064	1.886	721	314	272	641	252	2.200	1.479	721	2.200
- Proportioneel gewogen-N	2.200	39	1.001	120	685	1.845	1.614	259	148	156	23	2.200	586	1.614	2.200
Met hoeveel verschillende opdrachtgevers werkt uw bedrijf gemiddeld in een tijdsperiode van 1 kalenderjaar? Het mag om een schatting gaan.															
· 1	3,4%	0,57%	2,1%	6,7%▲	0,97%∇	1,9%	4,1%∆	0,37%∇	2,2%	2,3%	3,0%	3,4%	1,5%∇	4,1%∆	3,4%
· 2-5	35,8%	36,3%	40,0%∆	52,9%▲	26,9%▼	35,9%	42,6%▲	25,7%▼	13,1%▼	8,1%▼	8,3%▼	35,8%	17,1%▼	42,6%▲	35,8%
· 6-10	21,1%	33,4%	20,0%∇	19,1%	24,8%∆	22,0%	21,2%	18,6%	31,0%▲	17,0%	12,7%	21,1%	21,1%	21,2%	21,1%
· meer dan 10	39,7%	29,7%	37,9%∇	**21,3%▼⧫**	47,3%▲	40,1%	32,2%▼	55,4%▲	53,7%▲	72,6%▲	**75,9%▲⧫**	39,7%	**60,3%▲⧫**	32,2%▼	39,7%
- Ongewogen-N	2.200	178	335	309	1.064	1.886	721	314	272	641	252	2.200	1.479	721	2.200
- Proportioneel gewogen-N	2.200	39	1.001	120	685	1.845	1.614	259	148	156	23	2.200	586	1.614	2.200

	Totaal	Verdeling naar sector opdrachtgever					Verdeling naar grootteklassen vestigingen						Vestiging met werknemers of ZZP'ers		
		Alleen werkzaam in metaal-sector [2,1%]	Alleen werkzaam in bouw-sector [54,2%]	Alleen werkzaam in thuiszorg [6,5%]	Werkzaam in meerdere sectoren [37,1%]	Totaal	ZZP'ers [73,4%]	1-4 werknemers [11,8%]	5-9 werknemers [6,7%]	10-99 werknemers [7,1%]	=>100 werknemers [1,0%]	Totaal	Vestiging met werknemers [26,6%]	ZZP'ers [73,4%]	Totaal
Werkt uw bedrijf herhaaldelijk samen met dezelfde opdrachtgevers, of werkt u steeds met nieuwe opdrachtgevers?															
· Mijn bedrijf werkt vooral met dezelfde opdrachtgevers	43,3%	**62,6%▲♦**	40,8%	46,0%	42,2%	42,1%	41,6%∇	41,6%	45,7%	**59,2%▲♦**	63,4%	43,3%	**48,1%**Δ◊	41,6%∇	43,3%
· Mijn bedrijf werkt vooral steeds met nieuwe opdrachtgevers	14,3%	1,0%▼	12,5%	20,6%▲	12,2%	12,7%	15,1%	20,6%▲	4,6%▼	6,8%▼	5,4%	14,3%	12,4%	15,1%	14,3%
· Mijn bedrijf werkt ongeveer evenveel met nieuwe opdrachtgevers als met opdrachtgevers waar we eerder mee gewerkt hebben	42,3%	36,3%	46,7%	33,5%▼	45,6%	45,2%	43,4%	37,7%	49,7%	34,0%∇	31,2%	42,3%	39,5%	43,4%	42,3%
- Ongewogen-N	2.140	176	332	283	1.054	1.845	697	305	260	633	245	2.140	1.443	697	2.140
- Proportioneel gewogen-N	2.126	39	980	112	678	1.810	1.548	258	145	152	22	2.126	577	1.548	2.126
Hoe belangrijk is het voor uw bedrijf dat een opdrachtgever aandacht heeft voor gezond en veilig werken?															
· Heel belangrijk	65,5%	79,9%	67,2%	70,7%	65,4%	67,0%	65,2%	60,1%	65,3%	**74,9%▲♦**	74,8%	65,5%	66,3%	65,2%	65,5%
· Een beetje belangrijk	16,0%	5,0%	15,0%	11,8%	**20,1%**Δ◊	16,5%	14,7%∇	19,7%	22,5%Δ	15,9%	19,4%	16,0%	19,4%Δ	14,7%∇	16,0%
· Neutraal	14,2%	9,4%	15,1%	16,1%	11,3%∇	13,6%	14,7%	18,3%	11,0%	8,6%∇	4,1%	14,2%	13,0%	14,7%	14,2%
· Niet zo belangrijk	3,0%	4,7%	1,7%	1,3%	1,8%	1,8%	3,8%Δ	0,95%	1,2%	0,45%	1,2%	3,0%	0,88%∇	**3,8%**Δ◊	3,0%
· Helemaal niet belangrijk	1,3%	1,0%	0,97%	0,10%	1,4%	1,1%	1,6%Δ	1,00%	0,03%	0,03%	0,46%	1,3%	0,44%∇	1,6%Δ	1,3%
- Ongewogen-N	2.020	174	296	266	1.012	1.748	638	286	258	599	239	2.020	1.382	638	2.020
- Proportioneel gewogen-N	1.896	39	878	97	602	1.616	1.381	206	141	145	22	1.896	514	1.381	1.896
Heeft uw bedrijf in het verleden weleens overwogen of besloten niet meer samen te werken met een bepaalde opdrachtgever?															
· Ja	47,3%	43,7%	43,0%▼	38,4%▼	**57,3%▲♦**	48,0%	46,4%	45,7%	53,1%	55,6%Δ	38,6%	47,3%	49,9%	46,4%	47,3%
· Nee	42,2%	48,1%	44,4%Δ	48,8%	34,7%▼	41,2%	43,8%Δ	49,9%Δ	32,5%▼	23,9%▼	30,4%	42,2%	37,8%∇	43,8%Δ	42,2%
· Mijn bedrijf heeft het weleens overwogen, maar niet de knoop doorgehakt	6,4%	6,7%	8,8%Δ	3,7%	4,8%∇	6,9%	6,7%	2,8%∇	3,9%	11,0%▲	10,5%	6,4%	5,6%	6,7%	6,4%
· Weet ik niet	4,1%	1,4%	3,8%	9,2%▲	3,2%	3,9%	3,1%∇	1,6%∇	10,5%▲	9,5%▲	**20,5%▲♦**	4,1%	**6,7%**Δ◊	3,1%∇	4,1%
- Ongewogen-N	2.200	178	335	309	1.064	1.886	721	314	272	641	252	2.200	1.479	721	2.200
- Proportioneel gewogen-N	2.200	39	1.001	120	685	1.845	1.614	259	148	156	23	2.200	586	1.614	2.200
Wat zijn voor uw bedrijf redenen geweest om te overwegen of besluiten niet meer met een bepaalde opdrachtgever te samenwerken? De opdrachtgever… [meerdere antwoorden mogelijk]															
· Was niet betrokken bij de uitvoering	8,5%	1,6%	9,9%	8,7%	7,0%	8,5%	8,6%	4,8%	4,9%	14,9%▲	9,6%	8,5%	8,2%	8,6%	8,5%
· Was moeilijk in de samenwerking	46,3%	60,4%	44,9%	47,1%	48,9%	47,0%	45,1%	51,8%	46,1%	49,7%	44,0%	46,3%	49,4%	45,1%	46,3%
· Was niet open over de contractvoorwaarden, budget en/of planning	25,3%	15,0%	18,9%▼	17,3%	32,7%▲	24,5%	26,0%	15,5%▼	31,4%	24,6%	38,5%	25,3%	23,4%	26,0%	25,3%
· Was niet realistisch in zijn verwachtingen over planning, kosten of uitvoering	49,8%	**28,0%▼♦**	51,1%	34,9%▼	51,7%	50,1%	45,0%▼	53,7%	**69,5%▲♦**	67,3%▲	56,9%	49,8%	**62,3%▲♦**	45,0%▼	49,8%
· Had te weinig aandacht voor gezond en veilig werken	20,2%	16,8%	20,5%	32,0%	21,6%	21,5%	17,3%▼	27,5%▲	22,4%	32,9%▲	29,4%	20,2%	27,9%▲	17,3%▼	20,2%
· Anders	15,9%	21,3%	13,2%	18,6%	16,0%	14,8%	17,8%Δ	15,6%	6,2%▼	9,0%▼	5,8%	15,9%	10,7%∇	17,8%Δ	15,9%
· Helemaal geen antwoord	0,17%	0%	0,36%	0%	0,04%	0,20%	0,17%	0%	0%	0,51%	0%	0,17%	0,16%	0,17%	0,17%
- Ongewogen-N	1.189	85	196	124	636	1.041	362	172	138	371	146	1.189	827	362	1.189
- Proportioneel gewogen-N	1.186	20	521	51	426	1.017	859	126	86	104	11	1.186	327	859	1.186
Welke mate van invloed kan uw bedrijf uitoefenen tijdens de ontwerpfase van een opdracht, als het gaat om onderwerpen als planning, budget en gezond en veilig werken?															
· Geen invloed	26,7%	23,4%	28,3%Δ	18,7%	22,9%∇	25,6%	29,0%▲	24,9%	17,8%▼	16,4%▼	**8,1%▼♦**	26,7%	20,2%▼	29,0%▲	26,7%
· Gering: mijn bedrijf mag alleen akkoord geven of weigeren	15,6%	30,4%▲	15,9%	16,9%	15,3%	16,1%	13,3%▼	15,6%	27,4%▲	28,8%▲	11,5%	15,6%	**21,9%▲♦**	13,3%▼	15,6%
· Redelijk: mijn bedrijf mag meedenken en ideeën opperen	42,1%	40,5%	43,8%	32,2%▼	42,2%	42,4%	42,4%	39,3%	43,4%	41,4%	55,7%	42,1%	41,5%	42,4%	42,1%
· Volledig: mijn bedrijf ontwerpt de opdracht samen met de opdrachtgever	15,6%	5,7%	12,0%▼	**32,2%▲♦**	19,6%Δ	16,0%	15,3%	20,3%Δ	11,4%	13,5%	24,7%	15,6%	16,4%	15,3%	15,6%
- Ongewogen-N	2.200	178	335	309	1.064	1.886	721	314	272	641	252	2.200	1.479	721	2.200
- Proportioneel gewogen-N	2.200	39	1.001	120	685	1.845	1.614	259	148	156	23	2.200	586	1.614	2.200

	Totaal	Verdeling naar sector opdrachtgever					Verdeling naar grootteklassen vestigingen						Vestiging met werknemers of ZZP'ers		
		Alleen werkzaam in metaal-sector [2,1%]	Alleen werkzaam in bouw-sector [54,2%]	Alleen werkzaam in thuiszorg [6,5%]	Werkzaam in meerdere sectoren [37,1%]	Totaal	ZZP'ers [73,4%]	1-4 werknemers [11,8%]	5-9 werknemers [6,7%]	10-99 werknemers [7,1%]	=>100 werknemers [1,0%]	Totaal	Vestiging met werknemers [26,6%]	ZZP'ers [73,4%]	Totaal
In het ontwerp van de opdracht wordt in uw ervaring doorgaans over gezond en veilig werken vastgelegd: [meerdere antwoorden mogelijk]															
· Niets	26,6%	16,0%	26,9%	23,3%	23,8%	25,3%	29,1%▲	20,5%∇	26,2%	12,3%▼	15,6%	26,6%	19,6%▼	29,1%▲	26,6%
· Verantwoordelijkheid van opdrachtgever en opdrachtnemer(s)	43,6%	48,8%	40,6%▼	39,2%	56,8%▲	46,7%	39,0%▼	53,1%▲	52,2%∆	63,9%▲	64,2%▲	43,6%	**56,2%▲◆**	39,0%▼	43,6%
· Competenties van opdrachtnemer(s) en eventueel scholing of cursus	11,9%	12,4%	8,5%▼	**32,9%▲◆**	13,9%	12,2%	10,1%▼	13,7%	16,7%	19,3%▲	34,5%▲	11,9%	16,8%▲	10,1%▼	11,9%
· Inhuur onafhankelijke experts en/of instellen coördinatoren gezond en veilig werken	4,9%	0,69%	3,3%∇	2,7%	6,3%∆	4,3%	4,5%	2,4%∇	5,5%	11,0%▲	15,9%▲	4,9%	6,0%	4,5%	4,9%
· Inroosteren inspecties en evaluaties	4,7%	5,9%	4,1%	10,2%▲	5,1%	4,9%	3,9%∇	3,4%	6,2%	12,2%▲	**21,5%▲◆**	4,7%	7,2%∆	3,9%∇	4,7%
· (Afstemming over) risicoanalyse	17,1%	13,5%	14,9%∇	10,9%	21,2%∆	17,0%	14,8%▼	12,2%∇	27,3%▲	35,8%▲	40,7%▲	17,1%	23,4%▲	14,8%▼	17,1%
· Budget voor veilig en gezond werken	7,1%	2,4%	5,0%	4,5%	7,1%∆	5,7%	7,7%	7,1%	2,6%∇	5,3%	8,6%	7,1%	5,6%	7,7%	7,1%
· Aankoop/inhuur/gebruik van geschikte materialen en machines	21,0%	27,7%	22,3%	8,6%▼	22,3%	21,5%	20,3%	26,5%∆	20,5%	20,9%	17,9%	21,0%	23,2%	20,3%	21,0%
· Consequenties wijzigingen in planning	6,4%	3,3%	5,8%	11,1%▲	6,0%	6,2%	6,5%	3,3%∇	5,0%	10,6%∆	18,0%▲	6,4%	6,2%	6,5%	6,4%
· Afspraken veilig en gezond werken bij samenwerking met mede-opdrachtnemers	34,0%	34,2%	34,8%	32,5%	36,8%	35,4%	34,5%	25,4%▼	29,8%	46,7%▲	40,2%	34,0%	32,8%	34,5%	34,0%
· Anders	7,1%	19,3%▲	6,3%	6,9%	4,0%∇	5,7%	7,1%	12,2%▲	1,9%▼	3,8%	4,0%	7,1%	7,1%	7,1%	7,1%
- Ongewogen-N	2.200	178	335	309	1.064	1.886	721	314	272	641	252	2.200	1.479	721	2.200
- Proportioneel gewogen-N	2.200	39	1.001	120	685	1.845	1.614	259	148	156	23	2.200	586	1.614	2.200
Vraagt een opdrachtgever naar de ervaringen en competenties van uw bedrijf op het gebied van gezond en veilig werken? [meerdere antwoorden mogelijk]															
· Nee	55,8%	31,8%▼	53,7%	42,5%▼	54,3%	52,7%	55,1%	66,5%▲	57,4%	46,4%▼	37,2%	55,8%	57,7%	55,1%	55,8%
· Ja, hij vraagt naar mijn prestaties in het verleden	22,4%	15,8%	22,6%	28,7%	23,1%	23,1%	24,3%∆	**10,2%▼◆**	18,1%	25,1%	36,1%	22,4%	17,2%∇	**24,3%∆◊**	22,4%
· Ja, hij neemt mijn prestaties in het verleden mee in de selectie voor de opdracht	19,7%	**48,0%▲◆**	21,4%	16,6%	23,8%	22,5%	19,4%	18,5%	14,5%	27,5%▲	30,6%	19,7%	20,4%	19,4%	19,7%
· Ja, hij inventariseert of mijn bedrijf aanvullende kennis/vaardigheden nodig heeft om de opdracht gezond en veilig uit te kunnen voeren, en biedt dan ook scholing of cursussen aan	9,6%	7,7%	9,2%	24,0%▲	10,0%	10,4%	9,9%	7,3%	11,6%	9,4%	9,1%	9,6%	9,0%	9,9%	9,6%
- Ongewogen-N	2.200	178	335	309	1.064	1.886	721	314	272	641	252	2.200	1.479	721	2.200
- Proportioneel gewogen-N	2.200	39	1.001	120	685	1.845	1.614	259	148	156	23	2.200	586	1.614	2.200
Denkt u dat als er meer aandacht is voor gezond en veilig werken in de ontwerpfase van een opdracht, dit arbeidsongevallen en uitval in uw bedrijf kan voorkomen? [% ja]	59,1%	74,8%	58,6%∇	#	66,7%∆	61,8%	61,7%∆	47,6%▼	**43,9%▼◆**	67,1%∆	69,8%	59,1%	52,2%∇	61,7%∆	59,1%
- Ongewogen-N	1.740	178	335	#	973	1.487	544	290	220	517	169	1.740	1.196	544	1.740
- Proportioneel gewogen-N	2.037	39	1.001	<10	654	1.701	1.486	255	142	139	14	2.037	551	1.486	2.037
Hoe vaak vindt er tijdens de uitvoering van de opdracht overleg plaats tussen uw bedrijf en de opdrachtgever?															
· Vrijwel nooit	24,5%	19,2%	21,7%∇	34,7%▲	25,3%	23,8%	24,3%	29,6%∆	21,7%	21,6%	17,9%	24,5%	25,0%	24,3%	24,5%
· Maandelijks	12,2%	21,4%	9,9%∇	**21,9%▲◆**	12,3%	11,8%	11,3%∇	9,3%	14,7%	20,8%▲	**33,3%▲◆**	12,2%	14,7%∆	11,3%∇	12,2%
· Wekelijks	34,1%	21,4%	39,4%∆	22,0%▼	34,3%	36,0%	31,3%▼	36,8%	50,6%▲	42,0%∆	40,4%	34,1%	41,8%▲	31,3%▼	34,1%
· Dagelijks	29,3%	38,1%	29,0%	21,4%	28,1%	28,3%	33,2%▲	24,3%	12,9%▼	15,6%▼	8,4%▼	29,3%	18,5%▼	**33,2%▲◆**	29,3%
- Ongewogen-N	2.200	178	335	309	1.064	1.886	721	314	272	641	252	2.200	1.479	721	2.200
- Proportioneel gewogen-N	2.200	39	1.001	120	685	1.845	1.614	259	148	156	23	2.200	586	1.614	2.200
In hoeverre is de opdrachtgever betrokken bij de uitvoering?															
· Niet	11,9%	9,8%	11,8%∆	24,1%▲	5,3%▼	10,1%	13,5%∆	7,6%∇	5,4%▼	8,1%	7,7%	11,9%	7,2%∇	13,5%∆	11,9%
· Gering. Bijvoorbeeld: de opdrachtgever neemt af en toe contact op via e-mail of telefoon	17,8%	11,3%	13,8%▼	28,6%▲	21,8%∆	17,7%	15,6%▼	23,3%∆	21,8%	25,6%▲	33,1%	17,8%	**23,9%▲◆**	15,6%▼	17,8%
· Vrij betrokken. Bijvoorbeeld: de opdrachtgever komt regelmatig langs	56,3%	71,2%	59,4%	**29,0%▼◆**	60,0%	57,9%	55,4%	62,8%∆	62,8%	50,1%	48,7%	56,3%	58,9%	55,4%	56,3%
· Volledig betrokken. Bijvoorbeeld: de opdrachtgever organiseert bijeenkomsten voor opdrachtnemers, en veilig en gezond we	14,0%	7,8%	15,0%	18,3%	12,8%	14,2%	15,4%∆	**6,2%▼◆**	10,0%	16,3%	10,4%	14,0%	10,0%∇	15,4%∆	14,0%
- Ongewogen-N	2.200	178	335	309	1.064	1.886	721	314	272	641	252	2.200	1.479	721	2.200
- Proportioneel gewogen-N	2.200	39	1.001	120	685	1.845	1.614	259	148	156	23	2.200	586	1.614	2.200

	Totaal	Verdeling naar sector opdrachtgever					Verdeling naar grootteklassen vestigingen						Vestiging met werknemers of ZZP'ers		
		Alleen werkzaam in metaal-sector [2,1%]	Alleen werkzaam in bouw-sector [54,2%]	Alleen werkzaam in thuiszorg [6,5%]	Werkzaam in meerdere sectoren [37,1%]	Totaal	ZZP'ers [73,4%]	1-4 werknemers [11,8%]	5-9 werknemers [6,7%]	10-99 werknemers [7,1%]	=>100 werknemers [1,0%]	Totaal	Vestiging met werknemers [26,6%]	ZZP'ers [73,4%]	Totaal
De opdrachtgever onderneemt de volgende acties als het gaat om gezond en veilig werken: [meerdere antwoorden mogelijk]															
· Opstellen van duidelijke regels over gewenst gedrag	31,9%	38,0%	31,1%∇	28,6%	40,5%Δ	34,5%	30,4%∇	30,5%	34,4%	45,7%▲	37,2%	31,9%	35,8%Δ	30,4%∇	31,9%
· Organiseren van acties of activiteiten om gewenst gedrag te stimuleren	8,7%	5,5%	8,3%	13,0%	9,0%	8,8%	8,7%	6,0%	8,2%	11,7%	19,0%	8,7%	8,6%	8,7%	8,7%
· Vraagt mijn bedrijf om met verbeterpunten te komen	14,1%	4,6%	17,2%Δ	12,3%	14,5%	15,6%	16,7%▲	4,8%▼	2,8%▼	12,6%	23,9%	14,1%	7,1%▼	**16,7%▲◆**	14,1%
· Stimuleren van onderlinge gesprekken over veilig en gezond werken tussen opdrachtnemers	12,7%	7,3%	12,1%	15,4%	11,1%	11,8%	12,9%	9,7%	14,2%	14,3%	14,0%	12,7%	12,2%	12,9%	12,7%
· Opdrachtgever ziet zelf actief toe op de uitvoering van het werk	28,9%	41,9%	29,4%	17,0%▼	32,1%	29,9%	28,3%	26,8%	24,8%	42,1%▲	31,0%	28,9%	30,5%	28,3%	28,9%
· Opdrachtgever spreekt zelf werkenden op de werkvloer aan op onveilig of ongezond gedrag	32,3%	48,5%	39,4%▲	**5,7%▼◆**	32,8%	34,9%	32,9%	25,0%∇	31,1%	41,2%▲	22,7%	32,3%	30,7%	32,9%	32,3%
· Veilig en gezond werken is een vast punt op de agenda	22,9%	11,1%	26,4%Δ	20,2%	21,5%	23,8%	21,3%∇	20,4%	20,1%	42,0%▲	**47,7%▲◆**	22,9%	27,2%Δ	21,3%∇	22,9%
· Niet van toepassing	36,3%	34,9%	31,4%∇	45,8%▲	34,3%	33,5%	36,5%	41,0%	36,7%	27,5%∇	24,3%	36,3%	35,7%	36,5%	36,3%
- Ongewogen-N	2.200	178	335	309	1.064	1.886	721	314	272	641	252	2.200	1.479	721	2.200
- Proportioneel gewogen-N	2.200	39	1.001	120	685	1.845	1.614	259	148	156	23	2.200	586	1.614	2.200
De opdrachtgever beloont of bestraft mijn bedrijf als het gaat om gezond en veilig werken:															
· Ja, zowel beloning als bestraffing	8,3%	**19,6%▲◆**	8,5%	#	8,1%	8,6%	8,4%	5,8%	4,8%	14,7%▲	9,2%	8,3%	7,9%	8,4%	8,3%
· Alleen beloning	1,0%	0,12%	0,69%	#	1,1%	0,83%	0,92%	2,7%Δ	0,03%	0,12%	0,34%	1,0%	1,3%	0,92%	1,0%
· Alleen bestraffing	12,1%	14,1%	9,8%∇	#	15,5%Δ	12,0%	8,9%▼	18,5%▲	19,6%▲	25,7%▲	25,0%	12,1%	**20,8%▲◆**	8,9%▼	12,1%
· Geen beloning of bestraffing	78,6%	66,1%	81,0%Δ	#	75,4%∇	78,6%	81,7%▲	73,0%∇	75,6%	**59,4%▼◆**	65,5%	78,6%	70,0%▼	81,7%▲	78,6%
- Ongewogen-N	1.740	178	335	#	973	1.487	544	290	220	517	169	1.740	1.196	544	1.740
- Proportioneel gewogen-N	2.037	39	1.001	<10	654	1.701	1.486	255	142	139	14	2.037	551	1.486	2.037
Als een opdracht niet volgens plan verloopt, wat is dan de strategie van de opdrachtgever?															
· Niets doen	6,9%	2,2%	7,6%Δ	#	4,6%∇	6,3%	7,5%	8,1%	3,9%	2,0%▼	0,63%	6,9%	5,3%	7,5%	6,9%
· Druk op mijn bedrijf opvoeren	17,0%	15,1%	17,3%	#	20,2%	18,3%	15,4%∇	20,6%	12,1%	**32,0%▲◆**	25,8%	17,0%	**21,4%**Δ◊	15,4%∇	17,0%
· Afwachten tot mijn bedrijf iets voorstelt	2,8%	4,7%	2,6%	#	2,4%	2,6%	2,9%	1,9%	2,5%	3,6%	2,2%	2,8%	2,5%	2,9%	2,8%
· Signaleren en overleggen met mijn bedrijf over oplossingen	55,8%	74,8%▲	57,5%	#	55,2%	56,8%	56,0%	47,9%∇	66,6%▲	56,0%	65,0%	55,8%	55,2%	56,0%	55,8%
· Vragen wat mijn bedrijf zou doen	9,7%	1,9%	8,3%∇	#	13,0%Δ	10,3%	10,4%	10,6%	8,2%	2,1%▼	2,2%	9,7%	7,6%	10,4%	9,7%
· Anders	7,8%	1,4%	6,8%Δ	#	4,6%	5,8%	7,7%	10,9%Δ	6,8%	4,3%	4,1%	7,8%	8,0%	7,7%	7,8%
- Ongewogen-N	1.740	178	335	#	973	1.487	544	290	220	517	169	1.740	1.196	544	1.740
- Proportioneel gewogen-N	2.037	39	1.001	<10	654	1.701	1.486	255	142	139	14	2.037	551	1.486	2.037
Als het gaat om veilig en gezond werken, behandelt de opdrachtgever uw bedrijf dan gelijkwaardig aan eigen personeel?															
· Ja	85,2%	68,3%▼	88,0%Δ	50,7%▼	85,5%	85,2%	85,4%	87,7%	88,8%	78,3%▼	#	85,2%	84,8%	85,4%	85,2%
· Nee	12,2%	31,7%▲	12,0%	1,8%▼	12,5%	12,2%	11,8%	11,9%	9,9%	19,3%▲	#	12,2%	13,5%	11,8%	12,2%
· Weet ik niet/kan ik niet beoordelen	2,5%	0%	0%▼	**47,5%▲◆**	1,9%	2,6%	2,8%	0,36%	1,3%	2,4%	#	2,5%	1,7%	2,8%	2,5%
- Ongewogen-N	1.306	114	241	114	703	1.172	488	190	172	365	#	1.306	818	488	1.306
- Proportioneel gewogen-N	1.542	31	772	55	496	1.353	1.201	140	94	100	<10	1.542	341	1.201	1.542
Als het gaat om veilig en gezond werken, behandelt de opdrachtgever uw bedrijf dan gelijkwaardig aan andere opdrachtnemers?															
· Ja	90,3%	90,1%	93,8%▲	51,2%▼	93,6%Δ	90,9%	89,7%	93,6%	94,8%	89,1%	74,4%▼	90,3%	91,9%	89,7%	90,3%
· Nee	6,0%	9,9%	6,2%	0,98%▼	4,4%	5,2%	6,4%	5,5%	3,0%	5,6%	3,2%	6,0%	4,8%	6,4%	6,0%
· Weet ik niet/kan ik niet beoordelen	3,7%	0%	0%▼	**47,8%▲◆**	2,0%∇	3,9%	3,9%	0,92%∇	2,2%	5,3%	**22,4%▲◆**	3,7%	3,3%	3,9%	3,7%
- Ongewogen-N	2.200	178	335	309	1.064	1.886	721	314	272	641	252	2.200	1.479	721	2.200
- Proportioneel gewogen-N	2.200	39	1.001	120	685	1.845	1.614	259	148	156	23	2.200	586	1.614	2.200
In mijn bedrijf krijgen we geregeld informatie over hoe we veilig en gezond kunnen werken															
· Helemaal eens	16,3%	5,1%	15,2%	10,4%	17,8%Δ	15,6%	15,6%	10,3%∇	16,1%	30,3%▲	**35,2%▲◆**	16,3%	18,0%	15,6%	16,3%
· Eens	37,2%	**56,0%▲◆**	39,7%	38,1%	37,7%	39,2%	32,9%▼	44,5%Δ	56,8%▲	49,5%▲	48,9%	37,2%	**49,1%▲◆**	32,9%▼	37,2%
· Eens noch oneens	29,8%	27,6%	30,9%Δ	30,2%	25,4%∇	28,7%	31,3%Δ	34,0%	24,4%	14,4%▼	10,8%▼	29,8%	25,5%∇	31,3%Δ	29,8%
· Oneens	11,5%	9,7%	10,6%∇	16,3%	14,7%Δ	12,5%	14,1%▲	5,4%▼	2,1%▼	4,5%▼	3,9%	11,5%	4,3%▼	14,1%▲	11,5%
· Helemaal oneens	5,2%	1,6%	3,6%	5,1%	4,4%	4,0%	6,0%Δ	5,8%	0,61%▼	1,3%∇	1,3%	5,2%	3,1%∇	6,0%Δ	5,2%
- Ongewogen-N	2.188	177	333	308	1.058	1.876	719	313	270	635	251	2.188	1.469	719	2.188
- Proportioneel gewogen-N	2.187	39	992	120	682	1.834	1.606	259	145	154	23	2.187	581	1.606	2.187

	Totaal	Verdeling naar sector opdrachtgever					Verdeling naar grootteklassen vestigingen						Vestiging met werknemers of ZZP'ers		
		Alleen werkzaam in metaal-sector [2,1%]	Alleen werkzaam in bouw-sector [54,2%]	Alleen werkzaam in thuiszorg [6,5%]	Werkzaam in meerdere sectoren [37,1%]	Totaal	ZZP'ers [73,4%]	1-4 werknemers [11,8%]	5-9 werknemers [6,7%]	10-99 werknemers [7,1%]	=>100 werknemers [1,0%]	Totaal	Vestiging met werknemers [26,6%]	ZZP'ers [73,4%]	Totaal
Mijn bedrijf houdt zich aan de regels over veilig en gezond werken.															
· Helemaal eens	29,5%	33,2%	30,1%	30,6%	32,0%	30,9%	29,7%	26,4%	21,5%∇	40,9%▲	28,5%	29,5%	29,1%	29,7%	29,5%
· Eens	53,5%	44,0%	54,3%	52,6%	51,4%	52,9%	50,7%▼	65,6%▲	61,4%Δ	53,2%	62,9%	53,5%	61,1%▲	50,7%▼	53,5%
· Eens noch oneens	15,7%	22,7%	14,3%	14,4%	15,0%	14,8%	18,0%▲	8,1%▼	17,1%	**5,2%▼◆**	8,6%	15,7%	9,6%▼	**18,0%▲◆**	15,7%
· Oneens	0,88%	0,13%	0,71%	2,4%	1,4%	1,1%	1,1%Δ	0%	0,05%	0,70%	0%	0,88%	0,20%∇	1,1%Δ	0,88%
· Helemaal oneens	0,36%	0%	0,69%	0,08%	0,13%	0,43%	0,49%	0%	0%	0%	0%	0,36%	0%	0,49%	0,36%
- Ongewogen-N	2.187	177	333	308	1.057	1.875	719	313	270	635	250	2.187	1.468	719	2.187
- Proportioneel gewogen-N	2.187	39	992	120	682	1.834	1.606	259	145	154	23	2.187	581	1.606	2.187
Mijn bedrijf doet er alles aan om veilig en gezond te werken.															
· Helemaal eens	32,6%	18,9%	33,0%	31,8%	33,7%	32,8%	33,6%	24,2%▼	26,6%	40,7%Δ	33,5%	32,6%	29,5%	33,6%	32,6%
· Eens	52,4%	**76,1%▲◆**	52,3%	51,2%	50,5%	52,1%	49,8%∇	**64,2%▲◆**	60,8%Δ	51,5%	53,7%	52,4%	**59,6%**Δ◊	49,8%∇	52,4%
· Eens noch oneens	13,8%	4,4%	13,3%	16,2%	14,0%	13,6%	15,1%Δ	11,0%	12,6%	6,7%▼	12,3%	13,8%	10,3%∇	15,1%Δ	13,8%
· Oneens	0,94%	0,57%	0,71%	0,82%	1,8%Δ	1,1%	1,1%	0,58%	0%	1,1%	0,43%	0,94%	0,56%	1,1%	0,94%
· Helemaal oneens	0,31%	0%	0,69%Δ	0%	0%∇	0,37%	0,43%	0%	0%	0%	0%	0,31%	0%	0,43%	0,31%
- Ongewogen-N	2.187	177	333	308	1.057	1.875	719	313	270	635	250	2.187	1.468	719	2.187
- Proportioneel gewogen-N	2.187	39	992	120	682	1.834	1.606	259	145	154	23	2.187	581	1.606	2.187
In mijn bedrijf spreken we collega's of andere opdrachtnemers op de werkvloer erop aan als ze onveilig of ongezond werken.															
· Helemaal eens	25,3%	15,2%	23,4%	#	27,4%Δ	24,7%	26,2%	17,7%▼	16,2%▼	39,2%▲	23,8%	25,3%	22,9%	26,2%	25,3%
· Eens	53,2%	80,4%▲	58,3%Δ	#	50,6%∇	56,0%	51,1%∇	61,4%Δ	58,3%	54,9%	56,8%	53,2%	**58,8%**Δ◊	51,1%∇	53,2%
· Eens noch oneens	18,0%	3,0%▼	14,2%∇	#	19,2%Δ	15,8%	18,5%	19,0%	25,0%Δ	**4,0%▼◆**	19,1%	18,0%	16,7%	18,5%	18,0%
· Oneens	2,3%	1,4%	2,6%	#	1,6%	2,2%	2,6%	1,8%	0,57%	1,9%	0,34%	2,3%	1,5%	2,6%	2,3%
· Helemaal oneens	1,1%	0%	1,4%	#	1,3%	1,3%	1,5%Δ	0%	0%	0,04%	0%	1,1%	0,01%∇	1,5%Δ	1,1%
- Ongewogen-N	1.728	177	333	#	967	1.478	540	289	218	512	169	1.728	1.188	540	1.728
- Proportioneel gewogen-N	2.017	39	992	<10	652	1.690	1.471	255	139	138	14	2.017	547	1.471	2.017
In mijn bedrijf krijgen we van collega's te horen als er onveilig of ongezond gewerkt wordt.															
· Helemaal eens	16,4%	13,0%	15,2%∇	15,8%	19,6%Δ	16,8%	15,7%	16,1%	15,5%	25,2%▲	18,6%	16,4%	18,5%	15,7%	16,4%
· Eens	48,6%	38,2%	49,4%	43,5%	49,4%	48,8%	45,7%▼	50,0%	63,1%▲	61,6%▲	53,8%	48,6%	56,5%▲	45,7%▼	48,6%
· Eens noch oneens	15,6%	8,5%	13,5%	13,1%	16,2%	14,4%	15,1%	21,6%Δ	14,7%	10,0%	23,9%	15,6%	16,9%	15,1%	15,6%
· Oneens	4,2%	1,4%	4,5%	4,4%	4,1%	4,3%	3,9%	5,9%	6,6%	2,7%	3,3%	4,2%	5,1%	3,9%	4,2%
· Helemaal oneens	0,23%	0,25%	0,04%	0,25%	0,48%	0,22%	0,16%	0,63%	0,07%	0,43%	0,38%	0,23%	0,43%	0,16%	0,23%
· Niet van toepassing, (ik heb geen collega's)	15,0%	**38,6%▲◆**	17,3%Δ	22,9%▲	10,2%▼	15,5%	**19,5%▲◆**	5,7%▼	0,14%▼	0%▼	0%▼	15,0%	2,6%▼	**19,5%▲◆**	15,0%
- Ongewogen-N	2.184	177	333	308	1.055	1.873	717	313	270	634	250	2.184	1.467	717	2.184
- Proportioneel gewogen-N	2.180	39	992	120	682	1.834	1.599	259	145	154	23	2.180	581	1.599	2.180
In mijn bedrijf krijgen we van de opdrachtgever te horen als er onveilig of ongezond gewerkt wordt.															
· Helemaal eens	14,3%	6,8%	12,8%	12,3%	**16,8%**Δ◊	14,1%	14,4%	10,9%	14,8%	20,1%Δ	10,9%	14,3%	14,3%	14,4%	14,3%
· Eens	42,9%	51,3%	46,7%	39,5%	42,9%	44,9%	43,8%	36,8%∇	39,8%	46,6%	41,2%	42,9%	40,3%	43,8%	42,9%
· Eens noch oneens	27,6%	30,7%	25,2%	26,6%	24,8%	25,3%	26,0%∇	**37,6%▲◆**	36,1%▲	18,9%▼	29,4%	27,6%	31,9%Δ	26,0%∇	27,6%
· Oneens	10,5%	9,5%	10,8%	14,4%	10,9%	11,0%	10,3%	13,9%	7,7%	8,6%	13,8%	10,5%	10,9%	10,3%	10,5%
· Helemaal oneens	4,7%	1,7%	4,5%	7,2%	4,6%	4,6%	5,5%Δ	0,96%▼	1,7%	5,9%	4,8%	4,7%	2,6%∇	**5,5%**Δ◊	4,7%
- Ongewogen-N	2.184	177	333	308	1.055	1.873	717	313	270	634	250	2.184	1.467	717	2.184
- Proportioneel gewogen-N	2.180	39	992	120	682	1.834	1.599	259	145	154	23	2.180	581	1.599	2.180
In mijn bedrijf krijgen we van andere opdrachtnemers te horen als er onveilig of ongezond gewerkt wordt.															
· Helemaal eens	10,6%	5,1%	11,4%	8,4%	11,5%	11,1%	11,1%	11,3%	6,7%	8,9%	4,5%	10,6%	9,2%	11,1%	10,6%
· Eens	36,9%	42,6%	39,0%	36,2%	34,6%	37,3%	38,1%	27,5%▼	37,0%	42,0%	30,8%	36,9%	33,9%	38,1%	36,9%
· Eens noch oneens	30,1%	18,1%	27,9%	34,3%	29,3%	28,6%	27,3%▼	**41,6%▲◆**	38,6%▲	29,7%	40,7%	30,1%	**37,7%▲◆**	27,3%▼	30,1%
· Oneens	16,6%	**32,1%▲◆**	17,5%	14,4%	18,0%	17,8%	16,4%	17,2%	16,8%	16,9%	18,5%	16,6%	17,1%	16,4%	16,6%
· Helemaal oneens	5,8%	2,0%	4,2%∇	6,7%	6,5%Δ	5,2%	7,1%▲	2,3%∇	0,86%▼	2,6%	5,5%	5,8%	2,2%▼	7,1%▲	5,8%
- Ongewogen-N	2.182	177	333	308	1.054	1.872	717	313	270	632	250	2.182	1.465	717	2.182
- Proportioneel gewogen-N	2.180	39	992	120	681	1.833	1.599	259	145	154	23	2.180	581	1.599	2.180

	Totaal	Verdeling naar sector opdrachtgever					Verdeling naar grootteklassen vestigingen						Vestiging met werknemers of ZZP'ers		
		Alleen werkzaam in metaal-sector [2,1%]	Alleen werkzaam in bouw-sector [54,2%]	Alleen werkzaam in thuiszorg [6,5%]	Werkzaam in meerdere sectoren [37,1%]	Totaal	ZZP'ers [73,4%]	1-4 werknemers [11,8%]	5-9 werknemers [6,7%]	10-99 werknemers [7,1%]	=>100 werknemers [1,0%]	Totaal	Vestiging met werknemers [26,6%]	ZZP'ers [73,4%]	Totaal
Als het om het gedrag van mijn bedrijf op het gebied van gezond en veilig werken gaat, dan: [meerdere antwoorden mogelijk]															
· Denken we zelf na over risico's op het gebied van veilig en gezond werken	73,9%	66,7%	71,7%∇	#	78,1%Δ	73,8%	73,7%	68,1%∇	73,1%	84,7%▲	93,1%	73,9%	74,3%	73,7%	73,9%
· Melden we risico's als we die zien	43,2%	56,8%	44,4%	#	45,1%	44,8%	41,4%∇	39,1%	46,6%	63,6%▲	71,2%▲	43,2%	**48,1%**Δ◊	41,4%∇	43,2%
· Zorgen we er zelf voor dat risico's weggenomen worden en we veilig en gezond kunnen werken	60,2%	63,6%	61,5%	#	64,5%	62,5%	59,1%	55,5%	59,3%	78,0%▲	84,3%	60,2%	63,0%	59,1%	60,2%
· Communiceren we over veilig en gezond werken met andere opdrachtnemers en/of collega's	36,0%	59,0%▲	32,8%▼	#	42,8%Δ	37,5%	35,3%	24,7%▼	43,3%	52,1%▲	**73,1%**▲◆	36,0%	37,7%	35,3%	36,0%
· Helemaal geen antwoord	0,34%	0%	0,69%Δ	#	0%∇	0,41%	0,47%	0%	0%	0%	0%	0,34%	0%	0,47%	0,34%
- Ongewogen-N	1.721	177	330	#	963	1.471	539	286	218	509	169	1.721	1.182	539	1.721
- Proportioneel gewogen-N	2.012	39	988	<10	651	1.685	1.470	250	139	137	14	2.012	541	1.470	2.012
Mijn bedrijf treft maatregelen voor gezond en veilig werken.															
· Helemaal eens	32,3%	23,0%	33,4%	24,4%▼	36,9%Δ	33,9%	32,3%	23,4%▼	27,5%	**51,3%**▲◆	40,7%	32,3%	32,5%	32,3%	32,3%
· Eens	56,6%	**75,1%**▲◆	57,0%	56,9%	52,6%∇	55,8%	54,9%∇	69,0%▲	66,7%▲	44,6%▼	54,1%	56,6%	61,3%Δ	54,9%∇	56,6%
· Eens noch oneens	9,5%	1,7%	8,2%	15,4%▲	9,3%	9,0%	11,3%▲	4,9%∇	5,8%	3,3%▼	4,7%	9,5%	4,7%▼	**11,3%**▲◆	9,5%
· Oneens	0,78%	0%	0,70%	1,7%	1,2%	0,93%	0,98%	0%	0%	0,71%	0,44%	0,78%	0,21%	0,98%	0,78%
· Helemaal oneens	0,72%	0,13%	0,70%	1,6%	0%∇	0,48%	0,54%	2,7%▲	0,03%	0,07%	0%	0,72%	1,2%	0,54%	0,72%
- Ongewogen-N	2.175	177	329	308	1.051	1.865	715	310	270	630	250	2.175	1.460	715	2.175
- Proportioneel gewogen-N	2.167	39	981	120	681	1.821	1.592	254	145	153	23	2.167	575	1.592	2.167
[Module Bouw] Hoe vaak heeft uw bedrijf in het verleden gewerkt met opdrachtgevers die een V&G (veilig en gezond werken) plan hadden opgesteld?															
· Altijd		--	9,7%	--	--	9,7%	9,4%	9,4%	9,1%	16,1%	#	9,7%	11,0%	9,4%	9,7%
· Meestal		--	25,0%	--	--	25,0%	22,7%▼	23,3%	37,2%	58,6%▲◆	#	25,0%	35,2%▲	22,7%▼	25,0%
· Soms		--	21,2%	--	--	21,2%	20,7%	24,1%	25,5%	18,7%	#	21,2%	23,1%	20,7%	21,2%
· Zelden		--	14,4%	--	--	14,4%	14,6%	15,2%	22,7%	3,7%▼	#	14,4%	13,8%	14,6%	14,4%
· Nooit		--	13,8%	--	--	13,8%	14,6%	16,3%	4,5%	0,92%▼	#	13,8%	9,9%	14,6%	13,8%
· NVT		--	16,0%	--	--	16,0%	18,0%▲	11,8%	1,1%▼	1,9%▼	#	16,0%	7,0%▼	18,0%▲◆	16,0%
- Ongewogen-N		--	286	--	--	286	130	40	30	74	#	286	156	130	286
- Proportioneel gewogen-N		--	867	--	--	867	710	84	33	39	<10	867	158	710	867
Wordt het V&G plan speciaal opgesteld voor de opdracht?															
· Altijd		--	15,1%	--	--	15,1%	12,6%▼	10,8%	26,3%	41,4%▲◆	#	15,1%	23,9%▲◆	12,6%▼	15,1%
· Meestal		--	29,6%	--	--	29,6%	31,0%	18,4%▼	22,8%	36,6%	#	29,6%	24,7%	31,0%	29,6%
· Soms		--	24,7%	--	--	24,7%	25,4%	28,5%	22,1%	13,4%	#	24,7%	22,3%	25,4%	24,7%
· Zelden		--	14,2%	--	--	14,2%	14,0%	23,6%▲	9,6%	5,8%	#	14,2%	15,0%	14,0%	14,2%
· Nooit		--	5,2%	--	--	5,2%	5,8%	4,9%	0%	1,9%	#	5,2%	2,8%	5,8%	5,2%
· NVT		--	11,2%	--	--	11,2%	11,1%	13,8%	19,2%	0,94%▼	#	11,2%	11,2%	11,1%	11,2%
- Ongewogen-N		--	227	--	--	227	83	34	28	70	#	227	144	83	227
- Proportioneel gewogen-N		--	603	--	--	603	472	61	31	38	<10	603	131	472	603
Worden rapporten van bodemonderzoeken en/of asbestinventarisaties aan uw bedrijf overgedragen bij aanvang van de opdracht?															
· Altijd		--	11,1%	--	--	11,1%	10,9%	15,1%	10,8%	6,9%	#	11,1%	11,7%	10,9%	11,1%
· Meestal		--	10,7%	--	--	10,7%	7,6%▼	7,4%	28,8%▲	40,2%▲◆	#	10,7%	22,0%▲◆	7,6%▼	10,7%
· Soms		--	8,1%	--	--	8,1%	8,8%	4,9%	1,2%	9,4%	#	8,1%	5,6%	8,8%	8,1%
· Zelden		--	8,3%	--	--	8,3%	7,6%	5,5%	15,6%	14,5%	#	8,3%	10,8%	7,6%	8,3%
· Nooit		--	21,6%	--	--	21,6%	22,5%	27,2%	9,6%	11,8%	#	21,6%	18,3%	22,5%	21,6%
· NVT		--	40,2%	--	--	40,2%	42,6%▲	39,8%	34,1%	17,3%▼	#	40,2%	31,6%▼	42,6%▲	40,2%
- Ongewogen-N		--	226	--	--	226	82	34	28	70	#	226	144	82	226
- Proportioneel gewogen-N		--	601	--	--	601	470	61	31	38	<10	601	131	470	601

	Totaal	Verdeling naar sector opdrachtgever					Verdeling naar grootteklassen vestigingen						Vestiging met werknemers of ZZP'ers		
		Alleen werkzaam in metaal-sector [2,1%]	Alleen werkzaam in bouw-sector [54,2%]	Alleen werkzaam in thuiszorg [6,5%]	Werkzaam in meerdere sectoren [37,1%]	Totaal	ZZP'ers [73,4%]	1-4 werknemers [11,8%]	5-9 werknemers [6,7%]	10-99 werknemers [7,1%]	=>100 werknemers [1,0%]	Totaal	Vestiging met werknemers [26,6%]	ZZP'ers [73,4%]	Totaal
Wordt het V&G plan aan uw bedrijf overgedragen bij aanvang van de opdracht?															
· Altijd		--	11,8%	--	--	11,8%	9,7%▼	12,4%	14,4%	32,4%▲◆	#	11,8%	19,1%▲	9,7%▼	11,8%
· Meestal		--	24,0%	--	--	24,0%	22,2%	23,5%	33,4%	38,8%▲	#	24,0%	30,5%	22,2%	24,0%
· Soms		--	17,6%	--	--	17,6%	18,2%	12,3%	25,7%	13,4%	#	17,6%	15,7%	18,2%	17,6%
· Zelden		--	9,2%	--	--	9,2%	8,3%	16,8%▲	6,1%	11,6%	#	9,2%	12,7%	8,3%	9,2%
· Nooit		--	11,8%	--	--	11,8%	12,0%	21,1%▲	1,2%	3,8%	#	11,8%	11,2%	12,0%	11,8%
· NVT		--	25,6%	--	--	25,6%	29,6%▲	13,8%▼	19,2%	0%▼	#	25,6%	10,9%▼	29,6%▲◆	25,6%
- Ongewogen-N		--	226	--	--	226	82	34	28	70	#	226	144	82	226
- Proportioneel gewogen-N		--	601	--	--	601	470	61	31	38	<10	601	131	470	601
Wordt uw bedrijf bij de overdracht van het V&G plan nader geïnformeerd over uw verantwoordelijkheden voor gezond en veilig werken?															
· Altijd		--	14,1%	--	--	14,1%	11,0%▼	16,6%	27,0%	32,8%▲	#	14,1%	24,7%▲◆	11,0%▼	14,1%
· Meestal		--	31,2%	--	--	31,2%	34,5%▲	11,7%▼	28,3%	26,1%	#	31,2%	20,3%▼	34,5%▲	31,2%
· Soms		--	29,7%	--	--	29,7%	29,3%	33,6%	35,3%	24,0%	#	29,7%	30,7%	29,3%	29,7%
· Zelden		--	12,2%	--	--	12,2%	13,2%	6,6%	9,4%	11,5%	#	12,2%	8,9%	13,2%	12,2%
· Nooit		--	12,8%	--	--	12,8%	12,0%	31,5%▲◆	0%	5,7%	#	12,8%	15,5%	12,0%	12,8%
- Ongewogen-N		--	198	--	--	198	63	31	22	70	#	198	135	63	198
- Proportioneel gewogen-N		--	463	--	--	463	356	45	22	38	<10	463	107	356	463
Zijn de verantwoordelijkheden of taken van uw bedrijf vastgelegd in het V&G plan?															
· Altijd		--	11,2%	--	--	11,2%	7,1%▼	13,0%	21,5%	49,1%▲◆	#	11,2%	26,0%▲◆	7,1%▼	11,2%
· Meestal		--	17,4%	--	--	17,4%	13,8%▼	23,0%	38,9%▲	34,5%▲	#	17,4%	30,2%▲	13,8%▼	17,4%
· Soms		--	19,7%	--	--	19,7%	22,8%▲	8,0%▼	4,8%▼	12,6%	#	19,7%	8,5%▼	22,8%▲	19,7%
· Zelden		--	11,6%	--	--	11,6%	13,1%▲	9,8%	6,0%	0,94%▼	#	11,6%	6,2%▼	13,1%▲	11,6%
· Nooit		--	10,4%	--	--	10,4%	10,5%	21,1%▲	0%	0,94%▼	#	10,4%	10,1%	10,5%	10,4%
· NVT		--	29,6%	--	--	29,6%	32,6%▲	25,1%	28,8%	1,9%▼	#	29,6%	19,0%▼	32,6%▲	29,6%
- Ongewogen-N		--	226	--	--	226	82	34	28	70	#	226	144	82	226
- Proportioneel gewogen-N		--	601	--	--	601	470	61	31	38	<10	601	131	470	601
[Laatste vraag Module Bouw] Hoe vaak heeft uw bedrijf in het verleden gewerkt aan een opdracht, waarbij een coördinator V&G werd aangesteld door de opdrachtgever?															
· Altijd		--	3,6%	--	--	3,6%	3,4%	3,6%	4,5%	6,4%	#	3,6%	4,5%	3,4%	3,6%
· Meestal		--	5,5%	--	--	5,5%	4,9%	2,4%	13,6%▲	14,9%▲	#	5,5%	8,1%	4,9%	5,5%
· Soms		--	19,3%	--	--	19,3%	16,9%▼	21,0%	23,2%	53,4%▲◆	#	19,3%	29,7%▲◆	16,9%▼	19,3%
· Zelden		--	12,3%	--	--	12,3%	12,2%	7,1%	33,9%▲	7,5%	#	12,3%	12,8%	12,2%	12,3%
· Nooit		--	27,7%	--	--	27,7%	29,9%▲	25,8%	5,6%▼	12,1%▼	#	27,7%	18,0%▼	29,9%▲	27,7%
· NVT		--	31,6%	--	--	31,6%	32,7%	40,0%	19,2%	5,8%▼	#	31,6%	26,9%	32,7%	31,6%
- Ongewogen-N		--	284	--	--	284	128	40	30	74	#	284	156	128	284
- Proportioneel gewogen-N		--	859	--	--	859	701	84	33	39	<10	859	158	701	859
Hoe vaak wordt er door een opdrachtgever met uw bedrijf geëvalueerd of er gezond en veilig gewerkt wordt?															
· Altijd	7,1%	2,3%	7,2%	8,5%	4,8%∇	6,3%	7,6%	8,2%	2,0%▼	6,2%	2,7%	7,1%	5,9%	7,6%	7,1%
· Meestal	16,6%	10,2%	17,5%	28,6%▲	16,5%	17,7%	16,3%	11,0%∇	15,4%	27,7%▲	28,6%	16,6%	17,3%	16,3%	16,6%
· Soms	26,2%	**57,1%▲◆**	24,3%	25,4%	26,3%	25,8%	25,9%	22,3%	33,2%Δ	27,3%	43,3%	26,2%	27,2%	25,9%	26,2%
· Zelden	22,1%	13,5%	23,0%	17,9%	26,6%Δ	23,8%	20,9%∇	21,4%	34,7%▲	23,4%	18,2%	22,1%	25,2%Δ	20,9%∇	22,1%
· Nooit	28,0%	17,0%	28,1%	19,6%	25,8%	26,4%	29,3%Δ	37,1%▲	14,6%▼	15,4%▼	**7,0%▼◆**	28,0%	24,4%∇	**29,3%Δ◊**	28,0%
- Ongewogen-N	2.165	176	325	308	1.047	1.856	710	309	269	627	250	2.165	1.455	710	2.165
- Proportioneel gewogen-N	2.143	39	965	120	673	1.798	1.570	253	145	153	23	2.143	573	1.570	2.143
Wanneer een opdracht geëvalueerd wordt, vraagt de opdrachtgever dan feedback aan uw bedrijf over gezond en veilig werken?															
· Altijd	9,9%	2,0%	8,8%	13,4%	12,7%	10,4%	10,8%	11,5%	3,6%	6,6%	2,9%	9,9%	7,4%	10,8%	9,9%
· Meestal	24,9%	7,2%▼	25,7%	30,6%	22,4%	24,4%	25,5%	16,7%▼	29,0%	26,2%	22,2%	24,9%	23,2%	25,5%	24,9%
· Soms	41,5%	**72,0%▲◆**	35,4%▼	38,6%	45,9%Δ	40,5%	40,3%	42,5%	43,2%	47,0%	56,1%	41,5%	44,9%	40,3%	41,5%
· Zelden	13,9%	11,7%	16,4%	7,4%	13,0%	14,3%	13,8%	9,6%	17,1%	17,6%	14,9%	13,9%	14,4%	13,8%	13,9%
· Nooit	9,7%	7,1%	13,6%▲	10,0%	6,0%▼	10,4%	9,6%	**19,7%▲◆**	7,1%	2,6%▼	3,9%	9,7%	10,1%	9,6%	9,7%
- Ongewogen-N	1.191	88	166	199	578	1.031	385	141	142	356	167	1.191	806	385	1.191
- Proportioneel gewogen-N	1.070	27	472	75	321	895	782	105	74	93	17	1.070	288	782	1.070

	Totaal	Verdeling naar sector opdrachtgever					Verdeling naar grootteklassen vestigingen						Vestiging met werknemers of ZZP'ers		
		Alleen werkzaam in metaal-sector [2,1%]	Alleen werkzaam in bouw-sector [54,2%]	Alleen werkzaam in thuiszorg [6,5%]	Werkzaam in meerdere sectoren [37,1%]	Totaal	ZZP'ers [73,4%]	1-4 werknemers [11,8%]	5-9 werknemers [6,7%]	10-99 werknemers [7,1%]	=>100 werknemers [1,0%]	Totaal	Vestiging met werknemers [26,6%]	ZZP'ers [73,4%]	Totaal
Kan uw bedrijf problemen betreffende gezond en veilig werken aangeven tijdens de evaluatie met de opdrachtgever?															
· Altijd	38,4%	**13,2%▼◆**	40,5%	50,4%	40,0%	40,3%	40,5%∆	38,6%	28,5%	30,5%	28,4%	38,4%	32,8%∇	40,5%∆	38,4%
· Meestal	30,3%	41,6%	25,1%▼	30,0%	38,5%▲	30,8%	28,1%∇	25,8%	33,5%	**47,0%▲◆**	50,5%	30,3%	**36,1%**∆◊	28,1%∇	30,3%
· Soms	23,1%	36,9%▲	22,8%∆	14,0%	16,5%∇	20,2%	24,2%	17,1%	29,6%	16,9%	16,7%	23,1%	20,2%	24,2%	23,1%
· Zelden	3,7%	2,2%	5,1%	1,6%	3,9%	4,3%	3,2%	7,4%▲	4,1%	4,3%	1,7%	3,7%	5,2%	3,2%	3,7%
· Nooit	4,5%	6,2%	6,5%▲	4,1%	1,2%▼	4,4%	4,0%	11,2%▲	4,2%	1,3%	2,7%	4,5%	5,7%	4,0%	4,5%
- Ongewogen-N	1.189	88	166	199	578	1.031	385	140	142	356	166	1.189	804	385	1.189
- Proportioneel gewogen-N	1.068	27	472	75	321	895	782	103	74	93	17	1.068	287	782	1.068
Wordt er tijdens de evaluatie ook actief overlegd over hoe het werk in de toekomst gezonder en veiliger gedaan kan worden?															
· Altijd	20,9%	7,2%	19,9%	23,5%	20,4%	20,0%	22,3%	25,0%	**11,2%▼◆**	15,0%	6,7%	20,9%	17,1%	22,3%	20,9%
· Meestal	34,9%	42,8%	**33,4%∇◊**	45,0%	38,9%	36,6%	33,0%∇	32,8%	43,7%	44,6%▲	45,0%	34,9%	**40,1%**∆◊	33,0%∇	34,9%
· Soms	35,1%	36,1%	34,4%	26,0%	33,0%	33,2%	36,6%	29,1%	31,4%	31,7%	39,5%	35,1%	31,1%	36,6%	35,1%
· Zelden	7,5%	7,7%	10,2%	4,0%	7,1%	8,5%	7,0%	9,9%	9,4%	7,9%	8,3%	7,5%	9,0%	7,0%	7,5%
· Nooit	1,6%	6,2%	2,2%	1,4%	0,65%	1,7%	1,2%	3,3%	4,4%▲	0,89%	0,58%	1,6%	2,6%	1,2%	1,6%
- Ongewogen-N	1.186	86	166	199	577	1.028	383	139	142	356	166	1.186	803	383	1.186
- Proportioneel gewogen-N	1.067	27	472	75	319	894	780	103	74	93	17	1.067	287	780	1.067
Worden de door uw bedrijf aangedragen verbeterpunten voor gezond en veilig werken doorgevoerd in vervolgopdrachten?															
· Altijd	18,7%	3,9%▼	19,0%	17,8%	19,1%	18,5%	20,0%	22,3%	11,2%	11,9%	7,9%	18,7%	15,2%	20,0%	18,7%
· Meestal	34,5%	19,7%	30,0%▼	43,5%	42,4%▲	35,2%	30,3%▼	49,7%▲	35,6%	**53,5%▲◆**	28,8%	34,5%	**46,1%▲◆**	30,3%▼	34,5%
· Soms	30,9%	**61,5%▲◆**	34,2%∆	17,4%▼	25,2%∇	30,4%	33,0%∆	19,6%▼	29,4%	26,0%	36,9%	30,9%	25,2%∇	33,0%∆	30,9%
· Zelden	4,0%	6,7%	3,5%	9,7%▲	4,0%	4,3%	4,0%	3,1%	4,4%	3,4%	8,2%	4,0%	3,9%	4,0%	4,0%
· Nooit	1,3%	5,5%	2,4%∆	1,3%	0,07%∇	1,6%	1,2%	3,0%	0,10%	1,9%	0,29%	1,3%	1,8%	1,2%	1,3%
· Weet ik niet	10,5%	2,6%	10,9%	10,2%	9,3%	10,0%	11,5%	2,2%▼	19,3%▲	3,3%▼	17,9%	10,5%	7,9%	11,5%	10,5%
- Ongewogen-N	1.185	86	166	198	577	1.027	383	139	142	355	166	1.185	802	383	1.185
- Proportioneel gewogen-N	1.067	27	472	75	319	893	780	103	74	93	17	1.067	286	780	1.067
Hoe tevreden bent u als bedrijf over de evaluaties die u met opdrachtgevers hebt gehouden?															
· Erg tevreden	15,9%	3,2%	18,1%∆	16,8%	12,5%	15,6%	18,7%▲	13,4%	5,7%▼	4,8%▼	3,2%	15,9%	8,0%▼	**18,7%▲◆**	15,9%
· Tevreden	55,7%	55,5%	57,8%	63,4%	55,7%	57,4%	54,9%	55,7%	59,0%	64,1%	32,9%	55,7%	57,9%	54,9%	55,7%
· Neutraal	27,5%	41,2%	22,5%∇	18,5%	**31,6%**∆◊	26,0%	25,3%∇	30,8%	35,2%	30,5%	**62,9%▲◆**	27,5%	33,7%∆	25,3%∇	27,5%
· Ontevreden	0,84%	0%	1,5%	1,3%	0,22%	1,00%	1,1%	0,07%	0%	0,60%	1,1%	0,84%	0,28%	1,1%	0,84%
· Erg ontevreden	0,01%	0%	0%	0%	0,03%	0,01%	0%	0%	0%	0,11%	0%	0,01%	0,03%	0%	0,01%
- Ongewogen-N	1.182	85	165	198	577	1.025	382	138	142	354	166	1.182	800	382	1.182
- Proportioneel gewogen-N	1.066	27	472	75	319	893	780	103	74	93	17	1.066	286	780	1.066
Wat kan er volgens u voor zorgen dat een opdrachtgever zich inzet voor gezond en veilig werken? [meerdere antwoorden mogelijk]															
· Verplichting in een contract	32,5%	19,5%	31,2%	34,8%	35,8%∆	32,9%	30,6%∇	27,5%	39,5%	50,0%▲	51,6%	32,5%	37,5%∆	30,6%∇	32,5%
· Sociale druk van collega's	15,5%	7,1%	15,5%	24,6%▲	18,4%	17,0%	15,8%	9,5%∇	13,5%	23,4%▲	21,9%	15,5%	14,7%	15,8%	15,5%
· Eigen motivatie van de opdrachtgever	51,2%	46,8%	47,3%▼	49,7%	60,8%▲	52,5%	49,7%∇	52,2%	49,8%	62,4%▲	**75,4%▲◆**	51,2%	55,2%∆	49,7%∇	51,2%
· Vraag vanuit de opdrachtnemer	25,5%	13,7%	20,5%▼	36,3%▲	31,3%▲	25,5%	25,8%	22,9%	23,8%	28,0%	25,4%	25,5%	24,6%	25,8%	25,5%
· Tijd	30,3%	18,0%	34,2%∆	40,6%▲	27,3%∇	31,7%	31,6%∆	26,8%	26,0%	25,8%	32,7%	30,3%	26,5%∇	31,6%∆	30,3%
· Geld	26,5%	**7,7%▼◆**	25,3%	31,8%	28,9%	26,7%	26,4%	26,8%	27,7%	25,9%	27,7%	26,5%	26,8%	26,4%	26,5%
· Boetes of sancties	10,1%	17,8%	8,6%	7,1%	11,4%	9,8%	9,4%	10,8%	9,6%	15,7%▲	13,2%	10,1%	11,9%	9,4%	10,1%
· Beloningen	28,4%	13,6%▼	31,4%	23,1%	33,0%	31,1%	27,1%∇	31,6%	25,9%	38,6%▲	32,2%	28,4%	32,0%∆	27,1%∇	28,4%
· Wetgeving	25,9%	18,2%	19,0%▼	27,6%	34,0%▲	25,1%	23,7%∇	24,8%	34,2%▲	39,8%▲	46,2%▲	25,9%	32,0%∆	23,7%∇	25,9%
· Toezicht vanuit de overheid	21,6%	27,0%	16,9%▼	17,3%	27,0%▲	20,9%	21,0%	14,7%∇	26,2%	31,7%▲	36,3%	21,6%	23,0%	21,0%	21,6%
· Marktwerking	7,0%	6,4%	5,8%∇	5,5%	11,0%∆	7,8%	5,6%▼	7,0%	12,5%▲	15,2%▲	17,4%	7,0%	**11,0%▲◆**	5,6%▼	7,0%
· Anders	6,6%	6,3%	7,1%	12,1%▲	4,2%∇	6,3%	6,9%	6,5%	5,5%	4,6%	6,8%	6,6%	5,8%	6,9%	6,6%
- Ongewogen-N	2.147	172	323	305	1.043	1.843	706	304	268	624	245	2.147	1.441	706	2.147
- Proportioneel gewogen-N	2.138	39	965	120	672	1.795	1.568	251	145	152	22	2.138	570	1.568	2.138

	Totaal	Verdeling naar sector opdrachtgever					Verdeling naar grootteklassen vestigingen						Vestiging met werknemers of ZZP'ers		
		Alleen werkzaam in metaal-sector [2,1%]	Alleen werkzaam in bouw-sector [54,2%]	Alleen werkzaam in thuiszorg [6,5%]	Werkzaam in meerdere sectoren [37,1%]	Totaal	ZZP'ers [73,4%]	1-4 werknemers [11,8%]	5-9 werknemers [6,7%]	10-99 werknemers [7,1%]	=>100 werknemers [1,0%]	Totaal	Vestiging met werknemers [26,6%]	ZZP'ers [73,4%]	Totaal
Verplichting in een contract															
· 1e keuze	57,4%	42,4%	60,2%	58,3%	54,0%	57,5%	56,4%	**72,4%▲◆**	48,0%	58,1%	#	57,4%	60,4%	56,4%	57,4%
· 2e keuze	18,7%	26,3%	**14,1%▼◆**	19,9%	23,0%▲	18,0%	18,8%	15,8%	15,4%	22,6%	#	18,7%	18,4%	18,8%	18,7%
· 3e keuze	23,9%	31,4%	25,6%	21,8%	23,0%	24,5%	24,9%	11,8%▼	36,5%▲	19,2%	#	23,9%	21,2%	24,9%	23,9%
- Ongewogen-N	905	65	143	140	432	780	291	106	109	290	#	905	614	291	905
- Proportioneel gewogen-N	914	12	428	54	289	783	683	88	62	71	<10	914	231	683	914
Sociale druk van collega's															
· 1e keuze	39,5%	#	46,3%▲	38,3%	21,1%▼	37,3%	43,0%▲	29,7%	35,0%	20,6%▼	#	39,5%	30,3%▼	43,0%▲	39,5%
· 2e keuze	27,8%	#	14,7%▼	30,5%	**54,7%▲◆**	28,8%	28,7%	12,2%▼	31,4%	46,4%▲	#	27,8%	25,4%	28,7%	27,8%
· 3e keuze	32,8%	#	39,1%▲	31,1%	24,2%▼	33,9%	28,3%▼	**58,1%▲◆**	33,6%	33,0%	#	32,8%	**44,3%▲◆**	28,3%▼	32,8%
- Ongewogen-N	467	#	76	82	203	407	147	70	78	129	#	467	320	147	467
- Proportioneel gewogen-N	475	<10	229	28	122	385	343	60	43	25	<10	475	132	343	475
Eigen motivatie van de opdrachtgever															
· 1e keuze	57,5%	51,5%	58,6%	58,8%	58,6%	58,4%	58,8%	52,2%	43,2%▼	65,7%	58,4%	57,5%	54,2%	58,8%	57,5%
· 2e keuze	26,1%	37,0%	24,1%	30,6%	27,0%	26,1%	25,9%	24,5%	**40,7%▲◆**	20,6%	17,4%	26,1%	26,7%	25,9%	26,1%
· 3e keuze	16,4%	11,5%	17,2%	10,6%	14,5%	15,5%	15,3%	23,3%▲	16,1%	13,7%	24,2%	16,4%	19,1%	15,3%	16,4%
- Ongewogen-N	1.274	106	175	165	646	1.092	409	184	157	352	172	1.274	865	409	1.274
- Proportioneel gewogen-N	1.176	29	505	66	398	998	857	144	71	88	16	1.176	319	857	1.176
Vraag vanuit de opdrachtnemer															
· 1e keuze	36,6%	51,7%	39,2%	20,6%▼	40,1%	38,4%	40,6%▲	25,8%	**18,7%▼◆**	28,0%	#	36,6%	23,6%▼	**40,6%▲◆**	36,6%
· 2e keuze	36,7%	**7,8%▼◆**	37,6%△	44,7%	26,9%▼	33,7%	34,8%	42,4%	44,2%	38,7%	#	36,7%	42,7%	34,8%	36,7%
· 3e keuze	26,7%	40,4%	23,2%▼	34,7%	33,0%	27,8%	24,6%▼	31,8%	37,2%	33,3%	#	26,7%	33,7%▲	24,6%▼	26,7%
- Ongewogen-N	665	53	95	98	324	570	224	106	105	169	#	665	441	224	665
- Proportioneel gewogen-N	615	19	286	41	155	502	472	64	42	33	<10	615	144	472	615
Tijd															
· 1e keuze	34,2%	#	35,0%	48,8%▲	26,1%▼	33,6%	36,3%▲	22,2%▼	40,0%	25,2%	#	34,2%	26,5%▼	36,3%▲	34,2%
· 2e keuze	44,4%	#	45,9%	**27,4%▼◆**	50,1%	45,4%	41,7%▼	**59,4%▲◆**	48,4%	48,4%	#	44,4%	**54,4%▲◆**	41,7%▼	44,4%
· 3e keuze	21,4%	#	19,1%	23,8%	23,8%	21,0%	22,0%	18,4%	11,7%	26,5%	#	21,4%	19,1%	22,0%	21,4%
- Ongewogen-N	602	#	106	118	254	526	238	100	68	140	#	602	364	238	602
- Proportioneel gewogen-N	791	<10	433	54	185	677	627	97	34	29	<10	791	164	627	791
Geld															
· 1e keuze	39,7%	#	39,2%	**23,4%▼◆**	45,3%	40,4%	39,8%	43,9%	39,7%	33,9%	#	39,7%	39,4%	39,8%	39,7%
· 2e keuze	34,6%	#	36,6%△	43,8%	24,5%▼	32,7%	34,6%	38,3%	34,1%	23,1%	#	34,6%	34,3%	34,6%	34,6%
· 3e keuze	25,7%	#	24,2%	32,8%	30,2%	26,9%	25,6%	17,9%	26,2%	**42,9%▲◆**	#	25,7%	26,3%	25,6%	25,7%
- Ongewogen-N	578	#	97	90	281	499	217	87	67	146	#	578	361	217	578
- Proportioneel gewogen-N	722	<10	357	39	219	617	552	80	46	37	<10	722	170	552	722
Boetes of sancties															
· 1e keuze	38,6%	#	52,5%▲	#	**22,9%▼◆**	40,4%	44,5%▲	18,4%▼	47,4%	**6,7%▼◆**	#	38,6%	21,2%▼	**44,5%▲◆**	38,6%
· 2e keuze	18,6%	#	12,7%▼	#	26,4%▲	19,0%	16,4%	18,7%	10,2%	40,8%▲	#	18,6%	25,0%	16,4%	18,6%
· 3e keuze	42,8%	#	34,8%▼	#	50,6%▲	40,6%	39,1%▼	62,8%▲	42,4%	52,4%	#	42,8%	53,8%▲	39,1%▼	42,8%
- Ongewogen-N	266	#	46	#	137	225	104	40	26	78	#	266	162	104	266
- Proportioneel gewogen-N	301	<10	137	<10	99	251	225	28	20	28	<10	301	76	225	301
Beloningen															
· 1e keuze	27,4%	#	**34,0%▲◆**	16,8%	23,0%▽	28,5%	31,7%▲	16,2%▼	16,6%	20,8%	#	27,4%	17,4%▼	31,7%▲	27,4%
· 2e keuze	33,7%	#	31,7%	30,5%	33,2%	32,5%	35,2%	29,9%	19,3%	42,3%	#	33,7%	30,2%	35,2%	33,7%
· 3e keuze	38,9%	#	34,4%▼	52,7%	43,8%	39,1%	33,2%▼	53,9%▲	**64,0%▲◆**	36,9%	#	38,9%	**52,4%▲◆**	33,2%▼	38,9%
- Ongewogen-N	479	#	77	62	229	404	159	69	60	144	#	479	320	159	479
- Proportioneel gewogen-N	529	<10	253	31	177	466	371	89	33	32	<10	529	158	371	529
Wetgeving															
· 1e keuze	41,0%	61,2%	40,5%	39,3%	40,1%	40,6%	44,4%▲	33,4%	36,8%	28,7%▼	#	41,0%	33,0%▼	**44,4%▲◆**	41,0%
· 2e keuze	28,7%	22,8%	31,2%	31,6%	28,9%	30,0%	26,7%	22,8%	36,1%	41,9%▲	#	28,7%	33,2%	26,7%	28,7%
· 3e keuze	30,3%	16,0%	28,3%	29,1%	31,1%	29,4%	28,9%	**43,8%▲◆**	27,0%	29,4%	#	30,3%	33,8%	28,9%	30,3%
- Ongewogen-N	773	64	105	91	394	654	236	96	87	261	#	773	537	236	773
- Proportioneel gewogen-N	632	10	241	32	244	527	446	68	46	64	<10	632	186	446	632
Toezicht vanuit de overheid															
· 1e keuze	31,6%	17,9%	34,1%	37,7%	31,7%	32,8%	34,8%▲	14,5%	32,8%	12,7%▼	#	31,6%	19,2%▼	**34,8%▲◆**	31,6%
· 2e keuze	24,8%	8,6%	17,5%▼	22,0%	30,4%▲	23,2%	22,2%▼	**61,3%▲◆**	22,6%	23,0%	#	24,8%	34,9%▲	22,2%▼	24,8%
· 3e keuze	43,6%	**73,4%▲◆**	48,4%	40,3%	37,9%▼	44,0%	43,0%	24,3%▼	44,6%	64,3%▲	#	43,6%	45,9%	43,0%	43,6%
- Ongewogen-N	474	31	69	63	242	405	173	56	47	144	#	474	301	173	474
- Proportioneel gewogen-N	478	11	180	26	172	389	380	26	31	35	<10	478	98	380	478

	Totaal	Verdeling naar sector opdrachtgever					Verdeling naar grootteklassen vestigingen						Vestiging met werknemers of ZZP'ers		
		Alleen werkzaam in metaal-sector [2,1%]	Alleen werkzaam in bouw-sector [54,2%]	Alleen werkzaam in thuiszorg [6,5%]	Werkzaam in meerdere sectoren [37,1%]	Totaal	ZZP'ers [73,4%]	1-4 werknemers [11,8%]	5-9 werknemers [6,7%]	10-99 werknemers [7,1%]	=>100 werknemers [1,0%]	Totaal	Vestiging met werknemers [26,6%]	ZZP'ers [73,4%]	Totaal
Marktwerking															
· 1e keuze	18,0%	#	15,6%	#	25,1%	18,9%	20,6%	12,0%	#	10,2%	#	18,0%	12,5%	20,6%	18,0%
· 2e keuze	28,0%	#	25,4%	#	30,7%	31,3%	29,0%	10,1%	#	45,5%	#	28,0%	25,7%	29,0%	28,0%
· 3e keuze	54,1%	#	59,0%▲	#	44,1%	49,9%	50,4%	**77,9%▲◆**	#	44,3%	#	54,1%	61,8%	50,4%	54,1%
- Ongewogen-N	203	#	28	#	107	173	51	35	#	72	#	203	152	51	203
- Proportioneel gewogen-N	152	<10	66	<10	50	130	103	20	<10	18	<10	152	49	103	152
Wie zijn volgens u dé aangewezen partijen om verantwoord opdrachtgeverschap op het gebied van gezond en veilig werken te stimuleren? [meerdere antwoorden mogelijk]															
· Opdrachtgevers zelf	69,9%	73,2%	72,1%	60,1%▼	71,0%	70,9%	69,0%	70,7%	73,9%	73,6%	68,9%	69,9%	72,2%	69,0%	69,9%
· Opdrachtnemers	48,5%	**75,6%▲◆**	45,8%∇	55,8%	49,5%	48,5%	46,9%∇	60,9%▲	41,7%	50,5%	45,9%	48,5%	52,7%Δ	46,9%∇	48,5%
· Brancheorganisaties/ werkgeversorganisatie	14,3%	18,4%	12,6%∇	20,4%Δ	15,1%	14,2%	13,0%∇	16,3%	19,0%	17,6%	28,4%	14,3%	17,8%Δ	13,0%∇	14,3%
· Vakbonden	3,6%	0,88%	5,3%Δ	6,0%	1,5%∇	3,8%	4,3%Δ	0,70%∇	5,1%	0,36%∇	1,8%	3,6%	1,8%∇	4,3%Δ	3,6%
· Overheid	23,1%	9,7%	21,3%	16,4%	27,1%Δ	22,9%	23,9%	15,7%∇	24,7%	24,5%	32,7%	23,1%	21,0%	23,9%	23,1%
· Inspectie SZW (voorheen Arbeidsinspectie)	18,9%	9,2%	18,7%	19,0%	20,5%	19,2%	21,4%▲	**6,8%▼◆**	13,5%	19,3%	14,5%	18,9%	12,1%▼	**21,4%▲◆**	18,9%
· Helemaal geen antwoord	0,33%	0%	0,73%Δ	0%	0%∇	0,39%	0,45%	0%	0%	0%	0%	0,33%	0%	0,45%	0,33%
- Ongewogen-N	2.115	166	317	299	1.035	1.817	692	300	264	617	242	2.115	1.423	692	2.115
- Proportioneel gewogen-N	2.093	37	942	118	662	1.759	1.529	249	143	149	22	2.093	564	1.529	2.093
Welke verandering zou u graag zien in uw samenwerking met opdrachtgevers? [meerdere antwoorden mogelijk]															
· Geen	54,8%	41,1%	63,6%▲	#	42,7%▼	55,1%	59,4%▲	53,1%	36,8%▼	33,8%▼	**11,0%▼◆**	54,8%	42,9%▼	59,4%▲	54,8%
· Dat mijn bedrijf meer betrokken wordt bij de ontwerpfase van de opdracht	14,6%	26,7%▲	11,2%∇	#	17,7%Δ	14,1%	11,0%▼	21,8%▲	22,7%▲	27,7%▲	41,5%▲	14,6%	**24,0%▲◆**	11,0%▼	14,6%
· Meer betrokkenheid van de opdrachtgever tijdens de uitvoering	11,5%	23,4%▲	11,1%	#	12,0%	11,7%	11,3%	10,3%	9,7%	16,8%Δ	17,7%	11,5%	12,0%	11,3%	11,5%
· Meer aandacht voor gezond en veilig werken	19,8%	24,8%	14,5%▼	#	25,1%▲	18,8%	19,5%	13,8%∇	27,8%▲	23,5%	45,3%▲	19,8%	20,7%	19,5%	19,8%
· Meer maatregelen om gezond en veilig werken te garanderen	19,0%	8,9%	14,4%▼	#	30,1%▲	20,4%	19,0%	13,3%∇	21,2%	25,0%	34,1%	19,0%	18,9%	19,0%	19,0%
· Anders, namelijk:	3,7%	0,85%	2,9%	#	4,2%	3,4%	4,3%Δ	2,1%	1,2%	2,8%	5,8%	3,7%	2,1%∇	4,3%Δ	3,7%
- Ongewogen-N	1.674	166	316	#	949	1.432	516	277	213	500	168	1.674	1.158	516	1.674
- Proportioneel gewogen-N	1.927	37	935	<10	633	1.612	1.396	245	137	134	14	1.927	531	1.396	1.927
Heeft u tijdens de afgelopen twee jaar verbeteringen gezien of ervaren met betrekking tot verantwoord opdrachtgeverschap op het gebied van gezond en veilig werken?															
· Ja, ik heb verbeteringen gezien of ervaren	41,2%	39,8%	45,5%Δ	**29,3%▼◆**	37,3%∇	41,2%	42,8%Δ	37,1%	35,5%	37,2%	38,5%	41,2%	36,8%∇	42,8%Δ	41,2%
· Ik begin enkele verbeteringen te zien/ervaren, maar er kan nog meer verbeterd worden	15,3%	28,0%	14,4%∇	21,2%	18,8%	16,8%	13,5%∇	13,7%	24,4%▲	24,1%▲	**34,9%▲◆**	15,3%	**20,0%**Δ◊	13,5%∇	15,3%
· Nee, ik heb geen verbeteringen gezien of ervaren	43,5%	32,2%	40,1%	49,5%	43,8%	42,0%	43,6%	49,3%	40,1%	38,7%	26,6%	43,5%	43,2%	43,6%	43,5%
- Ongewogen-N	2.113	166	315	299	1.035	1.815	691	299	264	617	242	2.113	1.422	691	2.113
- Proportioneel gewogen-N	2.085	37	934	118	662	1.751	1.523	248	143	149	22	2.085	562	1.523	2.085
Heeft u tijdens de afgelopen twee jaar verslechteringen opgemerkt in de stand van zaken rondom verantwoord opdrachtgeverschap op het gebied van gezond en veilig werken? [% ja]	9,6%	2,8%	10,5%	11,6%	8,1%	9,5%	10,6%Δ	5,0%∇	**2,0%▼◆**	13,5%	12,2%	9,6%	6,8%∇	10,6%Δ	9,6%
- Ongewogen-N	2.104	166	314	295	1.031	1.806	688	299	263	612	242	2.104	1.416	688	2.104
- Proportioneel gewogen-N	2.076	37	927	117	662	1.742	1.515	248	143	149	22	2.076	562	1.515	2.076
Wat is uw oordeel over de stand van zaken rondom verantwoord opdrachtgeverschap op het gebied van gezond en veilig werken in de sector(en) waarin uw opdrachtgevers actief zijn?															
· Het is goed geregeld	54,4%	35,0%▼	55,9%Δ	52,2%	51,5%	53,5%	53,5%	62,1%Δ	52,9%	53,6%	41,6%	54,4%	56,7%	53,5%	54,4%
· Het is nog niet goed geregeld, maar er is wel een begin gemaakt	36,1%	**58,8%▲◆**	35,7%	32,9%	40,4%	37,8%	35,9%	34,4%	34,7%	40,5%	50,3%	36,1%	36,7%	35,9%	36,1%
· Het is nog helemaal niet (goed) geregeld	9,5%	6,2%	8,4%	14,9%▲	8,1%	8,7%	10,6%Δ	**3,4%▼◆**	12,3%	5,9%	8,1%	9,5%	6,5%∇	**10,6%**Δ◊	9,5%
- Ongewogen-N	2.103	166	314	295	1.030	1.805	688	299	263	611	242	2.103	1.415	688	2.103
- Proportioneel gewogen-N	2.076	37	927	117	661	1.742	1.515	248	143	148	22	2.076	561	1.515	2.076

	Totaal	Verdeling naar sector opdrachtgever					Verdeling naar grootteklassen vestigingen						Vestiging met werknemers of ZZP'ers		
		Alleen werkzaam in metaal-sector [2,1%]	Alleen werkzaam in bouw-sector [54,2%]	Alleen werkzaam in thuiszorg [6,5%]	Werkzaam in meerdere sectoren [37,1%]	Totaal	ZZP'ers [73,4%]	1-4 werknemers [11,8%]	5-9 werknemers [6,7%]	10-99 werknemers [7,1%]	=>100 werknemers [1,0%]	Totaal	Vestiging met werknemers [26,6%]	ZZP'ers [73,4%]	Totaal
Waarom is verantwoord opdrachtgeverschap op het gebied van gezond en veilig werken volgens u nog niet goed geregeld? [meerdere antwoorden mogelijk]															
· Opdrachtgevers doen te weinig	19,7%	14,9%	20,1%	20,9%	22,6%	21,0%	18,5%	15,4%	22,7%	30,1%▲	**46,8%▲⧫**	19,7%	23,0%	18,5%	19,7%
· Opdrachtgevers hebben niet genoeg kennis	32,1%	9,0%▼	29,7%	42,0%▲	25,1%	28,0%	29,2%▼	40,7%	39,3%	39,6%	57,8%	32,1%	41,0%▲	29,2%▼	32,1%
· Opdrachtgevers hebben er geen belang bij om gezond en veilig werken te stimuleren	29,4%	10,7%	28,1%	23,5%	31,6%	28,7%	32,2%▲	10,7%▼	30,0%	28,6%	17,5%	29,4%	21,0%▼	32,2%▲	29,4%
· Opdrachtgevers vinden geld belangrijker dan gezondheid	51,3%	54,9%	50,8%	**27,3%▼⧫**	58,8%▲	52,6%	55,3%▲	31,3%▼	39,0%	51,3%	37,4%	51,3%	39,2%▼	**55,3%▲⧫**	51,3%
· Gezond en veilig werken stimuleren is gewoon te duur	33,4%	48,3%	34,1%	34,3%	36,0%	35,3%	32,1%	42,4%	39,3%	30,0%	27,4%	33,4%	37,4%	32,1%	33,4%
- Ongewogen-N	860	60	145	122	415	742	287	98	92	255	128	860	573	287	860
- Proportioneel gewogen-N	898	23	393	48	308	773	672	93	58	62	12	898	226	672	898

Noot. Percentages zijn kolompercentages, en zijn getoetst met de Pearson χ^2-test (horizontale vergelijkingen). Het contrast is subgroep vs 'rest' (gewogen deviatiecontrast). ▲ en ▼: p<0,05, significant hoge (lage) percentages (tweezijdig), én Cohen's d is ten minste 0,20. Open pijltjes ∆ en ∇: eveneens significant,

Bijlage B

Copyright © 2019 TNO Den Haag
Alle rechten voorbehouden. De informatie in dit document mag niet zonder de schriftelijke toestemming van TNO aan derden ter inzage of beschikking worden gesteld en mag door de opdrachtgever uitsluitend worden gebruikt ter evaluatie van deze rapportage en van zijn/haar belang bij de verlening van de opdracht.

	Totaal		Verdeling naar sector opdrachtgever								Verdeling naar grootteklassen vestigingen										Vestiging met werknemers of ZZP-er			
	Alle respondenten		Alleen werkzaam in metaal [8,9%]		Alleen werkzaam in bouw [18,0%]		Alleen werkzaam in thuiszorg [14,7%]		Werkzaam in meerdere sectoren [58,4%]		ZZP'ers [33,0%]		1-4 werknemers [14,7%]		5-9 werknemers [12,2%]		10-99 werknemers [27,9%]		=>100 werknemers [12,2%]		Vestiging met werknemers [67,0%]		ZZP'ers [33,0%]	
	Jaar		Jaar		Jaar		Jaar		Jaar		Jaar		Jaar		Jaar		Jaar		Jaar		Jaar		Jaar	
	2016	2018	2016	2018	2016	2018	2016	2018	2016	2018	2016	2018	2016	2018	2016	2018	2016	2018	2016	2018	2016	2018	2016	2018
Was u vóór deze monitor al bekend met het begrip verantwoord opdrachtgeverschap? [% ja]	45,0%∆	40,3%∇	50,4%	67,2%	43,5%∆	37,9%∇	36,3%	39,1%	46,7%	45,3%	42,1%∆	36,6%∇	43,4%	45,0%	57,8%	46,9%	53,0%	59,8%	65,0%	67,9%	50,2%	50,3%	42,1%∆	36,6%∇
- Ongewogen-N	2.144	2.200	158	178	346	335	247	309	1.148	1.064	712	721	326	314	259	272	569	641	278	252	1.432	1.479	712	721
- Proportioneel gewogen-N	2.144	2.200	53	39	884	1.001	59	120	904	685	1.359	1.614	367	259	167	148	208	156	42	23	785	586	1.359	1.614
Wat zijn voor u de drie belangrijkste kenmerken van een verantwoorde opdrachtgever? De opdrachtgever… [meerdere antwoorden mogelijk]																								
· Aandacht hebben voor tijdsdruk en planning	71,8%	74,3%	50,1%▼	**80,3%▲♦**	73,4%	70,2%	71,6%	77,5%	72,0%∇	79,0%∆	71,5%	74,6%	66,9%	66,6%	76,2%	74,3%	74,9%	81,9%	88,2%	86,8%	72,2%	73,4%	71,5%	74,6%
· Maatregelen nemen voor veilig en gezond werken	**83,8%**∆◊	76,6%∇	91,6%▲	71,1%▼	**86,4%▲♦**	78,1%▼	76,8%	73,0%	83,1%∆	79,0%∇	**82,6%**∆◊	75,7%∇	85,2%▲	75,8%▼	86,7%	83,5%	85,8%	80,0%	89,3%	83,2%	**85,9%**∆◊	79,1%∇	**82,6%**∆◊	75,7%∇
· Veilige materialen en machines beschikbaar stellen	55,6%∆	52,6%∇	70,5%	67,6%	56,3%∆	48,8%∇	25,3%	23,1%	56,1%∇	62,1%∆	50,4%	50,4%	63,6%∆	54,8%∇	73,2%	65,1%	61,5%	60,8%	53,9%	49,9%	64,6%∆	58,8%∇	50,4%	50,4%
· Structureel overleg met mijn bedrijf plannen, waarin gezond en veilig werken besproken wordt	35,3%	36,1%	29,3%	33,1%	33,3%	32,6%	24,4%	23,2%	39,5%∇	45,4%∆	29,3%	32,5%	33,7%	37,5%	52,3%	49,2%	56,3%	54,4%	69,6%	63,6%	45,6%	46,0%	29,3%	32,5%
· Mijn bedrijf om advies vragen bij belangrijke keuzes rondom veiligheid en gezondheid in een werkproject	30,8%	31,5%	32,7%	29,2%	27,6%	25,0%	21,4%	19,7%	35,5%∇	**44,6%**∆◊	27,9%	30,1%	27,4%	29,0%	31,8%	34,0%	48,3%	43,4%	62,5%	57,8%	35,8%	35,2%	27,9%	30,1%
· Mijn bedrijf feedback geven over veilig en gezond werken	26,3%	27,4%	40,6%▲	20,9%▼	21,0%	21,8%	27,3%	28,8%	33,2%∇	38,1%∆	23,1%	25,6%	24,1%	22,3%	35,3%	29,1%	38,3%▼	**49,6%▲♦**	56,0%	50,7%	32,0%	32,4%	23,1%	25,6%
· Vooraf veiligheidsmaatregelen definiëren	43,6%∆	39,7%∇	51,1%	49,3%	33,5%	35,8%	19,7%	23,3%	54,3%∆	49,4%∇	38,8%	37,9%	**50,7%▲♦**	36,7%▼	**54,2%▲♦**	41,5%▼	51,2%	58,2%	58,3%	65,3%	52,0%∆	44,8%∇	38,8%	37,9%
- Ongewogen-N	2.144	2.200	158	178	346	335	247	309	1.148	1.064	712	721	326	314	259	272	569	641	278	252	1.432	1.479	712	721
- Proportioneel gewogen-N	2.144	2.200	53	39	884	1.001	59	120	904	685	1.359	1.614	367	259	167	148	208	156	42	23	785	586	1.359	1.614
Als u terugdenkt aan zakelijke opdrachtgevers met wie uw bedrijf in het verleden heeft gewerkt, aan welke van deze kenmerken voldeden zij dan meestal wel? [meerdere antwoorden mogelijk]																								
· Aandacht hebben voor tijdsdruk en planning	29,0%∇	33,2%∆	30,1%	40,8%	31,7%	34,3%	38,0%	40,7%	25,5%∇	33,8%∆	29,7%∇	34,8%∆	29,0%	29,5%	27,5%	31,2%	26,8%	26,0%	21,6%	24,9%	27,7%	28,8%	29,7%∇	34,8%∆
· Maatregelen nemen voor veilig en gezond werken	**61,6%▲♦**	49,0%▼	**71,1%▲♦**	35,6%▼	63,0%▲	52,0%▼	44,6%	41,1%	61,4%∆	54,8%∇	58,7%∆	49,1%∇	**68,8%▲♦**	50,5%▼	**68,0%▲♦**	46,8%▼	**65,6%▲♦**	46,9%▼	47,8%	48,3%	**66,6%▲♦**	48,5%▼	58,7%∆	49,1%∇
· Veilige materialen en machines beschikbaar stellen	33,6%	36,2%	51,4%	59,0%	33,0%∇	37,9%∆	12,3%	16,2%	33,1%∇	41,2%∆	31,6%∇	35,2%∆	38,2%	45,0%	40,9%	37,1%	35,8%	33,0%	21,3%	22,5%	37,2%	39,0%	31,6%∇	35,2%∆
· Structureel overleg met mijn bedrijf plannen, waarin gezond en veilig werken besproken wordt	14,1%▼	22,9%▲	7,2%	15,4%	14,9%▼	23,1%▲	8,1%▼	24,5%▲	14,8%▼	28,7%▲	10,1%▼	**23,3%▲♦**	13,8%	13,7%	25,5%	19,2%	28,8%	36,5%	31,3%	35,1%	21,2%	22,0%	10,1%▼	**23,3%▲♦**
· Mijn bedrijf om advies vragen bij belangrijke keuzes rondom veiligheid en gezondheid in een werkproject	12,7%▼	20,4%▲	14,5%	6,3%	10,5%▼	**20,1%▲♦**	9,0%	13,5%	14,2%▼	26,4%▲	11,6%▼	19,9%▲	13,3%▼	21,9%▲	12,3%	16,7%	17,2%▼	26,5%▲	20,5%	24,1%	14,5%∇	21,9%∆	11,6%▼	19,9%▲
· Mijn bedrijf feedback geven over veilig en gezond werken	9,4%▼	17,0%▲	30,3%▲	11,6%▼	7,3%▼	14,2%▲	7,2%▼	**25,7%▲♦**	10,9%▼	**23,6%▲♦**	8,1%▼	17,1%▲	8,8%	11,1%	13,0%	13,4%	13,7%▼	28,1%▲	21,2%	26,8%	11,7%∇	16,8%∆	8,1%▼	17,1%▲
· Vooraf veiligheidsmaatregelen definiëren	23,7%∇	28,0%∆	31,6%	34,1%	17,0%∇	24,1%∆	8,7%	17,0%	31,0%∇	39,7%∆	20,5%∇	24,6%∆	25,1%∇	33,2%∆	33,7%	32,0%	32,7%▼	49,2%▲	28,8%	42,0%	29,1%∇	37,5%∆	20,5%∇	24,6%∆
· Geen van deze	17,2%∇	21,2%∆	13,3%	5,4%	17,0%	17,3%	28,0%	33,5%	17,7%	15,8%	18,2%∇	21,7%∆	14,8%	18,9%	15,7%▼	27,0%▲	14,5%	15,9%	25,7%	16,9%	15,5%∇	20,1%∆	18,2%∇	21,7%∆
- Ongewogen-N	2.144	2.200	158	178	346	335	247	309	1.148	1.064	712	721	326	314	259	272	569	641	278	252	1.432	1.479	712	721
- Proportioneel gewogen-N	2.144	2.200	53	39	884	1.001	59	120	904	685	1.359	1.614	367	259	167	148	208	156	42	23	785	586	1.359	1.614
Is uw bedrijf meestal de hoofd-opdrachtaannemer bij een opdracht, of is uw bedrijf meestal de onderaannemer?																								
· Meestal hoofd-opdrachtaannemer	25,8%∇	**29,9%**∆◊	21,2%	21,3%	13,2%▼	**22,9%▲♦**	53,1%	54,8%	32,3%∆	27,6%∇	21,1%∇	**25,6%**∆◊	25,6%▼	**45,9%▲♦**	37,1%	36,5%	39,6%	36,0%	65,2%	67,5%	33,9%∇	**41,7%**∆◊	21,1%∇	**25,6%**∆◊
· Meestal onderaannemer	51,4%∆	48,2%∇	61,3%	47,1%	67,0%∆	57,4%∇	26,3%	25,8%	39,2%∇	**45,8%**∆◊	56,1%∆	51,0%∇	47,8%∆	38,0%∇	42,7%	47,8%	40,1%	40,9%	20,4%	15,5%	43,2%	40,4%	56,1%∆	51,0%∇
· Even vaak hoofd-opdrachtaannemer als onderaannemer	19,5%	17,5%	16,3%	26,4%	16,5%	17,4%	11,7%	9,2%	24,9%	22,9%	18,6%	18,4%	23,5%▲	14,0%▼	19,8%	12,3%	19,3%	19,6%	13,2%	12,5%	21,0%∆	15,0%∇	18,6%	18,4%
· Anders:	3,3%	4,4%	1,3%	5,3%	3,3%	2,3%	8,9%	10,3%	3,6%	3,7%	4,2%	5,0%	3,2%	2,1%	0,35%▼	**3,4%▲♦**	1,1%	3,5%	1,2%	4,5%	1,9%	2,9%	4,2%	5,0%
- Ongewogen-N	2.144	2.200	158	178	346	335	247	309	1.148	1.064	712	721	326	314	259	272	569	641	278	252	1.432	1.479	712	721
- Proportioneel gewogen-N	2.144	2.200	53	39	884	1.001	59	120	904	685	1.359	1.614	367	259	167	148	208	156	42	23	785	586	1.359	1.614
Met hoeveel verschillende opdrachtgevers werkt uw bedrijf gemiddeld in een tijdsperiode van 1 kalenderjaar? Het mag om een schatting gaan.																								
· 1	2,1%∇	3,4%∆	4,2%	0,57%	2,3%	2,1%	6,5%	6,7%	1,3%	0,97%	2,6%∇	4,1%∆	1,6%	0,37%	1,4%	2,2%	0,39%	2,3%	1,1%	3,0%	1,2%	1,5%	2,6%∇	4,1%∆
· 2-5	30,6%∇	35,8%∆	40,2%	36,3%	36,9%	40,0%	61,1%	52,9%	20,4%∇	26,9%∆	38,7%∇	42,6%∆	25,3%	25,7%	13,7%	13,1%	5,0%	8,1%	7,8%	8,3%	16,5%	17,1%	38,7%∇	42,6%∆
· 6-10	20,4%	21,1%	23,1%	33,4%	**23,8%**∆◊	20,0%∇	16,6%	19,1%	17,6%∇	24,8%∆	22,4%	21,2%	18,4%	18,6%	15,8%▼	**31,0%▲♦**	16,4%	17,0%	10,3%	12,7%	16,9%∇	**21,1%**∆◊	22,4%	21,2%
· meer dan 10	**46,9%**∆◊	39,7%∇	32,5%	29,7%	37,0%	37,9%	15,9%	21,3%	**60,8%▲♦**	47,3%▼	**36,3%**∆◊	32,2%∇	54,7%	55,4%	69,1%▲	53,7%▼	78,2%	72,6%	80,8%	75,9%	65,4%	60,3%	**36,3%**∆◊	32,2%∇
- Ongewogen-N	2.144	2.200	158	178	346	335	247	309	1.148	1.064	712	721	326	314	259	272	569	641	278	252	1.432	1.479	712	721
- Proportioneel gewogen-N	2.144	2.200	53	39	884	1.001	59	120	904	685	1.359	1.614	367	259	167	148	208	156	42	23	785	586	1.359	1.614
Werkt uw bedrijf herhaaldelijk samen met dezelfde opdrachtgevers, of werkt u steeds met nieuwe opdrachtgevers?																								
· Mijn bedrijf werkt vooral met dezelfde opdrachtgevers	41,1%	43,3%	60,3%	62,6%	42,1%	40,8%	42,4%	46,0%	38,7%	42,2%	38,2%	41,6%	35,0%	41,6%	55,1%	45,7%	56,4%	59,2%	52,5%	63,4%	46,0%	48,1%	38,2%	41,6%
· Mijn bedrijf werkt vooral steeds met nieuwe opdrachtgevers	9,4%∇	**14,3%**∆◊	1,5%	1,0%	9,3%∇	**12,5%**∆◊	17,4%	20,6%	7,1%∇	**12,2%**∆◊	10,4%∇	15,1%∆	8,9%▼	20,6%▲	11,3%▲	4,6%▼	4,3%	6,8%	4,4%	5,4%	7,9%∇	**12,4%**∆◊	10,4%∇	15,1%∆
· Mijn bedrijf werkt ongeveer evenveel met nieuwe opdrachtgevers als met opdrachtgevers waar we eerder mee gewerkt hebben	49,5%∆	42,3%∇	38,2%	36,3%	48,7%	46,7%	40,2%	33,5%	54,2%∆	45,6%∇	**51,5%**∆◊	43,4%∇	**56,1%▲♦**	37,7%▼	33,6%▼	**49,7%▲♦**	39,3%	34,0%	43,1%	31,2%	46,1%∆	39,5%∇	**51,5%**∆◊	43,4%∇
- Ongewogen-N	2.096	2.140	156	176	341	332	222	283	1.141	1.054	694	697	319	305	252	260	559	633	272	245	1.402	1.443	694	697
- Proportioneel gewogen-N	2.100	2.126	50	39	863	980	56	112	892	678	1.324	1.548	361	258	165	145	207	152	42	22	775	577	1.324	1.548
Hoe belangrijk is het voor uw bedrijf dat een opdrachtgever aandacht heeft voor gezond en veilig werken?																								
· Heel belangrijk	66,9%	65,5%	80,1%	79,9%	63,9%	67,2%	72,3%	70,7%	70,0%	65,4%	63,6%	65,2%	**71,2%▲♦**	60,1%▼	65,4%	65,3%	76,8%	74,9%	88,1%	74,8%	**72,5%**∆◊	66,3%∇	63,6%	65,2%
· Een beetje belangrijk	17,3%	16,0%	6,0%	5,0%	**20,1%**∆◊	15,0%∇	15,5%	11,8%	15,6%∇	20,1%∆	17,8%∆	14,7%∇	14,2%	19,7%	24,4%	22,5%	15,6%	15,9%	7,8%	19,4%	16,3%	19,4%	17,8%∆	14,7%∇
· Neutraal	14,2%	14,2%	12,5%	9,4%	13,9%	15,1%	9,3%	16,1%	13,9%	11,3%	16,4%	14,7%	13,9%	18,3%	9,6%	11,0%	6,6%	8,6%	3,4%	4,1%	10,4%	13,0%	16,4%	14,7%
· Niet zo belangrijk	0,92%∇	**3,0%**∆◊	1,2%	4,7%	0,76%	1,7%	2,7%	1,3%	0,25%∇	**1,8%**∆◊	1,1%∇	**3,8%**∆◊	0,72%	0,95%	0,60%	1,2%	0,84%	0,45%	0,26%	1,2%	0,70%	0,88%	1,1%∇	**3,8%**∆◊
· Helemaal niet belangrijk	0,70%	1,3%	0,21%	1,0%	1,4%	0,97%	0,16%	0,10%	0,24%∇	1,4%∆	1,1%	1,6%	0%	1,00%	0%	0,03%	0,05%	0,03%	0,47%	0,46%	0,04%	0,44%	1,1%	1,6%
- Ongewogen-N	2.004	2.020	152	174	318	296	218	266	1.099	1.012	638	638	311	286	246	258	541	599	268	239	1.366	1.382	638	638
- Proportioneel gewogen-N	1.946	1.896	52	39	804	878	50	97	840	602	1.222	1.381	335	206	149	141	199	145	40	22	724	514	1.222	1.381
Heeft uw bedrijf in het verleden weleens overwogen of besloten niet meer samen te werken met een bepaalde opdrachtgever?																								
· Ja	47,1%	47,3%	31,1%	43,7%	**48,8%**∆◊	43,0%∇	45,4%	38,4%	46,2%▼	**57,3%▲♦**	48,5%	46,4%	45,0%	45,7%	41,1%▼	53,1%▲	46,3%	55,6%	48,2%	38,6%	44,7%	49,9%	48,5%	46,4%
· Nee	40,8%	42,2%	61,5%	48,1%	40,9%	44,4%	43,8%	48,8%	38,9%	34,7%	41,2%	43,8%	44,3%	49,9%	41,7%	32,5%	**36,1%▲♦**	23,9%▼	19,9%	30,4%	40,3%	37,8%	41,2%	43,8%
· Mijn bedrijf heeft het weleens overwogen, maar niet de knoop doorgehakt	7,8%	6,4%	4,4%	6,7%	6,5%	8,8%	3,1%	3,7%	10,6%▲	4,8%▼	6,2%	6,7%	**8,7%▲♦**	2,8%▼	**13,7%▲♦**	3,9%▼	10,3%	11,0%	15,9%	10,5%	**10,6%**∆◊	5,6%∇	6,2%	6,7%
· Weet ik niet	4,3%	4,1%	3,0%	1,4%	3,8%	3,8%	7,7%	9,2%	4,3%	3,2%	4,2%	3,1%	2,0%	1,6%	3,5%▼	10,5%▲	7,4%	9,5%	16,1%	20,5%	4,5%	6,7%	4,2%	3,1%
- Ongewogen-N	2.144	2.200	158	178	346	335	247	309	1.148	1.064	712	721	326	314	259	272	569	641	278	252	1.432	1.479	712	721
- Proportioneel gewogen-N	2.144	2.200	53	39	884	1.001	59	120	904	685	1.359	1.614	367	259	167	148	208	156	42	23	785	586	1.359	1.614

	Totaal		Verdeling naar sector opdrachtgever								Verdeling naar grootteklassen vestigingen										Vestiging met werknemers of ZZP-er			
	Alle respondenten		Alleen werkzaam in metaal [8,9%]		Alleen werkzaam in bouw [18,0%]		Alleen werkzaam in thuiszorg [14,7%]		Werkzaam in meerdere sectoren [58,4%]		ZZP'ers [33,0%]		1-4 werknemers [14,7%]		5-9 werknemers [12,2%]		10-99 werknemers [27,9%]		=>100 werknemers [12,2%]		Vestiging met werknemers [67,0%]		ZZP'ers [33,0%]	
	Jaar		Jaar		Jaar		Jaar		Jaar		Jaar		Jaar		Jaar		Jaar		Jaar		Jaar		Jaar	
	2016	2018	2016	2018	2016	2018	2016	2018	2016	2018	2016	2018	2016	2018	2016	2018	2016	2018	2016	2018	2016	2018	2016	2018
Wat zijn voor uw bedrijf redenen geweest om te overwegen of besluiten niet meer met een bepaalde opdrachtgever te samenwerken? De opdrachtgever… [meerdere antwoorden mogelijk]																								
· Was niet betrokken bij de uitvoering	11,5%∆	8,5%∇	3,9%	1,6%	10,7%	9,9%	13,3%	8,7%	12,8%∆	7,0%∇	11,0%	8,6%	**11,9%▲♦**	4,8%▼	18,4%▲	4,9%▼	8,8%	14,9%	10,7%	9,6%	12,4%	8,2%	11,0%	8,6%
· Was moeilijk in de samenwerking	45,2%	46,3%	32,3%	60,4%	49,4%	44,9%	36,3%	47,1%	44,2%	48,9%	41,6%	45,1%	47,8%	51,8%	52,9%	46,1%	59,1%	49,7%	36,8%	44,0%	51,3%	49,4%	41,6%	45,1%
· Was niet open over de contractvoorwaarden, budget en/of planning	17,8%∇	**25,3%**∆◊	22,5%	15,0%	15,6%	18,9%	24,4%	17,3%	20,6%▼	**32,7%▲♦**	15,9%▼	**26,0%▲♦**	19,4%	15,5%	17,7%▼	31,4%▲	22,3%	24,6%	36,9%	38,5%	20,9%	23,4%	15,9%▼	**26,0%▲♦**
· Was niet realistisch in zijn verwachtingen over planning, kosten of uitvoering	49,4%	49,8%	55,6%	28,0%	47,7%	51,1%	32,9%	34,9%	53,8%	51,7%	45,1%	45,0%	54,8%	53,7%	49,2%▼	69,5%▲	62,5%	67,3%	73,2%	56,9%	56,8%	62,3%	45,1%	45,0%
· Had te weinig aandacht voor gezond en veilig werken	24,7%∆	20,2%∇	17,0%	16,8%	20,9%	20,5%	18,6%	32,0%	31,4%▲	21,6%▼	22,4%∆	17,3%∇	27,4%	27,5%	30,3%	22,4%	26,8%	32,9%	41,9%	29,4%	28,8%	27,9%	22,4%∆	17,3%∇
· Anders	21,0%∆	15,9%∇	6,9%	21,3%	**24,7%▲♦**	13,2%▼	22,5%	18,6%	13,8%	16,0%	25,1%∆	17,8%∇	15,9%	15,6%	**21,1%▲♦**	6,2%▼	7,6%	9,0%	3,0%	5,8%	14,0%	10,7%	25,1%∆	17,8%∇
· Helemaal geen antwoord	0,02%	0,17%	0%	0%	0%	0,36%	0%	0%	0,03%	0,04%	0,02%	0,17%	0%	0%	0%	0%	0,09%	0,51%	0%	0%	0,02%	0,16%	0,02%	0,17%
- Ongewogen-N	1.167	1.189	67	85	194	196	113	124	669	636	384	362	173	172	131	138	308	371	171	146	783	827	384	362
- Proportioneel gewogen-N	1.177	1.186	19	20	489	521	29	51	513	426	743	859	197	126	92	86	118	104	27	11	433	327	743	859
Welke mate van invloed kan uw bedrijf uitoefenen tijdens de ontwerpfase van een opdracht, als het gaat om onderwerpen als planning, budget en gezond en veilig werken?																								
· Geen invloed	27,0%	26,7%	20,8%	23,4%	33,5%∆	28,3%∇	11,3%	18,7%	22,1%	22,9%	30,4%	29,0%	26,3%	24,9%	15,3%	17,8%	18,9%	16,4%	11,3%	8,1%	21,2%	20,2%	30,4%	29,0%
· Gering: mijn bedrijf mag alleen akkoord geven of weigeren	16,0%	15,6%	19,6%	30,4%	15,3%	15,9%	20,3%	16,9%	18,1%	15,3%	14,4%	13,3%	17,7%	15,6%	16,6%▼	27,4%▲	21,5%	28,8%	20,8%	11,5%	18,7%	21,9%	14,4%	13,3%
· Redelijk: mijn bedrijf mag meedenken en ideeën opperen	45,2%∆	42,1%∇	39,6%	40,5%	43,6%	43,8%	38,1%	32,2%	45,7%	42,2%	43,5%	42,4%	43,7%	39,3%	**56,9%▲♦**	43,4%▼	49,0%	41,4%	50,0%	55,7%	**48,2%**∆◊	41,5%∇	43,5%	42,4%
· Volledig: mijn bedrijf ontwerpt de opdracht samen met de opdrachtgever	11,8%∇	**15,6%**∆◊	**20,0%▲♦**	5,7%▼	7,5%∇	**12,0%**∆◊	30,2%	32,2%	14,0%∇	**19,6%**∆◊	11,7%∇	**15,3%**∆◊	12,3%▼	**20,3%▲♦**	11,2%	11,4%	10,6%	13,5%	17,9%	24,7%	11,9%∇	16,4%∆	11,7%∇	**15,3%**∆◊
- Ongewogen-N	2.144	2.200	158	178	346	335	247	309	1.148	1.064	712	721	326	314	259	272	569	641	278	252	1.432	1.479	712	721
- Proportioneel gewogen-N	2.144	2.200	53	39	884	1.001	59	120	904	685	1.359	1.614	367	259	167	148	208	156	42	23	785	586	1.359	1.614
In het ontwerp van de opdracht wordt in uw ervaring doorgaans over gezond en veilig werken vastgelegd: [meerdere antwoorden mogelijk]																								
· Niets	19,6%∇	26,6%∆	15,4%	16,0%	18,6%▼	26,9%▲	11,9%	23,3%	20,9%	23,8%	22,6%∇	29,1%∆	17,8%	20,5%	10,8%▼	**26,2%▲♦**	13,0%	12,3%	5,0%	15,6%	14,3%∇	19,6%∆	22,6%∇	29,1%∆
· Verantwoordelijkheid van opdrachtgever en opdrachtnemer(s)	**52,5%**∆◊	43,6%∇	63,2%	48,8%	**53,8%▲♦**	40,6%▼	45,5%	39,2%	51,6%∇	56,8%∆	**48,4%**∆◊	39,0%∇	58,5%	53,1%	53,5%	52,2%	62,6%	63,9%	77,3%	64,2%	59,5%	56,2%	**48,4%**∆◊	39,0%∇
· Competenties van opdrachtnemer(s) en eventueel scholing of cursus	12,5%	11,9%	29,2%	12,4%	9,0%	8,5%	40,1%	32,9%	12,2%	13,9%	10,7%	10,1%	12,4%	13,7%	11,9%	16,7%	21,2%	19,3%	33,6%	34,5%	15,8%	16,8%	10,7%	10,1%
· Inhuur onafhankelijke experts en/of instellen coördinatoren gezond en veilig werken	6,1%	4,9%	5,9%	0,69%	4,7%	3,3%	7,4%	2,7%	6,6%	6,3%	3,4%	4,5%	10,0%▲	2,4%▼	7,9%	5,5%	13,4%	11,0%	17,0%	15,9%	10,9%∆	6,0%∇	3,4%	4,5%
· Inroosteren inspecties en evaluaties	8,7%∆	4,7%∇	5,6%	5,9%	7,1%∆	4,1%∇	17,6%	10,2%	10,2%∆	5,1%∇	5,3%	3,9%	12,0%▲	3,4%▼	14,2%▲	6,2%▼	18,1%	12,2%	20,6%	21,5%	**14,5%▲♦**	7,2%▼	5,3%	3,9%
· (Afstemming over) risicoanalyse	22,4%∆	17,1%∇	29,7%	13,5%	17,1%	14,9%	**24,4%▲♦**	10,9%▼	28,8%∆	21,2%∇	16,1%	14,8%	**26,3%▲♦**	12,2%▼	35,1%	27,3%	40,9%	35,8%	47,7%	40,7%	33,2%▲	23,4%▼	16,1%	14,8%
· Budget voor veilig en gezond werken	4,3%∇	7,1%∆	2,1%	2,4%	4,9%	5,0%	3,2%	4,5%	4,9%	7,1%	5,1%∇	7,7%∆	2,0%▼	7,1%▲	1,0%	2,6%	5,6%	5,3%	5,8%	8,6%	3,0%∇	5,6%∆	5,1%∇	7,7%∆
· Aankoop/inhuur/gebruik van geschikte materialen en machines	22,6%	21,0%	26,7%	27,7%	21,3%	22,3%	12,6%	8,6%	25,6%	22,3%	19,8%	20,3%	30,0%	26,5%	27,1%	20,5%	24,1%	20,9%	21,1%	17,9%	27,3%	23,2%	19,8%	20,3%
· Consequenties wijzigingen in planning	10,4%∆	6,4%∇	6,2%	3,3%	8,6%∆	5,8%∇	15,2%	11,1%	**11,8%**∆◊	6,0%∇	8,9%∆	6,5%∇	13,0%▲	3,3%▼	10,2%	5,0%	13,7%	10,6%	21,0%	18,0%	13,0%▲	6,2%▼	8,9%∆	6,5%∇
· Afspraken veilig en gezond werken bij samenwerking met mede-opdrachtnemers	35,5%	34,0%	41,1%	34,2%	37,8%	34,8%	32,9%	32,5%	34,0%	36,8%	33,6%	34,5%	35,7%▲	25,4%▼	45,2%▲	29,8%▼	37,1%	46,7%	51,7%	40,2%	39,0%∆	32,8%∇	33,6%	34,5%
· Anders	5,5%∇	7,1%∆	5,9%▼	**19,3%▲♦**	2,3%∇	6,3%∆	6,6%	6,9%	7,8%∆	4,0%∇	4,8%∇	7,1%∆	7,5%∇	12,2%∆	8,3%▲	1,9%▼	4,8%	3,8%	5,3%	4,0%	6,9%	7,1%	4,8%∇	7,1%∆
- Ongewogen-N	2.144	2.200	158	178	346	335	247	309	1.148	1.064	712	721	326	314	259	272	569	641	278	252	1.432	1.479	712	721
- Proportioneel gewogen-N	2.144	2.200	53	39	884	1.001	59	120	904	685	1.359	1.614	367	259	167	148	208	156	42	23	785	586	1.359	1.614
Vraagt een opdrachtgever naar de ervaringen en competenties van uw bedrijf op het gebied van gezond en veilig werken? [meerdere antwoorden mogelijk]																								
· Nee	53,3%	55,8%	41,2%	31,8%	53,8%	53,7%	47,2%	42,5%	53,3%	54,3%	54,5%	55,1%	58,4%∇	66,5%∆	53,4%	57,4%	40,5%	46,4%	32,8%	37,2%	51,2%∇	57,7%∆	54,5%	55,1%
· Ja, hij vraagt naar mijn prestaties in het verleden	22,7%	22,4%	14,6%	15,8%	21,9%	22,6%	24,1%	28,7%	23,4%	23,1%	21,3%	24,3%	**18,8%▲♦**	10,2%▼	25,3%	18,1%	34,2%	25,1%	33,9%	36,1%	**25,1%**∆◊	17,2%∇	21,3%	24,3%
· Ja, hij neemt mijn prestaties in het verleden mee in de selectie voor de opdracht	20,4%	19,7%	9,6%▼	**48,0%▲♦**	21,4%	21,4%	17,8%	16,6%	20,6%	23,8%	17,5%	19,4%	23,4%	18,5%	18,5%	14,5%	31,1%	27,5%	43,7%	30,6%	25,5%∆	20,4%∇	17,5%	19,4%
· Ja, hij inventariseert of mijn bedrijf aanvullende kennis/vaardigheden nodig heeft om de opdracht gezond en veilig uit te kunnen voeren, en biedt dan ook scholing of cursussen aan	9,3%	9,6%	39,8%▲	7,7%▼	8,1%	9,2%	21,3%	24,0%	9,2%	10,0%	9,9%	9,9%	8,9%	7,3%	7,5%	11,6%	7,9%	9,4%	8,9%	9,1%	8,3%	9,0%	9,9%	9,9%
- Ongewogen-N	2.144	2.200	158	178	346	335	247	309	1.148	1.064	712	721	326	314	259	272	569	641	278	252	1.432	1.479	712	721
- Proportioneel gewogen-N	2.144	2.200	53	39	884	1.001	59	120	904	685	1.359	1.614	367	259	167	148	208	156	42	23	785	586	1.359	1.614
Denkt u dat als er meer aandacht is voor gezond en veilig werken in de ontwerpfase van een opdracht, dit arbeidsongevallen en uitval in uw bedrijf kan voorkomen? [% ja]	60,4%	59,1%	50,9%▼	74,8%▲	59,3%	58,6%	--	#	61,1%∇	66,7%∆	61,2%	61,70%	54,5%	47,6%	59,6%▲	43,9%▼	63,4%	67,1%	82,8%	69,8%	59,2%∆	52,2%∇	61,2%	61,7%
- Ongewogen-N	1.735	1.740	157	178	345	335	--	#	1.044	973	524	544	307	290	232	220	487	517	185	169	1.211	1.196	524	544
- Proportioneel gewogen-N	2.050	2.037	52	39	884	1.001	--	<10	881	654	1.287	1.486	364	255	165	142	201	139	34	14	763	551	1.287	1.486
Hoe vaak vindt er tijdens de uitvoering van de opdracht overleg plaats tussen uw bedrijf en de opdrachtgever?																								
· Vrijwel nooit	24,7%	24,5%	23,9%	19,2%	28,3%∆	21,7%∇	34,9%	34,7%	21,8%	25,3%	26,6%	24,3%	25,5%	29,6%	25,3%	21,7%	12,3%▼	**21,6%▲♦**	16,5%	17,9%	21,5%	25,0%	26,6%	24,3%
· Maandelijks	11,9%	12,2%	8,4%	21,4%	9,9%	9,9%	34,6%	21,9%	11,5%	12,3%	7,4%∇	**11,3%**∆◊	**16,3%▲♦**	9,3%▼	16,1%	14,7%	24,1%	20,8%	42,6%	33,3%	**19,7%**∆◊	14,7%∇	7,4%∇	**11,3%**∆◊
· Wekelijks	32,8%	34,1%	30,2%	21,4%	31,9%∇	**39,4%**∆◊	21,1%	22,0%	33,0%	34,3%	31,2%	31,3%	30,0%	36,8%	39,9%	50,6%	42,7%	42,0%	30,6%	40,4%	35,5%∇	41,8%∆	31,2%	31,3%
· Dagelijks	30,5%	29,3%	37,5%	38,1%	29,9%	29,0%	9,4%▼	**21,4%▲♦**	**33,7%**∆◊	28,1%∇	34,7%	33,2%	28,2%	24,3%	18,7%	12,9%	20,8%	15,6%	10,3%	8,4%	23,3%∆	18,5%∇	34,7%	33,2%
- Ongewogen-N	2.144	2.200	158	178	346	335	247	309	1.148	1.064	712	721	326	314	259	272	569	641	278	252	1.432	1.479	712	721
- Proportioneel gewogen-N	2.144	2.200	53	39	884	1.001	59	120	904	685	1.359	1.614	367	259	167	148	208	156	42	23	785	586	1.359	1.614
In hoeverre is de opdrachtgever betrokken bij de uitvoering?																								
· Niet	6,6%∇	**11,9%**∆◊	6,5%	9,8%	6,3%∇	**11,8%**∆◊	15,7%	24,1%	5,1%	5,3%	7,0%▼	**13,5%▲♦**	8,7%	7,6%	4,5%	5,4%	2,3%▼	**8,1%▲♦**	4,2%	7,7%	5,9%	7,2%	7,0%▼	**13,5%▲♦**
· Gering. Bijvoorbeeld: de opdrachtgever neemt af en toe contact op via e-mail of telefoon	21,9%∆	17,8%∇	23,8%	11,3%	18,4%∆	13,8%∇	**47,4%▲♦**	28,6%▼	24,0%	21,8%	21,4%∆	15,6%∇	21,3%	23,3%	27,2%	21,8%	21,0%	25,6%	23,3%	33,1%	22,6%	23,9%	21,4%∆	15,6%∇
· Vrij betrokken. Bijvoorbeeld: de opdrachtgever komt regelmatig langs	57,2%	56,3%	57,7%	71,2%	58,7%	59,4%	21,8%	29,0%	58,0%	60,0%	57,0%	55,4%	59,3%	62,8%	58,1%	62,8%	55,9%	50,1%	51,2%	48,7%	57,7%	58,9%	57,0%	55,4%
· Volledig betrokken. Bijvoorbeeld: de opdrachtgever organiseert bijeenkomsten voor opdrachtnemers, en veilig en gezond we	14,3%	14,0%	12,1%	7,8%	16,7%	15,0%	15,1%	18,3%	12,8%	12,8%	14,6%	15,4%	10,7%	6,2%	10,2%	10,0%	20,8%	16,3%	21,3%	10,4%	**13,8%**∆◊	10,0%∇	14,6%	15,4%
- Ongewogen-N	2.144	2.200	158	178	346	335	247	309	1.148	1.064	712	721	326	314	259	272	569	641	278	252	1.432	1.479	712	721
- Proportioneel gewogen-N	2.144	2.200	53	39	884	1.001	59	120	904	685	1.359	1.614	367	259	167	148	208	156	42	23	785	586	1.359	1.614

	Totaal		Verdeling naar sector opdrachtgever								Verdeling naar grootteklassen vestigingen										Vestiging met werknemers of ZZP-er			
	Alle respondenten		Alleen werkzaam in metaal [8,9%]		Alleen werkzaam in bouw [18,0%]		Alleen werkzaam in thuiszorg [14,7%]		Werkzaam in meerdere sectoren [58,4%]		ZZP'ers [33,0%]		1-4 werknemers [14,7%]		5-9 werknemers [12,2%]		10-99 werknemers [27,9%]		=>100 werknemers [12,2%]		Vestiging met werknemers [67,0%]		ZZP'ers [33,0%]	
	Jaar		Jaar		Jaar		Jaar		Jaar		Jaar		Jaar		Jaar		Jaar		Jaar		Jaar		Jaar	
	2016	2018	2016	2018	2016	2018	2016	2018	2016	2018	2016	2018	2016	2018	2016	2018	2016	2018	2016	2018	2016	2018	2016	2018
De opdrachtgever onderneemt de volgende acties als het gaat om gezond en veilig werken: [meerdere antwoorden mogelijk]																								
· Opstellen van duidelijke regels over gewenst gedrag	32,6%	31,9%	29,8%	38,0%	33,4%	31,1%	32,5%	28,6%	32,0%∇	**40,5%**∆◊	29,8%	30,4%	30,4%	30,5%	39,2%	34,4%	46,7%	45,7%	45,3%	37,2%	37,4%	35,8%	29,8%	30,4%
· Organiseren van acties of activiteiten om gewenst gedrag te stimuleren	8,4%	8,7%	10,2%	5,5%	7,5%	8,3%	16,4%	13,0%	9,2%	9,0%	7,9%	8,7%	6,0%	6,0%	11,9%	8,2%	11,2%	11,7%	18,3%	19,0%	9,3%	8,6%	7,9%	8,7%
· Vraagt mijn bedrijf om met verbeterpunten te komen	11,9%∇	14,1%∆	9,9%	4,6%	11,0%∇	**17,2%**∆◊	18,6%	12,3%	12,0%	14,5%	11,6%∇	**16,7%**∆◊	**10,4%▲♦**	4,8%▼	8,8%▲	2,8%▼	15,4%	12,6%	29,2%	23,9%	**12,4%**∆◊	7,1%∇	11,6%∇	**16,7%**∆◊
· Stimuleren van onderlinge gesprekken over veilig en gezond werken tussen opdrachtnemers	13,2%	12,7%	4,5%	7,3%	13,5%	12,1%	17,7%	15,4%	13,0%	11,1%	12,4%	12,9%	12,1%	9,7%	15,1%	14,20%	16,8%	14,3%	24,6%	14,0%	14,7%	12,2%	12,4%	12,9%
· Opdrachtgever ziet zelf actief toe op de uitvoering van het werk	31,3%	28,9%	39,4%	41,9%	34,5%∆	29,4%∇	14,8%	17,0%	31,1%	32,1%	29,3%	28,3%	31,8%	26,8%	34,0%	24,8%	41,0%	42,1%	32,2%	31,0%	34,7%	30,5%	29,3%	28,3%
· Opdrachtgever spreekt zelf werkenden op de werkvloer aan op onveilig of ongezond gedrag	33,3%	32,3%	38,0%	48,5%	33,5%∇	39,4%∆	0%	5,7%	35,0%	32,8%	30,8%	32,9%	33,5%∆	25,0%∇	**47,0%▲♦**	31,1%▼	40,3%	41,2%	23,3%	22,7%	37,6%∆	30,7%∇	30,8%	32,9%
· Veilig en gezond werken is een vast punt op de agenda	25,2%	22,9%	**30,0%▲♦**	11,1%▼	25,0%	26,4%	19,9%	20,2%	27,3%∆	21,5%∇	21,1%	21,3%	21,9%	20,4%	30,7%▲	20,1%▼	47,5%	42,0%	55,2%	47,7%	32,4%∆	27,2%∇	21,1%	21,3%
· Niet van toepassing	32,2%∇	**36,3%**∆◊	25,8%	34,9%	29,7%	31,4%	40,9%	45,8%	32,6%	34,3%	34,0%	36,5%	36,9%	41,0%	27,7%	36,7%	18,4%▼	**27,5%▲♦**	18,2%	24,3%	29,0%∇	35,7%∆	34,0%	36,5%
- Ongewogen-N	2.144	2.200	158	178	346	335	247	309	1.148	1.064	712	721	326	314	259	272	569	641	278	252	1.432	1.479	712	721
- Proportioneel gewogen-N	2.144	2.200	53	39	884	1.001	59	120	904	685	1.359	1.614	367	259	167	148	208	156	42	23	785	586	1.359	1.614
De opdrachtgever beloont of bestraft mijn bedrijf als het gaat om gezond en veilig werken:																								
· Ja, zowel beloning als bestraffing	8,9%	8,3%	4,6%▼	**19,6%▲♦**	8,7%	8,5%	--	#	9,4%	8,1%	9,7%	8,4%	6,0%	5,8%	5,0%	4,8%	12,7%	14,7%	10,6%	9,2%	7,8%	7,9%	9,7%	8,4%
· Alleen beloning	0,91%	1,0%	0,31%	0,12%	**1,9%**∆◊	0,69%∇	--	#	0,01%∇	**1,1%**∆◊	1,4%	0,92%	0%▼	**2,7%▲♦**	0%	0,03%	0,05%	0,12%	0,23%	0,34%	0,02%∇	**1,3%**∆◊	1,4%	0,92%
· Alleen bestraffing	12,3%	12,1%	21,6%	14,1%	9,3%	9,8%	--	#	13,1%	15,5%	8,2%	8,9%	15,5%	18,5%	19,1%	19,6%	24,1%	25,7%	27,4%	25,0%	19,1%	20,8%	8,2%	8,9%
· Geen beloning of bestraffing	77,9%	78,6%	73,5%	66,1%	80,2%	81,0%	--	#	77,5%	75,4%	80,7%	81,7%	78,5%	73,0%	75,9%	75,6%	63,1%	59,4%	61,8%	65,5%	73,1%	70,0%	80,7%	81,7%
- Ongewogen-N	1.735	1.740	157	178	345	335	--	#	1.044	973	524	544	307	290	232	220	487	517	185	169	1.211	1.196	524	544
- Proportioneel gewogen-N	2.050	2.037	52	39	884	1.001	--	<10	881	654	1.287	1.486	364	255	165	142	201	139	34	14	763	551	1.287	1.486
Als een opdracht niet volgens plan verloopt, wat is dan de strategie van de opdrachtgever?																								
· Niets doen	3,6%∇	6,9%∆	2,9%	2,2%	3,7%∇	7,6%∆	--	#	3,6%	4,6%	4,6%∇	7,5%∆	2,1%▼	**8,1%▲♦**	3,5%	3,9%	0,84%	2,0%	0,32%	0,63%	2,0%∇	**5,3%**∆◊	4,6%∇	7,5%∆
· Druk op mijn bedrijf opvoeren	14,6%∇	17,0%∆	13,1%	15,1%	12,2%∇	17,3%∆	--	#	17,0%	20,2%	9,3%∇	15,4%∆	18,4%	20,6%	**27,6%▲♦**	12,1%▼	27,9%	32,0%	35,8%	25,8%	23,7%	21,4%	9,3%∇	15,4%∆
· Afwachten tot mijn bedrijf iets voorstelt	3,3%	2,8%	4,6%	4,7%	4,5%∆	2,6%∇	--	#	2,3%	2,4%	2,2%	2,9%	8,3%▲	1,9%▼	2,7%	2,5%	2,0%	3,6%	4,0%	2,2%	5,2%∆	2,5%∇	2,2%	2,9%
· Signaleren en overleggen met mijn bedrijf over oplossingen	**66,1%▲♦**	55,8%▼	76,2%	74,8%	**70,2%▲♦**	57,5%▼	--	#	63,6%∆	55,2%∇	**69,2%▲♦**	56,0%▼	59,4%▲	47,9%▼	59,7%	66,6%	65,4%	56,0%	56,7%	65,0%	60,9%∆	55,2%∇	**69,2%▲♦**	56,0%▼
· Vragen wat mijn bedrijf zou doen	6,1%∇	9,7%∆	1,8%	1,9%	4,2%∇	8,3%∆	--	#	6,7%▼	**13,0%▲♦**	7,4%∇	10,4%∆	5,0%▼	10,6%▲	3,6%	8,2%	2,1%	2,1%	0,69%	2,2%	3,7%∇	7,6%∆	7,4%∇	10,4%∆
· Anders	6,3%	7,8%	1,5%	1,4%	5,1%	6,8%	--	#	6,7%	4,6%	7,3%	7,7%	6,8%	10,9%	2,8%	6,8%	1,9%	4,3%	2,5%	4,1%	4,4%∇	8,0%∆	7,3%	7,7%
- Ongewogen-N	1.735	1.740	157	178	345	335	--	#	1.044	973	524	544	307	290	232	220	487	517	185	169	1.211	1.196	524	544
- Proportioneel gewogen-N	2.050	2.037	52	39	884	1.001	--	<10	881	654	1.287	1.486	364	255	165	142	201	139	34	14	763	551	1.287	1.486
Als het gaat om veilig en gezond werken, behandelt de opdrachtgever uw bedrijf dan gelijkwaardig aan eigen personeel?																								
· Ja	85,9%	85,2%	**94,2%▲♦**	68,3%▼	90,2%	88,0%	42,7%	50,7%	82,5%	85,5%	88,1%	85,4%	84,8%	87,7%	77,0%▼	88,8%▲	79,0%	78,3%	71,3%	#	81,4%	84,8%	88,1%	85,4%
· Nee	12,9%	12,2%	5,8%▼	**31,7%▲♦**	9,8%	12,0%	9,1%	1,8%	**16,9%**∆◊	12,5%∇	10,4%	11,8%	15,0%	11,9%	**22,9%▲♦**	9,9%▼	20,3%	19,3%	18,0%	#	18,0%	13,5%	10,4%	11,8%
· Weet ik niet/kan ik niet beoordelen	1,2%∇	**2,5%**∆◊	0%	0%	0%	0%	48,1%	47,5%	0,63%∇	1,9%∆	1,5%∇	**2,8%**∆◊	0,19%	0,36%	0,16%	1,3%	0,70%	2,4%	10,7%	#	0,61%	1,7%	1,5%∇	**2,8%**∆◊
- Ongewogen-N	1.304	1.306	98	114	278	241	100	114	707	703	494	488	214	190	156	172	333	365	107	#	810	818	494	488
- Proportioneel gewogen-N	1.591	1.542	41	31	767	772	28	55	612	496	1.072	1.201	273	140	105	94	126	100	15	<10	519	341	1.072	1.201
Als het gaat om veilig en gezond werken, behandelt de opdrachtgever uw bedrijf dan gelijkwaardig aan andere opdrachtnemers?																								
· Ja	90,8%	90,3%	95,3%	90,1%	93,2%	93,8%	53,1%	51,2%	91,4%	93,6%	91,0%	89,7%	91,8%	93,6%	88,5%▼	94,8%▲	92,3%	89,1%	80,1%	74,4%	90,6%	91,9%	91,0%	89,7%
· Nee	7,1%	6,0%	4,7%	9,9%	6,8%	6,2%	3,4%	0,98%	**7,4%**∆◊	4,4%∇	6,6%	6,4%	8,0%	5,5%	**10,5%▲♦**	3,0%▼	6,1%	5,6%	10,8%	3,2%	8,2%∆	4,8%∇	6,6%	6,4%
· Weet ik niet/kan ik niet beoordelen	2,0%∇	**3,7%**∆◊	0%	0%	0%	0%	43,4%	47,8%	1,2%	2,0%	2,5%∇	**3,9%**∆◊	0,26%	0,92%	0,96%	2,2%	1,6%▼	**5,3%▲♦**	9,1%	22,4%	1,2%∇	**3,3%**∆◊	2,5%∇	**3,9%**∆◊
- Ongewogen-N	2.144	2.200	158	178	346	335	247	309	1.148	1.064	712	721	326	314	259	272	569	641	278	252	1.432	1.479	712	721
- Proportioneel gewogen-N	2.144	2.200	53	39	884	1.001	59	120	904	685	1.359	1.614	367	259	167	148	208	156	42	23	785	586	1.359	1.614
In mijn bedrijf krijgen we geregeld informatie over hoe we veilig en gezond kunnen werken																								
· Helemaal eens	17,8%	16,3%	11,9%	5,1%	18,5%	15,2%	12,5%	10,4%	16,9%	17,8%	16,6%	15,6%	**16,0%**∆◊	10,3%∇	14,6%	16,1%	26,1%	30,3%	45,1%	35,2%	19,9%	18,0%	16,6%	15,6%
· Eens	41,1%∆	37,2%∇	46,8%	56,0%	42,3%	39,7%	36,7%	38,1%	40,2%	37,7%	38,5%∆	32,9%∇	38,6%	44,5%	54,4%	56,8%	50,7%	49,5%	45,4%	48,9%	45,5%	49,1%	38,5%∆	32,9%∇
· Eens noch oneens	24,0%∇	**29,8%**∆◊	31,1%	27,6%	24,7%∇	**30,9%**∆◊	29,8%	30,2%	22,5%	25,4%	24,6%∇	**31,3%**∆◊	32,3%	34,0%	16,2%	24,4%	15,5%	14,4%	6,2%	10,8%	23,0%	25,5%	24,6%∇	**31,3%**∆◊
· Oneens	13,3%	11,5%	8,7%	9,7%	12,8%	10,6%	17,3%	16,3%	14,8%	14,7%	16,6%	14,1%	8,7%	5,4%	8,2%▲	2,1%▼	6,1%	4,5%	2,5%	3,9%	**7,6%**∆◊	4,3%∇	16,6%	14,1%
· Helemaal oneens	3,8%∇	5,2%∆	1,5%	1,6%	1,7%∇	3,6%∆	3,6%	5,1%	5,6%	4,4%	3,8%∇	6,0%∆	4,5%	5,8%	**6,6%▲♦**	0,61%▼	1,5%	1,3%	0,75%	1,3%	4,0%	3,1%	3,8%∇	6,0%∆
- Ongewogen-N	2.144	2.188	158	177	346	333	247	308	1.148	1.058	712	719	326	313	259	270	569	635	278	251	1.432	1.469	712	719
- Proportioneel gewogen-N	2.144	2.187	53	39	884	992	59	120	904	682	1.359	1.606	367	259	167	145	208	154	42	23	785	581	1.359	1.606
Mijn bedrijf houdt zich aan de regels over veilig en gezond werken.																								
· Helemaal eens	31,0%	29,5%	36,8%	33,2%	29,8%	30,1%	30,4%	30,6%	29,8%	32,0%	30,2%	29,7%	26,8%	26,4%	33,1%▲	21,5%▼	39,1%	40,9%	44,0%	28,5%	32,3%	29,1%	30,2%	29,7%
· Eens	53,0%	53,5%	51,0%	44,0%	50,6%	54,3%	56,0%	52,6%	56,6%∆	51,4%∇	50,3%	50,7%	59,0%	65,6%	59,5%	61,4%	55,7%	53,2%	52,4%	62,9%	57,9%	61,1%	50,3%	50,7%
· Eens noch oneens	15,1%	15,7%	12,2%	22,7%	17,5%	14,3%	12,6%	14,4%	13,5%	15,0%	18,3%	18,0%	**13,8%**∆◊	8,1%∇	7,4%▼	**17,1%▲♦**	5,2%	5,2%	3,0%	8,6%	9,6%	9,6%	18,3%	18,0%
· Oneens	0,64%	0,88%	0%	0,13%	1,5%	0,71%	1,0%	2,4%	0,01%∇	**1,4%**∆◊	0,86%	1,1%	0,49%	0%	0%	0,05%	0,04%	0,70%	0,58%	0%	0,27%	0,20%	0,86%	1,1%
· Helemaal oneens	0,26%	0,36%	0%	0%	0,62%	0,69%	0%	0,08%	0%	0,13%	0,41%	0,49%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0,41%	0,49%
- Ongewogen-N	2.144	2.187	158	177	346	333	247	308	1.148	1.057	712	719	326	313	259	270	569	635	278	250	1.432	1.468	712	719
- Proportioneel gewogen-N	2.144	2.187	53	39	884	992	59	120	904	682	1.359	1.606	367	259	167	145	208	154	42	23	785	581	1.359	1.606
Mijn bedrijf doet er alles aan om veilig en gezond te werken.																								
· Helemaal eens	31,6%	32,6%	36,4%	18,9%	32,0%	33,0%	32,5%	31,8%	30,1%	33,7%	31,7%	33,6%	25,4%	24,2%	34,0%	26,6%	37,8%	40,7%	41,2%	33,5%	31,4%	29,5%	31,7%	33,6%
· Eens	54,6%	52,4%	50,8%▼	**76,1%▲♦**	52,1%	52,3%	57,9%	51,2%	58,9%∆	50,5%∇	53,1%	49,8%	60,2%	64,2%	57,3%	60,8%	52,5%	51,5%	52,4%	53,7%	57,1%	59,6%	53,1%	49,8%
· Eens noch oneens	13,1%	13,8%	9,2%	4,4%	14,4%	13,3%	8,5%	16,2%	10,8%	14,0%	14,3%	15,1%	13,9%	11,0%	8,4%	12,6%	8,7%	6,7%	5,4%	12,3%	10,9%	10,3%	14,3%	15,1%
· Oneens	0,54%	0,94%	3,6%	0,57%	0,83%	0,71%	1,0%	0,82%	0,18%∇	**1,8%**∆◊	0,50%	1,1%	0,49%	0,58%	0,36%	0%	1,0%	1,1%	0,97%	0,43%	0,63%	0,56%	0,50%	1,1%
· Helemaal oneens	0,26%	0,31%	0%	0%	0,62%	0,69%	0%	0%	0%	0%	0,41%	0,43%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0,41%	0,43%
- Ongewogen-N	2.144	2.187	158	177	346	333	247	308	1.148	1.057	712	719	326	313	259	270	569	635	278	250	1.432	1.468	712	719
- Proportioneel gewogen-N	2.144	2.187	53	39	884	992	59	120	904	682	1.359	1.606	367	259	167	145	208	154	42	23	785	581	1.359	1.606

	Totaal		Verdeling naar sector opdrachtgever						Verdeling naar grootteklassen vestigingen										Vestiging met werknemers of ZZP-er			
	Alle respondenten		Alleen werkzaam in metaal [8,9%]		Alleen werkzaam in bouw [18,0%]		Alleen werkzaam in thuiszorg [14,7%]		Werkzaam in meerdere sectoren [58,4%]		ZZP'ers [33,0%]		1-4 werknemers [14,7%]		5-9 werknemers [12,2%]		10-99 werknemers [27,9%]		=>100 werknemers [12,2%]		Vestiging met werknemers [67,0%]		ZZP'ers [33,0%]	
	Jaar		Jaar		Jaar		Jaar		Jaar		Jaar		Jaar		Jaar		Jaar		Jaar		Jaar		Jaar	
	2016	2018	2016	2018	2016	2018	2016	2018	2016	2018	2016	2018	2016	2018	2016	2018	2016	2018	2016	2018	2016	2018	2016	2018
In mijn bedrijf spreken we collega's of andere opdrachtnemers op de werkvloer erop aan als ze onveilig of ongezond werken.																								
· Helemaal eens	26,2%	25,3%	57,3%▲	15,2%▼	24,3%	23,4%	--	#	25,7%	27,4%	24,6%	26,2%	**28,8%▲♦**	17,7%▼	27,0%▲	16,2%▼	29,3%	39,2%	35,9%	23,8%	**28,9%∆◊**	22,9%∇	24,6%	26,2%
· Eens	57,2%∆	53,2%∇	32,2%▼	**80,4%▲♦**	58,0%	58,3%	--	#	59,5%∆	50,6%∇	57,4%∆	51,1%∇	54,9%	61,4%	60,2%	58,3%	58,8%	54,9%	52,2%	56,8%	57,0%	58,8%	57,4%∆	51,1%∇
· Eens noch oneens	13,2%∇	**18,0%∆◊**	10,1%	3,0%	13,5%	14,2%	--	#	12,7%∇	**19,2%∆◊**	13,8%∇	**18,5%∆◊**	14,1%	19,0%	10,2%▼	**25,0%▲♦**	**10,4%▲♦**	4,0%▼	11,5%	19,1%	12,2%∇	16,7%∆	13,8%∇	**18,5%∆◊**
· Oneens	2,6%	2,3%	0%	1,4%	3,0%	2,6%	--	#	1,5%	1,6%	2,9%	2,6%	2,2%	1,8%	2,5%	0,57%	1,5%	1,9%	0%	0,34%	2,0%	1,5%	2,9%	2,6%
· Helemaal oneens	0,83%	1,1%	0,31%	0%	1,2%	1,4%	--	#	0,67%	1,3%	1,3%	1,5%	0%	0%	0%	0%	0%	0,04%	0,38%	0%	0,02%	0,01%	1,3%	1,5%
- Ongewogen-N	1.735	1.728	157	177	345	333	--	#	1.044	967	524	540	307	289	232	218	487	512	185	169	1.211	1.188	524	540
- Proportioneel gewogen-N	2.050	2.017	52	39	884	992	--	<10	881	652	1.287	1.471	364	255	165	139	201	138	34	14	763	547	1.287	1.471
In mijn bedrijf krijgen we van collega's te horen als er onveilig of ongezond gewerkt wordt.																								
· Helemaal eens	--	16,4%	--	13,0%	--	15,2%	--	15,8%	--	19,6%	--	15,7%	--	16,1%	--	15,5%	--	25,2%	--	18,6%	--	18,5%	--	15,7%
· Eens	--	48,6%	--	38,2%	--	49,4%	--	43,5%	--	49,4%	--	45,7%	--	50,0%	--	63,1%	--	61,6%	--	53,8%	--	56,5%	--	45,7%
· Eens noch oneens	--	15,6%	--	8,5%	--	13,5%	--	13,1%	--	16,2%	--	15,1%	--	21,6%	--	14,7%	--	10,0%	--	23,9%	--	16,9%	--	15,1%
· Oneens	--	4,2%	--	1,4%	--	4,5%	--	4,4%	--	4,1%	--	3,9%	--	5,9%	--	6,6%	--	2,7%	--	3,3%	--	5,1%	--	3,9%
· Helemaal oneens	--	0,23%	--	0,25%	--	0,04%	--	0,25%	--	0,48%	--	0,16%	--	0,63%	--	0,07%	--	0,43%	--	0,38%	--	0,43%	--	0,16%
· Niet van toepassing, (ik heb geen collega's)	--	15,0%	--	38,6%	--	17,3%	--	22,9%	--	10,2%	--	19,5%	--	5,7%	--	0,14%	--	0%	--	0%	--	2,6%	--	19,5%
- Ongewogen-N	--	2.184	--	177	--	333	--	308	--	1.055	--	717	--	313	--	270	--	634	--	250	--	1.467	--	717
- Proportioneel gewogen-N	--	2.180	--	39	--	992	--	120	--	682	--	1.599	--	259	--	145	--	154	--	23	--	581	--	1.599
In mijn bedrijf krijgen we van de opdrachtgever te horen als er onveilig of ongezond gewerkt wordt.																								
· Helemaal eens	--	14,3%	--	6,8%	--	12,8%	--	12,3%	--	16,8%	--	14,4%	--	10,9%	--	14,8%	--	20,1%	--	10,9%	--	14,3%	--	14,4%
· Eens	--	42,9%	--	51,3%	--	46,7%	--	39,5%	--	42,9%	--	43,8%	--	36,8%	--	39,8%	--	46,6%	--	41,2%	--	40,3%	--	43,8%
· Eens noch oneens	--	27,6%	--	30,7%	--	25,2%	--	26,6%	--	24,8%	--	26,0%	--	37,6%	--	36,1%	--	18,9%	--	29,4%	--	31,9%	--	26,0%
· Oneens	--	10,5%	--	9,5%	--	10,8%	--	14,4%	--	10,9%	--	10,3%	--	13,9%	--	7,7%	--	8,6%	--	13,8%	--	10,9%	--	10,3%
· Helemaal oneens	--	4,7%	--	1,7%	--	4,5%	--	7,2%	--	4,6%	--	5,5%	--	0,96%	--	1,7%	--	5,9%	--	4,8%	--	2,6%	--	5,5%
- Ongewogen-N	--	2.184	--	177	--	333	--	308	--	1.055	--	717	--	313	--	270	--	634	--	250	--	1.467	--	717
- Proportioneel gewogen-N	--	2.180	--	39	--	992	--	120	--	682	--	1.599	--	259	--	145	--	154	--	23	--	581	--	1.599
In mijn bedrijf krijgen we van andere opdrachtnemers te horen als er onveilig of ongezond gewerkt wordt.																								
· Helemaal eens	--	10,6%	--	5,1%	--	11,4%	--	8,4%	--	11,5%	--	11,1%	--	11,3%	--	6,7%	--	8,9%	--	4,5%	--	9,2%	--	11,1%
· Eens	--	36,9%	--	42,6%	--	39,0%	--	36,2%	--	34,6%	--	38,1%	--	27,5%	--	37,0%	--	42,0%	--	30,8%	--	33,9%	--	38,1%
· Eens noch oneens	--	30,1%	--	18,1%	--	27,9%	--	34,3%	--	29,3%	--	27,3%	--	41,6%	--	38,6%	--	29,7%	--	40,7%	--	37,7%	--	27,3%
· Oneens	--	16,6%	--	32,1%	--	17,5%	--	14,4%	--	18,0%	--	16,4%	--	17,2%	--	16,8%	--	16,9%	--	18,5%	--	17,1%	--	16,4%
· Helemaal oneens	--	5,8%	--	2,0%	--	4,2%	--	6,7%	--	6,5%	--	7,1%	--	2,3%	--	0,86%	--	2,6%	--	5,5%	--	2,2%	--	7,1%
- Ongewogen-N	--	2.182	--	177	--	333	--	308	--	1.054	--	717	--	313	--	270	--	632	--	250	--	1.465	--	717
- Proportioneel gewogen-N	--	2.180	--	39	--	992	--	120	--	681	--	1.599	--	259	--	145	--	154	--	23	--	581	--	1.599
Als het om het gedrag van mijn bedrijf op het gebied van gezond en veilig werken gaat, dan: [meerdere antwoorden mogelijk]																								
· Denken we zelf na over risico's op het gebied van veilig en gezond werken	64,4%▼	**73,9%▲♦**	57,6%	66,7%	60,6%▼	**71,7%▲♦**	--	#	71,4%∇	78,1%∆	61,6%▼	**73,7%▲♦**	64,7%	68,1%	70,4%	73,1%	73,5%▼	**84,7%▲♦**	81,8%	93,1%	69,0%∇	74,3%∆	61,6%▼	**73,7%▲♦**
· Melden we risico's als we die zien	47,3%∆	43,2%∇	55,8%	56,8%	43,5%	44,4%	--	#	51,1%∆	45,1%∇	43,3%	41,4%	42,9%	39,1%	**60,8%▲♦**	46,6%▼	63,7%	63,6%	79,6%	71,2%	53,9%∆	48,1%∇	43,3%	41,4%
· Zorgen we er zelf voor dat risico's weggenomen worden en we veilig en gezond kunnen werken	67,4%∆	60,2%∇	60,6%	63,6%	61,8%	61,5%	--	#	**73,5%∆◊**	64,5%∇	63,3%∆	59,1%∇	**76,7%▲♦**	55,5%▼	67,4%	59,3%	74,2%	78,0%	83,1%	84,3%	**74,3%▲♦**	63,0%▼	63,3%∆	59,1%∇
· Communiceren we over veilig en gezond werken met andere opdrachtnemers en/of collega's	41,2%∆	36,0%∇	49,3%	59,0%	35,7%	32,8%	--	#	47,5%	42,8%	37,7%	35,3%	40,4%▲	24,7%▼	48,6%	43,3%	53,6%	52,1%	74,5%	73,1%	47,1%∆	37,7%∇	37,7%	35,3%
· Helemaal geen antwoord	0%∇	0,34%∆	0%	0%	0%∇	0,69%∆	--	#	0%	0%	0%∇	0,47%∆	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%∇	0,47%∆
- Ongewogen-N	1.735	1.721	157	177	345	330	--	#	1.044	963	524	539	307	286	232	218	487	509	185	169	1.211	1.182	524	539
- Proportioneel gewogen-N	2.050	2.012	52	39	884	988	--	<10	881	651	1.287	1.470	364	250	165	139	201	137	34	14	763	541	1.287	1.470
Mijn bedrijf treft maatregelen voor gezond en veilig werken.																								
· Helemaal eens	28,4%∇	32,3%∆	47,1%▲	23,0%▼	23,1%▼	**33,4%▲♦**	27,7%	24,4%	32,4%	36,9%	25,6%∇	32,3%∆	29,3%	23,4%	35,0%	27,5%	34,7%▼	51,3%▲	51,9%	40,7%	33,2%	32,5%	25,6%∇	32,3%∆
· Eens	**63,2%∆◊**	56,6%∇	41,6%▼	**75,1%▲♦**	65,7%∆	57,0%∇	57,3%	56,9%	**63,0%▲♦**	52,6%▼	**63,6%∆◊**	54,9%∇	64,7%	69,0%	61,3%	66,7%	**62,7%▲♦**	44,6%▼	44,4%	54,1%	62,3%	61,3%	**63,6%∆◊**	54,9%∇
· Eens noch oneens	8,1%	9,5%	10,9%	1,7%	10,6%	8,2%	13,3%	15,4%	4,6%∇	9,3%∆	10,3%	11,3%	6,0%	4,9%	3,7%	5,8%	2,6%	3,3%	3,3%	4,7%	4,5%	4,7%	10,3%	11,3%
· Oneens	0,06%∇	0,78%∆	0%	0%	0%∇	0,70%∆	1,6%	1,7%	0,01%∇	1,2%∆	0,08%∇	0,98%∆	0%	0%	0%	0%	0%	0,71%	0,39%	0,44%	0,02%	0,21%	0,08%∇	0,98%∆
· Helemaal oneens	0,26%∇	0,72%∆	0,31%	0,13%	0,62%	0,70%	0%	1,6%	0%	0%	0,42%	0,54%	0%▼	**2,7%▲♦**	0%	0,03%	0%	0,07%	0%	0%	0%∇	**1,2%∆◊**	0,42%	0,54%
- Ongewogen-N	2.144	2.175	158	177	346	329	247	308	1.148	1.051	712	715	326	310	259	270	569	630	278	250	1.432	1.460	712	715
- Proportioneel gewogen-N	2.144	2.167	53	39	884	981	59	120	904	681	1.359	1.592	367	254	167	145	208	153	42	23	785	575	1.359	1.592
[Module Bouw] Hoe vaak heeft uw bedrijf in het verleden gewerkt met opdrachtgevers die een V&G (veilig en gezond werken) plan hadden opgesteld?																								
· Altijd	--	--	--	--	10,9%	9,7%	--	--	--	--	10,4%	9,4%	7,2%	9,4%	27,4%▲	9,1%▼	14,4%	16,1%	#	#	12,6%	11,0%	10,4%	9,4%
· Meestal	--	--	--	--	30,4%∆◊	25,0%∇	--	--	--	--	27,5%∆	22,7%∇	32,7%	23,3%	33,5%	37,2%	58,6%	58,6%	#	#	38,8%	35,2%	27,5%∆	22,7%∇
· Soms	--	--	--	--	17,9%	21,2%	--	--	--	--	14,2%∇	20,7%∆◊	28,6%	24,1%	33,1%	25,5%	23,8%	18,7%	#	#	28,6%	23,1%	14,2%∇	20,7%∆◊
· Zelden	--	--	--	--	12,5%	14,4%	--	--	--	--	14,9%	14,6%	8,2%	15,2%	1,5%▼	22,7%▲♦	1,6%	3,7%	#	#	5,6%▼	13,8%▲♦	14,9%	14,6%
· Nooit	--	--	--	--	10,4%∇	13,8%∆	--	--	--	--	11,3%	14,6%	13,2%	16,3%	0%	4,5%	1,6%	0,92%	#	#	7,8%	9,9%	11,3%	14,6%
· NVT	--	--	--	--	17,9%	16,0%	--	--	--	--	21,7%	18,0%	10,1%	11,8%	4,5%	1,1%	0%	1,9%	#	#	6,6%	7,0%	21,7%	18,0%
- Ongewogen-N	--	--	--	--	281	286	--	--	--	--	132	130	52	40	28	30	49	74	#	#	149	156	132	130
- Proportioneel gewogen-N	--	--	--	--	759	867	--	--	--	--	566	710	109	84	40	33	38	39	<10	<10	193	158	566	710
Wordt het V&G plan speciaal opgesteld voor de opdracht?																								
· Altijd	--	--	--	--	19,7%∆	15,1%∇	--	--	--	--	16,9%	12,6%	20,1%	10,8%	44,1%	26,3%	23,0%	41,4%	#	#	26,0%	23,9%	16,9%	12,6%
· Meestal	--	--	--	--	36,6%∆	29,6%∇	--	--	--	--	34,3%	31,0%	37,5%▲	18,4%▼	33,8%	22,8%	56,0%	36,6%	#	#	41,9%▲♦	24,7%▼	34,3%	31,0%
· Soms	--	--	--	--	17,3%∇	24,7%∆◊	--	--	--	--	20,3%	25,4%	10,7%▼	28,5%▲♦	6,3%	22,1%	14,5%	13,4%	#	#	10,5%▼	22,3%▲	20,3%	25,4%
· Zelden	--	--	--	--	15,0%	14,2%	--	--	--	--	15,4%	14,0%	20,2%	23,6%	9,5%	9,6%	6,4%	5,8%	#	#	13,9%	15,0%	15,4%	14,0%
· Nooit	--	--	--	--	4,7%	5,2%	--	--	--	--	5,3%	5,8%	5,0%	4,9%	1,6%	0%	0%	1,9%	#	#	3,3%	2,8%	5,3%	5,8%
· NVT	--	--	--	--	6,7%∇	11,2%∆	--	--	--	--	7,7%	11,1%	6,6%	13,8%	4,7%	19,2%	0%	0,94%	#	#	4,4%▼	11,2%▲	7,7%	11,1%
- Ongewogen-N	--	--	--	--	229	227	--	--	--	--	93	83	41	34	27	28	48	70	#	#	136	144	93	83
- Proportioneel gewogen-N	--	--	--	--	544	603	--	--	--	--	379	472	84	61	38	31	37	38	<10	<10	165	131	379	472

	Totaal		Verdeling naar sector opdrachtgever								Verdeling naar grootteklassen vestigingen										Vestiging met werknemers of ZZP-er			
	Alle respondenten		Alleen werkzaam in metaal [8,9%]		Alleen werkzaam in bouw [18,0%]		Alleen werkzaam in thuiszorg [14,7%]		Werkzaam in meerdere sectoren [58,4%]		ZZP'ers [33,0%]		1-4 werknemers [14,7%]		5-9 werknemers [12,2%]		10-99 werknemers [27,9%]		=>100 werknemers [12,2%]		Vestiging met werknemers [67,0%]		ZZP'ers [33,0%]	
	Jaar		Jaar		Jaar		Jaar		Jaar		Jaar		Jaar		Jaar		Jaar		Jaar		Jaar		Jaar	
	2016	2018	2016	2018	2016	2018	2016	2018	2016	2018	2016	2018	2016	2018	2016	2018	2016	2018	2016	2018	2016	2018	2016	2018
Worden rapporten van bodemonderzoeken en/of asbestinventarisaties aan uw bedrijf overgedragen bij aanvang van de opdracht?																								
· Altijd	--	--	--	--	12,8%	11,1%	--	--	--	--	12,6%	10,9%	15,8%	15,1%	4,7%	10,8%	17,8%	6,9%	#	#	13,2%	11,7%	12,6%	10,9%
· Meestal	--	--	--	--	3,6%▼	10,7%▲♦	--	--	--	--	1,9%▼	7,6%▲♦	0%▼	7,4%▲♦	12,6%	28,8%	13,3%▼	40,2%▲♦	#	#	7,7%▼	22,0%▲♦	1,9%▼	7,6%▲♦
· Soms	--	--	--	--	12,5%∆	8,1%∇	--	--	--	--	10,2%	8,8%	10,8%	4,9%	23,6%▲♦	1,2%▼	26,1%	9,4%	#	#	17,7%▲	5,6%▼	10,2%	8,8%
· Zelden	--	--	--	--	10,8%	8,3%	--	--	--	--	11,6%∆	7,6%∇	10,7%	5,5%	4,7%	15,6%	11,6%	14,5%	#	#	9,1%	10,8%	11,6%∆	7,6%∇
· Nooit	--	--	--	--	23,4%	21,6%	--	--	--	--	24,6%	22,5%	23,8%	27,2%	23,6%	9,6%	8,3%	11,8%	#	#	20,5%	18,3%	24,6%	22,5%
· NVT	--	--	--	--	36,9%	40,2%	--	--	--	--	39,1%	42,6%	38,9%	39,8%	30,6%	34,1%	22,7%	17,3%	#	#	31,9%	31,6%	39,1%	42,6%
- Ongewogen-N	--	--	--	--	229	226	--	--	--	--	93	82	41	34	27	28	48	70	#	#	136	144	93	82
- Proportioneel gewogen-N	--	--	--	--	544	601	--	--	--	--	379	470	84	61	38	31	37	38	<10	<10	165	131	379	470
Wordt het V&G plan aan uw bedrijf overgedragen bij aanvang van de opdracht?																								
· Altijd	--	--	--	--	17,7%∆	11,8%∇	--	--	--	--	16,0%∆	9,7%∇	19,4%	12,4%	33,1%	14,4%	18,1%	32,4%	#	#	21,7%	19,1%	16,0%∆	9,7%∇
· Meestal	--	--	--	--	19,5%	24,0%	--	--	--	--	14,4%▼	22,2%▲	22,9%	23,5%	30,6%	33,4%	46,4%	38,8%	#	#	31,0%	30,5%	14,4%▼	22,2%▲
· Soms	--	--	--	--	14,4%	17,6%	--	--	--	--	10,6%▼	18,2%▲	20,1%	12,3%	23,6%	25,7%	27,4%	13,4%	#	#	23,2%	15,7%	10,6%▼	18,2%▲
· Zelden	--	--	--	--	15,6%∆	9,2%∇	--	--	--	--	17,8%▲♦	8,3%▼	12,9%	16,8%	7,9%	6,1%	8,1%	11,6%	#	#	10,6%	12,7%	17,8%▲♦	8,3%▼
· Nooit	--	--	--	--	16,7%∆	11,8%∇	--	--	--	--	21,8%▲	12,0%▼	9,4%▼	21,1%▲♦	0%	1,2%	0%	3,8%	#	#	4,8%▼	11,2%▲♦	21,8%▲	12,0%▼
· NVT	--	--	--	--	16,1%▼	25,6%▲♦	--	--	--	--	19,3%▼	29,6%▲	15,3%	13,8%	4,7%	19,2%	0%	0%	#	#	8,8%	10,9%	19,3%▼	29,6%▲
- Ongewogen-N	--	--	--	--	229	226	--	--	--	--	93	82	41	34	27	28	48	70	#	#	136	144	93	82
- Proportioneel gewogen-N	--	--	--	--	544	601	--	--	--	--	379	470	84	61	38	31	37	38	<10	<10	165	131	379	470
Wordt uw bedrijf bij de overdracht van het V&G plan nader geïnformeerd over uw verantwoordelijkheden voor gezond en veilig werken?																								
· Altijd	--	--	--	--	15,3%	14,1%	--	--	--	--	13,4%	11,0%	22,0%	16,6%	22,6%	27,0%	13,6%	32,8%	#	#	19,3%	24,7%	13,4%	11,0%
· Meestal	--	--	--	--	35,6%	31,2%	--	--	--	--	32,3%	34,5%	38,7%▲	11,7%▼	45,7%	28,3%	47,0%	26,1%	#	#	42,5%▲	20,3%▼	32,3%	34,5%
· Soms	--	--	--	--	20,0%▼	29,7%▲♦	--	--	--	--	16,2%▼	29,3%▲♦	31,6%	33,6%	23,0%	35,3%	22,4%	24,0%	#	#	28,0%	30,7%	16,2%▼	29,3%▲♦
· Zelden	--	--	--	--	17,0%∆	12,2%∇	--	--	--	--	21,3%▲	13,2%▼	7,0%	6,6%	7,0%	9,4%	11,9%	11,5%	#	#	7,9%	8,9%	21,3%▲	13,2%▼
· Nooit	--	--	--	--	12,1%	12,8%	--	--	--	--	16,8%	12,0%	0,79%▼	31,5%▲♦	1,8%	0%	5,1%	5,7%	#	#	2,4%▼	15,5%▲♦	16,8%	12,0%
- Ongewogen-N	--	--	--	--	208	198	--	--	--	--	79	63	37	31	25	22	47	70	#	#	129	135	79	63
- Proportioneel gewogen-N	--	--	--	--	470	463	--	--	--	--	317	356	77	45	34	22	35	38	<10	<10	153	107	317	356
Zijn de verantwoordelijkheden of taken van uw bedrijf vastgelegd in het V&G plan?																								
· Altijd	--	--	--	--	13,2%	11,2%	--	--	--	--	7,2%	7,1%	18,0%	13,0%	46,1%▲	21,5%▼	29,5%	49,1%	#	#	27,0%	26,0%	7,2%	7,1%
· Meestal	--	--	--	--	29,6%▲♦	17,4%▼	--	--	--	--	26,6%▲	13,8%▼	28,6%	23,0%	28,4%	38,9%	60,8%▲♦	34,5%▼	#	#	36,4%	30,2%	26,6%▲	13,8%▼
· Soms	--	--	--	--	10,8%▼	19,7%▲	--	--	--	--	9,2%▼	22,8%▲♦	17,4%	8,0%	14,2%	4,8%	6,5%	12,6%	#	#	14,7%	8,5%	9,2%▼	22,8%▲♦
· Zelden	--	--	--	--	9,5%	11,6%	--	--	--	--	11,6%	13,1%	4,3%	9,8%	6,3%	6,0%	3,2%	0,94%	#	#	4,7%	6,2%	11,6%	13,1%
· Nooit	--	--	--	--	8,6%	10,4%	--	--	--	--	11,2%	10,5%	5,7%▼	21,1%▲♦	0%	0%	0%	0,94%	#	#	2,9%▼	10,1%▲♦	11,2%	10,5%
· NVT	--	--	--	--	28,3%	29,6%	--	--	--	--	34,3%	32,6%	26,1%	25,1%	5,0%▼	28,8%▲♦	0%	1,9%	#	#	14,4%	19,0%	34,3%	32,6%
- Ongewogen-N	--	--	--	--	229	226	--	--	--	--	93	82	41	34	27	28	48	70	#	#	136	144	93	82
- Proportioneel gewogen-N	--	--	--	--	544	601	--	--	--	--	379	470	84	61	38	31	37	38	<10	<10	165	131	379	470
[Laatste vraag Module Bouw] Hoe vaak heeft uw bedrijf in het verleden gewerkt aan een opdracht, waarbij een coördinator V&G werd aangesteld door de opdrachtgever?																								
· Altijd	--	--	--	--	0,94%∇	3,6%∆	--	--	--	--	0,32%▼	3,4%▲	0%▼	3,6%▲	9,0%	4,5%	3,2%	6,4%	#	#	2,8%	4,5%	0,32%▼	3,4%▲
· Meestal	--	--	--	--	13,7%▲♦	5,5%▼	--	--	--	--	10,7%▲♦	4,9%▼	14,9%▲	2,4%▼	25,9%	13,6%	40,8%▲♦	14,9%▼	#	#	22,5%▲	8,1%▼	10,7%▲♦	4,9%▼
· Soms	--	--	--	--	26,6%∆	19,3%∇	--	--	--	--	24,6%∆	16,9%∇	26,0%	21,0%	40,7%	23,2%	44,5%	53,4%	#	#	32,4%	29,7%	24,6%∆	16,9%∇
· Zelden	--	--	--	--	10,3%	12,3%	--	--	--	--	9,0%	12,2%	16,9%▲	7,1%▼	13,9%▼	33,9%▲♦	6,7%	7,5%	#	#	14,1%	12,8%	9,0%	12,2%
· Nooit	--	--	--	--	22,9%∇	27,7%∆	--	--	--	--	24,6%∇	29,9%∆	27,2%	25,8%	1,5%	5,6%	4,8%	12,1%	#	#	18,0%	18,0%	24,6%∇	29,9%∆
· NVT	--	--	--	--	25,6%∇	31,6%∆	--	--	--	--	30,8%	32,7%	15,0%▼	40,0%▲♦	9,0%	19,2%	0%	5,8%	#	#	10,3%▼	26,9%▲♦	30,8%	32,7%
- Ongewogen-N	--	--	--	--	281	284	--	--	--	--	132	128	52	40	28	30	49	74	#	#	149	156	132	128
- Proportioneel gewogen-N	--	--	--	--	759	859	--	--	--	--	566	701	109	84	40	33	38	39	<10	<10	193	158	566	701
Hoe vaak wordt er door een opdrachtgever met uw bedrijf geëvalueerd of er gezond en veilig gewerkt wordt?																								
· Altijd	5,2%∇	7,1%∆	**33,6%▲♦**	2,3%▼	3,5%∇	7,2%∆	9,4%	8,5%	3,7%	4,8%	5,4%∇	7,6%∆	5,9%	8,2%	3,0%	2,0%	4,1%	6,2%	4,3%	2,7%	4,7%	5,9%	5,4%∇	7,6%∆
· Meestal	16,8%	16,6%	9,7%	10,2%	15,1%	17,5%	28,5%	28,6%	18,2%	16,5%	16,3%	16,3%	13,4%	11,0%	23,0%	15,4%	20,2%	27,7%	21,2%	28,6%	17,7%	17,3%	16,3%	16,3%
· Soms	28,2%	26,2%	30,9%▼	57,1%▲	26,1%	24,3%	29,0%	25,4%	29,1%	26,3%	24,6%	25,9%	31,4%▲	22,3%▼	35,1%	33,2%	**38,7%▲♦**	27,3%▼	36,3%	43,3%	34,4%∆	27,2%∇	24,6%	25,9%
· Zelden	**26,4%**∆◊	22,1%∇	15,4%	13,5%	**31,4%**∆◊	23,0%∇	18,0%	17,9%	24,9%	26,6%	**26,7%**∆◊	20,9%∇	26,7%	21,4%	23,9%▼	**34,7%▲♦**	25,6%	23,4%	29,7%	18,2%	26,0%	25,2%	**26,7%**∆◊	20,9%∇
· Nooit	23,5%∇	**28,0%**∆◊	10,4%	17,0%	23,8%∇	28,1%∆	15,1%	19,6%	24,1%	25,8%	27,1%	29,3%	22,6%▼	**37,1%▲♦**	15,0%	14,6%	11,4%	15,4%	8,5%	7,0%	17,2%∇	**24,4%**∆◊	27,1%	29,3%
- Ongewogen-N	2.144	2.165	158	176	346	325	247	308	1.148	1.047	712	710	326	309	259	269	569	627	278	250	1.432	1.455	712	710
- Proportioneel gewogen-N	2.144	2.143	53	39	884	965	59	120	904	673	1.359	1.570	367	253	167	145	208	153	42	23	785	573	1.359	1.570
Wanneer een opdracht geëvalueerd wordt, vraagt de opdrachtgever dan feedback aan uw bedrijf over gezond en veilig werken?																								
· Altijd	11,2%	9,9%	13,5%	2,0%	10,3%	8,8%	12,4%	13,4%	11,4%	12,7%	14,6%∆	10,8%∇	10,2%	11,5%	4,2%	3,6%	3,1%	6,6%	6,0%	2,9%	6,5%	7,4%	14,6%∆	10,8%∇
· Meestal	21,8%	24,9%	53,5%▲	7,2%▼	21,5%	25,7%	27,5%	30,6%	20,8%	22,4%	22,6%	25,5%	18,2%	16,7%	22,8%	29,0%	21,9%	26,2%	22,6%	22,2%	20,6%	23,2%	22,6%	25,5%
· Soms	45,2%	41,5%	19,6%▼	**72,0%▲♦**	47,4%▲	35,4%▼	47,6%	38,6%	46,0%	45,9%	44,3%	40,3%	47,6%	42,5%	37,1%	43,2%	50,2%	47,0%	55,2%	56,1%	46,4%	44,9%	44,3%	40,3%
· Zelden	14,4%	13,9%	5,8%	11,7%	15,0%	16,4%	10,7%	7,4%	14,7%	13,0%	12,6%	13,8%	13,8%	9,6%	19,2%	17,1%	20,0%	17,6%	14,4%	14,9%	16,9%	14,4%	12,6%	13,8%
· Nooit	7,4%	9,7%	7,5%	7,1%	5,8%▼	**13,6%▲♦**	1,9%	10,0%	7,2%	6,0%	5,9%∇	**9,6%**∆◊	10,2%▼	**19,7%▲♦**	16,7%	7,1%	4,8%	2,6%	1,8%	3,9%	9,6%	10,1%	5,9%∇	**9,6%**∆◊
- Ongewogen-N	1.223	1.191	85	88	190	166	162	199	645	578	386	385	167	141	145	142	339	356	186	167	837	806	386	385
- Proportioneel gewogen-N	1.074	1.070	39	27	396	472	40	75	461	321	628	782	186	105	102	74	131	93	26	17	445	288	628	782
Kan uw bedrijf problemen betreffende gezond en veilig werken aangeven tijdens de evaluatie met de opdrachtgever?																								
· Altijd	37,7%	38,4%	**38,4%▲♦**	13,2%▼	39,3%	40,5%	47,6%	50,4%	34,3%	40,0%	42,6%	40,5%	35,3%	38,6%	23,3%	28,5%	30,7%	30,5%	27,7%	28,4%	30,8%	32,8%	42,6%	40,5%
· Meestal	38,6%∆	30,3%∇	46,7%	41,6%	**46,9%▲♦**	25,1%▼	36,9%	30,0%	35,4%	38,5%	38,3%▲	28,1%▼	35,2%	25,8%	46,4%	33,5%	37,8%	47,0%	42,3%	50,5%	39,0%	36,1%	38,3%▲	28,1%▼
· Soms	18,0%∇	23,1%∆	13,5%▼	36,9%▲	10,9%▼	22,8%▲	12,5%	14,0%	**22,7%**∆◊	16,5%∇	12,9%▼	**24,2%▲♦**	24,9%	17,1%	22,3%	29,6%	27,9%	16,9%	27,2%	16,7%	25,3%	20,2%	12,9%▼	**24,2%▲♦**
· Zelden	4,5%	3,7%	1,5%	2,2%	2,5%∇	5,1%∆	2,2%	1,6%	5,3%	3,9%	5,2%	3,2%	3,2%	7,4%	6,1%	4,1%	1,9%	4,3%	1,9%	1,7%	3,4%	5,2%	5,2%	3,2%
· Nooit	1,2%∇	**4,5%**∆◊	0%	6,2%	0,51%▼	6,5%▲	0,83%	4,1%	2,3%	1,2%	0,99%∇	4,0%∆	1,4%▼	**11,2%▲♦**	2,0%	4,2%	1,7%	1,3%	0,93%	2,7%	1,6%▼	**5,7%▲♦**	0,99%∇	4,0%∆
- Ongewogen-N	1.223	1.189	85	88	190	166	162	199	645	578	386	385	167	140	145	142	339	356	186	166	837	804	386	385
- Proportioneel gewogen-N	1.074	1.068	39	27	396	472	40	75	461	321	628	782	186	103	102	74	131	93	26	17	445	287	628	782

	Totaal		Verdeling naar sector opdrachtgever								Verdeling naar grootteklassen vestigingen										Vestiging met werknemers of ZZP-er			
	Alle respondenten		Alleen werkzaam in metaal [8,9%]		Alleen werkzaam in bouw [18,0%]		Alleen werkzaam in thuiszorg [14,7%]		Werkzaam in meerdere sectoren [58,4%]		ZZP'ers [33,0%]		1-4 werknemers [14,7%]		5-9 werknemers [12,2%]		10-99 werknemers [27,9%]		=>100 werknemers [12,2%]		Vestiging met werknemers [67,0%]		ZZP'ers [33,0%]	
	Jaar		Jaar		Jaar		Jaar		Jaar		Jaar		Jaar		Jaar		Jaar		Jaar		Jaar		Jaar	
	2016	2018	2016	2018	2016	2018	2016	2018	2016	2018	2016	2018	2016	2018	2016	2018	2016	2018	2016	2018	2016	2018	2016	2018
Wordt er tijdens de evaluatie ook actief overlegd over hoe het werk in de toekomst gezonder en veiliger gedaan kan worden?																								
· Altijd	20,0%	20,9%	**34,2%▲♦**	7,2%▼	21,9%	19,9%	28,5%	23,5%	17,8%	20,4%	24,2%	22,3%	19,8%	25,0%	7,3%	11,2%	11,1%	15,0%	15,2%	6,7%	14,1%	17,1%	24,2%	22,3%
· Meestal	**39,0%**Δ◊	34,9%∇	28,8%	42,8%	43,2%▲	33,4%▼	36,7%	45,0%	36,2%	38,9%	43,5%▲	33,0%▼	30,2%	32,8%	31,1%	43,7%	38,2%	44,6%	31,1%	45,0%	32,8%∇	40,1%Δ	43,5%▲	33,0%▼
· Soms	31,8%	35,1%	34,7%	36,1%	29,0%	34,4%	27,9%	26,0%	33,3%	33,0%	26,0%▼	**36,6%▲♦**	36,3%	29,1%	**46,4%▲♦**	31,4%▼	39,0%	31,7%	43,9%	39,5%	**39,9%**Δ◊	31,1%∇	26,0%▼	**36,6%▲♦**
· Zelden	6,5%	7,5%	2,4%	7,7%	1,7%▼	**10,2%▲♦**	5,3%	4,0%	10,3%	7,1%	3,8%∇	7,0%Δ	10,6%	9,9%	11,4%	9,4%	9,1%	7,9%	8,9%	8,3%	10,3%	9,0%	3,8%∇	7,0%Δ
· Nooit	2,7%	1,6%	0%	6,2%	4,2%	2,2%	1,5%	1,4%	2,5%	0,65%	2,5%	1,2%	3,1%	3,3%	3,8%	4,4%	2,6%	0,89%	0,93%	0,58%	3,0%	2,6%	2,5%	1,2%
- Ongewogen-N	1.223	1.186	85	86	190	166	162	199	645	577	386	383	167	139	145	142	339	356	186	166	837	803	386	383
- Proportioneel gewogen-N	1.074	1.067	39	27	396	472	40	75	461	319	628	780	186	103	102	74	131	93	26	17	445	287	628	780
Worden de door uw bedrijf aangedragen verbeterpunten voor gezond en veilig werken doorgevoerd in vervolgopdrachten?																								
· Altijd	13,7%∇	18,7%Δ	11,3%	3,9%	20,2%	19,0%	16,0%	17,8%	8,4%▼	19,1%▲	15,8%∇	20,0%Δ	10,9%▼	**22,3%▲♦**	11,3%	11,2%	11,0%	11,9%	8,1%	7,9%	10,8%	15,2%	15,8%∇	20,0%Δ
· Meestal	**42,8%**Δ◊	34,5%∇	**66,7%▲♦**	19,7%▼	**44,1%▲♦**	30,0%▼	48,5%	43,5%	40,2%	42,4%	**43,4%▲♦**	30,3%▼	49,2%	49,7%	33,8%	35,6%	40,2%▼	**53,5%▲♦**	30,1%	28,8%	41,9%	46,1%	**43,4%▲♦**	30,3%▼
· Soms	33,0%	30,9%	19,1%▼	61,5%▲	24,5%▼	34,2%▲	22,4%	17,4%	**42,1%▲♦**	25,2%▼	31,8%	33,0%	32,3%▲	19,6%▼	39,4%	29,4%	32,2%	26,0%	44,1%	36,9%	**34,6%▲♦**	25,2%▼	31,8%	33,0%
· Zelden	2,6%	4,0%	1,5%	6,7%	0,18%▼	3,5%▲	3,5%	9,7%	3,2%	4,0%	1,2%∇	4,0%Δ	1,5%	3,1%	5,6%	4,4%	7,4%	3,4%	6,1%	8,2%	4,5%	3,9%	1,2%∇	4,0%Δ
· Nooit	1,0%	1,3%	0%	5,5%	1,8%	2,4%	0,63%	1,3%	0,79%	0,07%	0,01%∇	1,2%Δ	1,3%	3,0%	7,2%▲	0,10%▼	0,92%	1,9%	0,64%	0,29%	2,5%	1,8%	0,01%∇	1,2%Δ
· Weet ik niet	6,9%∇	10,5%Δ	1,4%	2,6%	9,2%	10,9%	8,9%	10,2%	5,4%∇	9,3%Δ	7,7%∇	11,5%Δ	4,8%	2,2%	2,8%▼	**19,3%▲♦**	8,3%	3,3%	11,0%	17,9%	5,7%	7,9%	7,7%∇	11,5%Δ
- Ongewogen-N	1.223	1.185	85	86	190	166	162	198	645	577	386	383	167	139	145	142	339	355	186	166	837	802	386	383
- Proportioneel gewogen-N	1.074	1.067	39	27	396	472	40	75	461	319	628	780	186	103	102	74	131	93	26	17	445	286	628	780
Hoe tevreden bent u als bedrijf over de evaluaties die u met opdrachtgevers hebt gehouden?																								
· Erg tevreden	13,6%	15,9%	8,8%	3,2%	17,0%	18,1%	15,5%	16,8%	10,8%	12,5%	15,5%	18,7%	15,6%	13,4%	7,5%	5,7%	8,2%	4,8%	2,9%	3,2%	10,8%	8,0%	15,5%	18,7%
· Tevreden	55,3%	55,7%	78,4%▲	55,5%▼	58,9%	57,8%	61,7%	63,4%	50,9%	55,7%	59,1%	54,9%	49,5%	55,7%	48,7%	59,0%	52,4%	64,1%	47,4%	32,9%	50,0%∇	**57,9%**Δ◊	59,1%	54,9%
· Neutraal	30,2%	27,5%	12,5%▼	**41,2%▲♦**	24,1%	22,5%	22,8%	18,5%	36,3%	31,6%	25,3%	25,3%	34,6%	30,8%	38,4%	35,2%	37,7%	30,5%	45,6%	62,9%	37,1%	33,7%	25,3%	25,3%
· Ontevreden	0,83%	0,84%	0,32%	0%	0,05%∇	**1,5%**Δ◊	0%	1,3%	**1,8%**Δ◊	0,22%∇	0,02%∇	**1,1%**Δ◊	0,31%	0,07%	**5,4%▲♦**	0%▼	1,2%	0,60%	4,1%	1,1%	2,0%	0,28%	0,02%∇	**1,1%**Δ◊
· Erg ontevreden	0,06%	0,01%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0,13%	0,03%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0,46%	0,11%	0%	0%	0,14%	0,03%	0%	0%
- Ongewogen-N	1.223	1.182	85	85	190	165	162	198	645	577	386	382	167	138	145	142	339	354	186	166	837	800	386	382
- Proportioneel gewogen-N	1.074	1.066	39	27	396	472	40	75	461	319	628	780	186	103	102	74	131	93	26	17	445	286	628	780
Wat kan er volgens u voor zorgen dat een opdrachtgever zich inzet voor gezond en veilig werken? [meerdere antwoorden mogelijk]																								
· Verplichting in een contract	39,1%Δ	32,5%∇	44,1%▲	19,5%▼	37,6%Δ	31,2%∇	41,9%	34,8%	40,1%	35,8%	37,1%Δ	30,6%∇	37,7%▲	27,5%▼	43,1%	39,5%	48,3%	50,0%	54,7%	51,6%	42,6%	37,5%	37,1%Δ	30,6%∇
· Sociale druk van collega's	13,4%∇	15,5%Δ	8,8%	7,1%	13,6%	15,5%	22,8%	24,6%	11,5%∇	**18,4%**Δ◊	14,1%	15,8%	13,2%	9,5%	6,9%	13,5%	14,1%▼	**23,4%▲♦**	15,5%	21,9%	12,2%	14,7%	14,1%	15,8%
· Eigen motivatie van de opdrachtgever	53,0%	51,2%	60,9%	46,8%	52,6%Δ	47,3%∇	51,3%	49,7%	53,4%∇	60,8%Δ	49,6%	49,7%	52,2%	52,2%	**64,3%▲♦**	49,8%▼	62,4%	62,4%	77,1%	75,4%	58,8%	55,2%	49,6%	49,7%
· Vraag vanuit de opdrachtnemer	25,5%	25,5%	**41,4%▲♦**	13,7%▼	26,0%Δ	20,5%∇	43,2%	36,3%	23,2%∇	31,3%Δ	24,8%	25,8%	25,2%	22,9%	29,6%	23,8%	26,9%	28,0%	30,3%	25,4%	26,8%	24,6%	24,8%	25,8%
· Tijd	26,7%∇	30,3%Δ	26,0%	18,0%	28,0%∇	34,2%Δ	38,2%	40,6%	24,8%	27,3%	30,0%	31,6%	18,5%▼	26,8%▲	21,3%	26,0%	23,2%	25,8%	27,6%	32,7%	20,8%∇	**26,5%**Δ◊	30,0%	31,6%
· Geld	27,7%	26,5%	29,1%▲	7,7%▼	29,6%Δ	25,3%∇	28,0%	31,8%	26,8%	28,9%	29,8%Δ	26,4%∇	18,8%∇	26,8%Δ	29,6%	27,7%	27,2%	25,9%	31,5%	27,7%	24,0%	26,8%	29,8%Δ	26,4%∇
· Boetes of sancties	10,3%	10,1%	16,8%	17,8%	7,4%	8,6%	7,8%	7,1%	14,1%	11,4%	8,8%	9,4%	11,8%	10,8%	8,4%	9,6%	16,7%	15,7%	19,9%	13,2%	12,8%	11,9%	8,8%	9,4%
· Beloningen	23,7%∇	28,4%Δ	9,9%	13,6%	20,7%▼	**31,4%▲♦**	19,5%	23,1%	29,3%	33,0%	21,8%∇	27,1%Δ	24,7%	31,6%	28,8%	25,9%	28,3%▼	38,6%▲	30,6%	32,2%	26,8%∇	32,0%Δ	21,8%∇	27,1%Δ
· Wetgeving	29,0%Δ	25,9%∇	41,1%▲	18,2%▼	24,0%Δ	19,0%∇	27,0%	27,6%	32,4%	34,0%	23,8%	23,7%	**35,5%▲♦**	24,8%▼	37,2%	34,2%	40,6%	39,8%	53,9%	46,2%	38,2%Δ	32,0%∇	23,8%	23,7%
· Toezicht vanuit de overheid	17,7%∇	21,6%Δ	8,6%▼	27,0%▲	13,2%∇	16,9%Δ	18,8%	17,3%	21,5%∇	27,0%Δ	15,5%∇	21,0%Δ	14,9%	14,7%	20,3%	26,2%	27,8%	31,7%	51,0%	36,3%	21,4%	23,0%	15,5%∇	21,0%Δ
· Marktwerking	**11,1%**Δ◊	7,0%∇	11,5%	6,4%	9,4%Δ	5,8%∇	7,4%	5,5%	13,9%	11,0%	**9,6%**Δ◊	5,6%∇	13,0%Δ	7,0%∇	17,9%	12,5%	10,5%	15,2%	17,6%	17,4%	13,6%	11,0%	**9,6%**Δ◊	5,6%∇
· Anders	5,4%	6,6%	3,1%	6,3%	3,8%∇	7,1%Δ	4,4%	12,1%	7,4%Δ	4,2%∇	5,1%∇	6,9%Δ	8,2%	6,5%	5,0%	5,5%	2,9%	4,6%	3,4%	6,8%	5,9%	5,8%	5,1%∇	6,9%Δ
- Ongewogen-N	2.144	2.147	158	172	346	323	247	305	1.148	1.043	712	706	326	304	259	268	569	624	278	245	1.432	1.441	712	706
- Proportioneel gewogen-N	2.144	2.138	53	39	884	965	59	120	904	672	1.359	1.568	367	251	167	145	208	152	42	22	785	570	1.359	1.568
Verplichting in een contract																								
· 1e keuze	55,3%	57,4%	58,0%	42,4%	53,8%	60,2%	65,8%	58,3%	56,5%	54,0%	56,8%	56,4%	51,9%▼	**72,4%▲♦**	55,7%	48,0%	55,8%	58,1%	32,0%	#	52,9%	60,4%	56,8%	56,4%
· 2e keuze	18,6%	18,7%	12,2%	26,3%	18,6%	14,1%	17,6%	19,9%	17,9%	23,0%	15,0%	18,8%	23,3%	15,8%	30,7%▲	15,4%▼	22,5%	22,6%	24,7%	#	24,7%	18,4%	15,0%	18,8%
· 3e keuze	26,1%	23,9%	29,8%	31,4%	27,7%	25,6%	16,6%	21,8%	25,6%	23,0%	28,3%	24,9%	24,8%▲	11,8%▼	13,6%▼	**36,5%▲♦**	21,7%	19,2%	43,3%	#	22,4%	21,2%	28,3%	24,9%
- Ongewogen-N	903	905	61	65	149	143	120	140	476	432	293	291	117	106	117	109	266	290	110	#	610	614	293	291
- Proportioneel gewogen-N	919	914	25	12	367	428	29	54	399	289	575	683	149	88	72	62	105	71	17	<10	344	231	575	683
Sociale druk van collega's																								
· 1e keuze	37,7%	39,5%	41,2%	#	40,5%	46,3%	21,1%	38,3%	35,5%▲	21,1%▼	42,2%	43,0%	31,5%	29,7%	27,1%	35,0%	26,3%	20,6%	#	#	29,1%	30,3%	42,2%	43,0%
· 2e keuze	**35,3%**Δ◊	27,8%∇	46,7%	#	**32,8%▲♦**	14,7%▼	41,6%	30,5%	37,6%▼	**54,7%▲♦**	31,4%	28,7%	47,4%▲	12,2%▼	34,5%	31,4%	40,9%	46,4%	#	#	**43,1%▲♦**	25,4%▼	31,4%	28,7%
· 3e keuze	26,9%	32,8%	12,1%	#	26,7%▼	39,1%▲	37,3%	31,1%	27,0%	24,2%	26,5%	28,3%	21,1%▼	**58,1%▲♦**	38,4%	33,6%	32,7%	33,0%	#	#	27,8%▼	44,3%▲	26,5%	28,3%
- Ongewogen-N	449	467	42	#	71	76	65	82	226	203	161	147	69	70	64	78	112	129	#	#	288	320	161	147
- Proportioneel gewogen-N	429	475	11	<10	172	229	17	28	171	122	284	343	78	60	26	43	35	25	<10	<10	145	132	284	343
Eigen motivatie van de opdrachtgever																								
· 1e keuze	52,2%∇	**57,5%**Δ◊	51,8%	51,5%	50,3%∇	**58,6%**Δ◊	33,5%▼	**58,8%▲♦**	55,5%	58,6%	49,5%∇	**58,8%**Δ◊	54,2%	52,2%	57,6%	43,2%	59,7%	65,7%	58,8%	58,4%	56,6%	54,2%	49,5%∇	**58,8%**Δ◊
· 2e keuze	28,0%	26,1%	16,7%	37,0%	30,8%Δ	24,1%∇	43,1%	30,6%	24,5%	27,0%	30,2%	25,9%	29,0%	24,5%	17,1%▼	**40,7%▲♦**	22,2%	20,6%	24,9%	17,4%	24,4%	26,7%	30,2%	25,9%
· 3e keuze	19,7%Δ	16,4%∇	31,6%	11,5%	18,8%	17,2%	23,4%	10,6%	**20,0%**Δ◊	14,5%∇	20,2%Δ	15,3%∇	16,8%	23,3%	25,2%	16,1%	18,2%	13,7%	16,3%	24,2%	18,9%	19,1%	20,2%Δ	15,3%∇
- Ongewogen-N	1.309	1.274	94	106	219	175	144	165	702	646	445	409	203	184	153	157	326	352	182	172	864	865	445	409
- Proportioneel gewogen-N	1.235	1.176	27	29	529	505	38	66	503	398	767	857	219	144	101	71	123	88	26	16	468	319	767	857
Vraag vanuit de opdrachtnemer																								
· 1e keuze	26,3%▼	**36,6%▲♦**	11,4%▼	51,7%▲	26,1%▼	**39,2%▲♦**	28,9%	20,6%	23,1%▼	**40,1%▲♦**	32,6%∇	**40,6%**Δ◊	8,9%▼	**25,8%▲♦**	20,2%	18,7%	25,8%	28,0%	#	#	15,2%▼	**23,6%▲♦**	32,6%∇	**40,6%**Δ◊
· 2e keuze	43,2%Δ	36,7%∇	**52,8%▲♦**	7,8%▼	46,4%Δ	37,6%∇	37,9%	44,7%	44,7%▲	26,9%▼	40,7%	34,8%	43,2%	42,4%	58,2%	44,2%	47,8%	38,7%	#	#	47,6%	42,7%	40,7%	34,8%
· 3e keuze	30,5%	26,7%	35,8%	40,4%	27,5%	23,2%	33,2%	34,7%	32,2%	33,0%	26,7%	24,6%	47,9%▲	31,8%▼	21,6%	37,2%	26,3%	33,3%	#	#	37,1%	33,7%	26,7%	24,6%
- Ongewogen-N	653	665	54	53	113	95	86	98	317	324	251	224	116	106	72	105	150	169	#	#	402	441	251	224
- Proportioneel gewogen-N	682	615	15	19	285	286	26	41	262	155	435	472	134	64	52	42	51	33	<10	<10	247	144	435	472
Tijd																								
· 1e keuze	37,3%	34,2%	29,9%	#	37,7%	35,0%	47,3%	48,8%	39,7%▲	26,1%▼	37,4%	36,3%	44,1%▲	22,2%▼	24,3%	40,0%	34,5%	25,2%	#	#	37,1%▲	26,5%▼	37,4%	36,3%
· 2e keuze	35,0%∇	**44,4%**Δ◊	45,5%	#	40,5%	45,9%	13,7%	27,4%	24,8%▼	**50,1%▲♦**	36,2%	41,7%	23,5%▼	**59,4%▲♦**	34,2%	48,4%	47,9%	48,4%	#	#	31,8%▼	**54,4%▲♦**	36,2%	41,7%
· 3e keuze	27,7%Δ	21,4%∇	24,6%	#	21,8%	19,1%	39,0%	23,8%	35,6%▲	23,8%▼	26,4%	22,0%	32,4%▲	18,4%▼	**41,5%▲♦**	11,7%▼	17,5%	26,5%	#	#	31,1%▲	19,1%▼	26,4%	22,0%
- Ongewogen-N	550	602	39	#	103	106	70	118	279	254	235	238	84	100	67	68	119	140	#	#	315	364	235	238
- Proportioneel gewogen-N	677	791	16	<10	306	433	16	54	264	185	494	627	95	97	37	34	44	29	<10	<10	183	164	494	627
Geld																								
· 1e keuze	39,5%	39,7%	18,8%	#	46,0%	39,2%	27,0%	23,4%	29,4%▼	45,3%▲	42,8%	39,8%	29,2%▼	43,9%▲	41,6%	39,7%	28,9%	33,9%	30,2%	#	32,3%	39,4%	42,8%	39,8%
· 2e keuze	31,5%	34,6%	46,0%	#	25,0%▼	**36,6%▲♦**	48,9%	43,8%	**42,9%▲♦**	24,5%▼	31,3%	34,6%	38,9%	38,3%	22,6%	34,1%	28,6%	23,1%	32,9%	#	31,9%	34,3%	31,3%	34,6%
· 3e keuze	29,0%	25,7%	35,2%	#	29,0%	24,2%	24,1%	32,8%	27,7%	30,2%	25,9%	25,6%	**31,8%▲♦**	17,9%▼	35,7%	26,2%	42,5%	42,9%	36,9%	#	**35,7%▲♦**	26,3%▼	25,9%	25,6%
- Ongewogen-N	557	578	35	#	109	97	63	90	283	281	192	217	87	87	76	67	139	146	63	#	365	361	192	217
- Proportioneel gewogen-N	707	722	19	<10	333	357	12	39	270	219	484	552	101	80	56	46	55	37	10	<10	223	170	484	552

	Totaal		Verdeling naar sector opdrachtgever						Verdeling naar grootteklassen vestigingen										Vestiging met werknemers of ZZP-er			
	Alle respondenten		Alleen werkzaam in metaal [8,9%]		Alleen werkzaam in bouw [18,0%]		Alleen werkzaam in thuiszorg [14,7%]		Werkzaam in meerdere sectoren [58,4%]		ZZP'ers [33,0%]		1-4 werknemers [14,7%]		5-9 werknemers [12,2%]		10-99 werknemers [27,9%]		=>100 werknemers [12,2%]		Vestiging met werknemers [67,0%]		ZZP'ers [33,0%]	
	Jaar		Jaar		Jaar		Jaar		Jaar		Jaar		Jaar		Jaar		Jaar		Jaar		Jaar		Jaar	
	2016	2018	2016	2018	2016	2018	2016	2018	2016	2018	2016	2018	2016	2018	2016	2018	2016	2018	2016	2018	2016	2018	2016	2018
Boetes of sancties																								
· 1e keuze	20,6%▼	38,6%▲	#	#	25,6%▼	**52,5%**▲♦	#	#	14,9%	22,9%	22,0%▼	44,5%▲	20,4%	18,4%	7,7%▼	**47,4%**▲♦	18,5%	6,7%	#	#	17,6%	21,2%	22,0%▼	44,5%▲
· 2e keuze	**36,5%**▲♦	18,6%▼	#	#	31,1%▲	12,7%▼	#	#	**41,1%**▲♦	26,4%▼	**39,1%**▲♦	16,4%▼	26,1%	18,7%	43,3%▲	10,2%▼	31,1%	40,8%	#	#	30,9%	25,0%	**39,1%**▲♦	16,4%▼
· 3e keuze	42,9%	42,8%	#	#	43,3%	34,8%	#	#	44,0%	50,6%	38,9%	39,1%	53,5%	62,8%	49,0%	42,4%	50,4%	52,4%	#	#	51,5%	53,8%	38,9%	39,1%
- Ongewogen-N	278	266	#	#	40	46	#	#	165	137	87	104	37	40	29	26	88	78	#	#	191	162	87	104
- Proportioneel gewogen-N	290	301	<10	<10	94	137	<10	<10	143	99	197	225	38	28	18	20	30	28	<10	<10	93	76	197	225
Beloningen																								
· 1e keuze	28,1%	27,4%	#	#	38,1%	34,0%	20,7%	16,8%	23,2%	23,0%	28,2%	31,7%	33,2%▲	16,2%▼	20,2%	16,6%	25,8%	20,8%	#	#	28,0%▲	17,4%▼	28,2%	31,7%
· 2e keuze	31,2%	33,7%	#	#	23,2%	31,7%	31,5%	30,5%	37,5%	33,2%	28,7%	35,2%	40,2%	29,9%	36,8%	19,3%	23,1%	42,3%	#	#	35,2%	30,2%	28,7%	35,2%
· 3e keuze	40,7%	38,9%	#	#	38,7%	34,4%	47,7%	52,7%	39,2%	43,8%	**43,1%**▲♦	33,2%▼	26,6%▼	**53,9%**▲♦	43,1%	64,0%	51,1%	36,9%	#	#	36,9%▼	**52,4%**▲♦	**43,1%**▲♦	33,2%▼
- Ongewogen-N	455	479	#	#	67	77	46	62	258	229	154	159	75	69	41	60	126	144	#	#	301	320	154	159
- Proportioneel gewogen-N	485	529	<10	<10	170	253	10	31	259	177	302	371	91	89	34	33	49	32	<10	<10	183	158	302	371
Wetgeving																								
· 1e keuze	33,1%∇	41,0%∆	14,5%▼	**61,2%**▲♦	31,8%∇	**40,5%**∆◊	48,9%	39,3%	35,0%	40,1%	27,5%▼	**44,4%**▲♦	42,7%	33,4%	37,9%	36,8%	36,9%	28,7%	53,2%	#	40,8%	33,0%	27,5%▼	**44,4%**▲♦
· 2e keuze	**36,6%**∆◊	28,7%∇	47,0%	22,8%	38,3%	31,2%	18,3%	31,6%	**37,7%**∆◊	28,9%∇	37,3%▲	26,7%▼	31,5%	22,8%	43,2%	36,1%	39,6%	41,9%	23,6%	#	35,6%	33,2%	37,3%▲	26,7%▼
· 3e keuze	30,4%	30,3%	38,5%	16,0%	29,9%	28,3%	32,9%	29,1%	27,4%	31,1%	35,2%∆	28,9%∇	25,8%▼	**43,8%**▲♦	18,9%	27,0%	23,5%	29,4%	23,2%	#	23,6%▼	**33,8%**▲♦	35,2%∆	28,9%∇
- Ongewogen-N	787	773	49	64	111	105	83	91	457	394	226	236	113	96	93	87	224	261	131	#	561	537	226	236
- Proportioneel gewogen-N	700	632	16	10	277	241	16	32	312	244	408	446	131	68	58	46	83	64	20	<10	292	186	408	446
Toezicht vanuit de overheid																								
· 1e keuze	26,2%	31,6%	6,7%	17,9%	27,2%	34,1%	16,5%	37,7%	22,3%▼	**31,7%**▲♦	30,1%	34,8%	31,2%	14,5%	5,9%▼	**32,8%**▲♦	23,1%	12,7%	20,6%	#	20,9%	19,2%	30,1%	34,8%
· 2e keuze	28,4%	24,8%	18,7%	8,6%	22,6%	17,5%	34,3%	22,0%	33,8%	30,4%	22,7%	22,2%	26,0%▼	**61,3%**▲♦	44,8%▲	22,6%▼	37,9%	23,0%	44,0%	#	36,3%	34,9%	22,7%	22,2%
· 3e keuze	45,3%	43,6%	74,6%	73,4%	50,2%	48,4%	49,2%	40,3%	43,8%	37,9%	47,2%	43,0%	42,8%	24,3%	49,3%	44,6%	39,0%▼	**64,3%**▲♦	35,4%	#	42,7%	45,9%	47,2%	43,0%
- Ongewogen-N	486	474	30	31	60	69	50	63	276	242	133	173	57	56	66	47	146	144	84	#	353	301	133	173
- Proportioneel gewogen-N	412	478	10	11	138	180	11	26	184	172	238	380	57	26	47	31	55	35	14	<10	173	98	238	380
Marktwerking																								
· 1e keuze	**40,5%**▲♦	18,0%▼	#	#	39,2%▲	15,6%▼	#	#	**41,6%**▲♦	25,1%▼	**43,7%**▲♦	20,6%▼	34,3%	12,0%	**60,6%**▲♦	#	22,8%	10,2%	#	#	**36,0%**▲♦	12,5%▼	**43,7%**▲♦	20,6%▼
· 2e keuze	27,1%	28,0%	#	#	34,7%	25,4%	#	#	19,7%	30,7%	28,2%	29,0%	24,8%	10,1%	1,3%	#	41,8%	45,5%	#	#	25,5%	25,7%	28,2%	29,0%
· 3e keuze	32,4%▼	54,1%▲	#	#	26,1%▼	**59,0%**▲♦	#	#	38,7%	44,1%	28,2%▼	50,4%▲	40,9%▼	**77,9%**▲♦	38,1%	#	35,4%	44,3%	#	#	38,5%▼	61,8%▲	28,2%▼	50,4%▲
- Ongewogen-N	231	203	#	#	39	28	#	#	133	107	66	51	39	35	27	#	71	72	#	#	165	152	66	51
- Proportioneel gewogen-N	220	152	<10	<10	98	66	<10	<10	108	50	129	103	49	20	17	<10	21	18	<10	<10	91	49	129	103
Wie zijn volgens u dé aangewezen partijen om verantwoord opdrachtgeverschap op het gebied van gezond en veilig werken te stimuleren? [meerdere antwoorden mogelijk]																								
· Opdrachtgevers zelf	71,4%	69,9%	81,2%	73,2%	76,3%∆	72,1%∇	55,9%	60,1%	68,0%	71,0%	72,9%∆	69,0%∇	65,6%	70,7%	67,7%	73,9%	76,1%	73,6%	67,4%	68,9%	68,9%	72,2%	72,9%∆	69,0%∇
· Opdrachtnemers	50,3%	48,5%	63,4%	75,6%	52,2%∆	45,8%∇	55,0%	55,8%	49,4%	49,5%	52,6%∆	46,9%∇	49,0%▼	60,9%▲	52,1%	41,7%	38,0%▼	**50,5%**▲♦	42,2%	45,9%	46,4%∇	52,7%∆	52,6%∆	46,9%∇
· Brancheorganisaties/ werkgeversorganisatie	**19,4%**∆◊	14,3%∇	17,4%	18,4%	18,4%∆	12,6%∇	25,0%	20,4%	20,9%∆	15,1%∇	17,7%∆	13,0%∇	20,3%	16,3%	23,2%	19,0%	23,3%	17,6%	28,6%	28,4%	22,1%	17,8%	17,7%∆	13,0%∇
· Vakbonden	3,6%	3,6%	9,5%	0,88%	4,1%	5,3%	8,3%	6,0%	3,4%∆	1,5%∇	4,4%	4,3%	3,0%∆	0,70%∇	0,56%▼	**5,1%**▲♦	3,1%	0,36%	0,55%	1,8%	2,4%	1,8%	4,4%	4,3%
· Overheid	20,0%∇	23,1%∆	7,6%	9,7%	18,0%	21,3%	18,4%	16,4%	20,6%∇	**27,1%**∆◊	16,3%∇	**23,9%**∆◊	27,5%▲	15,7%▼	23,1%	24,7%	26,4%	24,5%	25,6%	32,7%	26,2%∆	21,0%∇	16,3%∇	**23,9%**∆◊
· Inspectie SZW (voorheen Arbeidsinspectie)	16,1%∇	18,9%∆	5,5%	9,2%	11,8%∇	**18,7%**∆◊	22,0%	19,0%	19,6%	20,5%	15,1%∇	21,4%∆	**16,2%**▲♦	6,8%▼	16,4%	13,5%	18,3%	19,3%	31,7%	14,5%	**17,7%**∆◊	12,1%∇	15,1%∇	21,4%∆
· Helemaal geen antwoord	0%∇	0,33%∆	0%	0%	0%∇	0,73%∆	0%	0%	0%	0%	0%∇	0,45%∆	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%∇	0,45%∆
- Ongewogen-N	2.120	2.115	156	166	337	317	246	299	1.138	1.035	698	692	320	300	258	264	567	617	277	242	1.422	1.423	698	692
- Proportioneel gewogen-N	2.106	2.093	52	37	859	942	59	118	891	662	1.325	1.529	365	249	167	143	207	149	42	22	781	564	1.325	1.529
Welke verandering zou u graag zien in uw samenwerking met opdrachtgevers? [meerdere antwoorden mogelijk]																								
· Geen	47,3%∇	**54,8%**∆◊	61,8%	41,1%	46,5%▼	**63,6%**▲♦	--	#	44,2%	42,7%	51,1%∇	**59,4%**∆◊	51,7%	53,1%	36,0%	36,8%	30,3%	33,8%	16,9%	11,0%	41,1%	42,9%	51,1%∇	**59,4%**∆◊
· Dat mijn bedrijf meer betrokken wordt bij de ontwerpfase van de opdracht	17,0%∆	14,6%∇	10,6%▼	26,7%▲	14,4%∆	11,2%∇	--	#	20,7%	17,7%	11,2%	11,0%	16,6%	21,8%	31,7%	22,7%	36,3%	27,7%	49,4%	41,5%	26,5%	24,0%	11,2%	11,0%
· Meer betrokkenheid van de opdrachtgever tijdens de uitvoering	14,2%∆	11,5%∇	10,2%	23,4%	16,9%∆	11,1%∇	--	#	12,9%	12,0%	12,8%	11,3%	13,1%	10,3%	20,1%▲	9,7%▼	18,9%	16,8%	22,1%	17,7%	16,6%∆	12,0%∇	12,8%	11,3%
· Meer aandacht voor gezond en veilig werken	20,9%	19,8%	5,3%▼	**24,8%**▲♦	23,0%▲	14,5%▼	--	#	21,1%	25,1%	22,5%	19,5%	13,4%	13,8%	15,7%▼	27,8%▲	25,4%	23,5%	40,9%	45,3%	18,3%	20,7%	22,5%	19,5%
· Meer maatregelen om gezond en veilig werken te garanderen	19,3%	19,0%	19,5%	8,9%	19,2%∆	14,4%∇	--	#	20,3%▼	**30,1%**▲♦	21,2%	19,0%	13,4%	13,3%	11,9%▼	21,2%▲	22,4%	25,0%	29,4%	34,1%	16,2%	18,9%	21,2%	19,0%
· Anders, namelijk:	5,2%∆	3,7%∇	1,2%	0,85%	3,4%	2,9%	--	#	8,0%∆	4,2%∇	3,3%	4,3%	**10,5%**▲♦	2,1%▼	**8,4%**▲♦	1,2%▼	3,7%	2,8%	12,5%	5,8%	**8,3%**▲♦	2,1%▼	3,3%	4,3%
- Ongewogen-N	1.713	1.674	155	166	336	316	--	#	1.033	949	512	516	300	277	231	213	485	500	185	168	1.201	1.158	512	516
- Proportioneel gewogen-N	2.013	1.927	52	37	859	935	--	<10	869	633	1.253	1.396	361	245	164	137	200	134	34	14	760	531	1.253	1.396
Heeft u tijdens de afgelopen twee jaar verbeteringen gezien of ervaren met betrekking tot verantwoord opdrachtgeverschap op het gebied van gezond en veilig werken?																								
· Ja, ik heb verbeteringen gezien of ervaren	--	41,2%	--	39,8%	--	45,5%	--	29,3%	--	37,3%	--	42,8%	--	37,1%	--	35,5%	--	37,2%	--	38,5%	--	36,8%	--	42,8%
· Ik begin enkele verbeteringen te zien/ervaren, maar er kan nog meer verbeterd worden	--	15,3%	--	28,0%	--	14,4%	--	21,2%	--	18,8%	--	13,5%	--	13,7%	--	24,4%	--	24,1%	--	34,9%	--	20,0%	--	13,5%
· Nee, ik heb geen verbeteringen gezien of ervaren	--	43,5%	--	32,2%	--	40,1%	--	49,5%	--	43,8%	--	43,6%	--	49,3%	--	40,1%	--	38,7%	--	26,6%	--	43,2%	--	43,6%
- Ongewogen-N	--	2.113	--	166	--	315	--	299	--	1.035	--	691	--	299	--	264	--	617	--	242	--	1.422	--	691
- Proportioneel gewogen-N	--	2.085	--	37	--	934	--	118	--	662	--	1.523	--	248	--	143	--	149	--	22	--	562	--	1.523
Heeft u tijdens de afgelopen twee jaar verslechteringen opgemerkt in de stand van zaken rondom verantwoord opdrachtgeverschap op het gebied van gezond en veilig werken? [% ja]	--	9,6%	--	2,8%	--	10,5%	--	11,6%	--	8,1%	--	10,6%	--	5,0%	--	2,0%	--	13,5%	--	12,2%	--	6,8%	--	10,6%
- Ongewogen-N	--	2.104	--	166	--	314	--	295	--	1.031	--	688	--	299	--	263	--	612	--	242	--	1.416	--	688
- Proportioneel gewogen-N	--	2.076	--	37	--	927	--	117	--	662	--	1.515	--	248	--	143	--	149	--	22	--	562	--	1.515
Wat is uw oordeel over de stand van zaken rondom verantwoord opdrachtgeverschap op het gebied van gezond en veilig werken in de sector(en) waarin uw opdrachtgevers actief zijn?																								
· Het is goed geregeld	55,7%	54,4%	76,1%▲	35,0%▼	55,3%	55,9%	52,1%	52,2%	53,7%	51,5%	56,9%	53,5%	59,1%	62,1%	53,3%	52,9%	49,3%	53,6%	31,2%	41,6%	53,8%	56,7%	56,9%	53,5%
· Het is nog niet goed geregeld, maar er is wel een begin gemaakt	39,5%∆	36,1%∇	18,0%▼	**58,8%**▲♦	39,7%	35,7%	39,9%	32,9%	42,1%	40,4%	37,6%	35,9%	39,2%	34,4%	43,6%	34,7%	44,2%	40,5%	65,3%	50,3%	42,9%∆	36,7%∇	37,6%	35,9%
· Het is nog helemaal niet (goed) geregeld	4,7%∇	**9,5%**∆◊	5,9%	6,2%	5,1%∇	**8,4%**∆◊	8,0%	14,9%	4,2%∇	**8,1%**∆◊	5,5%∇	**10,6%**∆◊	1,7%	3,4%	3,1%▼	**12,3%**▲♦	6,5%	5,9%	3,5%	8,1%	3,4%∇	**6,5%**∆◊	5,5%∇	**10,6%**∆◊
- Ongewogen-N	2.117	2.103	156	166	337	314	245	295	1.136	1.030	696	688	319	299	258	263	567	611	277	242	1.421	1.415	696	688
- Proportioneel gewogen-N	2.105	2.076	52	37	859	927	59	117	891	661	1.324	1.515	365	248	167	143	207	148	42	22	781	561	1.324	1.515
Waarom is verantwoord opdrachtgeverschap op het gebied van gezond en veilig werken volgens u nog niet goed geregeld? [meerdere antwoorden mogelijk]																								
· Opdrachtgevers doen te weinig	22,6%	19,7%	40,3%	14,9%	21,7%	20,1%	27,6%	20,9%	22,8%	22,6%	18,6%	18,5%	**30,6%**▲♦	15,4%▼	24,8%	22,7%	26,7%	30,1%	37,0%	46,8%	28,7%	23,0%	18,6%	18,5%
· Opdrachtgevers hebben niet genoeg kennis	32,8%	32,1%	32,6%	9,0%	26,7%	29,7%	45,3%	42,0%	**38,2%**▲♦	25,1%▼	25,4%	29,2%	49,9%	40,7%	38,6%	39,3%	37,7%	39,6%	52,0%	57,8%	44,1%	41,0%	25,4%	29,2%
· Opdrachtgevers hebben er geen belang bij om gezond en veilig werken te stimuleren	22,9%∇	**29,4%**∆◊	4,9%	10,7%	18,1%▼	**28,1%**▲♦	14,5%	23,5%	30,4%	31,6%	20,6%▼	**32,2%**▲♦	20,8%▲	10,7%▼	25,8%	30,0%	31,5%	28,6%	38,6%	17,5%	26,3%	21,0%	20,6%▼	**32,2%**▲♦
· Opdrachtgevers vinden geld belangrijker dan gezondheid	53,2%	51,3%	37,3%	54,9%	56,3%	50,8%	26,5%	27,3%	52,6%	58,8%	57,9%	55,3%	38,9%	31,3%	47,1%	39,0%	54,2%	51,3%	50,7%	37,4%	46,0%	39,2%	57,9%	55,3%
· Gezond en veilig werken stimuleren is gewoon te duur	32,6%	33,4%	35,0%	48,3%	34,3%	34,1%	30,9%	34,3%	33,7%	36,0%	37,1%	32,1%	32,7%	42,4%	20,2%▼	**39,3%**▲♦	21,3%	30,0%	19,9%	27,4%	25,7%▼	**37,4%**▲♦	37,1%	32,1%
- Ongewogen-N	884	860	45	60	144	145	107	122	492	415	260	287	121	98	97	92	246	255	160	128	624	573	260	287
- Proportioneel gewogen-N	876	898	12	23	357	393	26	48	391	308	529	672	145	93	77	58	98	62	27	12	347	226	529	672

Noot. Percentages zijn kolompercentages, en zijn getoetst met de Pearson χ^2-test (horizontale vergelijkingen). ▲ en ▼: p<0,05, significant hoge (lage) percentages (tweezijdig), én Cohen's d is ten minste 0,20. Open pijltjes ∆ en ∇: eveneens significant, maar Cohen's d is kleiner dan 0,20. Cohen, J. (1988). Statistical power analysis for the behavioral sciences (2nd ed.). Hillsdale NJ: Erlbaum. #: N < 10. ♦◊: Meest afwijkende significante percentages en gemiddelden, gebaseerd op Cohen's d.

Bijlage C

Copyright © 2019 TNO Den Haag
Alle rechten voorbehouden. De informatie in dit document mag niet zonder de schriftelijke toestemming van TNO aan derden ter inzage of beschikking worden gesteld en mag door de opdrachtgever uitsluitend worden gebruikt ter evaluatie van deze rapportage en van zijn/haar belang bij de verlening van de opdracht.

	Totaal	Exclusief werkzaam in de sector						Vestigingsgrootte			
		Metaal [11,7%]	Chemie [11,7%]	Bouw [25,1%]	Thuiszorg [3,5%]	Overig [30,0%]	Meerdere sectoren [18,0%]	1 - 4 werknemers [31,4%]	5 - 9 werknemers [12,0%]	10 - 99 werknemers [39,9%]	100 of meer werknemers [16,6%]
Als u een opdracht uitbesteedt, denkt u dan na over de mogelijke arbeidsrisico's in het werk waar u opdrachten voor geeft?											
· Ja	86,9%	87,9%	60,6%▼	93,0%	100%	87,1%	92,2%	80,9%▼	88,2%	87,6%	95,7%▲
· Nee	12,0%	12,1%	36,4%▲	7,0%	0%	11,8%	5,9%	16,9%	11,8%	11,5%	4,3%
· Weet niet	1,1%	0%	3,0%	0%	0%	1,2%	2,0%	2,2%	0%	0,88%	0%
·N	283	33	33	71	10	85	51	89	34	113	47
Wat zijn volgens u de belangrijkste arbeidsrisico's in het werk waar u opdrachten voor geeft?											
Werkdruk [% aangekruist]	4,6%	6,1%	0%	4,2%	30,0%▲	2,4%	5,9%	3,4%	0%	5,3%	8,5%
Emotioneel zwaar werk [% aangekruist]	6,7%	0%	3,0%	0%▼	30,0%▲	16,5%▲	2,0%	4,5%	2,9%	6,2%	14,9%▲
Agressie en geweld [% aangekruist]	0,71%	3,0%	0%	0%	0%	0%	2,0%	0%	0%	0,88%	2,1%
Lichamelijke belasting (tillen, duwen en/of trekken) [% aangekruist]	29,3%	18,2%	15,2%	36,6%	60,0%▲	34,1%	21,6%	28,1%	26,5%	30,1%	31,9%
Beeldschermwerk [% aangekruist]	0,71%	0%	0%	0%	0%	0%	3,9%▲	0%	0%	1,8%	0%
Langdurig in dezelfde (ongemakkelijke) houding werken [% aangekruist]	2,1%	6,1%	3,0%	0%	0%	1,2%	3,9%	2,2%	2,9%	1,8%	2,1%
Lawaai [% aangekruist]	11,7%	12,1%	9,1%	14,1%	0%	7,1%	19,6%	11,2%	14,7%	14,2%	4,3%
Knel-/plet-/snijgevaar [% aangekruist]	32,5%	39,4%	42,4%	28,2%	0%▼	28,2%	41,2%	23,6%▼	35,3%	38,1%	34,0%
Valgevaar [% aangekruist]	47,0%	36,4%	33,3%	70,4%▲	0%▼	37,6%▼	54,9%	43,8%	47,1%	46,9%	53,2%
Aanrijdgevaar [% aangekruist]	9,2%	3,0%	6,1%	7,0%	10,0%	11,8%	13,7%	6,7%	8,8%	8,0%	17,0%▲
Gevaarlijke (chemische of biologische) stoffen [% aangekruist]	12,0%	15,2%	9,1%	5,6%	20,0%	9,4%	23,5%▲	6,7%	5,9%	12,4%	25,5%▲
Straling [% aangekruist]	0,35%	0%	0%	0%	0%	0%	2,0%▲	0%	0%	0,88%	0%
Onregelmatige werktijden (bijv. nachtarbeid, ploegendienst) [% aangekruist]	1,8%	0%	0%	0%	10,0%▲	3,5%	2,0%	1,1%	0%	1,8%	4,3%
Repeterend werk [% aangekruist]	0,71%	0%	0%	0%	0%	2,4%▲	0%	0%	2,9%	0,88%	0%
Andere arbeidsrisico's [% aangekruist]	32,9%	48,5%▲	36,4%	23,9%	40,0%	23,5%▼	47,1%▲	28,1%	32,4%	32,7%	42,6%
Geen arbeidsrisico's [% aangekruist]	2,5%	3,0%	3,0%	0%	0%	4,7%	2,0%	4,5%	2,9%	1,8%	0%
Weet ik niet [% aangekruist]	0,71%	0%	3,0%	0%	0%	1,2%	0%	2,2%▲	0%	0%	0%
Module Bekendheid met verantwoord opdrachtgeverschap · Bekendheid met de term en opdrachtgeverschap in de praktijk											
Was u vóór dit gesprek al bekend met het begrip 'verantwoord opdrachtgeverschap'?											
· Ja	44,2%	48,5%	33,3%	40,8%	60,0%	36,5%	62,7%▲	32,6%▼	38,2%	48,7%	59,6%▲
· Nee	54,4%	48,5%	66,7%	59,2%	40,0%	60,0%	37,3%▼	65,2%▲	61,8%	49,6%	40,4%▼
· weet niet	1,4%	3,0%	0%	0%	0%	3,5%▲	0%	2,2%	0%	1,8%	0%
·N	283	33	33	71	10	85	51	89	34	113	47
Vindt u dat u verantwoord opdrachtgeverschap beoefent?											
· Ja	90,1%	90,9%	72,7%▼	88,7%	100%	92,9%	96,1%	78,7%▼	94,1%	95,6%▲	95,7%
· Nee	4,2%	6,1%	15,2%▲	4,2%	0%	2,4%	0%	10,1%▲	2,9%	0,88%▼	2,1%
· weet niet	5,7%	3,0%	12,1%	7,0%	0%	4,7%	3,9%	11,2%▲	2,9%	3,5%	2,1%
·N	283	33	33	71	10	85	51	89	34	113	47

	Totaal	Exclusief werkzaam in de sector						Vestigingsgrootte			
		Metaal [11,7%]	Chemie [11,7%]	Bouw [25,1%]	Thuiszorg [3,5%]	Overig [30,0%]	Meerdere sectoren [18,0%]	1 - 4 werknemers [31,4%]	5 - 9 werknemers [12,0%]	10 - 99 werknemers [39,9%]	100 of meer werknemers [16,6%]
Waar moet een verantwoorde opdrachtgever volgens u zeker aan voldoen?											
Aandacht hebben voor tijdsdruk en planning [% aangekruist]	87,6%	81,8%	84,8%	85,9%	100%	89,4%	90,2%	84,3%	88,2%	88,5%	91,5%
Maatregelen nemen voor veilig en gezond werken [% aangekruist]	94,0%	100%	81,8%▼	94,4%	90,0%	94,1%	98,0%	87,6%▼	97,1%	96,5%	97,9%
Veilige materialen en machines beschikbaar stellen [% aangekruist]	85,9%	81,8%	75,8%	87,3%	60,0%▼	90,6%	90,2%	84,3%	82,4%	86,7%	89,4%
Structureel overleg met opdrachtnemer plannen, waarin gezond en veilig werken besproken wordt [% aangekruist]	77,7%	75,8%	54,5%▼	83,1%	70,0%	80,0%	84,3%	80,9%	67,6%	76,1%	83,0%
Opdrachtnemer om advies vragen bij belangrijke keuzes rondom veiligheid en gezondheid in een werkproject [% aangekruist]	75,6%	72,7%	60,6%▼	85,9%▲	70,0%	72,9%	78,4%	76,4%	67,6%	74,3%	83,0%
Opdrachtnemer feedback geven over veilig en gezond werken [% aangekruist]	83,4%	93,9%	63,6%▼	84,5%	90,0%	82,4%	88,2%	78,7%	79,4%	85,0%	91,5%
Vooraf veiligheidsmaatregelen definiëren [% aangekruist]	83,7%	90,9%	63,6%▼	87,3%	90,0%	85,9%	82,4%	76,4%▼	76,5%	89,4%▲	89,4%
Weet niet [% aangekruist]	1,8%	0%	9,1%▲	1,4%	0%	1,2%	0%	2,2%	2,9%	1,8%	0%
·N	283	33	33	71	10	85	51	89	34	113	47
Welke kenmerken past u ook daadwerkelijk toe?											
Aandacht hebben voor tijdsdruk en planning [% aangekruist]	71,7%	72,7%	48,5%▼	73,2%	100%▲	74,1%	74,5%	58,4%▼	64,7%	76,1%	91,5%▲
Maatregelen nemen voor veilig en gezond werken [% aangekruist]	80,9%	84,8%	54,5%▼	81,7%	90,0%	83,5%	88,2%	70,8%▼	88,2%	83,2%	89,4%
Veilige materialen en machines beschikbaar stellen [% aangekruist]	76,7%	78,8%	57,6%▼	77,5%	70,0%	78,8%	84,3%	69,7%	70,6%	77,9%	91,5%▲
Structureel overleg met opdrachtnemer plannen, waarin gezond en veilig werken besproken wordt [% aangekruist]	58,7%	66,7%	42,4%▼	56,3%	60,0%	54,1%	74,5%▲	41,6%▼	52,9%	61,9%	87,2%▲
Opdrachtnemer om advies vragen bij belangrijke keuzes rondom veiligheid en gezondheid in een werkproject [% aangekruist]	56,5%	63,6%	39,4%▼	67,6%▲	50,0%	47,1%▼	64,7%	40,4%▼	52,9%	61,1%	78,7%▲
Opdrachtnemer feedback geven over veilig en gezond werken [% aangekruist]	66,8%	72,7%	39,4%▼	66,2%	80,0%	69,4%	74,5%	55,1%▼	67,6%	69,0%	83,0%▲
Vooraf veiligheidsmaatregelen definiëren [% aangekruist]	74,9%	84,8%	42,4%▼	76,1%	80,0%	74,1%	88,2%▲	57,3%▼	70,6%	83,2%▲	91,5%▲
Geen van deze [% aangekruist]	4,2%	3,0%	15,2%▲	1,4%	0%	5,9%	0%	5,6%	8,8%	2,7%	2,1%
Weet niet [% aangekruist]	1,4%	0%	9,1%▲	1,4%	0%	0%	0%	3,4%	0%	0,88%	0%
·N	283	33	33	71	10	85	51	89	34	113	47
Met hoeveel verschillende opdrachtnemers werkt uw bedrijf gemiddeld in een tijdsperiode van 1 kalenderjaar? Het mag om een schatting gaan.											
· 1	4,9%	6,1%	18,2%▲	0%▼	0%	7,1%	0%	6,7%	8,8%	4,4%	0%
· 2-5	31,4%	36,4%	36,4%	29,6%	30,0%	37,6%	17,6%▼	50,6%▲	26,5%	26,5%	10,6%▼
· 6-10	18,0%	18,2%	12,1%	18,3%	30,0%	16,5%	21,6%	19,1%	35,3%▲	14,2%	12,8%
· meer dan 10	45,6%	39,4%	33,3%	52,1%	40,0%	38,8%	60,8%▲	23,6%▼	29,4%▼	54,9%▲	76,6%▲
·N	283	33	33	71	10	85	51	89	34	113	47
Werkt uw bedrijf herhaaldelijk samen met dezelfde opdrachtnemers, of werkt u steeds met nieuwe opdrachtnemers?											
· Mijn bedrijf werkt vooral met dezelfde opdrachtnemers	86,9%	83,9%	88,5%	83,1%	80,0%	89,9%	90,2%	90,4%	80,6%	88,8%	80,9%
· Mijn bedrijf werkt vooral steeds met nieuwe opdrachtnemers	2,2%	0%	0%	4,2%	0%	3,8%	0%	3,6%	3,2%	1,9%	0%
· Mijn bedrijf werkt ongeveer evenveel met nieuwe opdrachtnemers als met opdrachtnemers waar we eerder mee gewerkt hebben	10,8%	16,1%	11,5%	12,7%	20,0%	6,3%	9,8%	6,0%	16,1%	9,3%	19,1%▲
·N	268	31	26	71	10	79	51	83	31	107	47

	Totaal	Exclusief werkzaam in de sector						Vestigingsgrootte			
		Metaal [11,7%]	Chemie [11,7%]	Bouw [25,1%]	Thuiszorg [3,5%]	Overig [30,0%]	Meerdere sectoren [18,0%]	1 - 4 werknemers [31,4%]	5 - 9 werknemers [12,0%]	10 - 99 werknemers [39,9%]	100 of meer werknemers [16,6%]
Hoe belangrijk is het voor u als opdrachtgever dat een opdrachtnemer aandacht heeft voor gezond en veilig werken?											
· heel belangrijk	81,90%	84,8%	69,70%	85,3%	90,0%	81,7%	82,4%	76,7%	87,9%	82,0%	87,2%
· een beetje belangrijk	14,40%	12,1%	21,20%	7,4%	10,0%	17,1%	17,6%	16,3%	9,1%	15,3%	12,8%
· neutraal	2,2%	3,0%	3,0%	4,4%	0%	1,2%	0%	4,7%	3,0%	0,90%	0%
· niet zo belangrijk	0,72%	0%	0%	2,9%▲	0%	0%	0%	2,3%▲	0%	0%	0%
· helemaal niet belangrijk	0,36%	0%	3,0%▲	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0,90%	0%
· weet niet	0,36%	0%	3,0%▲	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0,90%	0%
·N	277	33	33	68	10	82	51	86	33	111	47
Heeft u als opdrachtgever in het verleden weleens overwogen of besloten niet meer met een bepaalde opdrachtnemer samen te werken?											
· Ja	67,8%	69,7%	57,6%	71,8%	90,0%	58,8%▼	78,4%	57,3%▼	64,7%	70,8%	83,0%▲
· Nee	29,0%	24,2%	36,4%	25,4%	10,0%	38,8%▲	19,6%	41,6%▲	29,4%	26,5%	10,6%▼
· Mijn bedrijf heeft het weleens overwogen, maar niet de knoop doorgehakt	2,1%	3,0%	0%	2,8%	0%	2,4%	2,0%	1,1%	2,9%	0,88%	6,4%▲
· Weet ik niet	1,1%	3,0%	6,1%▲	0%	0%	0%	0%	0%	2,9%	1,8%	0%
·N	283	33	33	71	10	85	51	89	34	113	47
Was te weinig aandacht voor gezond en veilig werken bij de opdrachtnemer de reden voor u als opdrachtgever om te overwegen of te besluiten niet meer samen te werken?											
· Ja	49,0%	54,2%	47,4%	52,8%	#	42,3%	53,7%	38,5%	43,5%	45,7%	71,4%▲
· Nee	50,0%	45,8%	52,6%	47,2%	#	57,7%	43,9%	61,5%	56,5%	51,9%	28,6%▼
· weet niet	1,0%	0%	0%	0%	#	0%	2,4%	0%	0%	2,5%	0%
·N	198	24	19	53	<10	52	41	52	23	81	42
Wat zijn volgens u redenen voor opdrachtnemers om te overwegen of besluiten niet meer met een bepaalde opdrachtgever te samenwerken?											
Is niet betrokken bij de uitvoering [% aangekruist]	36,7%	45,5%	30,3%	47,9%▲	20,0%	28,2%	37,3%	31,5%	44,1%	36,3%	42,6%
Is moeilijk in de samenwerking [% aangekruist]	52,3%	63,6%	54,5%	49,3%	50,0%	42,4%▼	64,7%	52,8%	61,8%	49,6%	51,1%
Is niet open over de contractvoorwaarden, budget en/of planning [% aangekruist]	48,1%	48,5%	33,3%	53,5%	20,0%	42,4%	64,7%▲	39,3%▼	55,9%	50,4%	53,2%
Is niet realistisch in zijn verwachtingen over planning, kosten of uitvoering [% aangekruist]	51,9%	45,5%	51,5%	56,3%	20,0%▼	41,2%▼	74,5%▲	47,2%	61,8%	50,4%	57,4%
Heeft te weinig aandacht voor gezond en veilig werken [% aangekruist]	48,4%	60,6%	36,4%	52,1%	20,0%	42,4%	58,8%	42,7%	55,9%	47,8%	55,3%
Anders, namelijk: [% aangekruist]	9,5%	21,2%▲	18,2%	5,6%	20,0%	7,1%	3,9%	9,0%	14,7%	7,1%	12,8%
Weet niet [% aangekruist]	23,0%	15,2%	15,2%	22,5%	40,0%	35,3%▲	9,8%▼	22,5%	8,8%▼	25,7%	27,7%
·N	283	33	33	71	10	85	51	89	34	113	47

	Totaal	Exclusief werkzaam in de sector						Vestigingsgrootte			
		Metaal [11,7%]	Chemie [11,7%]	Bouw [25,1%]	Thuiszorg [3,5%]	Overig [30,0%]	Meerdere sectoren [18,0%]	1 - 4 werknemers [31,4%]	5 - 9 werknemers [12,0%]	10 - 99 werknemers [39,9%]	100 of meer werknemers [16,6%]
Module Ontwerpfase · Betrokkenheid van opdrachtnemer en aandacht voor veilig en gezond werken in ontwerpfase van een opdracht											
Welke mate van invloed kan een opdrachtnemer op u uitoefenen in de ontwerpfase van de opdracht, als het gaat om de planning?											
· Geen invloed	24,70%	33,3%	21,2%	22,5%	20,0%	29,4%	17,6%	25,8%	29,4%	30,1%	6,4%▼
· Gering: een opdrachtnemer mag alleen akkoord geven of weigeren	18,40%	27,3%	24,2%	12,7%	20,0%	16,5%	19,6%	18,0%	23,5%	18,6%	14,9%
· Redelijk: een opdrachtnemer mag meedenken en ideeën opperen	38,90%	27,3%	42,4%	45,1%	50,0%	34,1%	41,2%	33,7%	32,4%	36,3%	59,6%▲
· Volledig: ik ontwerp als opdrachtgever de opdracht samen met de opdrachtnemer	16,60%	9,1%	12,1%	19,7%	10,0%	17,6%	19,6%	21,3%	14,7%	14,2%	14,9%
· Weet niet	1,40%	3,0%	0%	0%	0%	2,4%	2,0%	1,1%	0%	0,88%	4,3%
·N	283	33	33	71	10	85	51	89	34	113	47
Welke mate van invloed kan een opdrachtnemer op u uitoefenen in de ontwerpfase van de opdracht, als het gaat om het budget?											
· Geen (invloed)	39,60%	42,4%	36,4%	36,6%	60,0%	48,2%	25,5%▼	44,9%	50,0%	41,6%	17,0%▼
· Gering (een opdrachtnemer mag alleen akkoord geven of weigeren)	25,80%	27,3%	30,3%	23,9%	20,0%	21,2%	33,3%	25,8%	23,5%	21,2%	38,3%▲
· Redelijk (een opdrachtnemer mag meedenken en ideeën opperen)	25,80%	18,2%	27,3%	29,6%	10,0%	22,4%	33,3%	21,3%	20,6%	27,4%	34,0%
· Volledig (ik ontwerp als opdrachtgever de opdracht samen met de opdrachtnemer)	7,80%	9,1%	6,1%	8,5%	10,0%	7,1%	7,8%	7,9%	2,9%	8,8%	8,5%
· Weet niet	1,10%	3,0%	0%	1,4%	0%	1,2%	0%	0%	2,9%	0,88%	2,1%
·N	283	33	33	71	10	85	51	89	34	113	47
Welke mate van invloed kan een opdrachtnemer op u uitoefenen in de ontwerpfase van de opdracht, als het gaat om gezond en veilig werken?											
· Geen (invloed)	20,50%	15,2%	24,2%	23,9%	30,0%	21,2%	13,7%	20,2%	29,4%	23,0%	8,5%▼
· Gering (een opdrachtnemer mag alleen akkoord geven of weigeren)	16,30%	30,3%▲	12,1%	11,3%	10,0%	10,6%	27,5%▲	20,2%	14,7%	11,5%	21,3%
· Redelijk (een opdrachtnemer mag meedenken en ideeën opperen)	36,7%	36,4%	42,4%	36,6%	10,0%	36,5%	39,2%	27,0%▼	41,2%	41,6%	40,4%
· Volledig (ik ontwerp als opdrachtgever de opdracht samen met de opdrachtnemer)	25,8%	18,2%	18,2%	26,8%	50,0%	31,8%	19,6%	31,5%	14,7%	23,0%	29,8%
· Weet niet	0,71%	0%	3,0%	1,4%	0%	0%	0%	1,1%	0%	0,88%	0%
·N	283	33	33	71	10	85	51	89	34	113	47

	Totaal	Exclusief werkzaam in de sector						Vestigingsgrootte			
		Metaal [11,7%]	Chemie [11,7%]	Bouw [25,1%]	Thuiszorg [3,5%]	Overig [30,0%]	Meerdere sectoren [18,0%]	1 - 4 werknemers [31,4%]	5 - 9 werknemers [12,0%]	10 - 99 werknemers [39,9%]	100 of meer werknemers [16,6%]
Wat legt u doorgaans vast in het ontwerp van de opdracht over gezond en veilig werken:											
niets [% aangekruist]	39,6%	33,3%	57,6%▲	32,4%	30,0%	52,9%▲	21,6%▼	57,3%▲	50,0%	34,5%	10,6%▼
Verantwoordelijkheid van opdrachtgever en opdrachtnemer(s) [% aangekruist]	22,3%	15,2%	9,1%	25,4%	30,0%	29,4%	17,6%	14,6%▼	20,6%	23,0%	36,2%▲
Competenties van opdrachtnemer(s) en eventueel scholing of cursus [% aangekruist]	9,2%	0%	6,1%	14,1%	0%	16,5%▲	0%▼	5,6%	11,8%	9,7%	12,8%
Inhuur onafhankelijke experts en/of instellen coördinatoren gezond en veilig werken [% aangekruist]	1,4%	0%	0%	4,2%▲	0%	0%	2,0%	1,1%	0%	1,8%	2,1%
Inroosteren inspecties en evaluaties [% aangekruist]	6,7%	3,0%	3,0%	9,9%	0%	9,4%	3,9%	3,4%	0%	4,4%	23,4%▲
(Afstemming over) risicoanalyse [% aangekruist]	22,6%	27,3%	9,1%▼	33,8%▲	0%	18,8%	23,5%	19,1%	14,7%	17,7%	46,8%▲
Budget voor veilig en gezond werken [% aangekruist]	4,2%	0%	3,0%	4,2%	10,0%	5,9%	3,9%	4,5%	2,9%	3,5%	6,4%
Aankoop/inhuur/gebruik van geschikte materialen en machines [% aangekruist]	4,9%	3,0%	3,0%	9,9%▲	0%	4,7%	2,0%	6,7%	0%	3,5%	8,5%
Consequenties wijzigingen in planning [% aangekruist]	6,0%	0%	6,1%	5,6%	0%	11,8%▲	2,0%	4,5%	0%	5,3%	14,9%▲
Afspraken veilig en gezond werken bij samenwerking met mede-opdrachtnemers [% aangekruist]	21,2%	18,2%	21,2%	18,3%	40,0%	14,1%	35,3%▲	14,6%	17,6%	21,2%	36,2%▲
Anders [% aangekruist]	19,1%	24,2%	12,1%	19,7%	50,0%▲	7,1%▼	33,3%▲	15,7%	11,8%	17,7%	34,0%▲
Weet niet [% aangekruist]	2,5%	3,0%	0%	0%	10,0%	3,5%	3,9%	1,1%	0%	3,5%	4,3%
·N	283	33	33	71	10	85	51	89	34	113	47
Vraagt u als opdrachtgever naar de ervaringen en competenties van de opdrachtnemer op het gebied van gezond en veilig werken?											
Nee [% aangekruist]	47,3%	42,4%	66,7%▲	49,3%	40,0%	49,4%	33,3%▼	50,6%	52,9%	52,2%	25,5%▼
Ja, ik vraag naar de competenties van de opdrachtnemer in het verleden [% aangekruist]	29,7%	36,4%	24,2%	28,2%	30,0%	22,4%	43,1%▲	27,0%	32,4%	27,4%	38,3%
Ja, ik neem de prestaties van de opdrachtnemer in het verleden mee in de selectie voor de opdracht [% aangekruist]	20,8%	39,4%▲	15,2%	22,5%	20,0%	12,9%▼	23,5%	15,7%	26,5%	18,6%	31,9%▲
Ja, ik inventariseer of de opdrachtnemer aanvullende kennis/vaardigheden nodig heeft om de opdracht gezond en veilig uit te kunnen voeren, en bied dan ook scholing of cursus aan [% aangekruist]	20,1%	24,2%	9,1%	16,9%	20,0%	28,2%▲	15,7%	13,5%	20,6%	16,8%	40,4%▲
·N	283	33	33	71	10	85	51	89	34	113	47
Denkt u dat, als u meer aandacht besteedt aan gezond en veilig werken in de ontwerpfase van een opdracht, dit arbeidsongevallen en uitval bij de opdrachtnemer kan voorkomen?											
· Ja	48,8%	60,6%	42,4%	53,5%	40,0%	36,5%▼	60,8%	46,1%	52,9%	44,2%	61,7%
· Nee	39,6%	30,3%	36,4%	35,2%	50,0%	55,3%▲	25,5%▼	40,4%	41,2%	41,6%	31,9%
· Weet niet	11,7%	9,1%	21,2%	11,3%	10,0%	8,2%	13,7%	13,5%	5,9%	14,2%	6,4%
·N	283	33	33	71	10	85	51	89	34	113	47
Module Uitvoeringsfase · Betrokkenheid van opdrachtnemer en aandacht voor veilig en gezond werken in uitvoeringsfase van een opdracht											
Hoe vaak vindt er tijdens de uitvoering van de opdracht overleg plaats tussen u als opdrachtgever en de opdrachtnemer?											
· Vrijwel nooit	17,7%	24,2%	24,2%	22,5%	20,0%	12,9%	9,8%	22,5%	17,6%	18,6%	6,4%▼
· Maandelijks	14,1%	18,2%	21,2%	12,7%	10,0%	11,8%	13,7%	9,0%	20,6%	14,2%	19,1%
· Wekelijks	27,2%	15,2%	15,2%	31,0%	20,0%	28,2%	37,3%	16,9%▼	35,3%	30,1%	34,0%
· Dagelijks	35,3%	27,3%	24,2%	33,8%	40,0%	44,7%▲	33,3%	42,7%	26,5%	32,7%	34,0%
· Weet niet	5,7%	15,2%▲	15,2%▲	0%▼	10,0%	2,4%	5,9%	9,0%	0%	4,4%	6,4%
·N	283	33	33	71	10	85	51	89	34	113	47

	Totaal	Exclusief werkzaam in de sector						Vestigingsgrootte			
		Metaal [11,7%]	Chemie [11,7%]	Bouw [25,1%]	Thuiszorg [3,5%]	Overig [30,0%]	Meerdere sectoren [18,0%]	1 - 4 werknemers [31,4%]	5 - 9 werknemers [12,0%]	10 - 99 werknemers [39,9%]	100 of meer werknemers [16,6%]
In hoeverre bent u als opdrachtgever betrokken bij de uitvoering? Is dat ...											
· Niet	6,0%	3,0%	15,2%▲	1,4%	10,0%	7,1%	5,9%	5,6%	2,9%	8,0%	4,3%
· Gering. Bijvoorbeeld: ik neem af en toe contact op met de opdrachtnemer via e-mail of telefoon	10,2%	9,1%	18,2%	5,6%	40,0%▲	10,6%	5,9%	7,9%	14,7%	9,7%	12,8%
· Vrij betrokken. Bijvoorbeeld: ik kom regelmatig langs bij de opdrachtnemer	25,8%	30,3%	33,3%	23,9%	10,0%	20,0%	33,3%	25,8%	35,3%	21,2%	29,8%
· Volledig betrokken. Bijvoorbeeld: ik organiseer bijeenkomsten voor de opdrachtnemers, en veilig en gezond werken is een agendapunt tijdens overleggen.	58,0%	57,6%	33,3%▼	69,0%▲	40,0%	62,4%	54,9%	60,7%	47,1%	61,1%	53,2%
·N	283	33	33	71	10	85	51	89	34	113	47
Welk van de volgende acties onderneemt u als opdrachtgever als het gaat om gezond en veilig werken?											
Ik stel duidelijke regels op over gewenst gedrag [% aangekruist]	74,2%	81,8%	54,5%▼	80,3%	60,0%	70,6%	82,4%	62,9%▼	73,5%	79,6%	83,0%
Ik organiseer acties of activiteiten om gewenst gedrag te stimuleren [% aangekruist]	44,9%	60,6%	24,2%▼	38,0%	60,0%	38,8%	64,7%▲	30,3%▼	29,4%	49,6%	72,3%▲
Ik vraag de opdrachtnemer om met verbeterpunten te komen [% aangekruist]	50,9%	57,6%	36,4%	49,3%	30,0%	51,8%	60,8%	43,8%	44,1%	48,7%	74,5%▲
Ik stimuleer onderlinge gesprekken over veilig en gezond werken tussen opdrachtnemers [% aangekruist]	46,3%	36,4%	27,3%▼	50,7%	40,0%	41,2%	68,6%▲	40,4%	50,0%	40,7%	68,1%▲
Ik zie zelf actief toe op de uitvoering van het werk [% aangekruist]	66,8%	75,8%	57,6%	74,6%	50,0%	58,8%	72,5%	67,4%	61,8%	66,4%	70,2%
Ik spreek zelf werkenden op de werkvloer aan op onveilig of ongezond gedrag [% aangekruist]	77,0%	97,0%▲	63,6%	85,9%▲	50,0%▼	63,5%▼	88,2%▲	69,7%▼	82,4%	77,0%	87,2%
Veilig en gezond werken is een vast punt op de agenda [% aangekruist]	62,5%	66,7%	51,5%	54,9%	60,0%	62,4%	78,4%▲	46,1%▼	55,9%	67,3%	87,2%▲
Geen van deze [% aangekruist]	8,8%	0%	27,3%▲	5,6%	10,0%	9,4%	5,9%	14,6%▲	8,8%	7,1%	2,1%
Weet niet [% aangekruist]	0,71%	0%	0%	0%	10,0%▲	1,2%	0%	0%	2,9%	0,88%	0%
·N	283	33	33	71	10	85	51	89	34	113	47
Beloont of bestraft u als opdrachtgever de opdrachtnemer als het gaat om gezond en veilig werken.											
· Ja, zowel beloning als bestraffing	10,2%	9,1%	15,2%	9,9%	10,0%	5,9%	15,7%	10,1%	11,8%	6,2%	19,1%▲
· Alleen beloning	3,5%	3,0%	6,1%	1,4%	0%	3,5%	5,9%	4,5%	0%	2,7%	6,4%
· Alleen bestraffing	18,7%	33,3%▲	3,0%▼	23,9%	0%	11,8%▼	27,5%	13,5%	14,7%	20,4%	27,7%
· Geen beloning of bestraffing	66,4%	54,5%	72,7%	62,0%	90,0%	78,8%▲	51,0%▼	70,8%	73,5%	69,0%	46,8%▼
· Weet niet	1,1%	0%	3,0%	2,8%	0%	0%	0%	1,1%	0%	1,8%	0%
·N	283	33	33	71	10	85	51	89	34	113	47
Als een opdracht niet volgens plan verloopt, wat is dan uw strategie als opdrachtgever?											
· Niets doen	1,4%	0%	6,1%▲	2,8%	0%	0%	0%	3,4%	2,9%	0%	0%
· Druk op de opdrachtnemer opvoeren	8,5%	9,1%	18,2%▲	11,3%	0%	4,7%	5,9%	9,0%	17,6%▲	3,5%▼	12,8%
· Afwachten tot de opdrachtnemer iets voorstelt	0,71%	0%	0%	0%	0%	2,4%▲	0%	2,2%▲	0%	0%	0%
· Vroegtijdig signaleren en overleggen met de opdrachtnemer over oplossingen	74,6%	57,6%▼	54,5%▼	71,8%	90,0%	85,9%▲	80,4%	73,0%	58,8%▼	80,5%	74,5%
· Vragen wat de opdrachtnemer zou doen	4,6%	9,1%	6,1%	4,2%	0%	1,2%	7,8%	2,2%	8,8%	5,3%	4,3%
· Anders	8,8%	21,2%▲	15,2%	7,0%	10,0%	4,7%	5,9%	9,0%	11,8%	8,8%	6,4%
· Weet niet	1,4%	3,0%	0%	2,8%	0%	1,2%	0%	1,1%	0%	1,8%	2,1%
·N	283	33	33	71	10	85	51	89	34	113	47

	Totaal	Exclusief werkzaam in de sector						Vestigingsgrootte			
		Metaal [11,7%]	Chemie [11,7%]	Bouw [25,1%]	Thuiszorg [3,5%]	Overig [30,0%]	Meerdere sectoren [18,0%]	1 - 4 werknemers [31,4%]	5 - 9 werknemers [12,0%]	10 - 99 werknemers [39,9%]	100 of meer werknemers [16,6%]
Als het gaat om veilig en gezond werken, behandelt u als opdrachtgever de opdrachtnemer dan gelijkwaardig aan eigen personeel?											
· Ja	89,2%	90,0%	81,3%	87,5%	100%	89,5%	93,5%	85,7%	94,1%	88,5%	91,5%
· Nee	7,6%	6,7%	9,4%	8,9%	0%	7,9%	6,5%	12,5%	2,9%	7,1%	6,4%
· Weet niet	3,2%	3,3%	9,4%▲	3,6%	0%	2,6%	0%	1,8%	2,9%	4,4%	2,1%
·N	250	30	32	56	10	76	46	56	34	113	47
Als het gaat om veilig en gezond werken, stelt u dan aan alle opdrachtnemers die voor u werken dezelfde eisen?											
· Ja	92,2%	87,9%	87,9%	94,4%	90,0%	95,3%	90,2%	93,3%	91,2%	93,8%	87,2%
· Nee	6,0%	12,1%	12,1%	2,8%	10,0%	3,5%	5,9%	3,4%	8,8%	5,3%	10,6%
· Weet niet	1,8%	0%	0%	2,8%	0%	1,2%	3,9%	3,4%	0%	0,88%	2,1%
·N	283	33	33	71	10	85	51	89	34	113	47
Module Bouw											
· Veilig en gezond werken in de bouw / V&G											
Hoe vaak stelt u als opdrachtgever een V&G (veilig en gezond werken) plan op?											
· Altijd	36,4%							19,2%▼	#	32,1%	70,6%▲
· Meestal	18,2%							11,5%	#	28,6%	17,6%
· Soms	14,3%							0%▼	#	25,0%▲	11,8%
· Zelden	10,4%							23,1%▲	#	3,6%	0%
· Nooit	13,0%							30,8%▲	#	7,1%	0%
· Nvt	6,5%							11,5%	#	3,6%	0%
· Weet niet	1,3%							3,8%	#	0%	0%
·N	77							26	<10	28	17
Wordt het V&G plan speciaal opgesteld voor de opdracht?											
· Altijd	75,4%							35,7%▼	#	92,0%▲	94,1%▲
· Meestal	6,6%							14,3%	#	4,0%	5,9%
· Soms	9,8%							21,4%	#	4,0%	0%
· Zelden	1,6%							7,1%	#	0%	0%
· Nooit	3,3%							14,3%▲	#	0%	0%
· Nvt	3,3%							7,1%	#	0%	0%
·N	61							14	<10	25	17
Hoe vaak worden rapporten van bodemonderzoeken en/of asbestinventarisaties door u overgedragen aan opdrachtnemers bij aanvang van de opdracht?											
· Altijd	55,7%							21,4%▼	#	48,0%	82,4%▲
· Meestal	8,2%							14,3%	#	12,0%	0%
· Soms	6,6%							7,1%	#	8,0%	5,9%
· Zelden	6,6%							21,4%▲	#	0%	5,9%
· Nooit	4,9%							14,3%	#	4,0%	0%
· Nvt	18,0%							21,4%	#	28,0%	5,9%
·N	61							14	<10	25	17
Hoe vaak wordt het V&G plan aan opdrachtnemers overgedragen bij aanvang van de opdracht?											
· Altijd	72,1%							50,0%▼	#	72,0%	88,2%
· Meestal	11,5%							21,4%	#	12,0%	5,9%
· Soms	6,6%							7,1%	#	12,0%	0%
· Zelden	4,9%							14,3%	#	4,0%	0%
· Nooit	1,6%							7,1%	#	0%	0%
· Nvt	1,6%							0%	#	0%	0%
· Weet niet	1,6%							0%	#	0%	5,9%
·N	61							14	<10	25	17

	Totaal	Exclusief werkzaam in de sector						Vestigingsgrootte			
		Metaal [11,7%]	Chemie [11,7%]	Bouw [25,1%]	Thuiszorg [3,5%]	Overig [30,0%]	Meerdere sectoren [18,0%]	1 - 4 werknemers [31,4%]	5 - 9 werknemers [12,0%]	10 - 99 werknemers [39,9%]	100 of meer werknemers [16,6%]
Informeert u bij de overdracht van het V&G plan de opdrachtnemer nader over zijn/haar verantwoordelijkheden voor gezond en veilig werken?											
· Altijd	68,9%							71,4%	#	52,0%▼	94,1%▲
· Meestal	13,1%							14,3%	#	16,0%	5,9%
· Soms	8,2%							7,1%	#	16,0%	0%
· Zelden	3,3%							0%	#	8,0%	0%
· Nooit	4,9%							7,1%	#	8,0%	0%
· Nvt	1,6%							0%	#	0%	0%
·N	61							14	<10	25	17
Zijn de verantwoordelijkheden of taken van de opdrachtnemer vastgelegd in het V&G plan?											
· Altijd	67,2%							64,3%	#	72,0%	70,6%
· Meestal	11,5%							0%	#	16,0%	5,9%
· Soms	8,2%							0%	#	12,0%	11,8%
· Zelden	1,6%							7,1%	#	0%	0%
· Nooit	8,2%							28,6%▲	#	0%	5,9%
· Weet niet	3,3%							0%	#	0%	5,9%
·N	61							14	<10	25	17
Zijn de verantwoordelijkheden of taken van u als opdrachtgever vastgelegd in het V&G plan?											
· Altijd	78,7%							64,3%	#	84,0%	88,2%
· Meestal	8,2%							0%	#	16,0%	0%
· Soms	1,6%							0%	#	0%	5,9%
· Zelden	1,6%							7,1%	#	0%	0%
· Nooit	8,2%							28,6%▲	#	0%	0%
· Weet niet	1,6%							0%	#	0%	5,9%
·N	61							14	<10	25	17
Hoe vaak heeft u een coördinator V&G aangesteld?											
· Altijd	41,6%							3,8%▼	#	53,6%	82,4%▲
· Meestal	3,9%							0%	#	7,1%	0%
· Soms	7,8%							7,7%	#	10,7%	5,9%
· Zelden	3,9%							7,7%	#	3,6%	0%
· Nooit	32,5%							57,7%▲	#	21,4%	11,8%▼
· Nvt	10,4%							23,1%▲	#	3,6%	0%
·N	77							26	<10	28	17
Module Evaluatiefase · Betrokkenheid van opdrachtnemer en aandacht voor veilig en gezond werken in afrondingsfase van een opdracht											
Hoe vaak evalueert u als opdrachtgever met de opdrachtnemer of er gezond en veilig gewerkt wordt?											
· Altijd	25,8%	27,3%	9,1%▼	28,2%	40,0%	25,9%	29,4%	24,7%	14,7%	24,8%	38,3%▲
· Meestal	20,1%	18,2%	15,2%	19,7%	20,0%	21,2%	23,5%	20,2%	14,7%	17,7%	29,8%
· Soms	21,6%	18,2%	21,2%	25,4%	0%	18,8%	27,5%	13,5%▼	29,4%	27,4%▲	17,0%
· Zelden	13,1%	15,2%	24,2%▲	9,9%	10,0%	11,8%	11,8%	12,4%	20,6%	15,0%	4,3%▼
· Nooit	18,4%	21,2%	30,3%	15,5%	20,0%	22,4%	5,9%▼	29,2%▲	17,6%	13,3%	10,6%
· Weet niet	1,1%	0%	0%	1,4%	10,0%▲	0%	2,0%	0%	2,9%	1,8%	0%
·N	283	33	33	71	10	85	51	89	34	113	47

	Totaal	Exclusief werkzaam in de sector						Vestigingsgrootte			
		Metaal [11,7%]	Chemie [11,7%]	Bouw [25,1%]	Thuiszorg [3,5%]	Overig [30,0%]	Meerdere sectoren [18,0%]	1 - 4 werknemers [31,4%]	5 - 9 werknemers [12,0%]	10 - 99 werknemers [39,9%]	100 of meer werknemers [16,6%]
Wanneer u een opdracht evalueert, vraagt u als opdrachtgever dan feedback aan de opdrachtnemer over gezond en veilig werken?											
· Altijd	38,20%	30,8%	21,7%	33,9%	#	40,9%	46,8%	42,9%	22,2%	32,3%	54,8%▲
· Meestal	17,10%	15,4%	13,0%	18,6%	#	21,2%	12,8%	14,3%	14,8%	18,8%	19,0%
· Soms	18,4%	30,8%	21,7%	15,3%	#	16,7%	19,1%	19,0%	29,6%	16,7%	14,3%
· Zelden	14,5%	3,8%	21,7%	18,6%	#	13,6%	12,8%	9,5%	25,9%	19,8%	2,4%▼
· Nooit	10,5%	15,4%	21,7%	13,6%	#	7,6%	4,3%	14,3%	7,4%	11,5%	4,8%
· Weet niet	1,3%	3,8%	0%	0%	#	0%	4,3%▲	0%	0%	1,0%	4,8%▲
·N	228	26	23	59	<10	66	47	63	27	96	42
Kan de opdrachtnemer problemen betreffende gezond en veilig werken aangeven tijdens de evaluatie met u als opdrachtgever?											
· Altijd	90,4%	88,5%	91,3%	84,7%	#	95,5%	91,5%	88,9%	92,6%	88,5%	95,2%
· Meestal	4,8%	3,8%	4,3%	6,8%	#	3,0%	4,3%	3,2%	3,7%	8,3%▲	0%
· Soms	2,2%	3,8%	4,3%	1,7%	#	1,5%	2,1%	3,2%	3,7%	1,0%	2,4%
· Zelden	0,88%	3,8%	0%	1,7%	#	0%	0%	3,2%▲	0%	0%	0%
· Nooit	1,3%	0%	0%	5,1%▲	#	0%	0%	1,6%	0%	2,1%	0%
· Weet niet	0,44%	0%	0%	0%	#	0%	2,1%▲	0%	0%	0%	2,4%▲
·N	228	26	23	59	<10	66	47	63	27	96	42
Wordt er tijdens de evaluatie ook actief overlegd over hoe het werk in de toekomst gezonder en veiliger gedaan kan worden?											
· Altijd	40,8%	30,8%	39,1%	44,1%	#	37,9%	48,9%	38,1%	37,0%	40,6%	47,6%
· Meestal	25,9%	19,2%	17,4%	23,7%	#	36,4%▲	19,1%	19,0%	29,6%	28,1%	28,6%
· Soms	18,4%	34,6%▲	8,7%	13,6%	#	18,2%	19,1%	28,6%▲	14,8%	14,6%	14,3%
· Zelden	7,5%	3,8%	17,4%	6,8%	#	6,1%	8,5%	7,9%	11,1%	8,3%	2,4%
· Nooit	7,0%	11,5%	17,4%▲	11,9%	#	1,5%▼	2,1%	6,3%	7,4%	8,3%	4,8%
· Weet niet	0,44%	0%	0%	0%	#	0%	2,1%▲	0%	0%	0%	2,4%▲
·N	228	26	23	59	<10	66	47	63	27	96	42
Worden de door de opdrachtnemer aangedragen verbeterpunten voor gezond en veilig werken doorgevoerd in vervolgopdrachten?											
· Altijd	32,50%	19,2%	43,5%	35,6%	#	43,9%▲	14,9%▼	41,3%	22,2%	29,2%	33,3%
· Meestal	44,30%	38,5%	39,1%	44,1%	#	43,9%	48,9%	30,2%▼	44,4%	54,2%▲	42,9%
· Soms	13,2%	19,2%	0%▼	11,9%	#	7,6%	25,5%▲	15,9%	22,2%	10,4%	9,5%
· Zelden	2,6%	7,7%	4,3%	1,7%	#	1,5%	2,1%	3,2%	3,7%	1,0%	4,8%
· Nooit	4,4%	7,7%	8,7%	6,8%	#	3,0%	0%	4,8%	3,7%	4,2%	4,8%
· Weet ik niet	3,1%	7,7%	4,3%	0%	#	0%	8,5%▲	4,8%	3,7%	1,0%	4,8%
·N	228	26	23	59	<10	66	47	63	27	96	42
Hoe tevreden bent u als opdrachtgever over de evaluaties die u met opdrachtnemers hebt gehouden?											
· Erg tevreden	13,60%	3,8%	21,7%	16,9%	#	16,7%	8,5%	19,0%	7,4%	14,6%	7,1%
· Tevreden	65,40%	61,5%	56,5%	61,0%	#	71,2%	63,8%	65,1%	66,7%	66,7%	61,9%
· Neutraal	18,4%	30,8%	21,7%	18,6%	#	12,1%	21,3%	12,7%	25,9%	17,7%	23,8%
· Ontevreden	0,88%	0%	0%	1,7%	#	0%	2,1%	0%	0%	1,0%	2,4%
· Weet niet	1,8%	3,8%	0%	1,7%	#	0%	4,3%	3,2%	0%	0%	4,8%
·N	228	26	23	59	<10	66	47	63	27	96	42

	Totaal	Exclusief werkzaam in de sector						Vestigingsgrootte			
		Metaal [11,7%]	Chemie [11,7%]	Bouw [25,1%]	Thuiszorg [3,5%]	Overig [30,0%]	Meerdere sectoren [18,0%]	1 - 4 werknemers [31,4%]	5 - 9 werknemers [12,0%]	10 - 99 werknemers [39,9%]	100 of meer werknemers [16,6%]
Module Verantwoord opdrachtgeverschap in Nederland											
Wat zijn voor u als opdrachtgever belangrijke redenen om u in te zetten voor gezond en veilig weken?											
Verplichting in een contract [% aangekruist]	49,8%	51,5%	33,3%▼	50,7%	40,0%	54,1%	52,9%	43,8%	47,1%	46,0%	72,3%▲
Sociale druk van mede-opdrachtgevers [% aangekruist]	28,6%	21,2%	27,3%	31,0%	10,0%	25,9%	39,2%	29,2%	32,4%	23,9%	36,2%
Eigen motivatie [% aangekruist]	91,5%	97,0%	90,9%	93,0%	80,0%	91,8%	88,2%	88,8%	94,1%	90,3%	97,9%
Vraag vanuit de opdrachtnemer [% aangekruist]	66,4%	72,7%	66,7%	66,2%	50,0%	64,7%	68,6%	58,4%	79,4%	64,6%	76,6%
Tijd [% aangekruist]	40,3%	36,4%	45,5%	47,9%	20,0%	34,1%	43,1%	39,3%	50,0%	40,7%	34,0%
Geld [% aangekruist]	39,9%	33,3%	27,3%	45,1%	50,0%	40,0%	43,1%	36,0%	58,8%▲	37,2%	40,4%
Boetes of sancties [% aangekruist]	41,3%	33,3%	36,4%	40,8%	10,0%▼	38,8%	60,8%▲	33,7%	41,2%	42,5%	53,2%
Beloningen [% aangekruist]	20,8%	24,2%	24,2%	18,3%	10,0%	10,6%▼	39,2%▲	14,6%	20,6%	22,1%	29,8%
Wetgeving [% aangekruist]	83,7%	90,9%	66,7%▼	83,1%	70,0%	88,2%	86,3%	75,3%▼	91,2%	84,1%	93,6%▲
Toezicht vanuit de overheid [% aangekruist]	59,0%	57,6%	45,5%	63,4%	40,0%	62,4%	60,8%	55,1%	73,5%	53,1%	70,2%
Marktwerking [% aangekruist]	37,5%	42,4%	33,3%	32,4%	20,0%	32,9%	54,9%▲	25,8%▼	52,9%▲	37,2%	48,9%
Anders [% aangekruist]	5,7%	3,0%	6,1%	1,4%	30,0%▲	4,7%	9,8%	3,4%	2,9%	8,8%	4,3%
·N	283	33	33	71	10	85	51	89	34	113	47
Wat zijn volgens u dé aangewezen partijen om verantwoord opdrachtgeverschap op het gebied van gezond en veilig werken te stimuleren?											
Opdrachtgevers [% aangekruist]	68,2%	66,7%	60,6%	71,8%	60,0%	70,6%	66,7%	66,3%	64,7%	69,0%	72,3%
Opdrachtnemers [% aangekruist]	37,1%	39,4%	27,3%	40,8%	40,0%	41,2%	29,4%	39,3%	38,2%	34,5%	38,3%
Brancheorganisaties/ werkgeversorganisatie [% aangekruist]	25,4%	36,4%	30,3%	19,7%	20,0%	27,1%	21,6%	16,9%▼	35,3%	29,2%	25,5%
Vakbonden [% aangekruist]	3,5%	3,0%	0%	5,6%	0%	3,5%	3,9%	4,5%	0%	5,3%	0%
Overheid [% aangekruist]	27,2%	15,2%	21,2%	31,0%	60,0%▲	25,9%	29,4%	24,7%	35,3%	25,7%	29,8%
Inspectie SZW (voorheen Arbeidsinspectie) [% aangekruist]	29,0%	33,3%	30,3%	25,4%	20,0%	27,1%	35,3%	38,2%▲	23,5%	23,9%	27,7%
Weet niet [% aangekruist]	1,4%	0%	6,1%▲	1,4%	0%	1,2%	0%	2,2%	0%	1,8%	0%
·N	283	33	33	71	10	85	51	89	34	113	47
Welke verandering zou u als opdrachtgever graag zien in uw samenwerking met opdrachtnemers?											
Geen [% aangekruist]	58,3%	42,4%▼	69,7%	60,6%	50,0%	71,8%▲	37,3%▼	70,8%▲	58,8%	61,1%	27,7%▼
Meer betrokkenheid van de opdrachtnemer bij de ontwerpfase van de opdracht [% aangekruist]	12,7%	18,2%	6,1%	9,9%	10,0%	7,1%	27,5%▲	5,6%▼	14,7%	13,3%	23,4%▲
Meer eigen betrokkenheid tijdens de uitvoering [% aangekruist]	13,8%	18,2%	15,2%	14,1%	10,0%	5,9%▼	23,5%▲	13,5%	17,6%	11,5%	17,0%
Meer aandacht voor gezond en veilig werken [% aangekruist]	14,1%	27,3%▲	6,1%	14,1%	0%	5,9%▼	27,5%▲	11,2%	14,7%	13,3%	21,3%
Meer maatregelen om gezond en veilig werken te garanderen [% aangekruist]	13,4%	15,2%	12,1%	12,7%	10,0%	5,9%▼	27,5%▲	7,9%	14,7%	12,4%	25,5%▲
Anders, namelijk: [% aangekruist]	8,8%	6,1%	6,1%	5,6%	20,0%	12,9%	7,8%	9,0%	8,8%	5,3%	17,0%▲
Weet niet [% aangekruist]	3,9%	9,1%	0%	4,2%	10,0%	2,4%	3,9%	2,2%	0%	5,3%	6,4%
·N	283	33	33	71	10	85	51	89	34	113	47
Wat is uw oordeel over de stand van zaken rondom verantwoord opdrachtgeverschap op het gebied van gezond en veilig werken?											
· Het is goed geregeld	64,7%	69,7%	63,6%	60,6%	50,0%	68,2%	64,7%	69,7%	64,7%	66,4%	51,1%▼
· Het is nog niet goed geregeld, maar er is wel een begin gemaakt	27,2%	21,2%	21,2%	35,2%	40,0%	25,9%	23,5%	16,9%▼	26,5%	28,3%	44,7%▲
· Het is nog helemaal niet (goed) geregeld	4,2%	6,1%	6,1%	1,4%	10,0%	2,4%	7,8%	7,9%▲	2,9%	2,7%	2,1%
· Weet niet	3,9%	3,0%	9,1%	2,8%	0%	3,5%	3,9%	5,6%	5,9%	2,7%	2,1%
·N	283	33	33	71	10	85	51	89	34	113	47

	Totaal	Exclusief werkzaam in de sector						Vestigingsgrootte			
		Metaal [11,7%]	Chemie [11,7%]	Bouw [25,1%]	Thuiszorg [3,5%]	Overig [30,0%]	Meerdere sectoren [18,0%]	1 - 4 werknemers [31,4%]	5 - 9 werknemers [12,0%]	10 - 99 werknemers [39,9%]	100 of meer werknemers [16,6%]
Waarom is verantwoord opdrachtgeverschap op het gebied van gezond en veilig werken volgens u niet goed geregeld?											
Opdrachtnemers hebben niet genoeg kennis [% aangekruist]	18,0%	10,0%	25,0%	28,6%	#	11,1%	16,7%	18,5%	8,3%	23,7%	13,0%
Opdrachtgevers hebben niet genoeg kennis [% aangekruist]	13,0%	10,0%	16,7%	21,4%	#	7,4%	11,1%	11,1%	16,7%	21,1%	0%▼
Opdrachtnemers hebben er geen belang bij om gezond en veilig werken te stimuleren [% aangekruist]	8,0%	20,0%	0%	7,1%	#	3,7%	16,7%	3,7%	16,7%	7,9%	8,7%
Opdrachtgevers hebben er geen belang bij om gezond en veilig werken te stimuleren [% aangekruist]	6,0%	10,0%	0%	7,1%	#	7,4%	5,6%	18,5%▲	0%	2,6%	0%
Opdrachtnemers kaarten het niet aan [% aangekruist]	6,0%	10,0%	16,7%	7,1%	#	3,7%	0%	7,4%	25,0%▲	0%▼	4,3%
Regels zijn te ingewikkeld [% aangekruist]	9,0%	30,0%▲	8,3%	7,1%	#	7,4%	5,6%	7,4%	8,3%	13,2%	4,3%
Gezond en veilig werken stimuleren is gewoon te duur [% aangekruist]	7,0%	20,0%	0%	3,6%	#	7,4%	11,1%	0%	0%	10,5%	13,0%
Anders, namelijk: [% aangekruist]	63,0%	40,0%	41,7%	71,4%	#	63,0%	66,7%	51,9%	66,7%	55,3%	87,0%▲
Weet niet [% aangekruist]	8,0%	10,0%	33,3%▲	3,6%	0%	7,4%	0%	18,5%▲	8,3%	5,3%	0%
·N	100	10	12	28	<10	27	18	27	12	38	23

Noot. Percentages zijn kolompercentages, en zijn getoetst met de Pearson χ^2-test (horizontale vergelijkingen). Gemiddelden zijn getoetst met de t-test. Het contrast is subgroep vs 'rest' (gewogen deviatiecontrast). ▲ en ▼: p<0,05, significant hoge (lage)

Bijlage D

Copyright © 2019 TNO Den Haag
Alle rechten voorbehouden. De informatie in dit document mag niet zonder de schriftelijke toestemming van TNO aan derden ter inzage of beschikking worden gesteld en mag door de opdrachtgever uitsluitend worden gebruikt ter evaluatie van deze rapportage en van zijn/haar belang bij de verlening van de opdracht.

Vragenlijst opdrachtnemers

Vraag V01
Module Algemene vragen
Wat is uw leeftijd?

Vraag V02
Wat is uw geslacht?

1: Man
2: Vrouw

Vraag V04
In welke sector neemt uw bedrijf opdrachten aan?

U kunt meerdere antwoorden aankruisen.

1: Reparatie van producten van metaal, machines en apparatuur
2: Installatie van industriële machines en apparatuur
3: Reiniging
4: Vervaardiging van metalen constructiewerken en delen daarvan
5: Verhuur en lease van machines en installaties voor de bouw
6: Sanering en overig afvalbeheer
7: Thuiszorg
8: Bouw

Vraag V04B
In welke sectoren zijn uw opdrachtgevers actief?
U kunt meerdere antwoorden aankruisen.

1: Chemie
2: Metaal
3: Bouw
4: Thuiszorg
5: Overheid

Vraag V05
Hoe zou u de 'structuur' van uw bedrijf kort omschrijven?

1: Zelfstandige zonder personeel (ZZP-er) → door naar Vraag V08
2: Zelfstandige vestiging (zonder bijkomende vestigingen)
3: Hoofdkantoor van een Nederlands bedrijf met meerdere vestigingen
4: Hoofdkantoor van een buitenlands bedrijf met meerdere vestigingen
5: Vestiging van een Nederlands bedrijf
6: Vestiging van een buitenlands bedrijf

Vraag V06
Welke beschrijving past het beste bij uw huidige functie?

1: Uitvoerend medewerker zonder leidinggevende functie
2: Uitvoerend medewerker met leidinggevende functie
3: Uitsluitend leidinggevende functie (bijv. manager)
4: Bestuurlijke functie (bijv. directeur)
5: Overig

Vraag V07
Hoeveel werknemers werken er in uw bedrijf?

1: 1 werknemer
2: 2 tot en met 4 werknemers
3: 5 tot en met 9 werknemers
4: 10 tot en met 99 werknemers
5: 100 of meer werknemers

Vraag V08
Wat zijn de belangrijkste arbeidsrisico's in uw bedrijf?
U kunt meerdere antwoorden aankruisen.

1: Werkdruk
2: Emotioneel zwaar werk
3: Agressie en geweld
4: Lichamelijke belasting (tillen, duwen en/of trekken)
5: Beeldschermwerk
6: Langdurig in dezelfde (ongemakkelijke) houding werken
7: Lawaai
8: Knel-/plet-/snijgevaar
9: Valgevaar
10: Aanrijdgevaar
11: Gevaarlijke (chemische of biologische) stoffen
12: Straling
13: Onregelmatige werktijden (bijv. nachtarbeid, ploegendienst)
14: Repeterend werk
15: Andere arbeidsrisico's
16: Geen arbeidsrisico's
17: Weet ik niet

Vraag V09
Module ‘Bekendheid met verantwoord opdrachtgeverschap’. br />Deze module bevat vragen over in hoeverre u bekend bent met de term ‘verantwoord opdrachtgeverschap’ en welke ideeën u heeft bij deze term.

Het is belangrijk om te weten dat wij naar uw ervaringen met zakelijke opdrachtgevers vragen, zoals bedrijven, organisaties en overheid. U kunt bij het beantwoorden van de vragen terugdenken aan uw gemiddelde ervaring met opdrachtgevers in het verleden. Natuurlijk kunnen uw ervaringen met verschillende opdrachtgevers uiteen lopen, wij vragen u daarom om een algemene indruk van uw ervaring met opdrachtgevers.

Was u vóór deze monitor al bekend met het begrip ‘verantwoord opdrachtgeverschap’?

1: Ja
2: Nee

Vraag V10
Waar moet een verantwoorde opdrachtgever volgens u zeker aan voldoen?

U kunt meerdere antwoorden aankruisen.

1: Aandacht hebben voor tijdsdruk en planning
2: Maatregelen nemen voor veilig en gezond werken
3: Veilige materialen en machines beschikbaar stellen
4: Structureel overleg met mijn bedrijf plannen, waarin gezond en veilig werken besproken wordt
5: Mijn bedrijf om advies vragen bij belangrijke keuzes rondom veiligheid en gezondheid in een werkproject
6: Mijn bedrijf feedback geven over veilig en gezond werken
7: Vooraf veiligheidsmaatregelen definiëren

Vraag V11
Als u terugdenkt aan zakelijke opdrachtgevers met wie uw bedrijf in het verleden heeft gewerkt, aan welke van deze kenmerken voldeden zij dan meestal wel?

U kunt meerdere antwoorden aankruisen.

1: Aandacht hebben voor tijdsdruk en planning
2: Maatregelen nemen voor veilig en gezond werken
3: Veilige materialen en machines beschikbaar stellen
4: Structureel overleg met mijn bedrijf plannen, waarin gezond en veilig werken besproken wordt
5: Mijn bedrijf om advies vragen bij belangrijke keuzes rondom veiligheid en gezondheid in een werkproject
6: Mijn bedrijf feedback geven over veilig en gezond werken
7: Vooraf veiligheidsmaatregelen definiëren
8: Geen van deze

Vraag V13
Is uw bedrijf meestal de hoofd-opdrachtaannemer bij een opdracht, of is uw bedrijf meestal de onderaannemer?

1: Meestal hoofd-opdrachtaannemer
2: Meestal onderaannemer
3: Even vaak hoofd-opdrachtaannemer als onderaannemer

Vraag V14
Met hoeveel verschillende opdrachtgevers werkt uw bedrijf gemiddeld in een tijdsperiode van 1 kalenderjaar? Het mag om een schatting gaan.

1: 1 → door naar Vraag V16
2: 2-5
3: 6-10
4: meer dan 10

Vraag V15
Werkt uw bedrijf herhaaldelijk samen met dezelfde opdrachtgevers, of werkt u steeds met nieuwe opdrachtgevers?

1: Mijn bedrijf werkt vooral met dezelfde opdrachtgevers
2: Mijn bedrijf werkt vooral steeds met nieuwe opdrachtgevers → door naar Vraag V17
3: Mijn bedrijf werkt ongeveer evenveel met nieuwe opdrachtgevers als met opdrachtgevers waar we eerder mee gewerkt hebben

Vraag V16
Hoe belangrijk is het voor uw bedrijf dat een opdrachtgever aandacht heeft voor gezond en veilig werken?

1: Heel belangrijk
2: Een beetje belangrijk
3: Neutraal
4: Niet zo belangrijk
5: Helemaal niet belangrijk

Vraag V17
Heeft uw bedrijf in het verleden weleens overwogen of besloten niet meer samen te werken met een bepaalde opdrachtgever?

1: Ja
2: Nee → door naar V19
3: Mijn bedrijf heeft het weleens overwogen, maar niet de knoop doorgehakt
4: Weet ik niet → door naar V19

Vraag V18
Wat zijn voor uw bedrijf redenen geweest om te overwegen of besluiten niet meer met een bepaalde opdrachtgever samen te werken?

De opdrachtgever ...

U kunt meerdere antwoorden aankruisen.

1: Was niet betrokken bij de uitvoering
2: Was moeilijk in de samenwerking
3: Was niet open over de contractvoorwaarden, budget en/of planning
4: Was niet realistisch in zijn verwachtingen over planning, kosten of uitvoering
5: Had te weinig aandacht voor gezond en veilig werken

Vraag V19
"Module 'Ervaringen tijdens de ontwerpfase van een opdracht'"

Deze module gaat over of de opdrachtgever u betrekt bij het ontwerpen van een opdracht, en in hoeverre de opdrachtgever aandacht heeft voor gezond en veilig werken in deze fase.

Welke mate van invloed kan uw bedrijf uitoefenen in de ontwerpfase van de opdracht, als het gaat om onderwerpen als planning, budget, en gezond en veilig werken?

1: Geen invloed
2: Gering: mijn bedrijf mag alleen akkoord geven of weigeren
3: Redelijk: mijn bedrijf mag meedenken en ideeën opperen.
4: ...

Vraag V20
In het ontwerp van de opdracht wordt in uw ervaring doorgaans <U>over gezond en veilig werken vastgelegd:

U kunt meerdere antwoorden aankruisen.

1: Niets
2: Verantwoordelijkheid van opdrachtgever en opdrachtnemer(s)
3: Competenties van opdrachtnemer(s) en eventueel scholing of cursus
4: Inhuur onafhankelijke experts en/of instellen coördinatoren gezond en veilig werken
5: Inroosteren inspecties en evaluaties
6: (Afstemming over) risicoanalyse
7: Budget voor veilig en gezond werken
8: Aankoop/inhuur/gebruik van geschikte materialen en machines
9: Consequenties wijzigingen in planning
10: Afspraken veilig en gezond werken bij samenwerking met mede-opdrachtnemers
11: Anders

Vraag V21
Vraagt een opdrachtgever naar de ervaringen en competenties van uw bedrijf op het gebied van gezond en veilig werken?

U kunt meerdere antwoorden aankruisen.

1: Nee
2: Ja, hij vraagt naar mijn prestaties in het verleden
3: Ja, hij neemt mijn prestaties in het verleden mee in de selectie voor de opdracht
4: Ja, hij inventariseert of mijn bedrijf aanvullende kennis/vaardigheden nodig heeft om de opdracht gezond en veilig uit te kunnen voeren, en biedt dan ook scholing of cursussen aan

Vraag V22
Denkt u dat als er meer aandacht is voor gezond en veilig werken in de ontwerpfase van een opdracht, dit arbeidsongevallen en uitval in uw bedrijf kan voorkomen?

1: Ja
2: Nee

Vraag V23
Module 'Ervaringen tijdens de uitvoeringsfase van een opdracht'

Deze module gaat over of de opdrachtgever betrokken is bij de uitvoering van een opdracht, en in hoeverre de opdrachtgever aandacht heeft voor gezond en veilig werken in deze fase.

Hoe vaak vindt er tijdens de uitvoering van de opdracht overleg plaats tussen uw bedrijf en de opdrachtgever?

1: Vrijwel nooit
2: Maandelijks
3: Wekelijks
4: Dagelijks

Vraag V24
In hoeverre is de opdrachtgever betrokken bij de uitvoering?

1: Niet
2: Gering. Bijvoorbeeld: de opdrachtgever neemt af en toe contact op via e-mail of telefoon
3: Vrij betrokken. Bijvoorbeeld: de opdrachtgever komt regelmatig langs
4: Volledig betrokken. Bijvoorbeeld: de opdrachtgever organiseert bijeenkomsten voor opdrachtnemers, en veilig en gezond werken is een vast agendapunt tijdens overleggen

Vraag V25
De opdrachtgever onderneemt de volgende acties als het gaat om gezond en veilig werken:

U kunt meerdere antwoorden aankruisen.

1: Opstellen van duidelijke regels over gewenst gedrag
2: Organiseren van acties of activiteiten om gewenst gedrag te stimuleren
3: Vraagt mijn bedrijf om met verbeterpunten te komen
4: Stimuleren van onderlinge gesprekken over veilig en gezond werken tussen opdrachtnemers
5: Opdrachtgever ziet zelf actief toe op de uitvoering van het werk
6: Opdrachtgever spreekt zelf werkenden op de werkvloer aan op onveilig of ongezond gedrag
7: Veilig en gezond werken is een vast punt op de agenda
8: Niet van toepassing

Vraag V26
De opdrachtgever beloont of bestraft mijn bedrijf als het gaat om gezond en veilig werken:

1: Ja, zowel beloning als bestraffing
2: Alleen beloning
3: Alleen bestraffing
4: Geen beloning of bestraffing

Vraag V27
Als een opdracht niet volgens plan verloopt, wat is dan de strategie van de opdrachtgever?

1: Niets doen
2: Druk op mijn bedrijf opvoeren
3: Afwachten tot mijn bedrijf iets voorstelt
4: Signaleren en overleggen met mijn bedrijf over oplossingen
5: Vragen wat mijn bedrijf zou doen
6: Anders

Vraag V28
Als het gaat om veilig en gezond werken, behandelt de opdrachtgever uw bedrijf dan gelijkwaardig aan eigen personeel?

1: Ja
2: Nee
3: Weet ik niet/kan ik niet beoordelen

Vraag V29
Als het gaat om veilig en gezond werken, behandelt de opdrachtgever uw bedrijf dan gelijkwaardig aan andere opdrachtnemers?

1: Ja
2: Nee
3: Weet ik niet/kan ik niet beoordelen

Vraag V30
Wij leggen u nu een aantal stellingen en vragen voor over gezond en veilig werken tijdens de uitvoering van een opdracht. Hierbij gaat het ook om het gedrag van uzelf en eventueel van uw collega's. Gelieve één antwoord te kiezen dat het beste aansluit bij uw ervaringen. Natuurlijk kunnen uw ervaringen met verschillende opdrachtgevers uiteen lopen, wij vragen u daarom om een algemene indruk van uw ervaring met opdrachtgevers.

In mijn bedrijf krijgen we geregeld informatie over hoe we veilig en gezond kunnen werken.

1: Helemaal eens
2: Eens
3: Eens noch oneens
4: Oneens
5: Helemaal oneens

Vraag V31
Mijn bedrijf houdt zich aan de regels over veilig en gezond werken.

1: Helemaal eens
2: Eens
3: Eens noch oneens
4: Oneens
5: Helemaal oneens

Vraag V32
Mijn bedrijf doet er alles aan om veilig en gezond te werken.

1: Helemaal eens
2: Eens
3: Eens noch oneens
4: Oneens
5: Helemaal oneens

Vraag V33
In mijn bedrijf spreken we collega's of andere opdrachtnemers op de werkvloer erop aan als ze onveilig of ongezond werken.

1: Helemaal eens
2: Eens
3: Eens noch oneens
4: Oneens
5: Helemaal oneens

Vraag V34A
In mijn bedrijf krijgen we van collega's te horen als er onveilig of ongezond gewerkt wordt.

1: Helemaal eens
2: Eens
3: Eens noch oneens
4: Oneens
5: Helemaal oneens
6: Niet van toepassing, (ik heb geen collega's)

Vraag V34B
In mijn bedrijf krijgen we van de opdrachtgever te horen als er onveilig of ongezond gewerkt wordt.

1: Helemaal eens
2: Eens
3: Eens noch oneens
4: Oneens
5: Helemaal oneens

Vraag V34C
In mijn bedrijf krijgen we van andere opdrachtnemers te horen als er onveilig of ongezond gewerkt wordt.

1: Helemaal eens
2: Eens
3: Eens noch oneens
4: Oneens
5: Helemaal oneens

Vraag V35
Als het om het gedrag van mijn bedrijf op het gebied van gezond en veilig werken gaat, dan:

U kunt meerdere antwoorden aankruisen.

1: Denken we zelf na over risico's op het gebied van veilig en gezond werken
2: Melden we risico's als we die zien
3: Zorgen we er zelf voor dat risico's weggenomen worden en we veilig en gezond kunnen werken
4: Communiceren we over veilig en gezond werken met andere opdrachtnemers en/of collega's

Vraag V36
Mijn bedrijf treft maatregelen voor gezond en veilig werken.

1: Helemaal eens
2: Eens
3: Eens noch oneens
4: Oneens
5: Helemaal oneens

Vraag V37
Module 'Bouw'. De bouwsector in Nederland is uniek omdat zij, op grond van de Arbowet, wet- en regelgeving heeft op het gebied van opdrachtgeverschap. U krijgt nu een paar specifieke vragen over uw ervaringen met veilig en gezond werken in de bouw, waaronder het gebruik en naleven van "V&G" plannen (Veiligheids- en gezondheidsplan). Indien u hier niet bekend mee bent of het antwoord op een vraag niet weet, kunt u 'NVT' (Niet van toepassing) aanvinken.

Hoe vaak heeft uw bedrijf in het verleden gewerkt met opdrachtgevers die een V&G (veilig en gezond werken) plan hadden opgesteld?

1: Altijd
2: Meestal
3: Soms
4: Zelden
5: Nooit → door naar Vraag V43
6: NVT → door naar Vraag V43

Vraag V38
Wordt het V&G plan speciaal opgesteld voor de opdracht?

1: Altijd
2: Meestal
3: Soms
4: Zelden
5: Nooit
6: NVT

Vraag V39
Worden rapporten van bodemonderzoeken en/of asbestinventarisaties aan uw bedrijf overgedragen bij aanvang van de opdracht?

1: Altijd
2: Meestal
3: Soms
4: Zelden
5: Nooit
6: NVT

Vraag V40
Wordt het V&G plan aan uw bedrijf overgedragen bij aanvang van de opdracht?

1: Altijd
2: Meestal
3: Soms
4: Zelden
5: Nooit
6: NVT

Vraag V41
Wordt uw bedrijf bij de overdracht van het V&G plan nader geïnformeerd over uw verantwoordelijkheden voor gezond en veilig werken?

1: Altijd
2: Meestal
3: Soms
4: Zelden
5: Nooit
6: NVT

Vraag V42
Zijn de verantwoordelijkheden of taken van uw bedrijf vastgelegd in het V&G plan?

1: Altijd
2: Meestal
3: Soms
4: Zelden
5: Nooit
6: NVT

Vraag V43
Hoe vaak heeft uw bedrijf in het verleden gewerkt aan een opdracht, waarbij een coördinator V& G werd aangesteld door de opdrachtgever?

1: Altijd
2: Meestal
3: Soms
4: Zelden
5: Nooit
6: NVT

Vraag V44
Module 'Ervaringen tijdens de afrondingsfase van een opdracht'

Hoe vaak wordt er door een opdrachtgever met uw bedrijf geëvalueerd of er gezond en veilig gewerkt wordt?

1: Altijd
2: Meestal
3: Soms
4: Zelden → door naar Vraag V50
5: Nooit → door naar Vraag V50

Vraag V45
"Wanneer een opdracht geëvalueerd wordt, vraagt de opdrachtgever dan feedback aan uw bedrijf over gezond en veilig werken?

1: Altijd
2: Meestal
3: Soms
4: Zelden
5: Nooit

Vraag V46
Kan uw bedrijf problemen betreffende gezond en veilig werken aangeven tijdens de evaluatie met de opdrachtgever?

1: Altijd
2: Meestal
3: Soms
4: Zelden
5: Nooit

Vraag V47
Wordt er tijdens de evaluatie ook actief overlegd over hoe het werk in de toekomst gezonder en veiliger gedaan kan worden?

1: Altijd
2: Meestal
3: Soms
4: Zelden
5: Nooit

Vraag V48
Worden de door uw bedrijf aangedragen verbeterpunten voor gezond en veilig werken doorgevoerd in vervolgopdrachten?

1: Altijd
2: Meestal
3: Soms
4: Zelden
5: Nooit
6: Weet ik niet

Vraag V49
Hoe tevreden bent u als bedrijf over de evaluaties die u met opdrachtgevers hebt gehouden?

1: Erg tevreden
2: Tevreden
3: Neutraal
4: Ontevreden
5: Erg ontevreden

Vraag V50
Module 'Afsluitende vragen'. U bent bijna aan het einde van de vragenlijst. Graag stellen wij u nog een paar belangrijke afsluitende vragen over het thema 'Verantwoord opdrachtgeverschap in Nederland'.

Wat kan er volgens u voor zorgen dat een opdrachtgever zich inzet voor gezond en veilig werken?

U kunt meerdere antwoorden aankruisen.

1: Verplichting in een contract
2: Sociale druk van collega's
3: Eigen motivatie van de opdrachtgever
4: Vraag vanuit de opdrachtnemer
5: Tijd
6: Geld
7: Boetes of sancties
8: Beloningen
9: Wetgeving
10: Toezicht vanuit de overheid
11: Marktwerking
12: Anders

Vraag V51
Welke drie factoren zijn - denkt u - het belangrijkst om verantwoord opdrachtgeverschap op het gebied van gezond en veilig werken te stimuleren?

Wilt u de belangrijkste factor een 1 geven, de een na belangrijkste een 2 en de derde factor in belangrijkheid een 3.

- Verplichting in een contract
- Sociale druk van collega's
- Eigen motivatie van de opdrachtgever
- Vraag vanuit de opdrachtnemer
- Tijd
- Geld
- Boetes of sancties
- Beloningen
- Wetgeving
- Toezicht vanuit de overheid
- Marktwerking

Vraag V52
Wie zijn volgens u dé aangewezen partijen om verantwoord opdrachtgeverschap op het gebied van gezond en veilig werken te stimuleren?

U kunt maximaal twee antwoorden aankruisen.

1: Opdrachtgevers zelf
2: Opdrachtnemers
3: Brancheorganisaties/ werkgeversorganisatie
4: Vakbonden
5: Overheid
6: Inspectie SZW (voorheen Arbeidsinspectie)

Vraag V53
Welke verandering zou u graag zien in uw samenwerking met opdrachtgevers?
U kunt meerdere antwoorden aankruisen.

1: Geen
2: Dat mijn bedrijf meer betrokken wordt bij de ontwerpfase van de opdracht
3: Meer betrokkenheid van de opdrachtgever tijdens de uitvoering
4: Meer aandacht voor gezond en veilig werken
5: Meer maatregelen om gezond en veilig werken te garanderen

Vraag V59
Heeft u tijdens de afgelopen twee jaar verbeteringen gezien of ervaren met betrekking tot verantwoord opdrachtgeverschap op het gebied van gezond en veilig werken?

1: Ja, ik heb verbeteringen gezien of ervaren
2: Ik begin enkele verbeteringen te zien/ervaren, maar er kan nog meer verbeterd worden
3: Nee, ik heb geen verbeteringen gezien of ervaren

Vraag V60
Kunt u toelichten welke verbeteringen u tijdens de afgelopen twee jaar heeft gezien of ervaren met betrekking tot verantwoord opdrachtgeverschap op het gebied van gezond en veilig werken?

Vraag V61
Heeft u tijdens de afgelopen twee jaar verslechteringen opgemerkt in de stand van zaken rondom verantwoord opdrachtgeverschap op het gebied van gezond en veilig werken?

1: Ja
2: Nee

Vraag V62
Kunt u toelichten welke verslechteringen u tijdens de afgelopen twee jaar heeft gezien of ervaren met betrekking tot verantwoord opdrachtgeverschap op het gebied van gezond en veilig werken?

Vraag V54
Wat is uw oordeel over de stand van zaken rondom verantwoord opdrachtgeverschap op het gebied van gezond en veilig werken in de sector(en) waarin uw opdrachtgevers actief zijn?

1: Het is goed geregeld → door naar Vraag V56
2: Het is nog niet goed geregeld, maar er is wel een begin gemaakt
3: Het is nog helemaal niet (goed) geregeld

Vraag V55
Waarom is verantwoord opdrachtgeverschap op het gebied van gezond en veilig werken volgens u nog niet goed geregeld?

U kunt meerdere antwoorden aankruisen.

1: Opdrachtgevers doen te weinig
2: Opdrachtgevers hebben niet genoeg kennis
3: Opdrachtgevers hebben er geen belang bij om gezond en veilig werken te stimuleren
4: Opdrachtgevers vinden geld belangrijker dan gezondheid
5: Gezond en veilig werken stimuleren is gewoon te duur

Vraag V56
Dit was de laatste vraag van de monitor. Hartelijk dank voor het invullen. Als u nog opmerkingen heeft over de vragenlijst, kunt u deze hieronder invullen. Klik daarna op volgende. Wij zullen u via e-mail op de hoogte houden van de bevindingen van de monitor.

Vraag V58
Bent u bereid in 2019 en/of 2020 nogmaals aan dit onderzoek mee te werken?

1: Ja
2: Nee

EINDE
Hartelijk dank voor het invullen van de vragenlijst. U kunt de vragenlijst afsluiten.

Bijlage E

Copyright © 2019 TNO Den Haag
Alle rechten voorbehouden. De informatie in dit document mag niet zonder de schriftelijke toestemming van TNO aan derden ter inzage of beschikking worden gesteld en mag door de opdrachtgever uitsluitend worden gebruikt ter evaluatie van deze rapportage en van zijn/haar belang bij de verlening van de opdracht.

Vragenlijst opdrachtgevers

Vraag V01
Wat is uw leeftijd?

Vraag V02
Wat is uw geslacht?

1: Man
2: Vrouw
3: Weet niet

Vraag V03
Uit welke sector huurt u voornamelijk opdrachtnemers in? (wanneer u bijvoorbeeld voornamelijk aannemers inhuurt, kiest u hier voor "bouw"). Is dat ....

Meerdere antwoorden mogelijk

1: Reparatie van producten van metaal, machines en apparatuur
2: Installatie van industriële machines en apparatuur
3: Reiniging
4: Vervaardiging van metalen constructiewerken en delen daarvan
5: Verhuur en lease van machines en installaties voor de bouw
6: Sanering en overig afvalbeheer
7: Thuiszorg
8: Bouw
9: Overig, namelijk:
10: Weet niet

Vraag V04
Welke beschrijving past het beste bij uw huidige functie? Is dat ...

1: Uitvoerend medewerker zonder leidinggevende functie
2: Uitvoerend medewerker met leidinggevende functie
3: Uitsluitend leidinggevende functie (bijv. manager)
4: Bestuurlijke functie (bijv. directeur)
5: Overig
6: Weet niet

Vraag V05
Hoeveel mensen werken er in uw bedrijf?

1: 1
2: 2 tot en met 4
3: 5 tot en met 9
4: 10 tot en met 99
5: 100 of meer
6: Weet niet

Vraag V06
Als u een opdracht uitbesteedt, denkt u dan na over de mogelijke arbeidsrisico's in het werk waar u opdrachten voor geeft?

1: Ja
2: Nee
3: Weet niet

Vraag V07
Wat zijn volgens u de belangrijkste arbeidsrisico's in het werk waar u opdrachten voor geeft?

Meerdere antwoorden mogelijk

1: Werkdruk
2: Emotioneel zwaar werk
3: Agressie en geweld
4: Lichamelijke belasting (tillen, duwen en/of trekken)
5: Beeldschermwerk
6: Langdurig in dezelfde (ongemakkelijke) houding werken
7: Lawaai
8: Knel-/plet-/snijgevaar
9: Valgevaar
10: Aanrijdgevaar
11: Gevaarlijke (chemische of biologische) stoffen
12: Straling
13: Onregelmatige werktijden (bijv. nachtarbeid, ploegendienst)
14: Repeterend werk
15: Andere arbeidsrisico's
16: Geen arbeidsrisico's
17: Weet ik niet

Vraag V08
De vragen gaan over in hoeverre u bekend bent met de term 'verantwoord opdrachtgeverschap' en welke ideeën u heeft bij deze term.

Was u vóór dit gesprek al bekend met het begrip 'verantwoord opdrachtgeverschap'?

1: Ja
2: Nee
3: Weet niet

Vraag V09
Vindt u dat u verantwoord opdrachtgeverschap beoefent?

1: Ja
2: Nee
3: Weet niet

Vraag V10
Waar moet een verantwoorde opdrachtgever volgens u zeker aan voldoen? Is dat ...
Meerdere antwoorden mogelijk

1: Aandacht hebben voor tijdsdruk en planning
2: Maatregelen nemen voor veilig en gezond werken
3: Veilige materialen en machines beschikbaar stellen
4: Structureel overleg met opdrachtnemer plannen, waarin gezond en veilig werken besproken wordt
5: Opdrachtnemer om advies vragen bij belangrijke keuzes rondom veiligheid en gezondheid in een werkproject
6: Opdrachtnemer feedback geven over veilig en gezond werken
7: Vooraf veiligheidsmaatregelen definiëren
8: Weet niet

Vraag V11
Welke kenmerken past u ook daadwerkelijk toe?
Meerdere antwoorden mogelijk

1: Aandacht hebben voor tijdsdruk en planning
2: Maatregelen nemen voor veilig en gezond werken
3: Veilige materialen en machines beschikbaar stellen
4: Structureel overleg met opdrachtnemer plannen, waarin gezond en veilig werken besproken wordt
5: Opdrachtnemer om advies vragen bij belangrijke keuzes rondom veiligheid en gezondheid in een werkproject
6: Opdrachtnemer feedback geven over veilig en gezond werken
7: Vooraf veiligheidsmaatregelen definiëren
8: Geen van deze
9: Weet niet

Vraag V12
Met hoeveel verschillende opdrachtnemers werkt uw bedrijf gemiddeld in een tijdsperiode van 1 kalenderjaar? Het mag om een schatting gaan.

1: 1 → door naar Vraag V14
2: 2-5
3: 6-10
4: meer dan 10
5: Weet niet

Vraag V13
Werkt uw bedrijf herhaaldelijk samen met dezelfde opdrachtnemers, of werkt u steeds met nieuwe opdrachtnemers?

1: Mijn bedrijf werkt vooral met dezelfde opdrachtnemers
2: Mijn bedrijf werkt vooral steeds met nieuwe opdrachtnemers → door naar Vraag V15
3: Mijn bedrijf werkt ongeveer evenveel met nieuwe opdrachtnemers als met opdrachtnemers waar we eerder mee gewerkt hebben
4: Weet niet

Vraag V14
Hoe belangrijk is het voor u als opdrachtgever dat een opdrachtnemer aandacht heeft voor gezond en veilig werken? Is dat ...

1: Heel belangrijk
2: Een beetje belangrijk
3: Neutraal
4: Niet zo belangrijk
5: Helemaal niet belangrijk
6: Weet niet

Vraag V15
Heeft u als opdrachtgever in het verleden weleens overwogen of besloten niet meer met een bepaalde opdrachtnemer samen te werken?

1: Ja
2: Nee → door naar Vraag V17
3: Mijn bedrijf heeft het weleens overwogen, maar niet de knoop doorgehakt
4: Weet ik niet → door naar Vraag V17
5: Weet niet

Vraag V16
Was te weinig aandacht voor gezond en veilig werken bij de opdrachtnemer de reden voor u als opdrachtgever om te overwegen of te besluiten niet meer samen te werken?

1: Ja
2: Nee
3: Weet niet

Vraag V17
Wat zijn volgens u redenen voor opdrachtnemers om te overwegen of besluiten niet meer met een bepaalde opdrachtgever samen te werken?

De opdrachtgever ...

Meerdere antwoorden mogelijk

1: Is niet betrokken bij de uitvoering
2: Is moeilijk in de samenwerking
3: Is niet open over de contractvoorwaarden, budget en/of planning
4: Is niet realistisch in zijn verwachtingen over planning, kosten of uitvoering
5: Heeft te weinig aandacht voor gezond en veilig werken
6: Weet niet

Vraag V18
De volgende vragen gaan over hoe u als opdrachtgever de opdrachtnemer betrekt bij het ontwerpen van een opdracht, en in hoeverre u als opdrachtgever aandacht heeft voor gezond en veilig werken in deze fase.

Welke mate van invloed kan een opdrachtnemer op u uitoefenen in de ontwerpfase van de opdracht, als het gaat om de planning? Is dat ...

1: Geen invloed
2: Gering: een opdrachtnemer mag alleen akkoord geven of weigeren
3: Redelijk: een opdrachtnemer mag meedenken en ideeën opperen
4: Volledig: ik ontwerp als opdrachtgever de opdracht samen met de opdrachtnemer
5: Weet niet

Vraag V19
Welke mate van invloed kan een opdrachtnemer op u uitoefenen in de ontwerpfase van de opdracht, als het gaat om het budget? Is dat ...

1: Geen (invloed)
2: Gering (een opdrachtnemer mag alleen akkoord geven of weigeren)
3: Redelijk (een opdrachtnemer mag meedenken en ideeën opperen)
4: Volledig (ik ontwerp als opdrachtgever de opdracht samen met de opdrachtnemer)
5: Weet niet

Vraag V20
Welke mate van invloed kan een opdrachtnemer op u uitoefenen in de ontwerpfase van de opdracht, als het gaat om gezond en veilig werken? Is dat ...

1: Geen (invloed)
2: Gering (een opdrachtnemer mag alleen akkoord geven of weigeren)
3: Redelijk (een opdrachtnemer mag meedenken en ideeën opperen)
4: Volledig i(k ontwerp als opdrachtgever de opdracht samen met de opdrachtnemer)
5: Weet niet

Vraag V21
Wat legt u doorgaans vast in het ontwerp van de opdracht over gezond en veilig werken.

Meerdere antwoorden mogelijk

1: Niets
2: Verantwoordelijkheid van opdrachtgever en opdrachtnemer(s)
3: Competenties van opdrachtnemer(s) en eventueel scholing of cursus
4: Inhuur onafhankelijke experts en/of instellen coördinatoren gezond en veilig werken
5: Inroosteren inspecties en evaluaties
6: (Afstemming over) risicoanalyse
7: Budget voor veilig en gezond werken
8: Aankoop/inhuur/gebruik van geschikte materialen en machines
9: Consequenties wijzigingen in planning
10: Afspraken veilig en gezond werken bij samenwerking met mede-opdrachtnemers
11: Anders
12: Weet niet

Vraag V22
Vraagt u als opdrachtgever naar de ervaringen en competenties van de opdrachtnemer op het gebied van gezond en veilig werken?

Meerdere antwoorden mogelijk

1: Nee
2: Ja, ik vraag naar de competenties van de opdrachtnemer in het verleden
3: Ja, ik neem de prestaties van de opdrachtnemer in het verleden mee in de selectie voor de opdracht
4: Ja, ik inventariseer of de opdrachtnemer aanvullende kennis/vaardigheden nodig heeft om de opdracht gezond en veilig uit te kunnen voeren, en bied dan ook scholing of cursus aan

Vraag V23
Denkt u dat, als u meer aandacht besteedt aan gezond en veilig werken in de ontwerpfase van een opdracht, dit arbeidsongevallen en uitval bij de opdrachtnemer kan voorkomen?

1: Ja
2: Nee
3: Weet niet

Vraag V24
De volgende vragen gaan over of u als opdrachtgever betrokken bent bij de uitvoering van een opdracht, en in hoeverre u als opdrachtgever aandacht heeft voor gezond en veilig werken in deze fase.

Hoe vaak vindt er tijdens de uitvoering van de opdracht overleg plaats tussen u als opdrachtgever en de opdrachtnemer? Is dat ...

1: Vrijwel nooit
2: Maandelijks
3: Wekelijks
4: Dagelijks
5: Weet niet

Vraag V25
In hoeverre bent u als opdrachtgever betrokken bij de uitvoering? Is dat ...

1: Niet
2: Gering. Bijvoorbeeld: ik neem af en toe contact op met de opdrachtnemer via e-mail of telefoon
3: Vrij betrokken. Bijvoorbeeld: ik kom regelmatig langs bij de opdrachtnemer
4: Volledig betrokken. Bijvoorbeeld: ik organiseer bijeenkomsten voor de opdrachtnemers, en veilig en gezond werken is een vast agendapunt tijdens overleggen
5: Weet niet

Vraag V26
Welke van de volgende acties onderneemt u als opdrachtgever als het gaat om gezond veilig werken. Is dat ...

Meerdere antwoorden mogelijk

1: Ik stel duidelijke regels op over gewenst gedrag
2: Ik organiseer acties of activiteiten om gewenst gedrag te stimuleren
3: Ik vraag de opdrachtnemer om met verbeterpunten te komen
4: Ik stimuleer onderlinge gesprekken over veilig en gezond werken tussen opdrachtnemers
5: Ik zie zelf actief toe op de uitvoering van het werk
6: Ik spreek zelf werkenden op de werkvloer aan op onveilig of ongezond gedrag
7: Veilig en gezond werken is een vast punt op de agenda
8: Geen van deze
9: Weet niet

Vraag V27
Beloont of bestraft u als opdrachtgever de opdrachtnemer als het gaat om gezond en veilig werken.

1: Ja, zowel beloning als bestraffing
2: Alleen beloning
3: Alleen bestraffing
4: Geen beloning of bestraffing
5: Weet niet

Vraag V28
Als een opdracht niet volgens plan verloopt, wat is dan uw strategie als opdrachtgever?

1: Niets doen
2: Druk op de opdrachtnemer opvoeren
3: Afwachten tot de opdrachtnemer iets voorstelt
4: Vroegtijdig signaleren en overleggen met de opdrachtnemer over oplossingen
5: Vragen wat de opdrachtnemer zou doen
6: Anders
7: Weet niet

Vraag V29
Als het gaat om veilig en gezond werken, behandelt u als opdrachtgever de opdrachtnemer dan gelijkwaardig aan eigen personeel?

1: Ja
2: Nee
3: Weet niet

Vraag V30
Als het gaat om veilig en gezond werken, stelt u dan aan alle opdrachtnemers die voor u werken dezelfde eisen?

1: Ja
2: Nee
3: Weet niet

Vraag V31

Als Vraag GROEP is 3

De bouwsector in Nederland is uniek omdat zij, op grond van de Arbowet, wet- en regelgeving heeft op het gebied van opdrachtgeverschap. U krijgt nu een paar specifieke vragen over uw ervaringen met veilig en gezond werken in de bouw, waaronder het gebruik en naleven van "V&G" plannen (Veiligheids- en gezondheidsplan). Indien u hier niet bekend mee bent of het antwoord op een vraag niet weet, kunt u "NVT" (niet van toepassing) aanvinken.

Hoe vaak stelt u als opdrachtgever een V&G (veilig en gezond werken) plan op? Is dat ...

1: Altijd
2: Meestal
3: Soms
4: Zelden
5: Nooit
6: Nvt
7: Weet niet

Vraag V32

Wordt het V&G plan speciaal opgesteld voor de opdracht? Is dat ...

1: Altijd
2: Meestal
3: Soms
4: Zelden
5: Nooit
6: Nvt
7: Weet niet

Vraag V33

Hoe vaak worden rapporten van bodemonderzoeken en/of asbestinventarisaties door u overgedragen aan opdrachtnemers bij aanvang van de opdracht? Is dat ...

1: Altijd
2: Meestal
3: Soms
4: Zelden
5: Nooit
6: Nvt
7: Weet niet

Vraag V34
Hoe vaak wordt het V&G plan aan opdrachtnemers overgedragen bij aanvang van de opdracht? Is dat ...

1: Altijd
2: Meestal
3: Soms
4: Zelden
5: Nooit
6: Nvt
7: Weet niet

Vraag V35
Informeert u bij de overdracht van het V&G plan de opdrachtnemer nader over zijn/haar verantwoordelijkheden voor gezond en veilig werken? Is dat ...

1: Altijd
2: Meestal
3: Soms
4: Zelden
5: Nooit
6: Nvt
7: Weet niet

Vraag V36
Zijn de verantwoordelijkheden of taken van de opdrachtnemer vastgelegd in het V&G plan? Is dat ...

1: Altijd
2: Meestal
3: Soms
4: Zelden
5: Nooit
6: Nvt
7: Weet niet

Vraag V37
Zijn de verantwoordelijkheden of taken van u als opdrachtgever vastgelegd in het V&G plan? Is dat ...

1: Altijd
2: Meestal
3: Soms
4: Zelden
5: Nooit
6: Nvt
7: Weet niet

Vraag V38
Hoe vaak heeft u een coördinator V&G aangesteld? Is dat ...

1: Altijd
2: Meestal
3: Soms
4: Zelden
5: Nooit
6: Nvt
7: Weet niet

Vraag V39
De volgende vragen gaan over of u als opdrachtgever aandacht heeft voor de evaluatie van een opdracht, en in hoeverre u aandacht heeft voor gezond en veilig werken in deze fase.

Hoe vaak evalueert u als opdrachtgever met de opdrachtnemer of er gezond en veilig gewerkt wordt? Is dat ...

1: Altijd
2: Meestal
3: Soms
4: Zelden
5: Nooit
6: Weet niet

Vraag V40
Wanneer u een opdracht evalueert, vraagt u als opdrachtgever dan feedback aan de opdrachtnemer over gezond en veilig werken? Is dat ...

1: Altijd
2: Meestal
3: Soms
4: Zelden
5: Nooit
6: Weet niet

Vraag V41
Kan de opdrachtnemer problemen betreffende gezond en veilig werken aangeven tijdens de evaluatie met u als opdrachtgever? Is dat ...

1: Altijd
2: Meestal
3: Soms
4: Zelden
5: Nooit
6: Weet niet

Vraag V42
Wordt er tijdens de evaluatie ook actief overlegd over hoe het werk in de toekomst gezonder en veiliger gedaan kan worden? Is dat ...

1: Altijd
2: Meestal
3: Soms
4: Zelden
5: Nooit
6: Weet niet

Vraag V43
Worden de door de opdrachtnemer aangedragen verbeterpunten voor gezond en veilig werken doorgevoerd in vervolgopdrachten? Is dat ...

1: Altijd
2: Meestal
3: Soms
4: Zelden
5: Nooit
6: Weet ik niet

Vraag V44
Hoe tevreden bent u als opdrachtgever over de evaluaties die u met opdrachtnemers hebt gehouden? Is dat ...

1: Erg tevreden
2: Tevreden
3: Neutraal
4: Ontevreden
5: Erg ontevreden
6: Weet niet

Vraag V45
We zijn bijna aan het einde van de vragenlijst. Graag stellen wij u nog een paar belangrijke afsluitende vragen over het thema 'Verantwoord opdrachtgeverschap in Nederland'.

Wat zijn voor u als opdrachtgever echt belangrijke redenen om u in te zetten voor gezond en veilig werken?

1: Verplichting in een contract
2: Sociale druk van mede-opdrachtgevers
3: Eigen motivatie
4: Vraag vanuit de opdrachtnemer
5: Tijd
6: Geld
7: Boetes of sancties
8: Beloningen
9: Wetgeving
10: Toezicht vanuit de overheid
11: Marktwerking
12: Anders

Vraag V46
Wie zijn volgens u dé aangewezen partijen om verantwoord opdrachtgeverschap op het gebied van gezond en veilig werken te stimuleren? Wilt u de belangrijkste 2 kiezen.

Maximaal twee antwoorden aankruisen.

1: Opdrachtgevers
2: Opdrachtnemers
3: Brancheorganisaties/ werkgeversorganisatie
4: Vakbonden
5: Overheid
6: Inspectie SZW (voorheen Arbeidsinspectie)
7: Weet niet

Vraag V47
Welke verandering zou u als opdrachtgever graag zien in uw samenwerking met opdrachtnemers? Is dat ...

Meerdere antwoorden mogelijk

1: Geen
2: Meer betrokkenheid van de opdrachtnemer bij de ontwerpfase van de opdracht
3: Meer eigen betrokkenheid tijdens de uitvoering
4: Meer aandacht voor gezond en veilig werken
5: Meer maatregelen om gezond en veilig werken te garanderen
6: Anders, namelijk:
7: Weet niet

Vraag V48
Wat is uw oordeel over de stand van zaken rondom verantwoord opdrachtgeverschap op het gebied van gezond en veilig werken? Is dat ...

1: Het is goed geregeld → door naar Vraag V50
2: Het is nog niet goed geregeld, maar er is wel een begin gemaakt
3: Het is nog helemaal niet (goed) geregeld
4: Weet niet

Vraag V49
Waarom is verantwoord opdrachtgeverschap op het gebied van gezond en veilig werken volgens u nog niet goed geregeld?

Meerdere antwoorden mogelijk

1: Opdrachtnemers hebben niet genoeg kennis
2: Opdrachtgevers hebben niet genoeg kennis
3: Opdrachtnemers hebben er geen belang bij om gezond en veilig werken te stimuleren
4: Opdrachtgevers hebben er geen belang bij om gezond en veilig werken te stimuleren
5: Opdrachtnemers kaarten het niet aan
6: Regels zijn te ingewikkeld
7: Gezond en veilig werken stimuleren is gewoon te duur
8: Anders, namelijk:
9: Weet niet

Vraag V50
Dit was de laatste vraag van de vragenlijst. Hartelijk dank.

Heeft u nog opmerkingen over de vragenlijst?

EINDE
Hartelijk dank voor het invullen van de vragenlijst. U kunt de vragenlijst afsluiten.